

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все примечания, комментарии и другие записи, существующие в оригинальном издании, как наименование о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отправляйте автоматические запросы.
Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

287.

AVVOCATO
BUBANI
FRANCESCO

14
List 6/58

#1
Arrien

47935

804068

A R R I A N I

N I C O M E D E N S I S,

N O V I X E N O P H O N -

T I S, A P P E L -

L A T I.

De rebus gestis Alexātri Magni regis
Macedonum libri octo, summa dili-
gentia ad Græcum exemplar emen-
dari, & innumeris quibus antea sca-
tebant mendis repurgati.

B A R T H O L O M A E O F A C I O
uiro doctissimo Interprete.

V I R T U T E D V C E

C O M I T E F O R T V N A.

A P V D S E B. G R Y -

P H I L M L V G D.

M. D. LII.

BARTHOLOMAEI

FACII IN LIBROS ARRIANI

rerum gestarum *Alexandri*regis, ad *Alphonsum* re-gem *Aragonum*,

PRAEFATIO.

ULTIMO, *Alphonse* rex gloriosissime, *Alexandri* regis *Macedonis* rerum scriptores fuisse. neque enim de quoquam rege plures unquam fere scripsere: tanta omnibus seculis admirationi fuit illius regis siue fortuna, siue uirtus, siue gloria. Sed mirum est, quantum hi omnes inter se discrepare uideantur. namque alij uulgi rumores secuti, non tam quae *Alexander* gesserit, quam quae de illo per uulgata essent, memoriae prodidit. alij domestica laudis studio adducti, in extollendis rebus eius modum excessisse existimati sunt. nonnulli gloria cupiditate adducti, quae tanto rege digna putauerunt, literis mandare, lenocinijs quibusdam figmentorum delectati. quidam tanti nominis splendore offensi, eiusdem res carpere atque eleuare studuerunt. *Arrianus* autem noster, unus omnium diligentissime ac uerissime hanc *Historiam Graecè* putatur scripsisse: uel eo maxime, quod *Ptolemaeum* & *Aristobulum*, grauissi-

mos ac summos viros, qui omnibus *Alexandri* rebus gestis non solum interfuere, sed etiam cum dignitate praeferre, secutus est. Ad hac oratione ipsa pressus ac perpolitus, maximeq; circa rerum narrandiarum ordinem intentus, *Historicum* sese quam oratorem uideri mauult. Quamquam in orationibus nec uim dicendi, nec copiam sibi defuisse demonstrat. Itaq; cum ad manus meas peruenisset *Arriani* ipsius tractatio quaedam non satis *Latina*; neq; *Alexandri* nomine gloriaq; digna, noua compositionis laborē assumere libuit. Nec uerò est quod *Petrium Paulum Vergerium*, eius translationis autorem uituperem: quem unum ex doctis & eloquentibus uiris etatis nostrae fuisse, satis scio. nam pro sua eloquentia (ut puto) si uoluisset, & ornate & commodè hanc *Historiam*, quemadmodum cetera quae *Latine* composuit, interpretari ac tractare potuisset. Caterum ut à *Sigismundo Imperatore Romano*, qui parum doctus erat, sine cuiuspiam adiumento posset intelligi (sic enim ab eo scriptum reperi) hanc *Historiam* ita inculte de industria traduxit. Sed ut ille *Sigismundi* uoluntati, qui exiguam grammaticam, nullam eloquentiae cognitionem haberet, gerere morem studuit: sic ego tentare uolui, an hic noster labor *Alphonso regi* omni doctrina praeedito, probari posset: atque ut illa prior editio *Germanis incultioribus* relinqueretur.

retur, hac nostratium politiorum esset. Inu-
 bit me quidem, duorum maximorum & opu-
 lentissimorum atque sua regum, omnisq; me-
 moria facile principū, aliterius facta celebraf-
 se, aliterius res Græcè scriptas Latinas effecif-
 se: cum prius, quantum ad Arrianum atti-
 net, & non satis Latina essent. At cum cate-
 rorum Regum ac Principum uirorum facta
 noscenda sint aut regibus, aut repub. guber-
 nantibus: imprimis tamen Alexandri nostri
 facta contenderim. Qui tam florenti etate, tam
 breui temporis curriculo, tam parua militum
 manu, quicquid terrarum ab Hellesponto ad
 Oceanum Indicum pertinet, imperio suo subie-
 cit: qui tot prælijs ne semel quidem fortunam
 aduersam expertus est: qui deniq; clementia, li-
 beralitate, magnificentia non minus quàm ar-
 mis notus est, atque illustris. Cuius rei gratia
 hoc opus aliquanto libentius aggressus sum: in
 quo si tibi Alphonsæ, & ceteris doctis homi-
 nibus satisfecero, hoc tibi Alexander me-
 ritò debebit, quòd Arrianus suus (qui
 prius tantummodo Græcus erat)
 nunc etiam tuo hortatu
 Latinus fa-
 ctus est.

IACOBVS CVRVIVS GE-
nuensis Arnaldo Fenoleda equi-
ti Hispana v. c. l. atq;
ornatiss.

S. P. D.

ARTHOLOMAEVS Pa-
cius, comerraneus meus, & fami-
liaris tuus, ut nosti, his temporibus
nostris claruit apud Divam Al-
phonsum regem nostrum: cuius Historiam, &
complura insuper opera elegantissimè scripsit,
non sine magna & Regis & autoris ipsius
laude, gratia et dignitate. Delectabatur enim
rex inclytus, & quidem uehementer, literis, ui-
ris literatis, ac libris: quos & magno in hono-
re habuit, & amplissimis præmijs ac muneribus
undiq; ad se accersibat. Inter quos uidi-
mus Aeneam Senensem praesulem, qui postea
Pius summus Pontifex effectus est. Is cū apud
Regem legationis munere fungeretur, uideret q;
regem tantopere libris affectum, in Germaniā
rediens, misit ad eum translationem quandam
Arriani Graeci rerum gestarum Alexandri
scriptoris uerissimi, quam Paulus Vergerius
uir doctissimus, & alioqui eloquentissimus, in
Latinum uerterat, sed Barbarè: quo Sigismun-
dus Germanorum Imperator, apud quem illa
tempestate diuersabatur, posset Historiam
intell

intelligere, qui à dicendi suauitate & elegantiā penitus abhorreret. Is liber cum ad Regem nostrum fuisset perlatus, omnes qui literas profuebamur, magno cum desiderio illam legere incepimus. Verum orationis concinnitas plures à legendo deterrebat. At rex sapientissimus cognito libri uitio, continuo Facium uoluit pro eius dicendi facilitate & ornatu negotium sumere, ex Barbaro Latinum faciendi: quod iussu regio & suasu modò præstare, haudquam recusauit. Mihi etenim indignum uidebatur, adeò singularem, adeò præstantem & ueram Historiam, adeò negligerenter deperire. Ille autem tanto studio susceptum negotium amplexus est, ut in eo annis circiter tribus dies & noctes incubuerit, summaq; diligentia elaborarit. Affui ego unà sapius, cum Nicolaum Sagondinum, & Theodorum Thesalonicensem, uiros summos, & Græcarum Latinarumq; literarum eruditissimos conueneret, & ab illis multarum rerum quæ Latinis obscuriora uidebantur explanationem exquireret, quæ Vergerius absurdè traustulisset: hiq; Arrianum multis laudibus efferrent. Itaque Historiam ipsam Latinam, & suauissimam reddidit Facius noster. cuius tamen cum quartam uix partem pressisset, reliquis tribus nondum satis eliminatis, morte præuentus, opus multis lituris abolitum, & uul-

neribus penè confossum reliquit. Quod uiuens
Alphonfus rex, haud multo antequàm &
 ipse mortem obiret, recuperauit, ut aliquando
 tandem qualicunq; modo restitueretur. Nunc
 autem rege uita functo, cū essem (ut scis) *Facio*
 per familiaris, scriptaq; sua ut profecto magni
 facienda sunt, magnificerem & admirarer:
 non sum passus hanc tantā *Historiam*, simulq;
 hominis amicissimi ingentes labores & uigi-
 lias deperire. Itaq; cum tibi hanc à rege reli-
 ctam hereditatem uiderem, ut libros uehemen-
 ter & literas adamares: librum penè extin-
 ctum in tui gratiam restituere curauī, & ut
 potui emendatum exscripsi, ut *Historiam* no-
 tione dignissimam cognoscere possis. Caterum
 id mihi fuerit premium mei laboris uel maxi-
 mum, quod uiri optimi & amicissimi mei la-
 bores non sinā debito in hac re suae gloria fru-
 ctu fraudari: & tua in me beneuolentia ac li-
 beralitati, cui omnia me debere profiteor, ali-
 qua ex parte satisfecero. Vale.

ALEXANDER GABVARDUS
Turcellanus Thomae Plouatatio
patricio Constantinopolitano
iuriconsulto, S. P. D.

MULTVM debent bonarum literarū
Indagatores Sigismundo Golpho Per-
golano, uiro doctrina multiplici, totiusq; anti-
quitatis curioso, Thomae iuriconsultoriam con-
sultis

fulsiſſime : qui extinctam penè de Alexandri Magni rebus geſtis Arriani Hiſtoriam reſurgere, & in lucem prodire enixiſſimè curauit : Arrianum in quā imprimis Philoſophum & Hiſtoricum. Qui licet genus ſuum profiteri non oportere, in Primo huius operis uolumine exiſtimauerit: ipſam tamen Eufebius in Annalibus, & Suidas (quos ego maximos autores habeo) Nicomedenſem fuiſſe ſcribunt. Hic Alexandri Magni Macedonum regis Hiſtoriam hanc libris ſeptem Græcè complexus eſt, & ita artiſcioſe res eius geſtas perſcripſit; ne meritò inter præſtantiſſimos & receptiſſimos autores annumerari poſſit. Octauum his adiecit, in quo res Indicas pertractat : & fatetur ipſe in Quinto & Sexto huius uoluminis, res Indicas narraturum. quos quidem induſtria & labore Bartholomei Facij Latinos, ut uides, habemus: quanquam Thadaus ille Vgoletus Parmenſis, uir in utraq; pagina doctiſſimus, me ſuis lucris admonuit, legiſſe ſe a'icubi Arriani interpretationem à Nicolao Saguntino factitatam fuiſſe, Scripſit etiam idem Arrianus de rebus Bithynicis, teſte Stephano in tertiodecimo elemento : item de Epicteto Philoſopho, deq; eius diſſertationibus, tribus uoluminibus opus condidit, ita ut Xenophon cognominatus fuerit. Floruit in patria ſua, in qua (ut ipſe in primo huius operis atteſtatur)

honores magistratus adeptus est. Per eadem tempora etiam in urbe emicuit, quibus *Hadrianus* & *M. Antoninus* Cæsares imperarunt : ut idem *Eusebius* memoria prodidit. A quibus, ut autor est, *Heliconius*, ob literas honoribus usque consularibus nectus est. Legi etiam, *Arrianum* insignem fuisse iurisconsultum. quem *Paulus* *Patavinus* citat in lege *Arrianus*, *Digestis* de actio. & obligatio. & *Ulpianus* *Tyrius* in *Lege* prima §. qui autem. ff. Quorum legatorum. ubi affirmat ipsam bellissime scripsisse : nam plures libros scripsit in iure civili, & præcipue de re militari. Ipsius etiam extant leges in *Pandectis* *Iustiniani* Impera. lex unde licet, Qui libertatem. de liberali causa. & lex, Qui cum uno. & lex, Non omnes. & lex, Omne delictum. de re militari. Quare hunc eundem *Arrianum* fuisse, qui eisdem temporibus floruit (nam in dicta lege, Omne delictum. §. quis vulneraverit. advocat Imperatorem *Hadrianum*.) qui *Philosophus* & *Historicus* & iureconsultus fuerit, quivis mediocriter sapiens affirmabit. Iudicent tamen doctiores, & tu vir *Iur. Consul.* doctissime, qui vitam *Arriani* & aliorum iureconsultorum legaliter & *Historicè* complexus es, in opere tuo de præstantia doctorum, qui à *Phoroneo* *Inachi* *Argivorum*

rum rege ad hæc usque tempora nostra defluerunt, in nono uidelicet libro, ubi de clavis Iureconsul. quod merito Ioanni Sfortia Illustrissi. & Clementissimo Pisauri domino dedicasti. Non enim quod mihi uidetur, ceteris omnibus probandum erit : neque me tamen poenitebit eorum esse sententia, qui eundem fuisse arbitrantur. Fuit & alter Arrianus poëta, Tyberij Impera. temporibus : cuius carminibus ipsum Tyberium delectatum fuisse Tranquillus scribit. eius autem opera Suidas commemorat : metaphrasim Georgicorum Vergilij, Alexandrida, poëma uidelicet de eiusdem Alexandri Magni gestis, libris XXIIII. alia quoque in Attalum Pergamensem poëmata. Fuit & tertius Arrianus qui Maximini & Gordianorum uitam memoria tradidit, ut innuit Iulius Capitolinus his uerbis : Gordiani, inquit, non (ut quidam imperiti loquuntur) duo, sed tres fuerunt : idq; Arriano scriptore Græcæ Historiæ docente. temporum ergo ratio sine controuersia exigit, ut omnino hunc aliam credam, posteriorem duobus nominatis : quam primus, qui de Alexandro scripsit, Nicomedensis fuerit, temporibusq; Hadriani & M. Antonini (teste etiam Raphaële Volterrano, qui multicius est, lib. XIII. Comment. Urbanorum) floruerit. Leges igitur

Arrian

Arrianum nostrum, legum interpres acutissi-
me, sepositis paulum sacratissimis legibus: cuius
uitam tibi dedicaui, tum quia Arrianum iu-
reconsultum & historicum tu quoq; iuriscon-
sultus & historicus libenter amplexurus uide-
ris: tum quia fortasse in aliquibus manum tibi
præbere poterit in historia, quam iam Pisauri
condidisti: in quam poteris limatissimo tuo iu-
dicio (quod plerisq; pro Lapide Lydio esse de-
bet) iudicare, Arrianum philosophum, histo-
ricum, & iureconsultum eundem esse. Tu igitur
quamprimum ad metas tui operis percurrere, il-
ludq; quamprimum chalcographis imprimen-
dum tradas. nam ingens quidem adlaturus es
studiosis emolumentum, tibi uerò perpetuā glo-
riam. Vale, Cæsarei pontificijq; iuris lu-
men splendidissimum: et Alexandrum
semper tuum dilige, qui te ob tuas
amplissimas uirtutes amat, co-
lit, & obseruat. Pisauri,
MDVIII. Eid.
Iunij.

ARRIANI NI-
COMEDENSIS IN HI-
STORIAM RERVM
gestarum *Alexandri*
regis *Mace-*
donum

PRAEFATIO

Bartholomæo facio interprete.

DE OMNIBVS rerum
Alexandri scriptoribus,
quacūq; *Ptolemaeus Lagi*,
& *Aristobulus Aristobuli* de ipso rege cōsentien-
tes memoria prodiderūt, ea
dem ipse tanquam uerissima literis mandauit:
in quibus uerò eos discrepare animaduerti, ex
his qui probabiliora ac narratu digniora exi-
stimabam, delegi. Caterum de *Alexandro* alij
alia scripsere. Nec uerò quisquam est, de quo
aut plures, aut inter se dissidentes magis. Ve-
rum hi duo tamē in ipsis rebus narrandis, mihi
ceteris probabiliores uisi sunt: *Aristobulus*
quidē, quod regia expeditionis socius fuit: *Pto-*
lemaeus autem, quia praterquam quod & ipse
regem eo bello secutus est, regiam dignitatem
tenuit. cuius rei gratia longē turpius illi futu-
rum fuerat, si à ueritate discessisset. uterq; uerò,
quom

quoniam mortuo iam *Alexandro* ea scripserunt: ubi quidem neq; necessitudine, neq; mercede illa adducti videntur, ut hac aliter atque contigerunt literis mandarent. Quadam præterea & ab alijs scripta, quae ipse narratu digna iudicavi, tanquam non penitus improbabilia, & quod de *Alexandro* erant prodita, adieci. Si quis uerò fortasse miretur, cur post tam multos rerum *Alexandri* scriptores, ego quoque scribere easdem aggressus sim: is de nouo perlectis omnibus, postquam haec nostra legerit, nullam sibi admirationis causam fuisse intelliget.

Philippum serunt mortem obuisse regnante *Athenis* *Pythodemo*, *Alexandrium* autem eius filium simulac regnare coepit, in *Peloponnesum* profectum, uiginti ferè annos natum, habito ibi *Peloponnesiam* concilio, uti imperator aduersus *Persas* crearetur (quod prius *Philippo* patri concessum) petuisse. id ab omnibus impetratum, praterquam à *Lacedemonijs*. ab quibus responsum, non consuesse *Lacedemonios* externis imperatoribus sese subicere, sed externis ipsos exercitiis praesse, atq; imperare. *Athenienses* quoq; nouandis rebus ab initio studuere: ceterum primis eius conatibus terri, ampliora etiam quam *Philippo* patri polliciti fuerant, praestitere. Deinde *Macedoniam* reuersus, uti in *Asiaticum* bellum apparatus mol

moliretur: uere primo statuit, priusquam in
 Asiam traiceret, per Thraces iter faciens,
 Trinuallos atq; Illyrios petere. quos nouis rebus
 studere acceperat. nam quòd regno eius finitimè
 erant, minimè negligendos censebat, praesertim
 cum in tam longinquas à domo regiones cum
 exercitu profecturus esset. Ex Amphipoli cum
 copijs profectus, in Thraces, quos Graci Au-
 tonomos uocant, nullius imperio, nullius legibus
 obnoxios (à sinistra Philippopolis. & Orbelus
 mons erat) nouo flumine traiecto, decem die-
 rum itinere ad Aemum montem peruenit. ibi
 circa aditus angustias negotiatorum ingentem
 manum collectam, tum & Thracum eorū quos
 supra nominauimus, obuiam habuit. In sedràe
 montis uerticem, inde ne longius moueret exer-
 citum, quā patebat transitus, obstituri: curri-
 busq; oppositis pro uallo utebantur, pugnaturi
 inde, si ab hostibus urgerentur. Simul q̄s in ani-
 mo erat, adnitente in aduersum montem hoste,
 quā maximè præruptus præcepsq; erat, currus
 ipsos ingenti impetu in phalangem precipita-
 re. Consilium præterea coeperat, quo confertio-
 rem Macedonum phalangem currus interuo-
 larent, hoc uolentiore impetu ruentes, totam
 dissipaturos aciem. Alexander uerò id age-
 bat, ut quā minimo suorum periculo deiectis
 hostibus montem caperet. Postquam ergo ani-
 madu

*maduertit , periculum subiri omnino oportere
 (neque enim aliud ostendebatur iter) milites
 monet, ubi currus precipitari in se ab hoste ui-
 derint, quibus ea potestas sit, confestim ordines
 laxent : sic curruum discrimen declinari posse.
 quibus uerò propter angustias ea facultas non
 sit, scutis superiniectis corpora humi sternant.
 Nec uerò alius, atq; ipse Alexander ratus est,
 rei euentus fuit, nam cum alij ordines laxassent,
 alij scutis corpora operuissent innoxij currus
 iugis decurrere. Tum Macedones curruum ter-
 rore ac periculo uitato, alacriores facti, ingen-
 ti clamore in Thraces feruntur. ad hac Ale-
 xander sagittarios à dextro cornu, qui quà fa-
 cilior ascensus uidebatur, ante primam aciem
 pronolent, Thracesq; occurrentes petant, re-
 pente immittit ipse in laeuum cornu scutatos, et
 Agrianos lectissimos phalangis ducit. Sagit-
 tary in hostes pede presso, per ardua obnixi,
 procul obuios repellunt. tum superinducta
 Macedonum phalanx, Barbaros propè iner-
 mes loco mouit. Mox ubi Alexander à sini-
 stro cornu inuectus est, abiectis armis protinus
 in fugam uertuntur. Mille & quingenti in
 pugna cæsi, pauci uiui in potestatem Alexan-
 dri uenere. Fugientibus pedum pernicitas, &
 locorum notitia salutis fuit. Foeminarum turba
 omnis, cum pueris ac sarcinis, capta: prada
 omnis.*

omnis in maritimas urbes, *Zysania* ac *Philota* negotio dato, missa. ipse protinus superato iugo, per *Aemum* montem in *Triballos*, ad flumē *Zygiū* (quod tridui itinere per *Aemū* iter facientibus ab *Istro* abest) profectus. *Syrmus* *Triballorum* rex erat. is cognita *Alexā-*
dri profectioe, uxores ac pueros, & ceteram imbellem multitudinem popularium suorum, ad *Danubium* in insulam *Peucam* confestim misit: quò & *Thracēs* *Triballis* finitimi iam antè se receperant. Nec multo post & ipse *Syrmus* eodem fugit. at iam *Triballorum* multitudo omnis ad alteram insulam se contulerat, eo in loco, ex quo pridie *Alexander* mouerat, sitam. Quo audito *Alexander*, confestim *Triballos* repetit: nec mora pugnandi ab hoste facta, in syluam flumini proximam in aciem exitum. quod ubi *Alexander* animaduertit, phalangem densius instruit: dein sagittarios ac funditores pramittit, qui hostes ex syluis in aperta prouocent. *Triballi* postquam intra teli iactum uentum est, cum eminus sagittis petcerentur, continuo sagittarios inuadunt: uti sagittarum facultate adempta (nihil enim prater arcus ferebant) cominus rem gerant. Quos ubi *Alexander* extra syluam illectos uidit, *Philotam* cum equitatu (quem ex *Macedonia* aduexerat) in dextrum hostium cornu, quàm maxime excurrendo processerant:

b

Hera

*Heraclidem & Sopolium cum equitatu Bo-
triano, & Amphipolitano, à sinistro cornu
inuehi iubet: ipse immisso equitatu, per medias
hostium acies phalangem agit. Quandiu ia-
culando eminus pugnatum est, Triballi haud
inferiores erant. at postquam & conferta Ma-
cedonum phalanx in cos acrius impetum fecit,
& equites non iaculis modò, sed ipsis propè
equis inuecti hostes undiq; urgere cœperunt:
in fugam coniecti, trepidi per sylvam flumen
repetunt. ad tria milia cæsa, pauci sylva no-
ctisq; beneficio uiui capti. ex Macedonibus,
Ptolemæus auctor est, equites non plus undecim,
pedites circiter quadraginta cecidisse. Secun-
dum hanc pugnam triduo Alexander ad Da-
nubium fluvium profectus est, omnium quidam
longe maximum, eorum qui in Europa sunt.
longissimo tractu per terras excurret, gentes
bellicosas præterlabitur, & eas magna ex par-
te Germanas: ex quibus ipsius annis fontes
oriuntur. Earum gentium postremi sunt Qua-
des, ac Marcomanni: deinde Iazyges, Sarmat-
iarum gens: post hos Geta. deinde Sarmatæ-
rum magna pars. postremo Scythæ, yq; ad ex-
itum fluminis pertinent: unde per quinque
ossia in Euxinum pontum effluit. Hic Ale-
xander naues longas, qui è Byzantio per Eu-
xinum pontum aduenerat, aduerso flumine
subiectas reperit: in quis sagittariorum manu
& arma*

Et armato milite imposito, ad insulam, in
 quam Triballi ac Thraces confugerant, con-
 tendit: conanti pedem inferre, summa ui Bar-
 bari obsistunt: quocunq; naues appellebantur,
 praesto aderant, locumq; tuebantur. quod erat
 ijs facilius, quoniam Et naues paucae erant, Et
 insula maxima pars praerupta ac praeceps: Et
 fluminis cursus, utpote in angusto conclusus,
 concitator. Quapropter Alexander abductis
 inde nauibus, flumen traiecit: Getasq; qui trans
 flumen incolebant, petit: quos in aduersa ri-
 pa, prohibendi animo, si transire conaretur,
 armatos uidebat: erant ad quatuor milia equi-
 tum, peditum supra decem milia. Simul illam
 auditas coeperat (ut est ingenium hominum)
 etiam quae essent trans Danubium inuisere:
 Conscensis igitur nauibus, tentoria militum
 (erant enim ex pellibus) leui materia repleta:
 ad haec, quotquot haberi poterant lentres
 (haec sunt nauculae ex cauata trabe, ea in re-
 gione inuenta: magna autem harum erat co-
 pia, tum ad piscatorium, tum ad uicinorum,
 tum etiam ad latrociniorum usum) aduehi
 imperat. quibus conuectis, equites mille
 quingentos, pedites circiter quatuor milia, no-
 ctu flumen traducit: qua maxime segetes in
 hostili agro animaduertit. ob eamq; rem ripae
 appropinquans, minus ab hoste conspectus est.
 Prima luce pedes per segetem ire inclinatis

b 2

hastis

hastis imperat, ne ab hoste uideantur, donec ad inculta peruentum sit: equitatus interim dum phalanx pergit per aperta, sequebatur. Vbi extra culta peruentum, Alexander protinus in dextram cornu aduolans, Nicanorem iubet quadrato agmine phalangem inducere. qua specie territi Getæ, ne primum quidem impetum hostium tulere. Res prorsus ingentis audacia ipsa uisa, Alexandrum tam facile una modo nocte Danubium, omnium Europa fluminum amplissimum atque altissimum, nullo ponte iniecto transisse. Terrorem augebat phalangis series, ac ferox equitum impetus. ac primo quidem effuso cursu urbem repetunt, quatuor abinde millia passuum flumini proximam. Ceterum ubi conspicati sunt Alexandrum equitatu immisso eò concedere, peditum secus flumen agentem, ne ab hostibus circumueniri ex insidijs posset: quoniam urbs ipsa moenibus parum firma uidebatur, impositis in equos pueris ac fœminis, quos inde auferre potuerunt, in solitudines se recipiunt. Alexander urbem uacua nactus capit, ac solo equat: pradam Meleagro ac Philippo agendam tradit. deinde in amnis ripa Ioui Seruatori atq; Herculi, & ipsi amni (quia se haud difficilem in transitu exhibuisset) sacrum facit, eodemq; die suos incolumes in castra reducit. Huc loci uenere ad Alexandrum legati.

gati, & à cæteris Danubij accolis, & à Syrmæ Triballorum rege : item à Germanis , qui Ionianum sinum incolunt (sunt quidem Germani uo grandi corpore, ita animo elato magnosq;) legationes aderant, ut amicitiam cum eo iungerent. quibus in fidem & amicitiam receptis , è Germanis quasiuit : Quid'nam esset in humanis rebus, quod pro cæteris extimescerent. ratus nominis sui magnitudinem ad illos , multosq; etiam interius penetrasse: idq; esse , quod præ omnibus sibi formidolosum faterentur. Illi uerò, quòd procul ab Alexandro agebant, quòd loca accessu difficillima incolebant, ipsosq; ad alia bella intentum uidebant , timere se illud ante omnia dixerunt, neu forte in sese aliquando cælum rueret. Nihil mouit Alexandriam superbiam legatorum responsam. itaq; nihilominus tamen in amicitiam & societatem receptos, domum remisit: tantum elocutus, Germanos arrogantes esse. Inde in Agrianos & Paonas iter persequenti nunciatum est, Clitum Bardylei ab eo defecisse, Glauciamq; Taulantiorum regem suas eidem uires coniunxisse. Erant & qui nunciarent, fore uti Autariata ipsam in itinere inuaderent. quapropter inde celeriter mouendum censuit. Erat tum forte apud Alexandriam Lagarus Agrianorum rex , ei admodum familiaris : qui Philippo adhuc uiuente legatos priuatim interdum ad eum

mittebat. is ubi agnovit *Alexandrum* de
Autariatis accepisse: non oportere, inquit,
 de *Autariatis* qui nam aut quales essent co-
 gitare. minus enim bello quàm ceteras eius re-
 gionis gentes ualere. se, si permittat, priuatis
 eos opibus armisq; petiturum: ita domesticis
 de rebus sollicitos, ad sua defendēda domi man-
 suos. Cuius consilium cum *Alexander* pro-
 basset, in *Autariatas* profectus, eorum agros
 populationibus, omniq; belli clade uastat, quo
 metu perculsi *Autariatae*, intra fines suos sese
 continuere. *Lagaro* gratia ab *Alexandro*
 acta, magnaq; insuper munera data: *Cyna* so-
 rore, ubi *Pellam* reuerisset, illi uliro in uxorem
 depromissa. ceterum nuptiis mors *Lagari*
 praenit. Post hac *Alexander* haud procul
 ab *Erigone* flumine iter faciens, *Pelion* con-
 tendit: quam urbem *Clitus*, quod esset totius
 regionis munitissima, occupauerat. Vbi eò
 uentum, castris ad *Eordiacum* amnem positis,
 postmodum moenia oppugnare instituit. *Clitus*
 montes circumiectos syluis impeditos, & ma-
 xime opportunos infederat (necdū enim *Glau-*
cius Taulantiorum rex aduenerat) uti inde in
Macedonas decurreret, cum urbem oppugna-
 rent. Appropinquante *Alexandro*, hostes
 tribus primum pueris, ac totidem puellis, tri-
 busq; nigris arietibus immolatis, in *Macedo-*
nas magna ui erumpunt. Sed qui montes occu-
 pane

paucant, statim initio pugna pra metu disces-
 sere: quibus in seipsis nefandi sacrificij hostia ibi-
 dem reperta. Repulsis itaque eo die intra moenia
 hostibus castrisque positis, circumspicere oppidum
 parabat. Sed cum Glaucias postmodum oppida-
 nis auxilio uenisset, nec speraret Alexander
 cum iis modo copiis quas traduxerat, oppido
 se potiri posse, praesertim cum in eo ualidum
 praesidium inesse, multosque praeterea fortes uiros
 Glauciam adduxisse sciret: mutato consilio,
 Philotam cum ualido equitum praesidio in ho-
 stiles agros frumentatum mittit. Qua re cogni-
 ta Glaucias aduersus Philotam profectus, mon-
 tes circumiectos capit, quae maxime Philotam
 reditum crederet. Quod ubi Alexandro
 nunciatum est, confestim scutatis ac sagitta-
 rijs & Agrianis equitibus circiter quadrin-
 gentis auxilio aduolat: reliquo exercitu in ca-
 stris relicto, ne oppidani a tergo insequentes,
 cum Glaucia inngerentur. Glaucias ut sensit
 Alexandrum aduentare, quos tenebat mon-
 tes repente destituit. atque ita Philotas cum suis
 incolumis ad Alexandrum se recepit. Existima-
 re uidebantur Clivus & Glaucias, sese in quo
 loco deprehendisse. nam & montes altos insede-
 rant, & iaculatorum funditorumque ac mili-
 tum non exiguum numerum habebant. ita-
 que si discederet ab obsidione Alexander
 cum omnibus copiis, suspicabantur fore, uti

oppidani abeuntium agmen à tergo adorirentur. Ad hæc, loca per quæ Alexandro eundum erat, angustæ, & tenaci limo impedita erant: hinc flumine, inde monte, viam adeò coartantibus, ut quatuor ad summum scutatis militibus unà iter esset. Alexander instructa acie, phalangeq; usq; ad C X X. in arctum, ut ratio loci postulabat, coacta, in utroque cornu ducentos equites locat: silentiumq; imperat, uti mandata (ubi opus sit) celeriter excipiant. ad hæc hastas primum arrectas. ferri, deinde cuspides in aduersum dirigi, & nunc dextrorsum, nunc sinistrorsum, prout ratio exigeret, tendere. interim persequens, phalangem, interdum cornua agebat. atq; ita variato ordine, phalange demum in cuneum redacta, hostes innadit, tacita admiratione defixos: cum ea non minus speciose ac decore, quàm strenue agi intuerentur. Postquam ad eos propius ventum, protinus desertis collibus, ne primum quidem Macedonum impetum sustinuerunt. Tum Alexander undique clamores tolli, iaculisq; scuta quasi imperat. quo clamore hostes uehementius territi, effuso cursu in urbem se recipiunt. Cumq; Alexander animaduertetet, à paucis quibusdam hostium collem unum adhuc teneri, quàm illi transcendiam esset: ijs qui aderant præcipit, uti assumptis continuo scutis, ex ipso flumine inscensis equis collem petant: ac si hostes resisterent, pars relictis equis

equis, peditibus immixti rem gerant. Quod cum illi strenue fecissent, hostes confestim non expectata vi, collem deserunt. Eum collem cum amicorum cohorte Alexander capit: dein mittit, qui Agrianos ac sagittarios (qui erant ad duo milia) accersat. Scutatos vero traicere flumen imperat. postq; hos, Macedonum ordines: mandatis adiectis, ubi transissent, iunctis scutis (quo phalanx densior uideretur) protinus acies instruerent. ipse uelut in specula quadam positus, eo ex colle hostium motus prospicebat. Hostes partem copiarum transisse flumen conspicati, aduersus eos, qui cis amnem remanserant, contendunt. in quos conuersus Alexander, eorum vim facile repressit. Tunc phalanx, tamquam superato iam flumine, latos clamores edit. Coniectis in fugam hostibus, qui à tergo erant: Alexander cum Agrianis ac sagittarijs ad flumen pergit, ipseq; omnium primus uado transmittit. mox conspiciat hostes postremo agmini rursus imminere, machinas in aduersa ripa disponi iubet: quiq; iam transierant sagittarios, continuo in amnem referre pedem, ac sagittis hostem incessere. quorum impetu suppresso, reliqui tuto traicere. Tri-duo post Alexander cum audisset, Clitum et Glauciam trans flumen iniquo loco castrametatos, neque uallum neque fossam iecisse, custodibus in castris negligi: uipote ab ijs, qui

b s Ale

Alexandrium metu flumen transisse opinabantur : productam uerò in longum, quod minime conducturum ipsis erat, aciem : rursus silentio noctis cum scutatis Agrianis ac sagittarijs, item Perdicca ac Cycni copijs flumen traiecit. Vbi opportunius sese offerre uisa est, non expectatis qui nondum annum transierant, sagittarios atque Agrianos repente in hostes immittit, qui magno impetu & clamore adorti, quàm illos infirmiores esse animaduertunt, alios somno oppressos, alios inermes, alios in fuga interfecerunt : plerique etiam uiui capti, nec prius desitiam insequi fugientem hostem, quàm ab ijs in montes Taulantiorum abiectis armis peruentum. Clitus ex ipsa fuga in urbem propinquam primum se recepit : deinde incensa, quòd parum munita uideretur, post Glauciam in Taulantios abiit. Dum hac geruntur, Thebanorum fugitiui quidam, Thebas noctu clam ingressi, ac per amicos ad res nouandas sollicitati, Amyntam ac Timolaum Thebanae arcis (quam Cadmeam uocant) praefectos, nihil quicquam hostile suspicatos, extra arcem comprehensos crudeliter obtruncant. deinde continuo aduocata concione, Thebanos sub specie recuperanda libertatis ab Alexandri imperio distrahere conati, ut se iam tandem graui Macedonum dominatione in libertatem vindicent hortantur. Id fuit apud mul-

tum

ritudinem persuasū facilius, quod Alexandrum apud Illyrios uita functum affirmabant. nam & multorum fama istucipsum iam, sermonibusq; percrebuerat. rem quoque non absouam uero faciebat, quod iandiu Alexander aberat, ac nullus ab eo interim nuntius Thebas uenerat. Quapropter uti in eiusmodi rebus euenire plerunque consuevit, ignari rerum, in eam maxime partem inclinauerunt, quæ sibi maxime cordi erat. Quæ postquam Alexandro renunciata sunt, suorum cede ac ciuitatis defectione (ut par erat) motus, uindicanda censuit: præsertim cum & Atheniensium fidem suspectam haberent, & Laedæmonios, aliosq; Peloponneses quosdam iandiu a se auersos sciret. Ad hac Ætolia cum essent ingenio mobili atque infido, ne Thebanis societate se iungerent, uerebatur. Heordeam itaque & Elymiotin, rupesq; Stymphææ ac Paryæ prætergressus, septima postquam mouit die Pellam Thessalia urbem peruenit. inde continuato itinere, sextis castris Bœotiam ingressus est. Nec prius Thebani cognouere Alexandrum Bœotia claustra pene trasse, quam Onchestum cum exercitu profectus est. At tunc quoque defectionis auctores, quoniam famam suppressere non poterant, uenisse ab Antipatro copias ex Macedonia mentiebantur: ipsum uero Alexandrum obisse confirmat

firmabant. his autem, qui *Alexandrum* advenire annunciabant, indignabantur. Cumq; de *Alexandri* advenitu certiora indies perferrentur, *Alexandrum* alium, *Aeropi* nempe filium esse aiebant. Postridie *Alexander* motus ab *Onchesto* castris, *Thebas* profectus, ad *Iolai* lucum castra posuit: quo *Thebanus* poenitentia, & corrigendi erroris spatium, mittendorumq; legatorum potestas foret. tantum vero absuit, ut *Thebani* errati veniam deprecati sint, ut repente ex oppido profecti cum equitatu ac leviter armatis, *Alexandri* castra aggressi sint, emissisq; iaculis aliquot *Macedones* interfecerint. Tum *Alexander* confestim ex leviter armatis ac sagittarijs, qui excursionem reprimerent, in eos missi, ijq; non difficulter tametsi ipsa iam castra inuasissent, intra moenia repulsi sunt. Postero die cum omnibus copijs moenia obequitans iuxta portas, quae *Eleutheras* atque *Atticam* ferunt, haud procul *Cadmea*, uti suis qui arcem tenebant opportune adesset, locum castris capit. Eam arcem oppidani iacto duplici uallo circumfidebant: ne aut extrinsecus obseffi auxilia admitterent, aut ab iisdem ipsi quicquam detrimenti caperent, cum copia in hostem educenda essent. *Alexander*, cum magis rem componi, quam in discrimen *Thebanos* adduci cuperet, oppugnanda urbis consilium trahebat. Oppidano-

rum

rum pars, quibus cura Reipub. salus, quibusq;
 melior mens erat, in castra eundum, ueniamq;
 errati postulandam à Rege censebant: contra
 exules, quiq; defectionis autores fuere, praeser-
 tim quidam ambitione capti, omni studio mul-
 titudinem à quietis consilijs abstrahabant.
 Nec tam ob tantam pertinaciam, Thebanam
 Alexander urbem oppugnabat, quam spe
 illorum animos tempore emolliri, & ad poeni-
 tentiam agi posse. Caterum Perdiccas mutari
 consilium coëgit. is erat castrensis praesidij
 praefectus: qui (Ptolemaeo autore) cum ab
 hostili uallo non multum abesset, iniussu regis
 uallum aggressus est, ac parte euulsa Theba-
 norum praesidium inuasit. Secutus illius auda-
 cia, cum cohorte sibi tradita Amyntas An-
 dromeni: qui & ipse praesidio praerat. Ale-
 xander pugnandi necessitatem sibi propositam
 intuitus, ne sui ab hostibus circumuicirentur,
 mutato consilio, reliquas copias ex castris eò-
 dem inducit: sagittarijsq; & Agrianis in-
 tra uallum inferre pedem iussis, Argyraspides
 ac ceteras copias extra uallum continet. Per-
 diccas dum interioris uallum rescindere cona-
 tur, graui uulnere accepto, refertur in ca-
 stra: cuius uulneris curatio difficilis fuit. qui
 cum eo uallum intrauerant, sagittariorum in-
 teruentu acriores facti in uiam qua fertur ad
 Herculis templum, insequuntur. Hic Thebani
 rece

receptis paulisper à fuga animis, contemptaq;
 paucitate, clamores tollunt, & pauorem ac tre-
 pidationem in hostes reijciunt. Sagittarij circi-
 ter septuaginta cæsi: in quib; Eurybotas Creten-
 sis, eorum dux: reliqui non prius fugiendi finem
 fecere, quam ad scutatos ac Macedonas extra
 vallum uentum. Alexander conspicatus The-
 banos præ studio insequendi hostis temere fer-
 ri, continuo phalangem inducit. atq; haud ma-
 gno negotio in oppidum præcipites agit: eamq;
 formidinem fugientibus inijcit, ut ijs claudenda
 porta potestas non esset. uictores uictis immi-
 xti (nam ab ea parte ob extrinseca præsidia
 murus defensione nudatus fuerat) in urbem se-
 se coniecerunt. Vbi ad Cadmeam uentum,
 præsidarij milites subita eruptione facta, cum
 Macedonibus iunguntur: ac multa cade edi-
 ta, ad Amphionis templum perueniunt. alij
 eosdem Thebanos fugientes, in forum pellunt.
 oppidanorum pauci ad Amphionis templum
 restiterunt. Sed mox & ipsi desperatis rebus,
 terga dedere. eques apertos extra urbem cam-
 pos, effuso cursu petiit: pedes, ut quisque potuit,
 salui consuluit. Nec minus à Phocensibus, ac
 Plataensibus reliquisq; Bæotijs, quibus insensæ
 erant, sauitum in Thebanos, nec priuata reëta,
 nec sacra ædes, nec deorum ara, quo minus in-
 muliere etiam ac pueros grassarentur cui-
 quam salui fuere. Hac cum essent à finiti-
 mis

mis ad longinquiores perlata, non ijs modo
 qui Thebana defectionis participes fuerant,
 quod tam pollens potensq; oppidum concidisset:
 sed uniuersa Græcia ingentem metum &
 consternationem intulit. namque Athenien-
 sium clades apud Siciliam accepta, & si mul-
 titudine interfectorum ciuium non minus ca-
 lamitatis Athenis attulit: tamen quoniam
 procul à domo accepta est, & caesorum magna
 pars erat ex socijs, tolerabilior uisa est. nec ue-
 ro quod postea eadem ciuitas in eam necessita-
 tem inciderit, ut sibi cum Lacedæmonijs ac
 socijs, tum etiam cum Philippo rege diu bel-
 landum fuerit: tantum aut ipsis Athenien-
 sibus mali, aut reliqua Græcia consternatio-
 nis præbuit. Et illud quoque Atheniensium
 uulnus nauali pralio apud annem Ægim
 acceptum, ob id modo calamitosum fuit, quod
 murus urbis dirutus, naues hostibus traditæ,
 imperium tantummodo imminutum est: at re-
 spub. maiorum disciplina, & antiqua libertas
 retenta est. nec ita multo post, & pristina opes
 ab ijs recepta, & recuperato maris imperio
 instaurata mœnia: ad hæc Lacedæmoni, qui
 per id tempus ipsis maxime formidabilis
 erant, qui que ut Athenas euerterent pa-
 rum absuerant, summis periculis ab iisdem le-
 uari. At Lacedæmoniorum ad Leuctra ac
 Mantineam clades, magis quia præter opinio-
 nem

nem accidit ; quàm quòd multi desiderati sint ,
 terroris fuit. Sed et *Bœotiorum* & *Arcadum*
Epaminonda duce secunda cum iisdem *Lace-*
dæmonijs pugna , nouitate magis insolita rei ,
 quàm periculi specie aut magnitudine , *Lace-*
dæmonios sociosq; perculit. *Plateensium* au-
 tem cladem , tum urbis paruitas , tum ciuium
 interfectorum paucitas (nam maior pars *A-*
thenas confugerat) leuiorem facit. *Meli* quo-
 que, & *Scione* insularia oppida deuicta , plus
 sanè de decoris uictoribus , quàm *Græcia* detri-
 menti intulere. Caterum præceptis *Thebanorum*
 consilium , ac eorundem celerem expugnatio-
 nem , multamq; cadem : uipote ab ijs editam ,
 qui ueteres inimicitias persequebantur : tuam
 eiusdem urbis excidium ac seruitutem , que
 opibus & belli gloria inter *Græcia* ciuitates
 eminebat , haud ab re ad deorum iram refere-
 bant : tanquam de *Thebanis* (quanquam mul-
 to post tempore) pœnas exigentium , quòd re-
 liquam *Græciam* *Medorum* bello prodidif-
 sent , quòd *Plateas* per inducias occupatas so-
 lo aquassent , quòd *Lacedæmoniorum* dediti-
 tios crudeliter ac præter *Græcorum* morem
 interfecissent : eamq; urbem deleuissent , ex qua
 uniuersi *Græci* in acie stantes aduersus *Me-*
dos , à cætera *Græcia* uim depulissent : quodq;
Athenas (quo tempore *Lacedæmoniensibus*
 socijs , etiam de euertendis *Athenis* consulta-

t u r r

tum) quantum in se fuerat, perdidissent. Mul-
 ta uero ante urbis occasum diuinitus apud
 Thebanos ceciderant: qua tum quidem negle-
 cta (ut sit) postea memoria repetita, futura ca-
 lamitatis prodigia fuisse existimatum. Capta
 urbe, Alexander Gracis expeditionis socijs
 de Thebanis decernendi potestatem facit: in-
 sensis Cadmeam praesidio firmari, urbem solo
 equari placuit. Ad hac agros, nisi qui sacri
 essent, inter se diuidi: foeminas ac mares, qui
 praelio ac cadibus superfuissent, quiq; in pote-
 statem uenissent, prater eos qui religionem pro-
 fueretur, quiq; Philippo aut Alexandro pri-
 uatim aut Macedonibus hospitalitate iuncti
 essent, uenire: tum Orchomenum ac Plateas re-
 litui, tum ferro ac flammis cuncta ruere, oppi-
 dum uetustate, opibus, gloria celebre passim
 excindi. uis Pindari poeta testis ac stirpi, in
 honorem Musarum, iussu Alexandri parsiam.
 Graci cognito Thebanorum excidio, Arca-
 des praesertim, quo Regi gratificarentur, ciues
 suos qui Thebanis opem tulissent, quiq; socij
 consiliorum fuissent, neci dedendos censuerunt.
 Ely suos exules, quod amici Alexandro essent,
 in patriam restituere. Aetolorum singuli po-
 puli, seorsum legatos ad Alexandrum mise-
 re, ueniam falsi criminis petentes, quos audita
 Thebanorum defectione rebus nouis studuisse
 nunciatum erat. Athenienses quoque coner-
 uis,

*riti mysteria quae per eos dies referebantur in-
 vertunt, instrumenta rustica omnemq; su-
 pellectilem in urbem ferri iubent, populo in
 concionem vocato suadente Demade, legatos
 decem ad Alexandrum mittendos censent,
 eos maxime quos Alexandro acceptos sci-
 rent. Hi Alexandro gratulari iussi, quod ex
 Illyrijs & Triballis cum victore exercitu in-
 volutionis redisset, quodq; Thebanos rebelles ul-
 tus esset. Alexander quo ad cetera humani-
 ter illis respondit: epistolam autem ad Athe-
 nienses scripsit, qua demosthenem, Lyciorgum,
 Hyperidem, Polyeuctum, Charetem, Charide-
 mum, Ephialtem, Diotimum, Maerodam sibi
 dari postulabat. in hos culpam rei ad Charo-
 niam ab Atheniensibus infelicitate gesta re-
 ferebat: usdem quicquid post id tempus siue ad-
 versus se, siue adversus Philippum ab ipsis
 Atheniensibus perpetratum esset, ac demum
 recentem Thebanorum defectionem crimini-
 dabat. Athenienses civibus, quos postula-
 bat, negatis: alios rursus legatos ad eum mit-
 tunt, ut civibus suis ignosceret, oratum. qua le-
 gatione motus, veniam dedit: siue Athenen-
 sum reuerentia, siue propter studium transien-
 di in Asiam exercitus: id moliens, uti omnem
 de se suspicionem Graecis demeret. Unum ex
 omnibus Charidemum, cui erat infensor, exu-
 lare iussit. Isq; profugus, in Asiam ad Da-
 rium*

rum regem profectus est. His rebus gestis, in
Macedoniam reuersus, *Ioni Olympico* sacrum
 fecit, iam antea ab *Archelao* institutum, lu-
 dosq; *Olympicos* edidit. Ferunt etiam *Musis*
 ludos ab eo propositos. Per id tempus nuncia-
 tum est, *Orphei Thracis* simulacrum ad *Pieri-*
dem sudare. quapropter uates consuli placuit.
 Cumq; alij aliter prodigium interpretarentur,
Aristander Telnusseus uates, diuinandi scien-
 tia ante omnes clarus, interrogatus quidnam
 sudor ille portenderet: Bene, inquit, sperandum
 id esse, poetas ac musicos in canendis eius fa-
 ctis multam operam olim posituros. Simul ad-
 uentante uere, cum exercitu ad *Hellepontum*
 mouit: *Macedoniamq; Et Graciam* *Anti-*
patro commendat. Coegrat autem in *Asia-*
ticam expeditionem paulo plus quam triginta
 millia peditum, Et in his leuiter armatos ac
 sagittarios: equitum uero plus quinque mil-
 lia. agebatq; agmen non procul à lacu *Cer-*
cinite, iuxta *Amphipolim* ac *Strymonis* a-
 mnis ostium. Quo traiccto, *Pangaeum* mon-
 tem transit, quà ad *Abderam* ac *Maro-*
niam maritimas urbes uer est. inde ad *He-*
brum amnem profectus, eoq; facile perua-
 dato, per *Paticam* regionem ad *Mcclana-*
 flumen pergit, traducto'que exercitu, ui-
 gesimo die postquam è *Macedonia* mouerat,
Seslon peruenit. Inde in *Eleunta* profectus.

Protesilao sacrificat, aris sepulcro imposuit
quod Protesilaus putabatur Græcorum o-
mnium primus, qui Agamemnonem Troiano
bello secuti essent, in Asiam pedem intulisse:
precatus, ut sibi felicitior, quàm Protesilao fuisset,
descensio in Asiam foret. Post hæc Parme-
nioni traiciendi equitatus & gregarij militis
è Sesto in Abydon negotio dato, nauibus lon-
gis centum sexaginta, & onerarijs aliquot
transuecti sunt. Alexandrum ex Eleunte in
Achaorum portum nauigasse, plures autores
sunt: nauisq; pratorie gubernatorem fuisse. ubi
in medijs Hælesponti angustijs peruentum,
Neptuno ac Nercidibus taurum immolasse,
auræq; phiala in mare profusa libasse. Fe-
runt etiam, primum omnium terram in A-
siam armatum descendisse: atque his locis, un-
de mouit, quò ue appulit classẽ, Ioui descen-
sori, & item Palladi atque Herculi aras sta-
tuisse. Ilium profectum, Palladi Troiane sacrifi-
casse: & in ade eius armis quibus utebatur
fixis, arma Palladi sacra ex eodem templo
sumpsisse, monumenta ad eam diem Troianũ
belli: quæ arma argyraspidas in expeditione
ante Regem ferre solitos perhibent. Fama
etiam tenuit, parentasse Alexandrum Pri-
amo ad aram Iouis Hercij: quo illius manes
in Neoptolemi gentem, unde maternum genus
ducebat, placaret. Ilium petenti, Adenæus re-
gic

giae classis dux aurcam coronā imposuit. Idem fecit Chares Atheniensis, ex Sigeo profectus: Et alij quidam tam Graci, quā Asiatici. Fertur quoque Achillis sepulcrum coronasse, Et ob id fœlicem dixisse, quòd Homerum rerum suarum praconem nactus esset. Fuit haud dubiè Alexandro nō parum fortunator Achilles ob eam rem existimandus. nanque hac una pars tanto regi ad cumulum fœlicitatis videtur defuisse. neque enim eius res gesta aut carmine, aut soluta oratione pro dignitate literis prodita sunt. Neque à musicis decantatur Alexander, quemadmodū Hiero, Gelon, The ron, Et alij pleriq; rebus gestis et gloria haudquaquam ei pares. Ita est factum, ut nobis minus nota sint Alexandri res magna atq; praeclara, quā multorū veterū infima exiguaq;. Nam illorum decem militum cum Cyro aduersus Artaxerxem expeditio, Et Clearchi ac sociorum captiuitas, eorum deniq; decem milliū Xenophōte duce in maritimam oram rediit, haud dubiè Xenophontis scriptis longe illustriores sunt facti, quā aut ipse Alexander, aut res ab eo gesta. At quāuis neq; alieno ductu militauerit, neq; Persarum regem fugiens uicerit, qui obstabant quo minus in maritimam regionem descenderet: tamen alius nemo mortaliū est, siue Gracus, siue barbarus, uel multitudine rerum gestarū uel magnitudine conferen-

dus. Quæ primum causa adductus sum, ut eius
 res licet à pluribus scriptas scirem, & ipse læ-
 vis mandarem: haud indignum me arbitratus,
 qui res ab eo gestas cōscriberem. At quis ipse
 sim, qui ita de me sentiam, nomen profiteri non
 oportere existimo: neq; enim obscurum est, ne-
 que item patria, neque genus meum, uti arbi-
 tror: neque item quos honores in ciuitate mea
 adeptus sim. Illud dixisse satis fuerit, mihi pa-
 triam, familiam, magistratus, literas ac bo-
 nas artes esse, & à puero semper fuisse. Qua-
 re non indignus fortasse sim, qui inter primos
 Græcæ linguae autores enumerer: non secus
 atque Alexander inter eos, qui in re militari
 præstiterunt. Alexander itaque ex alio ad
 Arisben mouit, quo in loco uniuersus exerci-
 tus traiecto Hellesponto castra fecerat: postri-
 die Percotam, deinde Lampsacon. inde digres-
 sus, nō longè à Prosactio flumine consedit: qui
 ex Idæis montibus oriens: inter Hellespontum
 & Euxinum pontum in mare excurrit. Exi-
 de Hermotum petit, Colonas urbem transfres-
 sit. Præmissis uerò ante agmen speculatori-
 bus, Amynta duce, cui cohortem amicorum
 ex Apollonia profectam (ei Socrates Satho-
 nis filius præerat) & quatuor præterea tur-
 mas antecursorum attribuerat: inde disce-
 dens mittit cum Panagoro uno ex amicis, qui
 Priamum oppidum, cuius deditionem oppidani
 pol

pollicebantur, recipiant. Persarum autem duces erant, Arsames, Reomitra; Potanes, Niphates, & cum his Miuhridates Lydia atque Ionia praefectus, & item Arsites. Phrygia praeses eius, quae ad Hellespontum sita est, qui omnes ad Zeliam urbem cum equitatu Graecisq; mercenarijs consliterant. Postquam auditum est Alexandrum Hellespontum transisse, consultantibus de summa rerum, Memnon Rhodius in consilium adhibitus, absente Dario, praelio abstinendum, nec cum Macedonibus dimicandum censebat: quod hostes superiores peditatu essent, quos Alexandri praesentia fortiores audetioresq; faceret. quicquid verò herbidum esset ad equorum usum, conculcandum equorum ungulis, spem segetum tollendam, ac ne ipsius quidem oppidis parcendum. neq; enim moram facturum in ijs locis Alexandrum, rerum necessarium inopia laborantem. Ad ea Arsites, se ne unam quidem popularium suorum domum incendi passurum, dixisse fertur. In quam sententiam à Persis itum est, suspicantibus Memnonem honoris continuandi causa cupere bellum extrahi. Interim Alexander ad Granicum annem proficiscebatur: dupliciq; phalange instructa, equitatu in cornibus locato, sarcinas & impedimenta sequi iubet. Speculatorum Egelochus dux erat, cum sarissatis equitibus, ac praeter hoc leniter armatis propè

quingentis. Tamq; non multum à Granico
 aberat, cum subito quidam ex speculatoribus
 aduolantes nunciant, Persus acie instructa
 trans flumen castra habere. Qua re cognita,
 confestim et ipse acies tanquam pugnaturus
 instruit. Tunc Parmenio ad Regem conuer-
 sus: Optimum, inquit, factu iudico, ad amnis
 ripam è regione hostium quàm proximè castra
 locari. neque enim hostes in tanta castrorum
 propinquitate permansuros arbitror, praefer-
 tim cum peditatu superiores simus: ob eamq;
 causam sperare videntur posse, uti cras prima
 luce exercitus nullo obuiò hoste traduci possit.
 Cuius amnem transferimus, quàm ab ijs acies
 instrui, aut ordines explicari possint. Nunc
 autem sine ingenti periculo tuoriam, quò nam
 modo id fieri possit, haud satis uideo. neq; enim
 ex aduerso flumen transire facile est, propter
 crebros ac profundos uertices interiectos, ut uì-
 des: contraria praesertim ripa, alia atq; pra-
 cipiti. Quòd si incompositi angustiore acie in
 aduersam ripam exierimus, quod genus aciei
 infirmissimum est, equitatus hostilis impetum
 timeor ne phalanx non ferat. Atque hoc pri-
 mo certamene si quid nobis aduersi contingat,
 erit is quidem casus quo ad praesentem rerum
 statum grauis, sed quo ad existimationem de
 toto bello longe grauior. Ad haec Alexan-
 der: Ista quidem, ô Parmenio, uera esse haud
 inficias

inficias eo : ceterum pudet, si traiecto tam facile Hellesponto, hic riuus (ita enim Granicum spernens appellabat) tenere nos debeat, quomius rectè in alteram ripam euadamus. Hoc quod à Macedonum gloria, quod à mea in adeundis periculis consuetudine longè alienum scio. Ad hæc Persus sibi confisuros uideo, quasi fortitudine et re bellica Macedonibus pares sint, si nihil hoc rerum initio fecerimus eo terrore dignum, quem intulimus. Hæc ubi dicta, copias in duas partes diuidit ac Parmenionem sinistri cornu ducem constituit : in dextro uerò cornu, cui ipse præerat, Philotam Parmenionis cum cohorte regia, cumque sagittarijs, quod Agrianis iaculatoribus : Amyntam quoque Arrabai cum sarissatis equitibus ac Paonibus, quod cohorte Socratis : item Argyraspidas, quos Nicanor ducebat : tum Perdicca Oronis, ac Cœni Polemocratis, item Crateri Alexandri, quod Amynta Andromeni, quod quibus imperabat Philippus Amynta, phalanges locat. In sinistro cornu primum Calam Harpali cum Thessalis equitibus, tum Philippum Manali cum sociorum equitatu, deinde Agathonem cum Thracibus : post hos Crateri, Melcagri ac Philippi phalanges statuit. hoc cornu Parmenioni regendum dat. Erant in castris hostium Persarum equitum circiter uiginti millia, externorum peditum haud multo minus.

rò minus. Conante uerò *Alexandro* *amnem*
trahere, hostes equitatu in aduersa ripa di-
 sposto, aciem in longum deducunt, pedites
 (nam proxima ripa eminentiora erant) po-
 nē statuunt. Postquam ergo *Alexandrum*
 sinistro suorum cornu oppositum uident (erat
 enim insignis regio habitu: & eorum feroci-
 tas, qui circā erant, notabiliorem faciebat)
 eam partem maiore equitatu protinus fir-
 mant: aciebus (ut diximus) instructis, utrique
 in aduersa fluminis ripa summo silentio ali-
 quandiu quiescere, utrosque consideratio sub-
 eundi discriminis defixos tenebat. Expecta-
 bant *Persæ*, uti *Macedonas* flumen ingressos
 in exitu inuaderent. *Alexander* ubi uidet ho-
 stem sese in aduersa ripa continere, celeriter in-
 scenso equo, iussus qui circā erant sequi, ante-
 cursores equites in *amnem* pramittit, & cum
 his *Amyntam* *Arrabaci* cum *Pæonibus*, &
 una peditum turma ante hos *Ptolemaum* *Phi-*
lippi, cui *Socratis* cohortem commiscrat, cui
 fortē totius equitatus eo die ducatus contige-
 rat. Ipse dextrum cornu agens, signis repenti
 eanere iussis, cum ingenti militum clamore na-
 diam ingreditur, obliquam extendens aciem in
 eam ripa partem, qua uolentior fluminis cur-
 sus uidebatur: eo consilio, ne ubi hostes flu-
 men intrassent, angustā acie exeuntes *Ma-*
cedones ab ijs circumuenirentur: simul ut pha-
 lange

longe inducta, eorum impetum frangeret. Perse ubi Amyntam & Socratem cum cohortibus ripa appropinquare conspicati sunt, continuo in eos alij ex ripa, quæ erat altior, alij ex amni tela mittere. Ibi ingens equitum certamen fuit: his in ripam euadere, illis obstare studium erat. Perse plurimum præ acutis sudibus, Macedones hastis pugnabant. uerum multitudine quidem longe inferiores hi, primo statim congressu male afficiebantur: simul quod ex inferiore atque instabili loco, utpote ex flumine aduersus hostes in eminenti ripa stantes dimicabant. Ad hæc Perse totius equitatus robur ad exitum opposuerunt. ibi Memnonis filij, ac Memnon ipse pugnabant. Macedonum primi in ripam nitentes, à Persis interfecti: cæteris ad Alexandrum receptus saluus fuit. Qui quæ maximè equites ac Persarum duces confertos uidit, subito impressionem fecit. Circa Regem acre prælium, ingenti utrorumque conatu fuit. Interim alij post alios Macedonum ordines amnem transibant. Et quamuis equestre prælium esset, similius tamen pedestri uidebatur. nam & equis equi, & uiri uiris conferti confertiq; rem gerebant. Macedones à ripa Persus submouere, Perse Macedonas exitu adicere conabantur. Iamq; repulsis hostibus Macedones ripam tenebant. nam & robore, & rei militaris peritia Persus antecibant.

Alex

*Alexander autem fortiter pugnando, cum
 hastam infregisset, ab Arete (qui proximus
 erat) hastam petit. cumq; & ille suam fregis-
 set, sic quoq; cum hasta trunco dimicare pergit.
 Mox accepta à Dibarato Corinthio, uno ex
 amicorum cohorte, lancea, in Mithridatem
 Darij generum, lōgè ante alios equo inuectum
 protinus emicat, oraq; traiectum humi sternit.
 In eo pugna ardore Roesaces in Alexātri ca-
 put securi districta, galea aliquantum citra
 vulnus diffregit. in quem conuersus Alexan-
 der, thorace discusso pectus trāsfodit. Iam Spi-
 thridates Alexandrum à tergo petens, secu-
 rim alte sustulerat: cuius ictu praevento Clitus
 Dropidi, humerum eius securi discidit. Interea
 quibus res procedebat, è flumine in ripam pro-
 dibant, seq; transgressis conglobabant. Persæ
 cum undiq; tam ipsi quam equi iaculis confi-
 gerentur, nec incumbentem à tergo hostilem
 equitatum sustinere iam possent, multiq; à pe-
 ditibus levis armatura qui equitibus immisti
 pugnabant, vulnere acciperent: primum eò quò
 Alexander curabat, referre pedem cœpere.
 At ubi media equitum acies uehementius im-
 pressa, & ipsa cessit, dissipatis cornibus, omnes
 in fugam uersi Persarum equites, circiter mille
 in fuga cæsi, quos fugientes Alexander haud
 longo spatio infecutus est: ac mox in merce-
 narios, qui magis stupore quodam attoniti,
 quia*

quia pugna euentus prater opinionem ceciderat, quam certo pugnandi consilio in acie steterant, phalange & equitatu inductis, eos ad interneeionem cecidit: nec quisquam omnium superfuit, nisi qui forte inter casorum cadauera iacens delituit. Captiuorum numerus circiter duum milium fuit. Ex ducibus Persarum cecidere Niphates, Petanes, Spuhridates Lydia satrapa, Mithrobuzanes Cappadocium praeses. Mithridates Darij gener, Artabupales Darij Artaxerxis filius, Pharnaces uxoris Darij frater, Omares mercenarij militis dux. Arsues ex ipsa pugna in Phrygiam se recepit: ibiq; ut fama tenuit, mortem sibi ipse conscivit, quod tanta calamitatis causa Persis fuisse uideretur. Ex Macedonibus primo impetu ad xxv. perierunt, usq; Alexander honoris gratia aeneas statuas in templo Iouis Zysippi manu posuit: quem Alexander ob artis praestantiam praeceteris statuarijs dignum iudicauit, a quo ex aere fingerentur. De cetero equitatu supra lx. desiderati sunt, pedes circiter xxx. quos Alexandri postmodum cum armis ac cetero ornatu militari sepeliri iussit. parentibus eorum ac liberis agri, munerumq; tum priuatorum tum publicorum immunitatem concessit. ad hac saucios cura habuit, singulos adiens, eorum uulnera inspiciens: ex iisdem querens, quomodo uulnera

accep

accepissent, quidq; tum agerent, super his quicq;
 de se predicare ac gloriari facile patiens. Sed
 & duces quoq; Persarum, & Gracos merce-
 narios, qui Persarum stipendia facientes in
 pugna decesserant, sepultura mandauit. Qui
 autem mercenariorum uiui in ipsius potesta-
 tem peruenerunt, ad ergastula donatos in
 Graciam misit: quoniam aduersus publica
 Gracia decreta pro Barbaris aduersus Gra-
 cos militassent. Athenas uero c. c. armatu-
 ras Persicus dono Palladi misit, hoc breui ti-
 tulo inscripto: Alexander Philippi, ceteriq;
 Græci, Lacedæmonijs exceptis, hæc de Barb-
 aris spolia, Asiam incolentibus. Post hæc Cala-
 eus regionis, cui Arsites præfuerat, præside
 facto: cum edixisset uti eadem tributa solucrent,
 qua Dario pendere soliti sunt, Barbaris o-
 mnibus qui desertis montibus in deditionem ue-
 nerunt, ad suos reuertendi potestatem fecit.
 Zelus quoq; ignouit: quoniam sciebat inuitos
 pro Barbaris arma suscepisse. Parmenionem
 uero ad recipiendum Dascylium misit: idq; re-
 cepit, præsidio inde metu dilapso. Ipse Sar-
 dos uersus mouit. cumq; ab oppido septuagin-
 ta ferme stadijs abesset, obuios habuit in itine-
 re Mithrenem præsidij arcis præfectum, Sacer-
 dorumq; maiores natu: hos oppidi deditionem,
 Mithrenem & arcem & pecuniam regiam
 qua in arce seruabatur pollicentem. Demum
 ad Her

ad Hermum flumen, quod à Sardis oppido
 x x. ferè stadijs remotum est, castris positis:
 Amyntam Andromeni mittit, qui arcem ac
 pecuniam à Mithrene accipiat. Quibus re-
 ceptis, Mithrenem postea in honore habuit.
 Sardis, ac ceteris Lydia populis libertatem,
 & ut legibus uterentur suis, concessit. Erat arx
 Sardorum cminentis loco sita, undiq; præciso,
 triplici præterea muro circumdata. hanc in-
 gressus, cum uidisset natura atq; opere muni-
 tam, templum ibidem Ioui Olympico edificare
 cogitauit. Dum locum templo faciundo ido-
 neum considerat, repente (ut erat anni tem-
 pus) tetra tempestas cum ingenti tonitruum
 fragore cælum inuoluit: secutusq; imber, re-
 gna Lydorum modò perfudit. Quod ubi ani-
 maduertit, dijs id cordi esse arbitratus, tem-
 plum Ioui confestim extruendum mandauit.
 arcusq; custodia Pausania, uni ex amicis, com-
 missa: præsidio imposito, exigendis ueliga-
 libus ac tributis Niciam quaestorem prepo-
 suit. Asandrum autem Philota, Lydia, &
 alteri Spuhridatis prouincia, dato ei equita-
 tu, ac leuis armatura militie, qui ad eam pro-
 uinciam satis esset, præfecit. Calam & Ale-
 xandrum Aeropi, prouincia Memmonis: ijsq;
 Peloponnesenses, & magnam sociorum partem,
 præter Argiuos (qui præsidio arcis Sardorum
 relictis fuerant) attribuit. Dum hac geruntur,
 Persar

Persarum milites mercenarij, qui Ephesijs praesidio erant, cognito huius pugna euentu, relicta urbe, duabus longis Ephesiorum nauibus arreptis discessere: Et cum ijs Amyntas Antiochi, qui ex Macedonia, cū adhuc ibi Alexander esset, profugerat, non ob ullam quidem iniuriam acceptā, sed odio eius ac metu. Quarto post pugnam die, cum in Ephesum Alexander uenisset, Ephesios, qui sua ipsius causa exsordes facti fuerant, in ciuitatem restituit: administrationem reipub. qua in paucorum potestate erat, in popularem statum mutauit: tributis Persis pendi solitis Diana, qua in ea urbe magnificentissimo templo summa religione colebatur, quotannis pendi iussit. Ephesiorum populus sublato paucorū metu, continuo eos ciues qui Memnona in urbem induxerant, templūq; Diana spoliauerant, quiq; Philippi statuam in eodem templo euerterant, item eos qui Heropythi sepulcrum (à quo olim ciuitas liberata fuerat) in foro eruerant, interficere instituit. Syrphacem uerò, unum ex ijs, ac Pelagontem filium, fratrumq; Syrphiacis liberos, qui in templum confugerant, inde extractos lapidibus obruerunt. Ceteros inquiri Alexander uetuit, ueritus ne per licentiam fontes pariter Et infantes, alios inimicitarum, alios auaritia causa interimerent, Nec ullum Alexandri factum apud Ephesios plus sibi laudis

Et glo

Et gloria contulit : quòd nobilissima ciuitatis
 saluti consuluisse uideretur. Interim ex Ma-
 gnesia Et Trallibus ad Alexandrum legati
 uenerunt, urbium suarum deditionem pollicen-
 tes: ad quas in fidem recipiendus Parmenio-
 nem misit cum duobus milibus Et quingentis
 mercenarijs, pariq; Macedonum numero, equi-
 tibus ex amicis circiter ducentis. Alcimachum
 autem Agathoclet, cum non minori copia-
 rian numero in Aeolicas urbes, Et Ioniam,
 eas urbes oppugnatum quibus adhuc Barbari
 dominabantur, mittit: aristocratiam siue pau-
 corum statum ubique tolli, popularem uerò
 (quam *Δημοκρατία* Graci appellant) con-
 stitui, Et ut singuli populi legibus suis uti per-
 mitterentur, usq; tributa, quae Barbari soluere
 soliti essent, remitti mandauit. Ipse Ephesi
 commoratus, Diana solenni pompa rem diui-
 nam fecit, uniuerso exercitu ueluti ad pugnam
 instructo. Postridie cum reliquo peditatu, sa-
 gittarijs ac Agrianis, Thracum equitatu,
 Et amicoriam cohorte regia, tribusq; prae-
 ter ea alijs Miletum uersus progressus, Exoda
 urbem praesidio uacua primo aduentu coe-
 pit: ibiq; castrametatus, Miletum urbem ma-
 gis introrsum sitam circumuallare instituit.
 namque Hegesistratus, cui Darius Mileti tu-
 selam demandarat, cum ad se nuncios de dedi-
 tione misisset, fretus Persarum auxilio, qui non
 d longe

longè aberant, consilium mutauerat. Ceterum Nicanor, qui ex Gracia classem adduxerat, eriduo antè eodem uenerat, quàm Persæ Mileto appropinquarent, ad insulam Laden: qua in conspectu Mileti sita est, centum ac sexaginta nauium appulsa classe: Quod postquam Persicarum nauium ductores cognouerunt, sub Mycalem montem constitierunt. Namque eam insulam Alexander non solum nauibus, quas diximus, sed etiam Thracibus, et externis militibus ad quatuor milia eodem missis, tuebatur. Barbari propè quadringentas naues habebant. Alexandrum quamuis numero nauium imparem, hortabatur Parmenio, superiore uictoria confisus, prælii fortunam experiri: foelici etiam augurio persuasus, aquila à puppi regie classis in littore prospecta, existimabat si uincerent, magno id usui, quoad totius belli summam Alexandro fore: si uincerentur, haud magnum inde detrimentum prouenturum, quoniam Persæ propter nauium multitudinem etiam non pugnantes imperium maris obtinerent: in id operam impigre polliceri, omnis periculi quodcunq; futurum esse particeps futurus. Ad ea Alexander placide: Illam opinionem suam falli: nec satis esse, recte augurium interpretari: præter rei militaris rationem esse, si cum tam paucis nauibus aduersus multo plures, cumq; naualibus copijs pae-

rum

riam exercitatis aduersus exercitatus Cypriorū
 ac Phoenicium copius eat. non esse consilij sui, lo-
 co instabili atq; incerto de Macedonia uirtu-
 te apud Barbaros periculum facere. Nam si
 hoc primo nauali congressu Macedon. cedat,
 nō parum incommodi quo ad sanam inde exe-
 cuturum: tum propter alia, tum quia naualis
 clades in Graciam perlata, Gracos nouis re-
 bus studentes ad res domi innouandas excita-
 tura uideretur. quibus de rebus nauali pralio
 impraesentiarum abstinendum censere. Augu-
 rium uerò sese aliter cōiectare. aquilam quidem
 ad se pertinere: sed quod sidens in littore con-
 specta esset, uideri diuinitus portendere, Persas
 terra non mari uincendos esse. Inter hac Glau-
 cippus, unus ex Mileti primoribus, legatus ad
 Alexādrum in castra uenit, à populo ac mer-
 cenarijs militibus (quīs urbana custodia man-
 data fuerat) missus. is ostendit placere ciuibus
 suis, muros portusq; eis ac Persis communes
 esse: ac proin orare, uti ijs rebus contentus ur-
 bem obsidere desisteret. Indignatus Alexan-
 der, Glaucippum protinus in urbem reuerti
 iussit, & oppidanis renunciare, uti sese sta-
 tim ad pugnam pararent. Ipse machinis con-
 festim contra mœnia dispositis, murorum par-
 tem breui euerit, multum etiam quassauit.
 iamq; exercitum admouebat, ut uel quā diru-
 aus, uel quā lababat, murus, in urbem irrum-
 d. 2 peret.

peret. Et hac quidem propinquis & inspe-
 ctantibus Persis agebantur, qui apud Myca-
 lem cum classe erant. Dion hac aguntur, Ni-
 canor ex Lade insula Alexandri motus pro-
 spiciens, lituus praternauigans Mileri portum
 cum classe petit: angustioq; eius ingressu occu-
 pato, proras nauium à mari statuit: atque ita
 Persica classi adeundi portus potestatem, op-
 pidanis uero auxilij spem, quam in classe habe-
 bant, omnino sustulit: tunc ciues ac mercenarij
 milites desperata salute, incumbētib; iam un-
 diq; Macedonibus, in mare sese proyicientes,
 alij scutis innatantes in paruam quandam in-
 sulam (nomen obscurum est) urbi proximā tra-
 iecerunt, alij inscensis lembis, quos sunt in portu
 nacli, cum effugere conarentur, à Macedonum
 nauibus retracti, interfecti sunt. Potius urbe
 Alexander, insulam petit, in quam ex fuga
 oppidani se receperant: pontibus in proris na-
 uium prominentibus portari iussu in abrupta
 insula, tanquam in murum descensuri speciem.
 Quos ubi paratos ad resistendum animad-
 uertit, eorum misertus est: quoniam & animi
 generositate & fide præstare uisi sunt. Itaque
 proposita ijs uenia, si militare secum uellens
 (trecenti mercenarij erant) cum conditionem
 accepissent, ijs ignouit. oppidanis autem, quos
 in expugnatione urbis fortuna seruauerat, ui-
 tam & libertatem dedit. At Barbari interim
 morā

mouentes crebra à Mycale cum classe , per
 diem quidem in conspectum Græcæ classis ad-
 uentantes , si forte illos extra portum elicere
 ad pugnam possent : noctu ad Mycalem , lo-
 cum quod necessaria per incommundum , quod
 à Maandri amni longinquo spatio aquam
 portare necessariū erat , appulere. Quod cum
 Alexander intelligeret , Milesi portu ne quæ
 hostilis naui ingredi posset nauibus incesso,
 Philotam ad Mycalem mittit cum omni equi-
 tatu , tribusq; pedium cohortibus , qui Bar-
 baros descensione in terram prohibeat. Bar-
 bari usq; aquæ , caterarumq; rerum necessa-
 riarum inhibiti , inde Samum petebant , im-
 portatisq; comœatibus Miletum uersus re-
 uertebantur , & plurimas inde nauium ipsa-
 riam ante portus fauces in alio constituerunt,
 si quo modo Macedoniam naues prouocare in-
 aliam possent. quinq; autem earum in portum
 quendam inter aliam insulam & exercitum
 se iniecerunt , ea spe ut uacuas Alexandri
 naues comprehenderent : quod nauticos socios
 alios procul à nauibus lignatum , alios ad im-
 portanda necessaria , nonnullos pradam pro-
 fectos acceperant , & pars quidam nana-
 lium sociorum aberat. Caterum Alexander
 mox ut Persarum naues propius aduentare
 conspexit , ex ea copia nauticorum , qui tunc
 aderant , naues decem celeriter armatas ob-

uiam mittit : utq; in eas contrarijs prioris ferantur, imperat. Persæ ut uiderunt naues illas præter spem aduersis se contendere, subito conuersi ad reliquam classem fugere cœperunt : è quâ una Iasseorum nauis remigio tardior plena capta est. reliqua ad Persicam classem continuata fuga peruenierunt. Post hac Persæ cum nihil proficere animaduertent, Miletum cum classe discesserunt. quibus digressis, Alexander tunc pecunie inopia adductus, tum quod sciret se classe imparem Persis esse, cum nollet neque ullam quidem exercitus partem temere in discrimen mittere, exarmare classem instituit. Cogitabat præterea, postquam iam terram Asiam cum terrestribus copijs tenebat, sese classe non indigere. eumq; maritimas urbes cum exercitu expugnare posset, nullum postea classis usum hostibus fore : quoniam habituri non essent, unde remiges in supplementum acciperent, neque portus præterea aut urbes ullas in terra Asia, ad quas diuerterent. idq; significasse aquilam, quæ apparuerat, quod ex continenti hostium naues superaturus esset, coniectura quadam interpretabatur. Quibus perfectis, cum exercitum uersus Cariam iter inuadit : quod in Alitarnasso non parua tunc barbarorum tum mercenariorum multum copia esse nunciabatur, omnibus autem inter Miletum atq; Alitarn

carn

carthaginiensis oppidis primo impetu captis, quinque
 stadia ab *Alicarnasso* castra posuit. ueluti lon-
 ga obsidione urbem domiturus. Nam prater-
 quam quod erat situ permunita, *Memnon*
 (quem ideo *Darius* inferiori *Asia*, reliquae ma-
 rima praefecerat) eam provinciam omnibus
 necessarijs multo antea firmauerat, ualido praes-
 idio ex mercenario milite imposito. naues
 quoque longas in portu ad urbis tuitionem con-
 stituit, quarum turma ad opera faciunda ma-
 gno usui erant. Igitur primo statim die admo-
 uente exercitum *Alexandro*, portis (qua ad
Mylassa ferunt) oppidani ac praesidarii mili-
 tes ex oppido repente egressi, in *Macedonas*
 emissis iaculis impetum faciunt. Sed mox à
Macedonibus repressi, intra moenia compulsi
 sunt. Haud multo post *Alexander* assumptis
 scutatis et equitatu amicorum, atque *Amyn-
 ta* et *Perdicca* *Meleagri*que pedestribus copijs,
 ac prater hos sagittarijs et *Agrianis*, ad
 eam partem urbis qua *Myndum* respicit con-
 templaturus accessit: si forte ab ea parte urbs
 facilius expugnari, ac per improuisam et subi-
 tam prosecutionem *Myndo* potiri posset, cuius
 accessionem sibi ad *Alicarnassi* obsidionem
 multum profuturam existimabat, cuius rei oc-
 casio sibi offerretur. quidam enim ex *Myn-
 do* ad eum uenerant, clandestinum aditum
 per noctem polliciti. Profectus ita *Myn-
 dum*

dum nocte intempeſta uiri conuenerat, non-
 en'que appropinquans, poſtquam Mynden-
 ſes nihil inuis miſcere animaduertiſſet, quammis
 ſalarum copia non eſſet, quod non oppugna-
 entur, ſed per prodicionem urbem recepturus ue-
 nerat: nihilominus tamen Macedonum pha-
 lange propius aduota, cum murum ſubruum im-
 perafſet, continuo Macedones turrum manum
 euererunt: qua collapſa, murus defenſore nuda-
 tus eſt. Caterum oppidani ſumma ui reſiſtendo,
 una cum ijs qui mari ex Alicarnaſſo uene-
 rant, conatus eius irritos fecere. Atque ita re
 infecta, ad Alicarnaſſi obſidionem redierunt.
 Ac primum omnium ſoſſam, quam oppidani
 ante urbem perduxerat, x x x. cubitorum la-
 titudine, altitudine x v. repleti imperauit: quo
 facilius lignee turres, ex quibus in propugnato-
 res iacularētur, aliaq; præterea machinae qui-
 bus mœnia quaererēt, oppido aduocari poſſent.
 Foſſa haud difficulter repleta, lignee turres
 iam appellere cœperant. quod oppidani conſpi-
 ciat, cum per noctem in ipſa opera ignem ia-
 cturi impetum feciſſent, à Macedonibus, qui-
 bus earum rerum cuſtodiam mandauerat, tum
 ab alijs qui clamore excitati ſubito accurre-
 runt, intra muros repulſi ſunt. Ac ex ijs ad
 c l x x. ceciderunt: in quib; Neoptolemus Ar-
 rabaſi, tranſfuga, Amynta frater. De exercitu
 Alexandri non plus x v i. caſi ſunt, uulnera
 si ucto

ei uerò propè ccc. idq; contigit, quoniam nocturno pralio minus hostium tela uitare poterant. Haud multis diebus interiectis, duo Macedones contubernales ex ea cohorte, cui postea Perdiccas praefuit, uino concalescenti, cum uterque res à se gestas quàm maxime conaretur uerbis extollere, & ob id inter se contentio de principatu exorta esset, muros urbis ab ea parte qua ad Miletum uergit, sine cuiusquam iussu armati continuo adueniunt: magis ut audaciam ostentarent, quàm cum hostibus pugnam capefferent. Hos oppidani quidam inuisti duos modò esse, ac temere muros succedere, subito ex urbe egressi adoriuntur. Illi propius profecti, protinus eos obtruncant: mox alios oppidanos remotiores, quos clamor eò iraxerat, iaculis petunt. Nec uerò ex eo tantum superiores erant, quòd ex editiore loco tela mittebant: sed etiam numero. multi enim ex Perdiccae cohorte, plerique ex castris auxilio cucurrerant. Ex quo contigit, insigne pralium sub urbem fieri. quo pralio oppidani denuo intra portas à Macedonibus reiecti sunt. Parumq; ne urbs eo impetu caperetur absuit. nam & murorum custodia indiligens erat, & duae praeterea turres cum muro interiecto funditus usq; corruerant. Nec sanè irruptio difficilis fuisset, si tum cum toto exercitu pugnationem foret. Alia quoque turris collapsis turribus proxima, tor-

d ; mento

mentorum ictibus concussa, si subruta à Macedo-
 nibus fuisset, facile & ipsa concidisset. Quod
 oppidani meiuentes, lateritium murum semicir-
 culi instar intrinsecus suffecerant: nec difficul-
 ter, magna oppidanorum manu in eo opere oc-
 cupata. Huic muro postridie cum Alexander
 tormenta admouisset, oppidani subito ad ca-
 igni corrumpenda ex oppido prouolant: &
 partem quidem cratium qua muro propinqua
 erat, partem etiam turris lignea comburunt.
 Cætera strenue à Philota & Hellanico ope-
 rum custodibus defensa sunt. Postquam oppi-
 dani pugna interesse Alexandrum conspex-
 re, sudibus armisq; abiectis trepidi in urbem se
 recipiunt. Initio oppidani propter loci natu-
 ram (erat enim altior) superiores erant: nec
 solum contrario ictu, sed etiam à latere propu-
 gnatores sciebant, at eos qui muro everso pro-
 pinquabant, facile à tergo ferire poterant.
 Haud multo post cum Alexander muro la-
 teritio interius suffecto opera uerum admouis-
 set, ipseq; adesset hortator: oppidani partim
 quæ murus disiectus erat, partim à Tripulo pa-
 resacta repente porta præter Macedonum opi-
 nionem ex oppido erumpunt, operibus faces
 & alia quaque incendi nutrimenta inycien-
 tes. Sed ab Alexandro repulsi, atque ex tur-
 ribus petiti, mox in urbem pedem referre coacti
 sunt, non parua suorum cade; ac tanto maiore,
quan

quantum plures hoc praelio, quam superiore, maiorue audacia ex oppido exierant. Nam quicquam Macedonibus pugnauerant, aut in praelio, aut in fuga circa muram crustum ceciderunt. quondam & uia angustior erat, quam uentura multitudinis capax esset: & mari strages difficilem transitum faciebat. Ad hac oppidanos, qui è Tripulo exierant, Ptolemaeus cum Addai ac Timandri cohortibus, & quibusdam praeterea leuis armatura militibus in fugam uertit. Qui dum per angustum pontem praeterea fossa iniectum tumultuosius fugiunt, pra multitudine incumbentium ponte perfracto, plerique eorum in fossam ruentes, obruti sunt: nonnulli à suis, alys super alios incidentibus, oppressi: plures etiam à Macedonibus desuper necati. Ingens autem oppidanorum cedes circa portas edita est. nam cum portas oppidani clausissent, ueriti ne hostes imò secum urbem intrarent: plerique cines exclusi sunt, quos Macedones sub moenibus obtruncauerunt. Parumq; absuit, quin eodem impetu urbs ipsa caperetur. Caterum Alexander urbis illius conseruanda quam euertenda cupidiore, siquid forte Alicarnassenses placabile afferrent, receptui cani iussit. Ex oppidanis circiter mille desiderati sunt, ex Macedonibus uerò non plus x l. inter quos Ptolemaeus & Clearchus sagittariorum dux, & Addaio

*Addaus mille peditum ductor, atq; alij Macedones, & ij quidem non obscuri. Secundum hanc pugnam Oronobates ac Memnon Persarum duces colloquio inter se habito, cum intelligerent ex praesenti rerum statu, non posse se diutius obsidionem perferre, quod magnam iam partem murorum disiectam, partem ruina proximam, multos praeterea militem in eruptionibus aut defecisse, aut ex vulneribus ad pugnandum inutiles factos animaduvertebant: circiter secundam noctis uigiliam turrim ligneam, quam aduersus opera ostium excitaue-
 rant, & item armamentaria incendunt, te-
 ctisq; muro proximis ignem iniiciunt. Quadam etiam longinquiora flamma comprehendit, uen-
 to in eam partem incendium ferente. eoriam par-
 tem in arcem insula, partem in arcem (quam Salmacidam uocant) sese receperunt. Qua-
 cum Alexander ex transfugis quibusdam cognouisset, ingentesq; ignes procul animadu-
 sceret, quamuis iam media nox instaret, Macedonibus eductis urbem ingressus, qui domos in-
 cenderent occidi imperauit: ceteris uero parci,
 qui intra tecta inuenti essent. Postquam illuxit
 dies, contemplatus arces, in quas Persa ac mer-
 cenarij milites confugerant, cum eas ui expu-
 gnari posse desperaret, intelligerci q; diuturna
 obsidione ob locorum naturam opus esse: cum
 iam urbis potius esset, ijs qui nocturno praelio
 inter*

interierant humanis, machinisq; & operibus
in Tralles comportari iussis, urbem solo aqua-
uit. Profecturus inde in Phrygiam, Caria Pto-
lemaeum praefecit, peditum trium milium, equi-
tum ducentorum praesidio relicto. Constituerat
iam antea, uti *Ada* Hecatomi filia, *Hidriei*
soror, eademq; (*Carum* lege) uxor, cui uir mo-
riens regnum reliquerat, ipsi provincia domi-
naretur. Erat enim consuetudo apud Caria po-
pulos, usque adeo à *Semiramide* profecta, qua
liceret & foeminis regnare. Eam *Pexodarus*
regno eiecerat, translata in se rerum potesta-
te. namq; *Orontobates* *Pexodari* gener à *Da-*
rio missus, illa expulsa Cariam regebat: nec
quicquam *Ada* in tota Caria prater *Alin-*
da, urbem eius provincia munitissimam, tene-
bat. Hac prius ingresso Cariam *Alexandro*
obuiam profecta, *Alindis* urbe tradita, cum
in filium adoptauerat. *Alexander* nec libera-
tatem foemina, nec filij nomen aspernatus, ur-
bem eidem custodiendam reliquit. Postquam
uero *Alicarnasso* & reliqua Caria potitus
est, memor accepti beneficij, uniuersam Cariam
eius imperio subiecit. Post hac cū sciret plerosq;
Macedonium, qui secum militabant, paulò an-
te quam in *Asiam* proficiscerentur uxores
duxisse, ea res sobolis causa sibi neuiquam ne-
gligenda uisa est. Itaque ijs *Macedonia* aduen-
da, & cum uxoribus hybernandi potestatem
fecit

fecit: ipsamque Ptolemaum Seleuci, unum ex corporis custodibus: ex ducibus uero copiarum Qaennum Polemocrati, & Meleagrum Neoptolemi (nam & hi recenter uxores ceperant) praefecit, mandauitque, ut & ipsi reuerterentur, & commissos sibi Macedonas ad se reducerent: ad haec, quo maiorem possent, peditum atque equitum delectum domi haberent. Nec temere ex alia re quapiam Alexander sibi Macedonum animos aequè conciliavit. Cleandrum uero Polemocratus in Peloponnesum ad habendos delectus mittit: Parmenionem in Sardos, data ei equitum amicorum, item Thessalorum ac sociorum praefectura: ad haec ut curru ducat, atque è Sardis in Phrygiam proficiscatur, mandat. Ipse in Lyciam & Pamphyliam tendit, eo consilio, ut ora maritima in potestatem redacta, naualeis copiis hostibus inutiles redderet. Et primo quidem impetu ex itinere Hyparna locum natura munitum coepit. Maccenarij namque milites, qui in praesidio erant, continuo inducias pacti, sine certamine arce excesserunt. Deinde Lyciam introgressus, Telmissaeos sine ullo negotio protinus recepit: Xanthoque amni pertransito, urbem Pinarā, & Xanthum, & Patara, & alia praeterea aliquanto minora oppida circiter xxx. in deditionem accepit. His rebus gestis Myliada, quae pars est maioris Phrygiae, sed ex mandato Darij

c. 17

nam Lycia contributaria, media in hyeme in-
 uadit. Quo tempore Phaselitarum legati ami-
 citiam petentes, aurea corona dono allata,
 ad eum accessere. Eademq; de re complures Ly-
 cia inferioris populi, accepta fide, ad eum lega-
 tos miserunt. Qui tradere urbes inſi, miſiſſis
 qui ea reciperent, haud cunctanter dicto pa-
 ruere. Ipse paulopost in Phaselitas profectus,
 caſtellum quoddam in ea regione ſitu permu-
 nitum, quod Piſide adificauerant, cepit: unde
 excuſſiones crebras facientes Barbari, finiti-
 mos agros uſtare conſueuerant. In ea regio-
 ne caſtra habenti refertur, Alexandrum
 Aëropi, quem ex amicorum numero Theſ-
 ſalis equitibus preſecerat, uita ſue inſidiari.
 erat hic Alexander Heromenis atque Ar-
 xabai frator, qui necis Philippi conſcij fuerant.
 Sed quamuis paterna cedis reum. Alexan-
 der tamen abſoluerat, & in honore habuerat,
 quonia inter primos amicorum poſt Philippi
 mortem ad ſe uenerat, & in regna proſici-
 ſcenti una cum ceteris amicis armatus comes
 acceſſerat, hunc & in Thraciam ducem co-
 piarum miſerat: & Cala Theſſalorum equi-
 tum duce ſatrapa facta, eundem Theſſala
 equitatu preſecerat. Conſilium eius de in-
 ſidijs per hunc maxime modum cognitum eſt.
 Darius poſtquam Amyntas ad ſe tranſfu-
 git, tulitq; ab hoc ipſo Alexandro & man-
 data

data & literas, *Asisenem Persam*, unam ex ijs quibus plurimum fiebat, in maritimam provinciam sub specie quidem legationis ad *Atizem Phrygiae praesidem* miserat: re autem vera, uti hunc *Alexandrium* conveniret, eiq; & *Macedoniae* regnum, & mille insuper auri talenta, si *Alexandrium* interficeret, polliceretur. Ceterum *Asisenes* à *Parmenione* comprehensus, coactusq; confiteri quid venisset, per fidos custodes ad *Alexandrium* perductus est. Qua re cognita *Alexander*, quid de insidiatore decernendum sit, statim amicos consulit. Illi videri sibi, optimam equitatus partem infido homini haud committendam fuisse: nunc è medio tollendū, antequàm familiarior *Thessalis* factus, unà cum eis aliquid novi struat. Terrebat eos prodigium recēs vision. nam dum *Alexāder Alicarnassum* obsideret, quiescente eo sub meridiem, hirundo quadam cum garvum maximo super dormientis caput volitare, & modo in hanc, modo in illam lecti partem sese inferre, ac turbulentiores quàm sit avium earum natura garritus edere, conspecta fuerat. *Alexandrium* tunc, utpote labore fatigatum, somnus oppresserat: sed acutissimo aculeo garrum tandem excitatus, eam continuo manu reppulit. Tantum verò absuit ut vel repulsa aufugerit, ut rursus ipsius capiti insidens non prius discesserit, quàm prorsus expersa

gefactus sit. Eam rem Alexander minime
 negligendam arbitratus, cum Aristandrum
 Telmuffeum peritissimum uatem consulisset,
 parari sibi à domesticis insidias respondit: ca-
 terum fore, uti insidia deprehenderentur. Hi-
 rundinem enim cum hominibus consuescere, ac
 ceterarum auium loquatissimam esse. Hac igitur,
 & ea quæ ex Persa Alexander audie-
 rat, animo reputans, Amphoterum Alexan-
 dri filium, Crateri fratrem, ad Parmeniona
 confectam mittit: & unà cum eo Pergenses
 quosdam, qui essent itineris duces. Amphote-
 rus Persico habitu assumpto, ne agnosceretur,
 ad Parmeniona peruenit, Alexandriq; man-
 data exposuit. namq; Alexandro non uisum
 est, de ea re literas dandas esse. Quibus Parme-
 nioni cognitis, Alexander reus in custodiam
 traditur. Post hac Alexander ex Phaselide
 mouens, partem exercitus per montana in Per-
 gas (qua illi demonstratum est iter difficilius
 quidem aliquanto, sed breuius) mittit: ipse se-
 cus mare reliquam partem ducebat. Huius re-
 gionis ea natura est, ut nisi flantibus septentrio-
 nijs peruadi non possit, austris spirantibus aggre-
 ditur, tunc uero post graues notos septentrio-
 nij repente exorti, non sine diuino quodam
 numine (ut ipse Alexander, & qui cum eo
 erant, interpretabantur) celerem ac facilem
 transitum præstitisse uidebantur. Ex Pergis
 e ultere

ulterius proficiscenti, obuiam facti sunt *Aspendiorum* legati, urbis quidem deditiōem pollicentes: ceterum ne praesidia in oppida introduceret, postulantes. idq; ijs concessam, si modo exercitui talenta quinquaginta in stipendium penderent, equosq; traderent, quos *Dario* tributi nomine dare consueverant. Quibus conduitionibus acceptis, dimissi sunt. Digressus inde *Alexander*, *Siden* uersus profectus est. sunt autem *Siditae* *Cumaei*, ex *Cumis* *Aeolijs* oriundi. Hi miranda quadam de origine sua pradicabant. progenitores suos, qui primi eam regionem incoluerant, cum primum eam terram attigerunt, patrij sermonis obli-
 zos, aliena lingua loqui coepisse: nec finitimo-
 rum quidem *Barbarorum*, sed sua, & propria. atque ab eo tempore *Siditas* uicinis populis lingua differre. Post hac *Alexander* relicto in ea urbe praesidio, *Sylliam* petit. erat is locus tunc natura, tunc mercenariorum militum & indigenarum praesidio munitus. Quapropter repentino pralio capi non potuit. Eunti praeterea nunciatum fuerat, *Aspendios* nihil eorum quae pepigerant, praestare: ex agris omnia in urbem portasse, portas ijs qui ab eo uenerant clausisse: ad hac muros, sicubi infirmiores erant, sufficere. Quibus cognitis, conuerso itinere in *Aspendios* redijt. Ea uero urbs ut plurimum sita est in rupe confragosa, atque edita:

edicta: circa quam Eurymedon amnis excurrit. in extremo rupis sita erant non pauca adificia, modico muro circumiecto: quique in his habitabant, diffisi loci monumento, ut audierunt Alexandrum aduentare, confestim deserto muro in arcem se recipiunt. Alexander ut primum eò cum exercitu peruenit, murum defensoribus uacuum transgressus, ibidem castra ponit. Appendij ut se undique circumfessos uidere, repente caduceatores ad eum mittunt oratum, ne quid de conditionibus mutaret. Alexander cum & locum consideraret natura munitum, & se ad diuturnam obsidionem imparatum esse, conditionibus tantum adiecit, ut obsides è principibus ciuitatis darent, & pro quinquaginta talentis centum traderent, & quotannis tributum Macedonibus soluerent: satrapæ, quem ipse instituerat, parcerent: ac demum iuri starent, pro agris illis, quos iniuste tenere à finitimis accusabantur. Quibus conditionibus receptis, in Pergen, ut inde in Phrygiam peteret, iter intendit, præter Telmissiam urbem, cuius homines à Pisidis oriundi Barbari sunt. Erat is locus natura munitissimus. sita est enim urbs in excelso monte, undique confragoso, aditu difficili atque arduo: nam usque adeo à summo montis uertice in procliuè pertendit. è regione mons

e a alier

alter situs est, aequè altus ac praeceps, tanta in-
 ter se propinquitate, ut ex ijs ueluti porta qua-
 dam efficiantur: atq; ut uel cum paruo prae-
 sidio ijs montibus insecus, non facile sit eà exer-
 citum traducere. Horum utrunq; Telmissei au-
 xilio profecti, Alexandri metu occupauerāt.
 Quod cum Alexander procul intueretur, Ma-
 cedonas iubet ad radices montium castra fa-
 cere: arbitratus, postquam Telmissei uidissent
 se castris positis manere, fore uti in urbem pro-
 pinquam relicto praesidio reuerterentur. Nec
 eum fecellit cogitatio. Statim enim relicto in col-
 libus praesidio, cetera multitudo in urbem se re-
 cepit. Quare cognita Alexander, adductis
 repente sagittarijs & iaculatoribus ac le-
 uis armatura militibus, contempta paucitate,
 praesidium inuadit. quod ubi ad teli iactum ap-
 propinquatum est, arrepta protinus fuga, mon-
 tes deseruit. Tunc Alexander superatis pro-
 pinus angustijs, ante ipsam urbem castra po-
 suit. quò ad eum uenire à Selgeis legati. Sunt
 autem & hi è Pisidarum gente, belloq; acres.
 magnam urbem incolebant. Hi, quia sibi cum
 Telmisseis ueteres inimicitia erant: legatos ad
 Alexandrum amicitiam petentes miserant.
 Quibus in amicitiam receptis, postea Ale-
 xander ut fortibus uiris usus est. Contempla-
 tus deinde Telmisea urbis situm, nō paucorum
 dierum eius expugnationem arbitratus, Sala-
 gisum

gasion petit. erat autem & hac urbs Pisidarum, non parua: & cum omnes Pisida bellicosissimi existimentur, illi tamen uirtute ceteros anteire putabantur. Collis erat ante urbem, quem quoniam situ non infirmiore urbis mœnibus putabant, occupauere. Quo uiso Alexander, exercitum extemplo in duas partes diuidit. In dextro cornu, cui ipse praerat, argyraspides locat: post bos pedites regios, extensa acie usque ad sinistrum cornu, prout ea die singulis copiarum ducibus ordinum ducatus constringebat: sinistro cornu Amynta Arrabaei praeposito. in dextro autem cornu locauerat sagittarios, & Agrianos: in sinistro, iaculatores Thraces, quorum dux erat Sitalces. nam equites in illa locorum difficultate inutiles erant. Qui uerò Pisidis ac Telmisis praesidio antea accesserant, etiam cum his in acie erant. Iamque Alexandri acies montem subibant, cum Barbari subito ex insidijs prouolant, ac circa utrumque cornu à lateribus desuper circumfunduntur: & sagittarios quidem in fugam uertunt, utpote leuiter armatos, & qui ante alios excurrerant. Agriani subliterunt. nam & propinqua erat Macedonum phalanx, & ante ipsam Alexander conspiciebatur. Postquam autem comminus in pugnam uentum est, Barbari inermes cum armatis Macedonibus obuiam irerent, uulneribus acceptis in fugam

se coniiciunt, amissis propè quingentis. Ceterum quia leues, & locorum gnari erant, facile euaserunt, Macedonas & armorum grauitas, & regionis ignoratio ad insequendos hostes retardauit. Post hac Alexander iam uictor secutus, ac Salagasseos aggressus, eorum urbem magna ui cepit. In cuius urbis expugnatione, ex ijs qui secum erant, Cleander, unus ex copiarum ducibus, desideratus: ex militibus, circiter uiginti. Ea urbe capta Alexander inde mouens, aduersus reliquos Pisidas exercitum ducit: & alia quidem eorum castella ui, alia per deditionem recepit. Inde in Phrygiam conuersus, ad paludem quam Ascaniam uocant, se contulit. in ea palude suapte natura sal gignitur, quo finitimi utuntur, nec ob eam rem mari indigent.

Quinto die post Celenas peruenit. Erat in ea urbe arx, situ & opera munita: in quam Phrygiae praeses milites mille ex Caria, Gracos autem mercenarios centum praesidio imposuerat. Hiq; ad Alexandrium miserunt, qui pollicerentur arcis deditione, nisi intra certam diem auxilium à satrape afferretur. Quod tempus expectare Alexander, quam arcem undique inexpugnabilem praelio adoriri, aut obsidere, commodius arbitratus, oblatam conditionem non respuit. Nullo ad diem auxilio profecto, urbs cū arce recepta est. quibus mille & quingentor

gentorum militum presidio firmatis, decem dies ibidem commoratur. Antigono deinde Philippi Phrygie preposito, & Balacro Amynta (qui sociorum dux erat) in eius locum suffecto, Gordion contendit: scribitq; Parmenioni, uti copiis adductis sibi obviam procedat. Interim qui Macedoniam ad visendas uxores ierant, eodem adveniunt, & cum his novi delictus, Ptolemæo Seleuci, & Cæno Polymocra-
tis Meleagroq; Neoptolemi, ducibus. Erant hi quidem Macedonum, pedites circiter mille, equites CCC. Thessalorum equites ducenti, Elitorum CCL. quibus præerat Alcias Elius. Est urbs Gordium in Phrygia, propinqua Helle-
sponto, ad Sangarianam amnem sita. eius flumi-
nis fontes in Phrygia oriuntur, & per Thra-
ces Bithynos labens, Euxinum pontum influit. Huc Atheniensium legati ad Alexandrum
venere, oratum uti eos suos quos captivos ha-
beret, dimitteret: qui ad Granicum amnem in
pugna capti, atq; in Macedoniam missi, unâ
cum alijs captivis ad duo millia in vinculis ha-
bebantur. Quod Alexander abnuvit: haud tu-
ram esse arbitratus, durante adversus Persas
bello, metum de se Gracis adimi, qui contra
Graciam pro Barbaris militassent.

eosq; a se tum deniq; cū præsens
bellum finitum esset,
peti iussit.

ARRIANI NICOMEDEN
SIS DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDO-
NVM LI-
BER II.

INTEREA Memnon à Da-
rio classi praefectus, ac uniuersa
praeterea ora maritima, cum
bellum in Macedonia ac Gra-
ciam transferre cogitaret, Chio
insulam per prodicionem recepit. Inde Lesbos
petens, Mythylenais resistentibus, cetera insula
oppida partim ui, partim uoluntate ad se tra-
xit. Post hac Mythylenas conuersus, urbem ipsam
in promontorio suam, quantum ab uno litore
ad alterum pertinet, duplici uallo ac fossa cir-
cundedit: et in hoc spacio castellis quinque ex-
citatis, exclusa urbe à cetera insula, facile reli-
quis insulis dominabatur. Ea parte quidem na-
uium ad portus obsidionem disposita, partem re-
liquam apud arcem, quam Sigrium appellat,
statuit: eo uidelicet consilio, uti onerarias naues
ex Chio, Geraeto, ac Malea uenientes, prohibe-
ret arcis aditu, ne quid inde ad Mythylenas
obseffos perueniret. Inter hac morbo mortem
obijt. qua quidem res Darij rebus, si quid est
quod obfuerit, uehementer obfuit. Eo mortuo,

Autop

Autophradates, ac Pharnabazus, cuius fidei Memnon moriens clasſis principatum commiſerat, donec Darius de præfecto conſtituiſſet (erat enim ex ſorore natus) inchoata obſidioni haud negligentem incūbebat. Quapropter Mitylenæi, cum ſeſe terra mariq; circumſeſſos animaduertent, ad Pharnabazum mittunt, qui ſe facturos imperata ſpondeāt, ſi externos milites pro iure ſocietatis ab Alexandro auxilio ad ſe miſſos, incolumes abire patiātur: Mitylenæi autem euertis quas Alexandro poſuerant ſtatuis, à Dario ſocij & amici appellentur, ut in pace per Antalcidam facta cū Dario contineretur. Ea Pharnabazus ne diutius tempus in obſidione tereret, ſe conſeſſurum reſpondit: ſi tabulas, in quibus incifa erant fœdera qua ijs cum Alexandro eſſent, deponerēt: ſive exules, quorum uix iam dimidia pars ſuper'eſſet, in urbem reducerent. Quibus conditionibus receptis, ingreſſus urbem Pharnabazus & Autophradates, præſidium introducunt: eiq; Lycomedem Rhodium præficiunt, ciuitatiq; tyrannum imponunt Diogenem, unum de numero exulum, grandi pecunia partim à ſingulis partim à ciuitate extorta. Quibus peractis, Pharnabazus Lyciam cū claſſe petit, milite mercenario ſecum abducto: Autophradates ad inſulas circumiectas contēdit. Inter hæc Darius Thymondam Mentoris ad Pharnabazum

bazum mittit, qui mercenarios recipiat, seq̃s illum in Memnonis locum suffecisse nunciet. Pharnabazus traditis Thymondæ militibus, continuo ad Autophradatem nauigat: communicatq̃ consilio, Datame Persa cum nauibus decem in Cyclades misso, ipsi cum nauibus centum Tenedon petunt. Ingressiq̃ portum, qui Borealis appellatur, insularibus imperant, uti tabulas in quibus fœdera cum Alexandro & Grecis incisa erant, deponant: eumq̃ Dario eam pacem habeant, qua per Antalcidam conuenisset. Tenedenses, quamuis Alexandri amicitiam Darij amicitia longè preferrent, tamen quoniam in eo rerum statu difficile uidebatur seruari posse, nisi imperata facerent, eo quod Egelochus (cui Alexander mandauerat, uti classem rursus compararet) nondum eas naues composuerat, quæ possent obsēsis opem ferre, metu magis quam uoluntate paruerunt. Dum hæc aguntur, Proteas Andronici ab Antipatro iussus, uti ex Eubœa ac Peloponneso naues longas cogeret, quæ insulis & reliqua Græciæ præsidio forent, si forte (ut fama erat) Barbari in eas oras cum classe nauigarent: cum audisset Datamen cum nauibus decem ad Siphnum stare, ipse cum uiginti nauibus noctu Chalcidem ad Euripum sitam desertur. postridie ad Cythniam insulam appulsis nauibus, cum diem ibi consianssit, quo
de illis

de illis decem hostium nauibus certior fieres: simul ut per noctem impetu facto, Phœnicibus terribilior appareret. Postquam uerò compertum, Datamen in nauibus Siphni esse, noctu inde mouens, sub auroram hostes improniso adortus, octo ex eis naues plenas cepit. Datames cum duobus reliquis primo congressu in fugam uersus, ad aliam classem se recepit. Postquam Alexander Gordion peruenit, cepit eum (ut fit) uisendæ arcis desiderium, in qua Gordij ac Mide filij regia erat: quo Gordiani currus iugum, & iugi ipsius insolubilem (ut ferebatur) nodum inspiceret. Ingens enim fama de eo curru apud finitimos erat: Gordium unum fuisse ex antiquis è Phrygia pauperem uirum, exiguum agrum habentem, ac præterea duobus iuga: cum uno quidem arare, etiam altera res rusticas uehere solitum. Eo aliquando arante, aquilam in iugo consedissee, ibiq; ad uesperam permansisse. Gordium ostento terrore, Telmiscoos uates, prodigiorum interpretes (quod diuinandi scientia tam foeminis quam maribus eius gentis insita esset, quasi hæreditaria) de ea re consulere statuisse. Cum in pagum quendam Telmiscoorum peruenisset, uirgini cuidam ad fontem proficiscendi obuiam factum, quid sibi euenisset narrasse: illam, qua ex eo diuinatorum genere esset, uti eodem reuerteretur, Ioni que regi

regi sacrificaret iussisse, latum augurium esse. Gordium, vii secum proficisceretur, ut sciret quo'nam modo sacrificaret, orasse. secutam uirginem: eianq; sacrificium uti iussus est, perfecisse. quo peracto, eam in coniugem coepisse, ex ijs Midam puerum genitum esse. Qui cum in uirum formosum atq; præstantem euasisset, seditione inter Phrygas exorta, remedium malo consulentibus, oraculum editum, currum ijs regem allaturum esse, qui seditionem tolleret. Suspensis hoc responso, Midam curru uentum cum parentibus internuenisse, seq; in concilium ita ut erat in curru exhibuisse. Phrygas coniectura ratos hunc esse quem sortes cecinerant, eam continuo Phrygia regem creasse. quo facto, seditione sublata, Gordij patris currum Ioui in arce suspendisse: gratias agentem, quòd aquilam (qua in tutela Iouis esset) augurio patri misisset, ex quo regnum adeptus esset. Præter hac et illud etiam de curru fama iuguerat: Si quis eius iugi incognitum nodum aliquando soluisset, fore uti is totius Asia potiretur. erat autem id uinculum ex cornu arboris libro: tantaq; arte connexum, ut ipsius nodi neq; finis, neq; initium ullum extaret. Alexander id sæpius manu uersans, non comperta nodi ratione, cum prorsus statuisset insolutum non relinquere, ne ea res in religionem apud milites uertcretur, ut quidam autores sunt.

sunt, protinus ense discidisse: solutionem à se clamans. siue ut augurij sortem eluderet, siue quod nihil putaret interesse solutionem ne an discissum esset. Aristobulus tradit, clauum ab eo ex temone, per quem clauus ipse traiectus uinculum continebat, reuulsum, atq; ita temoni detractum. Ego uerò quo nam modo id egerit, in tanta scriptorum uarietate non ausum affirmare. Sed ita discessit à curru, & qui cum eo erant, quasi oraculi fides impleta esset: secutaq; nocte proxima, tonitrua ac fulgura eam opinionem comprobauere. cuius rei causa postero die sacrificauit dijs, qui & signa impletarium sortium, & soluendi nexus rationem ostendissent. Postridie inde mouens, cum Ancyram (qua in Galatia est) profectus esset, Paphlagonum legati ad eum uenere, amicitiam petentes, seq; & gentem suam in potestate eius futuram pollicentes. Id uerò postulabant, ne eum exercitu fines suos intraret. Quod cum concessisset, eos Calce Phrygia praesidi parere iussit. Deinde Cappadociam petens, quicquid est eis Halym flumen, magnam etiam eius partem trans Halym cepit. Sabiethaq; provincia praeposito, ad eas angustias quibus Cilicia aditur (Pylas incolae appellant) procedit. Profectus ad eum locum, quem castra Cyri uocant, illius inquam Cyri, sub quo Xenophon egregius copiarum dux meruit. Postquam agnouit fauces:

illas:

[illegible]

*Tarson interfecat : ac per loca pura effluens,
 nitidas & easdem frigidissimas undas uehit. ob
 eam causam Alexandrum neruorum dolore
 affectum , in uehementem febrim atq; insom-
 niam incidisse. Afferunt etiam ceteros medi-
 cos de salute eius desperasse, præter Philippum
 Scarnanem : cui uni magno à se in honore
 habito , in his quæ ad medicas artes pertinent,
 firmam fidem habebat. Hunc ad leuandam
 agritudinem , medicatam potionem regi ad-
 hibuisse. cumq; calicem regi traditurus esset, in-
 terim Alexandrum per epistolam à Parme-
 nione monitum , ne Philippo salutem suam
 crederet , à Dario pecunia corruptum : quam
 ubi legit , accepisse manu calicem , epistolam
 Philippo legendam dedisse. quo legente, Ale-
 xandrum medicamentum intrepide hausisse :
 & in Philippo, quod nihil esset fraudis , statim
 paruisse. neq; enim in legenda epistola exter-
 ritum: sed id modò Alexandrum monuisse, uti
 eius consilijs acquiesceret , si recuperare salu-
 tem cuperet. Postquam ex morbo conualuit,
 & Philippo quantum fidos haberet , & ceteris
 in non facile admittendis suspicionibus
 quàm constans esset, quamq; præterea ad mor-
 tem paratus , ostendit : post hæc ad occupan-
 das portas, quæ Siciliam ab Assyria diuidant,
 & insidendos aditus Armeniona præmittit.
 pedi*

peditatu sociorū Gracis mercenarijs ac Thracibus, quorum dux erat Sitalees, Thessalisq; equitibus ei traditis. Ipse post è Tarsō digressus, primo die ad Anchialum oppidum peruenit. Hanc urbem ferunt Sardanapalum Assyriorum regem condidisse. Ea uerò, ut ex circuitu ac fundamentis patet, ampla olim urbs pollensq; fuit. Sardanapali sepulcrum iuxta moenia erat, in cuius fastigio eiusdem simulacrum conspiciebatur, uti in plausibus maxime fieri solet, manus collidens. Statuae haec uerba erant, Assyriorum literis inscripta, eaq; metro, uti incolae aiebant: hac inscriptionis sententia: Sardanapalus Anacyndaraxa filius, Anchialum ac Tarsum uno die condidit. Tu uerò hospes comede, bibe, lude, cum ceterae res humana hoc plausu haudquaquam digne sint: cum sonum, quem manus in plausu commouerit, gestu designans. idq; lasciuo etiam Assyriorum uocabulo scriptum esse. Ex Anchialo Solos Alexander peruenit, praedictumq; imposuit: oppidanis, quod ad Persas magis quam ad Gracos inclinarent, ducenta argenti talenta imperauit. Dein cum tribus aciebus Macedonicorum peditum, sagittarijs omnibus, atq; Agrianis, Cilicas, qui montes occupauerant, aggressus, intra septimum diem alios ui, alios uoluntate in potestatem redegit.

redegit. Reuersus Solos, Orontobatem Persam
 (qui Alicarnassi arcem, ac Myndium, pra-
 terea Caunum, Theram, & Calliopolim tene-
 bat) à Ptolemaeo & Asandro uictum acce-
 pit : accesserat ad uictoriam & Cos & Trio-
 pium, quem Orontobatem magno pralio supe-
 ratum à se scripserant, casis de pediatu eius
 circiter septingentis, de equitatu ad quinqu-
 ginta, uiuis praeterea non minus mille captis.
 Post hac Alexander Aesculapio pro rece-
 pta salute gratias agens, sacrificio facto, lu-
 dos Gymnicos ac Musicos edidit: Solensibusq;
 permisit, uti reipubl. administrationem in po-
 pularem statum commutarent. Quibus perfe-
 ctis, Arson contendit: equitatuq; Philota tra-
 dito, quem ad Pinarum amnem duceret, ipse
 cum pediatu & turma regia Magarsiam
 profectus, Palladi Magarsidi sacrificauit.
 Inde Mallum oppidum adiit: Ibiq; Amphi-
 locho, tanquam uni ex heroibus, sacrificium
 perpetravit. Seditioneq; compressa, qua inter
 ciues exorta erat, tributum quod Dario pen-
 debant, ijs (quoniam ea urbs colonia Argi-
 uorum erat) remisit. ipse enim ex Herculis
 Argiui genere se ortum putabat. Cum ad-
 huc apud Mallos esset, renunciatur ei, Da-
 rium cum omnibus copijs Sochos profectum,
 ibi statina habere. is uero locus terra Assyria,
 à portis Assyrijs (quas supra memorauimus)

f

non

non plus bidui spatium abest. Conuocatis itaque amicis, quae sibi de Dario exercituque eius nuntiata essent exponit. Qui ubi cognouerunt non multum abesse, ut eo sine mora ducerentur, hortati sunt, quos Alexander laudatos, dimisit. Inde postridie mouens, portasque transgressus, sub Myriandrium urbem castra posuit. Ea vero nocte quae secuta est, tetra tempestas uehementi uento atque imbri immixta cum exercitum uexasset, ipsum in castris continuit. Darius interea cum exercitu consistebat: quia eum locum castris delegerat, quem in omni Assyria maxime patenti planicie et apertum undique, et tanto exercitui, equitatu praefertim peropportunum existimabat. quem locum ne desereret, suadebat Amyntas Antiochi, ab Alexandro transfuga: loci latitudinem, multitudinem atque apparatus Persarum conducere arbitratus. Ceterum multa Alexandri mora, quam et Tarsi propter agritudinem fecerat, et Solis: ubi Palladi sacrificauerat, ludosque celebrauerat, Cilicasque montanos domuerat, Darium de sententia depulit. Et Darius quidem suapte natura facile credere, quae sibi cordi essent. sed tum maxime ab iis persuasus, qui regibus non uilia, sed iocunda consulunt (certissima regnorum possis) Alexandrium iam non ulterius progredi existimauit: et ob aduentus sui famam

cum

cum tantis copijs, metu obtorpescere. adulantes enim alius atq; alius aiebant fore, ut uniuersus Macedonum exercitus ab eius modò equitatu conculcicaretur: Amyntas unus ex omnibus ueritati studens, uenturum Alexandrum, ubicunq; Darium esse audiret, affirmabat: suadebatq; Dario, ne ex eo loco castris ac pugna idoneo discederet. Caterum deterior sententia, utpote auribus dulcior, peruenit. Sed siue deus, siue fortuna ipsum in eum compulit locum, ubi nec equitatus nec multitudinis, nec telorum ac sagittariorum magnus illi esse usus potuit, nec ostentandi tantarum copiarum splendoris facultas: uerum qui Alexandro hand difficilem uictoriam praberet. Fatale erat, Persus Asia imperio à Macedonibus priuari: nec secus ac Medos à Persis, & Assyrios olim à Medis. Darius itaq; superato monte, qui non multum abest ab eo loco, quem Pylas Amanicus uocant (ea sunt angusta fauces) Iffon contendebat, ignarus Alexandrum iam tergo instare: eaq; urbe expugnata, quotquot Macedonas propter inuoluntatem ibidem relictos ab Alexandro comprehendit, crudelem in modum uerberatos necari iussit. Postera die ad Pinarium amnem processit. Alexander simulac audiuit Darium à tergo adesse, non satis credens, quosdam ex amicis in nauim impositos confestim ad-

f 2 uersus

bazum mittit, qui mercenarios recipiat, seq̃q̃ illum in Memnonis locum suffecisse nunciet. Pharnabazus traditis Thymonda militibus, continuo ad Autophradatem nauigat: communicoq̃ consilio, Datame Persa cum nauibus decem in Cyclades misso, ipsi cum nauibus centum Tenedon petunt. Ingressiq̃ portum, qui Borealis appellatur, insularibus imperant, uti tabulas in quibus fœdera cum Alexandro & Græcis incisa erant, deponant: cumq̃ Dario eam pacem habeant, qua per Antalcidam conuenisset. Tenedenses, quamuis Alexandri amicitiam Darij amicitia longè præferrent, tamen quoniam in eo rerum statu difficile uidebatur seruari posse, nisi imperata facerent, eo quod Egelochus (cui Alexander mandauerat, uti classem rursus compararet) nondum eas naues composuerat, quæ possent obsēsis opem ferre, metu magis quàm uoluntate paruerunt. Dum hac aguntur, Proteas Andronici ab Antipatro iussus, uti ex Eubœa ac Peloponneso naues longas cogeret, quæ insulis & reliquæ Græciæ præsidio forent, si forte (ut fama erat) Barbari in eas oras cum classe nauigarent: cum audisset Datamen cum nauibus decem ad Siphnum stare, ipse cum uiginti nauibus noctu Chalcidem ad Euripum sitam defertur. postridie ad Cythniam insulam appulsis nauibus, cum diem ibi consianssit, quo
de illis

de illis decem hostium nauibus certior fieret: simul ut per noctem impetu facto, Phœnicibus terribilior appareret. Postquam uerò comperit, Datamen in nauibus Siphni esse, noctu inde mouens, sub auroram hostes improniso adortus, octo ex eis naues plenas cepit. Datamenes cum duobus reliquis primo congressu in fugam uersus, ad aliam classem se recepit. Postquam Alexander Gordion peruenit, cepit etiam (ut fit) uisendæ arcis desiderium, in qua Gordij ac Mida filij regia erat: quo Gordiani currus iugum, & iugi ipsius insolubilem (ut ferebatur) nodum inspiceret. Ingens enim fama de eo curru apud finitimos erat: Gordium unum fuisse ex antiquis è Phrygia pauperem uirum, exiguum agrum habentem, ac præterea duo bouum iuga: cum uno quidem arare, etiam altera res rusticas uehere solitum. Eo aliquando arante, aquilam in iugo consedissee, ibiq; ad uesperam permansisse. Gordium ostento terrore, Telmiscoos uates, prodigiorum interpretes (quod diuinandi scientia tam fœminis quàm maribus eius gentis insita esset, quasi hereditaria) de ea re consulere statuisse. Cum in pagum quendam Telmiscoorum peruenisset, uirgini cuidam ad fontem proficiscenti obuiam factum, quid sibi euenisset narrasse: illam, quæ ex eo diuinatorum genere esset, uir eodem reuerteretur, Ioni quæ

regi

regi sacrificaret iussisse, latum augurium esse. Gordium, vii secum proficisceretur, ut scires quo'nam modo sacrificaret, orasse. secutam virginem: eamq; sacrificium uti iussus est, perfecisse. quo peracto, eam in coniugem coepisse, ex ijs Midam puerum genitum esse. Qui cum in virum formosum atq; præstantem euasisset, seditione inter Phrygas exorta, remedium malo consulentibus, oraculum editum, currum ijs regem allaturum esse, qui seditionem tolleret. Suspensis hoc responso, Midam curru necliam cum parentibus internuenisse, seq; in concilium ita ut erat in curru exhibuisse. Phrygas coniectura ratos hunc esse quem sortes cecinerant, eam continuo Phrygia regem creasse. quo facto, seditione sublata, Gordij patris currum Ioui in arce suspendisse: gratias agentem, quòd aquilam (qua in tutela Iouis esset) augurio patri misisset, ex quo regnum adeptus esset. Præter hac et illud etiam de curru fama uiguerat: Si quis eius iugi incognitum nodum aliquando soluisset, fore vii is totius Asia potiretur. erat autem id uinculum ex cornu arboris libro: tantaq; arte connexum, ut ipsius nodi neq; finis, neq; initium ullum extaret. Alexander id sæpius manu uersans, non comperta nodi ratione, cum prorsus statuisse insolutum non linquere, ne ea res in religionem apud milites uertcretur, ut quidam auctores sunt,

sunt, protinus ense discidisse: solutum à se clau-
mans. siue ut augurij sortem eluderet, siue quod
nihil putaret interesse solutum'ne an discissum
esset. Aristobulus tradit, clauum ab eo ex te-
mone, per quem clauus ipse traiectus uinculum
continebat, reuulsum, atq; ita temoni detra-
ctum. Ego uerò quo'nam modo id egerit, in
tanta scriptorium uarietate non ausim affir-
mare. Sed ita discessit à curru, & qui cum eo
erant, quasi oraculi fides impleta esset: secutaq;
nocte proxima, tonitrua ac fulgura eam opi-
nionem comprobauere. cuius rei causa postero
die sacrificauit dijs, qui & signa impletarum
fortium, & soluendi nexus rationem ostendis-
sent. Postridie inde mouens, cum Ancyram
(qua in Galatia est) profectus esset, Paphla-
gonum legati ad eum uenere, amicitiam pe-
tentes, seq; & gentem suam in potestate eius
futuram pollicentes. Id uerò postulabant, ne
eum exercitus fines suos intraret. Quod cum
concessisset, eos Cala Phrygia praesidi parere
iussit. Deinde Cappadociam petens, quicquid est
eis Halym flumen, magnam etiam eius partem
trans Halym cepit. Sabielaq; provinciae pra-
posito, ad eas angustias quibus Cilicia aditur
(Pylas incolae appellant) procedit. Profectus
ad eum locum, quem castra Cyri uocant, illius
inquam Cyri, sub quo Xenophon egregius co-
piarum dux meruit. Postquam agnouit fauces:
illas.

illas ualido presidio teneri, interruptumque
 transitum, Parmenione cum graui armatura
 pediatu permanere iusso, ipse sub primam no-
 ctis uigiliam argyraspidas ac sagittarios et
 Agrianos adducens, eo se confert, ueluti pra-
 sidium de improviso inuasurus. Nec tamen cu-
 stodes omnino latuit eius, postquam appropin-
 quare coepit, profectio. Sed prospere cessit au-
 dacia. nam ubi regem adesse cognouerunt,
 metu perculsi, locum repente deseruerunt. Quo
 in seesso, postridie erumpente luce cum omnibus
 copiis Pylas transgressus, in Ciliciam descen-
 dit. Hic ei nunciatum est, Arsamem, qui Tar-
 so praerat, postquam audisset eum superatis
 angustiis in Ciliciam transisse, destituere ur-
 bem decreuisse: Tarsenses timere, ne ille prada
 cupiditate urbem diriperet, direptam relin-
 queret. Quo cognito, Alexander equites ac
 pedites, quicunque erant leuis armatura, pra-
 propere Tarson ducit. De cuius aduentu Ar-
 sames certior factus, urbe excedens ad Da-
 rium abiit, nullo prorsus detrimento ciuibus
 illato. Apud Tarson Alexander (ut Ari-
 stobulus tradit) pra nimio labore in agritudi-
 nem incidit. Sunt qui tradant, excalefactum
 ac sudantem ex itinere, pra desiderio recrean-
 di corporis, sese in Cydniam flumen proiecisse.
 Is amnis ex Tauro monte oriens, mediam
 Tarson

Tarson interfecat : ac per loca pura effluens,
 nitidas & easdem frigidissimas undas uehit. ob
 eam causam Alexandrum neruorum dolore
 affectum , in uehementem febrim atq; insom-
 niam incidisse. Afferunt etiam ceteros medi-
 cos de salute eius desperasse, præter Philippian
 Acarnanem : cui uni magno à se in honore
 habito , in his quæ ad medicas artes pertinent,
 summam fidem habebat. Hunc ad leuandam
 agritudinem , medicatam potionem regi ad-
 hibuisse. cumq; calicem regi traditurus esset, in-
 terim Alexandrum per epistolam à Parme-
 nione monitum , ne Philippo salutem suam
 crederet , à Dario pecunia corruptum : quam
 ubi legit , accepisse manu calicem , epistolam
 Philippo legendam dedisse. quo legente, Ale-
 xandrum medicamentum intrepide hausisse :
 & in Philippo, quod nihil esset fraudis , statim
 paruissse. neq; enim in legenda epistola exte-
 ritum : sed id modò Alexandrum monuisse, uti
 eius consilijs acquiesceret , si recuperare salu-
 tem cuperet. Postquam ex morbo conualuit,
 & Philippo quantum fidei haberet , & cete-
 ris in non facile admittendis suspicionibus
 quàm constans esset, quàmq; præterea ad mor-
 tem paratus , ostendit : post hæc ad occupan-
 das portas, quæ Siciliam ab Assyria diuidunt,
 & insidendos aditus Parmeniona præmittit.
 pedi

peditatu sociorū Gracis mercenarijs ac Thracibus, quorum dux erat Sitalees, Thessalisq; equitibus ei traditis. Ipse post è Tarso digressus, primo die ad Anchialum oppidum pervenit. Hanc urbem ferunt Sardanapalum Assyriorum regem condidisse. Ea uerò, ut ex circuitu ac fundamentis patet, ampla olim urbs pollensq; fuit. Sardanapali sepulcrum iuxta moenia erat, in cuius fastigio-eiusdem simulacrum conspiciebatur, uti in plausibus maxime fieri solet, manus collidens. Statuae haec uerba erant, Assyriorum literis inscripta, eaq; metro, uti incolae aiebant: hac inscriptionis sententia: Sardanapalus Anacyndaraxa filius, Anchialum ac Tarsum uno die condidit. Tu uerò hospes comede, bibe, lude, cum cetera res humana hoc plausu haudquaquam digna sint: cum sonum, quem manus in plausu commouerit, gestu designans. idq; lasciuo etiam Assyriorum uocabulo scriptum esse. Ex Anchialo Solos Alexander pervenit, praestidiumq; imposuit: oppidanis, quod ad Persas magis quam ad Gracos inclinarent, ducenta argenti talenta imperavit. Dein cum tribus aciebus Macedonicorum peditum, sagittarijs omnibus, atq; Agrianis, Cilicis, qui montes occupauerant, aggressus, intra septimum diem alios ui, alios uoluntate in potestatem redegit.

redegit. Reuersus Solos, Orontobatem Persam
 (qui Alicarnassi arcem, ac Myndiam, praeterea Caunum, Theram, & Calliopolim tenebat) à Ptolemaeo & Asandro uictum accepit : accesserat ad uictoriam & Cos & Triopium, quem Orontobatem magno praelio superatum à se scripserant, casis de peditatu eius circiter septingentis, de equitatu ad quinquaginta, uinis praeterea non minus mille captis. Post hac Alexander Aesculapio pro recepta salute gratias agens, sacrificio facto, ludos Gymnicos ac Musicos edidit: Solensibusq; permisit, uti reipubl. administrationem in popularem statum commutarent. Quibus perfectis, Xsson contendit: equitatuq; Philota tradito, quem ad Pinarum amnem duceret, ipse cum peditatu & turma regia Magarsiam profectus, Palladi Magarsidi sacrificauit. Inde Malliam oppidum adiit: Ibiq; Amphilocho, tanquam uni ex heroibus, sacrificium perpetravit. Seditioneq; compressa, qua inter ciues exorta erat, tributum quod Dario pendebant, ijs (quoniam ea urbs colonia Argiuorum erat) remisit. ipse enim ex Herculis Argiui genere se ortum putabat. Cum adhuc apud Mallos esset, renunciatur ei, Darium cum omnibus copijs Sochos profectum, ibi statina habere. is uero locus terra Assyria, à portis Assyrijs (quas supra memorauimus)

f

non

non plus bidui spatium abest. Conuocatis itaque amicis, quae sibi de Dario exercituque eius nuntiata essent exponit. Qui ubi cognouerunt non multum abesse, ut eo sine mora ducerentur, hortati sunt, quos Alexander laudatos, dimisit. Inde postridie mouens, portasque transgressus, sub Myriandrum urbem castra posuit. Ea uero nocte quae secuta est, tetra tempestas uehementi uento atque imbre immixta cum exercitum uexasset, ipsam in castris continuit. Darius interea cum exercitu consistebat: quia eum locum castris delegerat, quem in omni Assyria maxime patenti planicie et apertum undique, et tanto exercitui, equitatus praefertim peropportunum existimabat. quem locum ne desereret, suadebat Amyntas Antiochi, ab Alexandro transfuga: loci latitudinem, multitudinem atque apparatus Persarum conducere arbitratus. Ceterum multa Alexandri mora, quam et Tarsi propter agritudinem fecerat, et Solis: ubi Palladii sacrificauerat, ludosque celebrauerat, Cilicasque montanos domuerat, Darium de sententia depulit. Et Darius quidem suapte natura facile credere, quae sibi cordi essent. sed tum maxime ab ijs persuasus, qui regibus non utilia, sed iocunda consulunt (certissima regnorum possis) Alexandrum iam non ulterius progredi existimauit: et ob aduentus sui famam

CHRON

cum tantis copijs, metu obtorpescere. adulantes enim alius atq; alius aiebant fore, nisi uniuersus Macedonum exercitus ab eius modo equitatu concalcaretur: Amyntas unus ex omnibus ueritati studens, uenturum Alexandrum, ubicunq; Darium esse audiret, affirmabat: suadebatq; Dario, ne ex eo loco castris ac pugna idoneo discederet. Caterum deterior sententia, utpote auribus dulcior, peruicit. Sed siue deus, siue fortuna ipsum in eum compulit locum, ubi nec equitatus nec multitudinis, nec telorum ac sagittariorum magnus illi esse usus potuit, nec ostentandi tantarum copiarum splendoris facultas: uerum qui Alexandro haud difficilem uictoriam praberet. Fatale erat, Persus Asiae imperio à Macedonibus priuari: nec secus ac Medos à Persis, & Assyrios olim à Medis. Darius itaq; superato monte, qui non multum abest ab eo loco, quem Pylas Amanicus uocant (ea sunt angusta fauces) Iffon contendebat, ignarus Alexandrum iam tergo instare: eaq; urbe expugnata, quotquot Macedonas propter inuacuetudinem ibidem relictos ab Alexandro comprehendit, crudelem in modum uerberatos necari iussit. Postera die ad Pinarium amnem processit. Alexander simulac audiuit Darium à tergo adesse, non satis credens, quosdam ex amicis in nauim impositos confestim ad-

f 2 uersus

uersus Iſſon mittit , percunſtaturos an qua de Dario nunciebantur, uera eſſent. Qui celeriter profeſti , ubi cognouerunt Perſas ibi caſtra habere , ſine mora ad Alexandrum reuerſi, Darium in manu eſſe retulerunt. Quo cognito , Alexander conuocatis ex templo exercitus ducibus, turmarumq; praefectis , ac foederatorum ductoribus , eos bene ſperare ex ijs qua ſibi ſuperioribus pralijs proſpere eueniſſent, iubet : certam uictoriam in manu eſſe : Deum pro ſe manifeſto pugnare , qui Darium impulerit , ut ex ſpatioſiſſimis campis in anguſtias exercitum duceret , ut ſuis ſatis amplius ad explicandas phalanges , ceterosq; ordines locus, hoſtibus uerò tanta multitudo ad pugnam inutilis futura eſſet. ad haec neq; animo neq; uiribus pares eſſe , qui ſecum pugnaturi eſſent : Perſas & Medos bellorum armorumq; deſuetudine iam diu emollitos , Macedonas autem diuturnis laboribus ac periculis belliſq; exercitatos atq; induratos eſſe : ſeruos praeterea cum liberis dimicatuſuros. Qui uerò Graeci contra Gracos dimicaturi eſſent , non eadem condicione dimicatuſuros. nam qui pro Dario eſſent pugnaturi , eos pro haud magna mercede periculum pugna ſubituros : qui uerò pro ſe , hos uoluntarie pro gloria & ſalute Gracia praliatuſuros. Thraces , Illyrios, Paeonas & Agrianos fortiſſimos inter Euro-
pe pop

pa populos , contrà effœminatas atq; ignauas
Asia gentes in acie staturos. Deniq; *Alexandrum* aduersus *Darium* ducem in pugna
fore. Et hac quidem *Alexander* : quo *Macedones* ac reliquus exercitus sciret, quantũ *Bar-*
baris in eo pralio præstarent. Ad hac peri-
culis quàm magna premia sint docet. nõ enim
se regulos modo *Darij* , & equitatum illum
qui ad *Granicum* flumen ex aduerso steterat,
& illa uiginti milia mercenariorum militum:
sed omnia quæ *Persæ Medi*q; tenent , quæq;
alia gentes *Persarum* regno subditæ incolunt,
totam inquam *Asiam* , ipsumq; *Darium* uno
pralio superaturos esse, nihilq; obstaturum post
eam pugnam , quo minus subacta uniuersa
Asia laboribus suis finem imponant. Ad-
monebat eos præterea rerum illarum , quas
fortiùs antea & præclarè gesserant. Sigilla-
tim uerò , si quis quid strenue fecisset , suo-
quenq; nomine , seq; periculorum omnium in-
pralijs socium & participem fuisse comme-
morans . Fertur etiam *Xenophontis* admo-
nuisse , decemq; illorum milium qui cum eo
fuere : eos tamen sibi neq; multitudine , neque
existimatione comparandos esse , quod neque
Thessalos , neq; *Bœotios* , neq; *Peloponnenses* ,
neque *Thraces* , neq; *Macedonas* , alium'ue
equitatum habuissent : neque illos præterea
sagittarios , aut funditores , præter paucos

quosdam Cretenses, & Rhodios, quos in ipso discrimine Xenophon repente instruxerat: nihilominus illos cum tam exiguis copijs, regē tanta potentia subnixam, ante Babylonis moenia in fugam uertisse. In Euxinum deinde pontum profectos, quacunque gentes sese illis in uinere obiecerunt facile uicisse. Aīa praterca huiusmodi adiecit, quae à bonis imperatoribus ad exhortandos milites in praelium memorari consueverunt. Ubi finem dicendi fecit, tantus omnium animos ardor inuasit, ut statim contra Darium se duci rogarent: alter alteri dexteras dantes, regemq; uerbis in caelum extolles. Tum Alexander corpora curari iubet, praemissisq; quibusdam ex equitibus ac sagittarijs, explorandi itineris causa, ad angustius quas iam transierat, ea nocte qua secuta est cum toto exercitu ad eas rursus occupandas proficiscitur. Quibus sub mediam noctem aditis atque insecsis, reliquam noctis militi ad quietem datum: custodibus, ubi opus esse uidebatur, diligenter dispositis. Erumpente luce, coepit ex montibus descendere, quā arctior eras uia, angustiores aciem agens. Postquam in aperta loca deuenit, exercitum tanquam mox pugnaturus instruxit. In dextro cornu sub montis regionem peditum alam, atque agyraspidas, quis praerat Nicanor Parmenionis, uam Caeni ac Perdicca cohortes locat, &

hi

Hi quidem ad mediam armatorum aciem per-
 tendebant. In sinistro cornu Amyntam, Pio-
 lemaeum ac Meleagrum, cum copijs attributis
 statuit: & item Craterum, quem peditatui omni
 praefecerat. Sinistro cornu Parmenionem pra-
 ponit, mandans, ne à mari procul recedat, neu
 à Barbaris (qui multitudine phalangem lon-
 ge excessuri videbantur) circumueniri possit.
 At Darius simulac nuntiata est Alexan-
 drum aduentare, instructa acie equitum ad tri-
 ginta milia, Pinarum amnem transire iubet:
 & cum his viginti milia lenis armatura pedi-
 tes, quo reliquas copias commodius instruat: &
 primos quidem omnium Gracos mercenarios
 (ij circiter triginta milia erant) aduersus Ma-
 cedonum phalangem constituit: ab utroq; la-
 tere Cardacos ad L. X. milia, quasi alas adij-
 cit. nam & ij de numero armatorum erant.
 nec plures copias explicari in ordinem sine-
 bat loci situs. A sinistra sub montem contra
 dextrum Alexandri cornu, armatorum circi-
 ter x x x. milia, hiq; partim à tergo Macedo-
 nibus oppositi erant. Montis enim in quo acies
 instructa erat pars in longum prominens, si-
 mum quendam non secus atque in litoribus fle-
 xu suo faciebat: qua pars cum in flexum tende-
 ret, efficiebatur ut qui in postremis locati erant,
 ij post dextrum Alexandri cornu essent. Reli-
 quam multitudinem tam uelutum quam arma-

f 4 cornu.

torum, pro gentium uarietate distributam, post Gracos mercenarios, Barbaros in phalangem redactos, nulli usui in longū direxit. ad sexcenta milia hominum in exercitu Darij ferebantur. Alexander postquam ulterius procedenti sibi locus aliquantum pandi cœpit, equitatum ex amicis, Thessalos uidelicet ac Macedonas, superinducit: atque in dextro cornu iuxta se locat, Peloponnensibus ac sociorum equitatu in sinistro cornu concedere ad Parmenionem iussis. Darius postquam acies instruxit, equites quos trans flumē locauerat, dato signo repente reuocat: eorumq; maximā partem in dextrum cornu aduersus Parmeniona (quoniam ab ea parte maior equorum usus) reliquam partem in leuam cornu aduersus montem mittit. Cumq; propter angustias sibi in eo loco inutiles uiderentur, permagnam eorum partem in dextrum cornu obequitare imperat: Ipse regum Persarum more, inter duo cornua median aciem tenebat. quod qua ratione fiat, Xenophon Grylli tradidit. Inter hac Alexander cū animaduerneret, totum fermē Persarum equitatum contra leuam suam cornu ad litus translatum esse, solosq; Peloponnenses & aliorum sociorum equites id cornu tueri: Thessalorum equitatum citatum post phalanges quā occultissimē, ne ab hostibus uideantur, eò conferre se iubet: atque in illorum locum ex equitatu an-

secur

reursores, quorum Protomachus: & Pæ-
 nas, quorum dux Ariston erat. de peduatu
 uero sagittarios, quibus praeerat Amiochus:
 & Agrianos, quos Artalus ducebat: ac
 praeter hos ex equitibus ac sagittarijs, quæ
 mons inflexus erat, ad circumueniendum ho-
 stem iuxta montem postpositum constituit. qui
 dexteram partem phalangis tenerent, duo in
 cornua diuisi: quorum alterum aduersus Da-
 rium & reliquos Persas transflumen stantes,
 alterum aduersus eos qui ad montem à tergo
 constituerant, spectaret. Ante sinistrum cor-
 nu dispositi erant ex peditatu Cretenses sagit-
 tarij, ac Thraces, Sitace duce: ante hos equita
 sus laeo cornu attributus, mercenarij milites
 primi omnium locati erant. Cumq; phalanx in
 dextro cornu constituta Alexandro haud sa-
 tis densa firmaq; uideretur, appareretq; Per-
 sas ab ea parte plus posse, Peridam Mene-
 sthei, ac Pantordanum Cleandri cum duabus
 amicorum turmis (quarum altera Anthe-
 busia, altera Lagæa uocabatur) continuo se
 transferre in eam partem clam hostibus præ-
 cepit: sagittarijs & Agrianorum parte, ac
 nonnullis Græcis mercenarijs in dextrum cor-
 nu ad se traductis, & in fronte collocatis, ul-
 tra Persarum cornu phalangem extendit.
 Postquam uero ij quos Darius in monte col-
 locauerat, non descendisse, perq; Agrianos
 f s ac pan

ac paucos quosdam sagittarios impetu facto in iugum montis repulsos animaduertit : arbitratus est. sese ea manu, quam aduersus illos constituerat, ad corroborandam phalangem uti posse, ac pro his trecentos modo equites ex acie subductos, summitti satis esse. Hoc modo instructos pro tempore milites suos Alexander pedetentim in hostem ducebat : ex quo apparebat, facilem uictoriam fore. At Darius neque Barbaros in hostem agebat, sed uti ab initio in acie locauerat, ita in fluminis ripa prestolabatur. qua quidem in plerisque locis prærupta atque aditu difficilis erat, & sicubi ascensu facilius uidebatur, fossas perduxerat : ex quibus Alexandri milites illum iam animo captiuum se existimare suspicati sunt. Postquam exercitus propiores facti sunt, Alexander obeundo acies, suos hortari incipit, non duces modo copiarum, cum magno honore uerborum, sed alarum quoque & turmarum præfectos, nominatim singulos appellans : itemq; exteros & mercenarios milites, quicunque ob dignitatem aut præclarum aliquod facinus nobilitati essent. Cumq; hac ageret, ab omnibus succlamatum est, moram tollendam, in hostes ruendum esse. quorum ardore cognito, primo quidem quamuis in hostium conspectu copia forent, gradatim tamen ne propter festinationem phalangium ordo

distur

disturbaretur, acies inducit. Postquam intra teli iactum uentum est, primi omnium qui circa se erant, ipseque Alexander (qui dextrum cornu tuebatur) citato gradu ad flumen irruunt. Quorum audacia et strenuitate exterritis hostibus, ubi comminus pugnari coeptum est, parum detrimenti à sagittarijs qui in aduersa ripa constituerant acceptum: quod Alexander antè prouiderat. protinus enim ut ad manus uentum, qui in sinistro cornu Persarum erant, in fugam conuersi sunt. atque ab ea parte haud dubie Alexander apparere uictor coepit. At Græci Darij mercenarij dextrum Macedonum cornu diuisionem conspicati (quod euenerat ex eo, quoniam Alexander cum primis amnem ingressus, Persas in aduersa ripa stantes disiecerat, et qui sequebantur, medium circa amnem ingressi, propter ripariam altitudinem nequaquam pari impetu hostes adorti, ordinem seruare non potuerant) quâ phalangem Macedonum disiunctam uident, repente impetum faciunt. ibique acerrimè pugnatam, Persis adniten- tibus Macedonas in flumen repellere, et fugientibus iam suis uictoriam recuperare. Macedonibus manifestâ iam Alexandri uictoriam, ac uulgatam de se famâ, quod innicta phalâx esset, tueri conantibus. Ad hac Alexandri milites inter Græcos ac Macedonas de gloria princi

principatu certamen acuebat. In hoc primo congressu Ptolemaeus Seleuci cum multa strenue fecisset, & alij ex Macedonibus non obscuri, ad CXX. ceciderunt. Inter hac sinistro Darij cornu in fugam uerso, dextrum Alexandri cornu in mercenarios atque externos Darij milites conuersum, magno conatu hostes à flumine repellit: phalangeq; in longiam producta, quàm maxime Persarum ordines turbati erant, à latere in hostes inuehitur. At Persarum equites qui Thessalis opposui erant, Thessalorum turmas fortiter inuadunt, sitq; ualidum equestre praelium. nec prius Persae in fugam inclinare coeperunt, quàm Darium praelio uictum fugisse, Darijq; mercenarios à Macedonibus casos conspexerunt. Tum uerò manifesta ab omni parte Persarum fuga: eorundem equi ob id tardiores, quod sessores seruent grauius armatos, passim seriebantur. quinetiam ipsorum equitum effusa fuga fugientium, haud pauci circa uiarum angustias, dum alter alterum antecire contendit, inuicem obtriti, nonnulli à Thessalis persequentibus cæsi sunt: quapropter haud minor equitum cades in fuga, quàm peditum fuit. Darius ut primum animaduertit dextrum suorum cornu ab Alexandro dissipatum, incenso curru cum ijs qui proximi erant, quàm diu per apertos campos patuit, sese ab insequenti hoste tu-

satus

catus est. Postquam uerò in loca asperiora ac
 interrupta peruenit, relicto curru, & in eo cida-
 ri, scuto atque arcu, conscenso equo celeri fuga
 inde elapsus, noctis interuentu uim hostium ef-
 fugit, Alexander capto Darij curru, & in eo
 cidari atq; armis, ad exercitum se conuerterat.
 Nec tamen Darium prius insequi cepit, quàm
 externos mercenarios ac Persarum equitatum,
 à quibus phalangem disturbatam uiderat, pro-
 cul à flumine repulsos conspexit. E Persis ceci-
 dere Arsaces, Rheomithres, & Atizyes, du-
 ces equitatus in pugna qua ad Granicum a-
 mnem commissa est: item Sabaces Aegypti
 praeses, ac Bubaces inter Persas clarus: &
 prater hos ingens multitudo, ad centena pedi-
 tum milia caesa. Ptolemaeus Lagi autor est, qui
 pugna interfuit, eos qui Darium fugientem in-
 sequebatur, per strata passim caesorum hostium
 cadauera sibi transiitum quasisse. Castra quoq;
 primo impetu capta, in quib; mater & uxor
 Darij, eademq; soror, filius quoque paruulus,
 ac dua filia, aliaq; Persarum illustrium uxo-
 res capta nonnullae sunt. ceteri namque Persae
 uxores cum impedimentis Damascum mise-
 rant, quò & ipse Darius maiorem pecunia-
 riam partem emiserat, multaq; alia, qua ad
 splendorem ac sumptuosos apparatus magni
 reges portare consueuerunt. quapropter in ca-
 stris non plus tria milia talenta inuentum. Ce-
 terum

teriam ea omnis pecunia mox à Parmenione
 Damascum misso recepta est. Hic pugna exi-
 tus fuit, imperante Athenis Nicostrato. Po-
 stridie eius diei Alexander quanquam aeger
 aliquantum ex vulnere, quod in saemore acce-
 perat, sancios inuisu: caesoriâq; corporibus
 diligenter conquisitis, ea magnifice sepeliri ius-
 sit, uniuerso exercitu adstante ueluti ad pu-
 gnâ instructo: singulos laudibus efferens, quos
 in prælio egregium aliquod facinus patrâsse
 uel uiderat ipse, uel ab alijs acceperat. pecu-
 nias insuper unicuique pro dignitate distribu-
 it. Post hac Balacro Nicanoris Cilicie præpo-
 sito, qui erat unus è corporis custodibus, Me-
 nectem Dionysij in eiusdem locum deligit, Po-
 lyperconte Simai in Ptolemai Selauci locum,
 qui in pugna ceciderat, suffecto. Solensibus ta-
 lenta L. remisit, obsides restituit. At ma-
 trem, uxorem, ac liberos Darij non negligen-
 ter habuit. Sunt qui tradant, ab insequendo
 Dario reuersum, cum in tabernaculum (quod
 Darij fuerat) se contulisset, audito non procul
 inde muliebri ciulatu, quæ nam eæ mulieres es-
 sent quasisset. cum esset responsum à circumstan-
 tibus, matrem, uxorem, ac liberos Darij esse, si-
 spicantes Darium mortuum esse, quod audis-
 sent Alexandrium illius arcum, cidarim, &
 scutũ ex uictoria reportasse: misericordia com-
 motam, confestim Leonnatian unam ex amicis

ad e. 14

ad eas misisse, qui nunciaret Darium uiuere,
 arma autem & cidarim & scutum in curru-
 cum fugeret ab illo relictâ. ad hac, ut regio
 more ac famulatu, regaliq; corporis cultu ute-
 rentur, atque ut regina appellarentur, permit-
 tere. non inimicitiarum causa cum Dario, sed
 pro Asia imperio, pro gloria decertare. Et
 hac quidem Ptolemaeus atque Aristobulus
 fama etiam tenuit, Alexandrum alitero die
 postquam uicit, ad reginas cum uno ex amicis
 Hephæstione introiisse, matremq; Darij uter-
 eorum rex esset dubitantem (neque enim dispar-
 erat corporis habitus) Hephæstionem, quod
 appareret maior, prius salutasse, cumq; retroce-
 dente Hephæstione, quidâ ex astantibus Ale-
 xandrum ostendisset, errore commotam pedem
 repressisse. tum Alexandrum: Nihil errasse il-
 lam, Hephæstionem enim Alexandrum esse.
 Hac ego neque, ut uera scripsi, neque ut ficta
 contempsi, sed si uera sunt, Alexandri erga re-
 ginas indulgentiam, & honorem amico habi-
 tum, commendatione dignum existimo. qui etiam
 si ficta essent, & rerum ipsarum scriptoribus
 uerisimilia uiderentur, ob id quoque Alexan-
 drum laudandum putarem. Darius uictu pau-
 cis comitibus fugiebat, interdum latens quiesce-
 bat. Ex Persis ac mercenarijs, quos fuga ser-
 uauit colligens, cōgregatisq; ferme quatuor
 milibus, quam maximis poterat itineribus
 ad

ad *Thaspiacum* urbem & *Euphratem* amnem contendebat, ut medius inter se & *Alexandrum* annis esset. Inter hac *Amyntas* *Aniochi*, *Thymondas* *Mentoris*, *Aristomedes* *Pheraus*, ac *Bianor* *Acarnan*, trās fuga, cum octo ferè nūlibus hominum per montana fugientes, *Tripolim* (qua in *Phœniçe* est) perueniant: ibiq; repertis nauibus, in quibus è *Iefbo* aduecti fuerant, & ex ijs captis atque incensis, quæ satis esse ad importandos milites suos uisa sunt, arrepta fuga in *Cyprium* abeunt: reliquis nauibus igni consumptis, ne quos nauium copia ad insequendum inuitaret. Ex *Cypro* autem in *Aegyptum* nauigant: quò in loco *Amyntas* cum multa tentasset, ab incolis obruncatus est. Inter hac *Pharnabazus* & *Autophradates* apud *Chium* moram fecere: ipsa insula presidio firmata. aliquot præterea nauibus in *Coum* & *Alicarnassiam* dimissis, ipsi cum reliquis centum nauibus egregie instructis *Siphnum* profecti sunt, quò cum triremi unà *Agis* *Lacedæmoniorum* rex aduevit, pecuniam in bellum petens, atque uti unà secum aliquot naues, & in his terrestres copie in *Peloponnesum* mitterentur. Inter hac ad eos nuncius affertur, rei ad *Isson* infelicitè gestæ. Quo nuncio exterriti, *Pharnabazus* cum triremibus duodecim, & mille quingentis mercenarijs in *Chium* insulam reuersus est:

est: ne quid forte incole ea clade audita inno-
uarent, ueritus. Agis acceptis ab *Autophradate* talentis $x \cdot x \cdot x$, trirenibus de-
cem, ea confestim per *Hippiam* ad *Agésilauum*
fratrem *Tenarium* mittit: mandatis traditis,
ut integro stipendio nautis persoluto, quàm
primum in *Cretam* ad res ibidem ordinandas
nauiget. Ipse in his insulis aliquantum commo-
ratus, inde *Alicarnassum* ad *Autophrada-*
tem abiit. Interim *Alexander* *Coele* (qua *Sy-*
ria est) *Menonem* *Cerdima* praesidem consti-
tuit: datisq; ei equitibus è sociorum copijs, qui
provincia praesidio essent, ipse in *Phoeniciam*
profectus est. Proficiscenti obuiam factus *Strat-*
on, *Gerostratis* regis *Aradiorum* filius. *Ge-*
rostrates autem quemadmodum ceteri *Phoe-*
nicum ac *Cypriorum* reges, cum *Autophra-*
date pro *Dario* mari rem gerebant. *Straton*
ut primum ad *Alexandrum* peruenit, aurea
corona capiti eius imposita, *Aradium* insulã
& *Marathum* urbem, contra *Aradium* in
continenti sitam, magnam & opulentam, &
Mariamnam ciuitatem, & alia quacunq; di-
tionis suae erant, in *Alexandri* fidem potesta-
temq; tradidit. Cũ adhuc *Alexander* ad *Ma-*
rathum esset, legati à *Dario* ad eum uenerunt
cum *Darij* literis, orantes uti matrẽ, uxore, ac
liberos dimitteret. In ea epistola *Darius* ad-
monebat amicitia ac foederis, quod *Philippus*

g. pater

pater cum Artaxerxe iunxerat: eamq; societate prius à Philippo violatâ, regnante Arse Artaxerxis filio, quâ Philippus iniuste lacesisset, nulla de Persis iniuria accepta. Postquam ipse regnare cœpisset, Alexandrum pro conservandâ veteri amicitia & societate, quod facere debuerat, neminem ad se misisse. Se bellum suscepisse sui tuendi, & paterni regni conservandi causa: praelij euentum eum fuisse, quem Deorum quispiam voluit. nunc se Regem, uxorem suam, matremq; ac captivos à Rege petere: velle secum amicitiam & societatem iungere: ac pro his agendis orare, ut cum Menisco & Arsima legatis ad se aliquos mitteret, qui fidem in id darent atq; acciperent. Alexander nullo responso legatis dato, Thersippum unâ cum his ire ad Darium iubet, qui epistolam à se deferat. Ea epistola his verbis erat conscripta. Maiores tui nulla ipsi iniuria à Græcis lacesiti, in Macedoniam reliquamq; Græciam olim transgressi, magnis cladibus eâ affecere. Ego uerò iccirco à Græcis dux creatus sum, uti acceptas iniurias ultum eam: ob eamq; rem in Asiam traicci. Perinthij à nobis bello adiui, qui Philippo patri infesti erāt: exercitus in Thraciam, qua nostri iuris erat, ab Ocho missus. Ad hac Philippus pater ab his interfectus est, quos pecunia corruptos in eadem eius subornastis. quo tam nefario facinore.

nore, vel per epistolâs uestrâs gloriari soletis. Ad hac Arse Bagoi auxilio à te necato, unde ad te regnum peruenit, neq; iuste, neq; secundum legem Persarum regnas. Scripsisti ad Græcos de me hostiles lueras: eos ad arma contra me capeffenda, quantum in te fuit, cohortatus. atque in eam rem ad Lacedæmonenses, & alios quosdam Græcorum pecunia misisti, quam tamen uni ex omnibus Græcis Lacedæmonij acceperunt: quo facto amicos ac socios meos à me distrahere atq; abalienare conatus es. His de causis aduersus te exercitū duxi, tecumq; instructa acie pugnaui. Itaq; cū duces tuos primū ac regulos, deinde te exercitūq; tuū prælio uicerim, possessionemq; Asia dyis concedentibus adeptus sim: cumq; milites tui, qui ex acie seruati ad fidem meā confugerant, uoluntariè mecum militent, (quæ res me Asiæ dominum esse declarat) ad me ipse proficiscere. Quod si metuis, mitte è tuis quos uelis, qui fidem à me accipiant, tutam tibi protectionem fore. Ad me profectus, & matrem & uxorem & pueros, & si quid aliud præterea uoles accipies. Cumq; posthac ad me scribes, ad Asiæ regem scribere te memineris: neq; tanquam ad parem, sed tanquam ad rerum tuarum dominum, sin aliter feceris, ego de te tanquam de eo qui mihi iniuriam faciat, decernam. Quod si de regno cōtradici, mane, ac pro

8 2 eo de

eo de pugna, neq; fuga confidas. ego enim quocunq; ieris, tete prosequar. Hæc ad Darium. Postquam autem didicit, omnem pecuniam quam Darius Damascum miserat, Copheni Artabaxi commissam, à suis captam, omnesq; Persas, qui eam cum cætera supellectile regia seruabāt, eam Parmenioni Damascum reportandam & custodiendam tradit. Legatos uerò Græcorum, qui ante prælium ad Dariū accesserant, cum captos esse cognouisset, ad se mitrē insit. hi erant, Euthycles Lacedæmonius, Thessaliscus Ismenij, ac Dionysidorus Olympionices, Thebani: Iphicrates Iphicratis Atheniensis, qui dux copiarum fuerat. quos cum Alexander uidisset, Thessaliscum quidem ac Dionysidorem statim dimisit: tum miseratione Thebanae urbis à se diruta, tum quòd uenia digni uiderentur, si patria sua per Macedonas in seruitutem redacta, ipsi per Persas & sibi & patriæ consulere conarentur. Priuatim uerò Thessaliscum ob maiorum reuerentiā (erat enim inter Thebanos clarus) dimisit, Dionysidorem propter Olympiorum uictoriā. Iphicratem urbis Athenarum ac patris gratia, quem magno in honore, quandiu uixit, apud se habuit: cuius etiam mortui ossa Athenas reportanda ad suos curauit. Euthyclem autem, quòd erat ex urbe sibi manifestò inimica atq; infensa, nec quicquam priuatim in eo norat.

quod

quod illum uenia dignum apud se faceret: primo quidem in custodiam (citra uincula tamē) tradidit, mox ut res prosperè ire cœperunt, & ipsam quoq; dimisit. *E* Marathia deinde mouens, *Byblon* dedētibus oppidanis recepit. item *Sidona*, *Sidonys* eum odio *Darij*. ac *Persarum* ultro accersentibus. *Tyrium* deinde proficiscens, *Tyriorum* legati obuiam progressi, *Tyrios* omnia facere paratos quæ imperasset, exposcere. *Laudatos* (erant enim hi ex primoribus ciuitatis: in quibus *Tyriorum* ipsorum regis filius. nam rex *Azelmicus* cum *Autophrodote Persarum* duce coniunctis classibus rem gerebant) reuerti ad urbem iussit, *Tyrijsq;* renuntiare, uelle se urbē intrare, quæ *Herculi* nota persoluat. Erat in ea urbe templum *Herculis*, memoria hominū uetustissimum, celeberrimumq;. non illius quidem *Herculis*, qui *Argiuius* fuit, *Atcmena* filius. Multis enim antè seculis *Tyri* colebatur *Hercules*, quàm *Cadmus* è *Phœnicia* profectus *Thebas* occupauerit; multoq; antè quàm *Semele* *Cadmi* filia esset nata, ex qua *Bacchus* *Iouis* filius: *Bacchus* enim tertius à *Cadmo*. *Polydorus* nanq; *Cadmi* filius, *Polydori* *Labdacus*, cuius temporibus ipse *Bacchus* clauis: *Hercules* uerò *Argiuius* *Oedipodis* *Laij* temporibus. Cōlunt & *Aegyptij* aliam *Herculem*, neque eundem quem *Tyri* & *Græci*. Sed tradit *Herodotus*, apud *Aegy-*

ptios *Herculem* unum ex duodecim dijs haberi: sicuti ab *Atheniensibus*, *Bacchum* Iouis & *Proserpinam* filium coli, alium ab hoc *Dionysio*: & *Iacchum mysticam* huic *Dionysio*, non *Thebano* cantari. Quapropter *Herculem* illum qui apud *Tartessos* in *Hispania* colitur, à quo *Columna* nomen sumpsit, *Tyriū* arbitror: eo quod *Tartessus* à *Tyrijs* conditus est, templūq; in ea urbe *Phoenicum* structura edificatio, *Herculi* sacrum faciunt. *Geryonem* uero, aduersus quem *Hercules Argivus* ab *Euristheo* missus, ut boues eius abstractas *Mycenas* duceret, *Hecataeus historicus* tradit nihil ad *Iheriam* pertinere, neq; ad insulam illam *Erythiam* in *Oceano* suam missum fuisse *Herculem*: sed *Geryonis* regnum in continenti fuisse, circa *Ambraciam* & *Amphilocos*, indeq; *Herculem* boues abegisse, existimantem non esse hoc facinus inter labores suos contemnendum. Scio etiā his temporibus in ea regione pingua pascua esse, ibiq; opimas boues pasci. Quapropter abductis inde bobus ab *Hercule*, gloriam *Euristheo* accessisse existimant. Nec absurdū præterea uidetur, illius provincia regi *Geryoni* nomen fuisse: præsertim cum *Hispanorum* nemo sit, qui id nomen sciat regibus suis fuisse, aut latus in ea provincia boues gigni. nisi quis fortasse ista de *Iunone* confingat, tanquam per *Euristheum* id *Herculi* mandauerit: & per fabulosa

fabulosa figmenta id credi uelis, quod historia fidem deoget. Huic igitur Herculi sacrificare se uelle Alexander dixit. Quae postquam Tyrijs renuntiata sunt, caetera quidem quae imperaret Alexander, se facturos responderunt: at neminem siue Macedonem siue Persam in urbem admissuros. tanquam ita responderi deceret, et quo ad incertum belli exitum, tutum id consilium foret. Cum hoc decreto missis iterum ad Alexandriam legatis, indignatus rex, nullo responso reddito, eos Tyrum reuerti iussit. conuocatisq; amicis et copiarum ducibus, huiusmodi oratione usus est. Neque tutum nobis esse uideo in Aegyptum iter, o amici ac socij, Persis mare obtinentibus: neq; Darium persequi, relictâ à tergo Tyriorum urbe, incerta erga nos uoluntatis: itemq; Aegypto ac Cypro, quae Persis fauent. nam periculosum puto cum propter alia, tum maxime propter Gracos, ne si fortasse Persa maris imperium iterum sibi uendicent, maritimis oris occupatis, postquam contra Babylonios ac Darium processerimus, ipsi parata maiori classe bellum in Graciam transferant: praesertim cum Lacedaemonienses nobis iam aperte inimici, pro hostibus arma susceperint: Athenienses autem in hoc rerum statu, metu magis quam beneuolentia erga nos

aut studio quiescant. Quod si Tyrium cœperimus, uniuersa Phœnicia in potestate nostra erit: naualisq; Phœnicum potentia, qua maxima ac ualidissima Persa utuntur (id quod uerisimile est) ad nos tota transferetur. neq; enim Phœnices, populares suos siue nauales socios siue remiges, urbibus suis in potestatem nostram redactis, pro Persis pugnare patientur. Ad hac, Cyprus aut sine ui ad partes nostras accedet: aut nobis eò cum classe proficiscentibus, facile expugnabitur. Comparataq; classe ex Macedonia ac Phœnicia accedentibus Cyprijs, maris imperium facile adipiscemur: atq; ita nostra in Ægyptum profectio cum exercitu nobis & expeditior fuerit, & tutior. Ægypto autem in potestatem nostram redacta, nihil nobis de Græcia & de domesticis rebus suspectum relinquetur: Babylonicamq; expeditionem securitate domi parta, maiori existimatione persequemur: postquam totum mare & continentem, quæ ad flumen Euphratem pertinet, à Persarum dominatu abstraxerimus. Hæc cum dixisset, ut Tyrus oppugnaretur persuasit. Mouitq; non parum milites, quod in somnis se uidisse retulit. nanq; ipsa nocte per quietem sibi uisus fuerat ad Tyri muros accedere, & ab ipso Hercule porrigente dexteram in urbem intromitti. Quod Aristander interpretas

pretatus ait, futurum uti caperetur Tyrus. caeterum laboriosam expugnationem fore: quoniam Hercules operâ laboriosa essent. Nam magni & difficilis cuiusdam operis expugnatio Tyri uidebatur. urbs enim præterquam quòd in insula sita erat, atq; undiq; mari circumfusa, altis moenibus munitur. Et quoniâ oppugnatio maritima erat, id Tyrijs opportunius aliquâto uidebatur, Persis adhuc imperiû maris obtinentibus: præsertim cum ipsis quoq; Tyrijs multarum nauium potestas esset. In tantis tamen difficultatibus fortunam experiri, omnibus placuit. Ante omnia ex continenti ad urbem aggerem perducere instituit. Quæ littori proxima, admodum profunda sunt: quodq; interiacet mare, limosum ac uadosum est. At propius urbem, quâ altius est, tris summum cubitos in altitudinem patet. Sed magna erat lapidum copia, materiaq; quam lapidibus congestis insererent. Vallum autem difficulter, utpote in tenaci limo, iacebatur. luxû quoq; suapte natura, ueluti cõpages quadã, lapides interiectos cõglutinabat. Ad hac accedebat & Macedonum studiû, & Alexandri præsentia, ac singula quæq; designâtis cura, cû segriores ad opus uerbis excitaret, strenuiorû labore laudibus lenaret. Et sanè quàm diu prope continentē agger productus est, opus haud difficul-

ter procedebat. nam & in parua maris alitudine Macedones facile moliebantur, et qui opus impediret nullus erat. Postquam uero in profundiora loca peruentum, & appropinquari oppido coeptum est, cum opus facientes ab oppidanis e muro laderentur, quonia ad opus magis quam ad pugnam instructi erant: cumq; a Tyrijs diuersis aggeris partibus inuectis ferirentur, pleriq; locis moliendi aggeris potestas erepta est. Quod Macedones conspiciant, duas continuo turres ligneas qua agger plurimum in mare processerat, machinis in usdem dispositis, excitant. Ad hac turres corio crudo circumtegunt, ut neq; sagittis ignem inferentibus ex muro incendi possent, & opus facientibus aduersus Tyriorum naues ac sagittarum ictus munimento forent. Qua cum Tyrij animaduertent, talia ipsi e contra machinati sunt. nauem ornerariam sarmentis aridis atq; alia huiusmodi materia quam primum expleant, duobusq; naualibus malis in prora arreptis, quantum nanis sustinere posset, ex eadem materia circumponunt: faucibus deinde compluribus interiectis, omnia pice ac sulfure, ceterisq; incendiis alentibus affatim obliniunt. ad hac ab utroq; malo binas antenas per transversum suspendunt, a quibus olla pendebant pice ac sulfure repleta. quoq; prora suspenderetur alius, in posita one ne puppim degrauant. His compositis uen-

10 (qua

to (qui ad aggerē impellebat) de industria expectato, naui ipsam triremitibus alligatam, remulco pertrahunt. Postquam uerò operi appropinquauere, igni continuo materia iniecto, quanta maxima ui possunt ad extrema aggeris naui propellunt. haud mora, uis ingens flammæ ruptis antennis. sulfure ac pice late incendia iactantibus, turres ac tabulata comprehendit. Ad hoc malum accedebat, ut non posset quis tuto propter Tyriorum naues aggeri appulsus, ad extinguendum incendium accurrere. Præterea oppidanorum pleriq; turres incensas intuiti, scaphis continuo inscensis in diuersas aggeris partes ferebantur. nalloq; quod ante aggerem Macedones iecerant, haud magno labore dissipato, quæ ignis non attigerat opera comburunt. Quibus rebus animaduersis, Alexander cum rursus aggerem extruere deliberasset, milites comportare materiam iubet: quoq; plures turres caperet, latiorē aggerem instituit, machinas igni corruptas reficit. His diligenter preparatis, ipse cum argyraspidum manu & Agrianis Sidonem uersus profectus est: eo consilio, ut ubi quas habebat triremes cogeret. quoniam difficilis expugnatio uidebatur, Tyrus mari potentibus. Inter hæc Gerosstratus Aradiorum, atque Erylus Bybliorum reges, certiores facti, urbes in potestate Alexandri esse, deserto Autopha

phrodate (qui rei maximè præerat) ad Alexandrum cum suis ac Sidoniorum classibus profecti sunt. Itaq; ex Phœnicia naues circiter LXXX. Alexandro præter spem affuerunt. Per eosdem dies ex Rhodijs triremes decem, in quibus una, quam Peripolum uocabant, cum hac alia nouem: item ex Solis ex Mallis tres, ex Lycia decem ad Alexandrium uenere, Ex Macedonia quoq; nauis una remorum quinquaginta, cum Protea Andronici, eius præfecto. Et paulò post Cypriorum reges, cum nauibus centum uiginti Sidonem conuenere, ubi Darium apud Issiam pralio uictum fugatumq; cognouerunt: Phœnycia deuicta fama conterriti. quibus Alexander facile ignouit, quoniam necessitate magis quam uoluntate Persarum partes secuti in bello uidebantur. Interim Alexander dum opera reficiantur, turmaq; navales exercentur, assumptis aliquot equitum turmis, Agrianis præterea ac sagittarijs atq; scutatis, ad Antilibanum montem (qua regio in Arabia est) contendit. eiusq; regionis populis partim ui, partim uoluntate in deditiorem receptis, decimo postquam discesserat die Sidonem rediit. ubi Alexandrum Polemocratis, adductis mercenariorum militum militibus quatuor, ex Peloponneso reuersum reperit. Parata classe, cum argyraspidam manu, qua sibi satis uisa est ad
naval

naualem pugnam, si cum hostibus dimican-
 dum foret, Tyrium petit. ipse dextrum cornu,
 quod in mare longius extenderat, & cum eo
 Cypriorum ac Phoenicum reges prater Pytha-
 goram, quem cum Cratero lauo cornu praece-
 rat, tuebantur. Tyrii prius classe freti, nauali
 pralio congredi decreuerant. Postquam uero
 intuiti sunt tantam nauium multitudinem in-
 structa acie aduentare (nondum enim audie-
 rant Phoenicum ac Cypriorum classes ac Ale-
 xandriam conuenisse) simul aggressus cum ap-
 paratu agebatur. nam antequam ad oppidum
 applicaretur, naues Alexandri sese in alto
 continuerunt: cum inde instructa, cum hostes
 non obuiarent, magno impetu aggrediebantur.
 qua cum Tyrii uiderent, nauali pralio ab-
 stinuerunt: coniunctisq; triremibus, portus fau-
 ces obsidere constituerunt. Postquam Ale-
 xander nullas Tyriorum naues prodire ani-
 maduertit, propius urbem accedit. cumq; eum
 portum qui ad Sidonem uergit desperaret à se
 capi posse. propter angustias faucium, ac Ty-
 riorum naues contrarijs proris oppositas: tres
 ipsarum in extremo sitas Phoenices adorti, con-
 tinuo deprimunt. Tyrii, qui inerant, propter ur-
 bis propinquitatem nando seruati sunt. Post
 hac Alexander haud procul ab aggere iuxta
 litus, qui locus à uiuentorum tutus uidebatur,
 classem adigit. Postero die Andromachum

Cypri

Cypriorum nauibus prepositum, quò ad Sidonem uergit, obsidere urbem imperat: Phoenices ultra aggerem locat, ab ea parte qua Ægyptum respicit, ubi et tabernaculum eius positum erat, et iam collectis è Cypro ac Phœnicia fabris compluribus, multa machina confecta erant: quarum alia in aggere collocata, alia onerarijs nauibus quas è Sidone duxerat, nonnulla triremibus paulo tardioribus imposita. Perfectis omnibus, continuò ex aggere simulac nauibus, muros urbis quati imperat. Aduersus hac machinamenta Tyrj in suprema murorum parte, contra aggerem lineas turres excitauerant: ex quibus si quam in partem opera applicabantur, iaculis atq; igniferis sagittis appropinquantes terrebant. Erat autem murus urbis ab ea parte, qua ad aggerem spectabat, pedes circiter C. L. in altum patens: latitudine autem, qua altitudini responderet, ingentibus saxis gypso interlitis. ad hac Tyrj ingentem lapidum congeriem profundo mari iecerant, quò hostilium nauium sub muros accessum impedirent. quapropter non erat integrum Alexandro, nauibus oppido appropinquare. Quo cognito, Alexander ante omnia struem demoliendam, lapidesq; è mari extrahendos curauit: quod opus ex nauibus agrè efficebatur. Ad hac Tyrj adductis nauibus aliquot, ad euitandos supernos hostium ictus con-

tectis.

testis, triremium funes quibus ancora alligata
 erant, præcidebant. ex quo fiebat, uti Macedo-
 num naues inharere ancoris non possent. Quo
 viso Alexander, naues complures x x x. re-
 morum circumnunit, & iactis ancoris, statuit
 aduersus Tyriarum nauium impetum. Sed nec
 sic quoq; obstare potuit Tyrriorum artibus. ho-
 mines enim assueti conchas & alia huiusmodi
 sub aquis legere profundo mari, improuiso nan-
 tes, anchoras præcidebant. Quod cum animad-
 uerteret, ferreas catenas pro funibus anchoris
 adalligari præcipit: ad hac lapides uncis
 comprehensos ex aggere pertrahunt, dissipata
 strue: atq; in profundiorē partem, ne quid
 amplius obiectu suo nocere possent, machinis
 projiciunt. sublati inde lapidibus, naues haud
 difficulter muro appellebantur. At Tyrū tan-
 tis rerum angustiis oppressi, Cypriorum naues,
 qua portum ad Sidonem conuersum obside-
 bant, adoriri decreuerunt. Multo itaq; ante
 ex ipso portu uela pandentes, ne hostes consi-
 lia sua intelligerent, circiter meridiem (quo
 tēpore & Macedonū nautæ ad necessaria ab-
 ierant, & Alexander relicta classe à con-
 traria urbis parte tabernaculum se contule-
 rat) tres quinquermes, quadremes totidem,
 triremes septem, remigibus ac naualibus so-
 cijs delectis, qui maximè nauali pugna præ-
 starent: primo quidem singula lenè & tacitè,
 ceteris

cæteris ex ordine sequentibus, aduersus Cyprias feruntur. Postquam uerò appropinquari coeptum, sese inuicem exhortati, cum ingenti clamore ac remorum impulsu hostes inuadunt. Forte fortuna eo die contigit Alexandrian nimis diu solito in tentorio morari, ac citius quàm Tyrii opinarentur ad naues reuerti. interim Tyrii Cyprias naues improviso adorti, alias uacuas, alias in ipso tumultu raptim agreq; armatas, Pythagoræ regis, itemq; Androclei Amathusij ac Pasicratis Thuriet: quinqueres primo impetu mergunt, cæteris in littus repulsis. Quod ubi Alexander accepit, confestim naues (prout quaq; armata erat) portus ostia obsidere iubet, ne cui amplius hostilium nauium egrediendi potestas esset. ipse cum quinquerebus quas habebat, ac triremibus quinq; urbem circumuectus, aduersus Tyriorum naues uelociter contendit. Quod qui in muris erant conspicati, cum non possent à suis exaudiri, propter eorum tumultum qui in opere occupati erant, per alia atq; alia signa adesse hostes docebant: qui sero tandem intellecta re, cum arrepta fuga portum repeterent, pauca eorum naues Alexandri aduentum præoccupauere. cætera ad nauigandum inhabiles redditæ, quinqueres et item quadriremi una in ipso ore portus captis. Cædes haud magna fuit: propterea quòd Tyrii;

Tyrj ut naues captas uidere, hãud difficulter intra portum nando euaserunt. Postquã Macedones nullum amplius nauium usiam Tyrjs esse cognouerunt, continuo machinas muro admouent: quæ per aggerem tormentã uehebantur, quoniam murus ab ea parte crassior erat, non multum Tyrjs oberant. Itq; Macedones, qui ad eam partem oppidi locati erant, quæ ad Sidonem uersa est, quidam nauibus opera portantes muro admouerunt. Sed cum neq; hæc quoq; res procederent, Alexander omnia machinamenta ad eam urbis partem quæ ad notiam spectat, & ad eam quæ uergit ad Ægyptum tentatis omnibus transportari imperat. Et hæc quidem primum murus aliquantum quassatus ac dirutus est. tunc continuo iniectis pontibus summo conatu ingressus est: ceterum Macedones à Tyrjs oppressi. Tertio ab hoc die Alexander maris tranquillitate de industria expectata, exhortatis ducibus machinas propius admouet: quibus cum muri parte disiecta, lateq; quassata, naues duas (quibus tormenta uehebantur) retrahi precipit: duas uerò quibus pontes inferebantur, adduci. & alteram quidem earum argyraspides, Admeto duce: alteram Cœni milites habuere. Ipse quacunq; sese facultas offerret, cum argyraspidum manu muros scandere paratus, triremes aliquot ad utrunq; por-

h

tum

tum circumferri iubet : si quâ forte possent, Ty-
 rijs circa defensionem occupatis, clam oppidum
 intrare. Naues præterea, quacumq; aut tormen-
 torum tela, aut rectè sagittarios portabant,
 muros circumire, & ubicumq; opportunitas be-
 ne gerenda rei daretur applicari : atq; intra-
 seli iactum, si propius subire non possent, consi-
 stere : ut undiq; oppressi Tyrij, in tantis difficul-
 tatibus, quò se uerteret, in ambiguo essent. Ap-
 pulsus muro nauibus, pontibusq; iniectis, argy-
 raspidcs, primuq; omnium Admetus, strenue
 murum transcendunt : nec procul inde Ale-
 xander laboris ac discriminis particeps, atque
 alienæ virtutis spectator hortatorq; aberat. Re-
 pulsus Tyrijs, simulac Macedones stabili loco
 pedem figere coeperunt, murus captus est. Ad-
 metus dum alios ut inscendant hortatur, lan-
 cea traiectus interiit. Positus muro Alexan-
 der turribusq; interiectis, per ipsum murum uer-
 sus regiam (quâ facilior in urbem descensus ui-
 debatur) contendit. In hoc rerum successu Phœ-
 nices, qui portum ad Aegyptum conuersam
 obsidebant, reuulsis claustris, hostiles naues ag-
 gressi, alias in ipso portu, alias in terram pul-
 sas delcuerunt : ex altera parte Cyprj per por-
 tum ad Sidonem spectantem, nullo monimen-
 to septum, inuecti in urbem, & ipsi impetum
 faciunt. Oppidani simulac murum captum con-
 spexere, eo repente deserto conglobati, & in
 Argem

Agenorium (ita cum locum appellabant)
 profecti, sese in *Macedonas* conuertunt: aduer-
 sus quos *Alexander* cum *argyraspidum* ma-
 nu aduolans, alios occidit, alios fugientes inse-
 cutus est. Magna etiam cedes ab *Cœni* militi-
 bus è portu urbem ingressus edebatur. Grassa-
 bantur enim partim in *Tyrios Macedones* ui-
 ctiores, indignati longiorem obsidionis moram:
 tum quòd illi captos paulò antè aliquot è suis,
 dum è *Sidone* nauigarent, ut à se spectarentur
 in murum urbis perductos, crudelissimèq; iugu-
 lutos in mare, precipitauerant. *Tyriorum* cir-
 citer octo milia interfecta. ex *Macedonibus*
 præter *Admetum*, *argyraspides* x x. in tota
 autem obsidione, ad quadringentos cecide-
 re. *Tyriorum* autem principibus uiris, &
Aëlmico regi, legatisq; *Carthaginiensium*
 qui pro ueteri consuetudine ad sacra *Herculi*
 faciunda profecti, in eius templum. capta urbe
 confugerant, uenia data: ceteros *Alexan-*
der pro seruis haberi ac uenundari iussit. hi
 ad x x x. milia fuere. Post hæc *Alexander*
 ob rem bene gestam *Herculi* uota persoluit,
 cum exercitu nauibusq; instructis, ludis gymnæ-
 ois editis: tormentum, quo primum opp:di mu-
 rus disiectus fuerat, æternum uictorie sue mo-
 numentum, uauimq; *Tyriam Herculi* conse-
 cratam, quam prælio nauali ceperat, in tem-
 plo suspensâ condidit. *Triubum* inscriptum stue

h 2 ipse.

ipse, siue alius quispiam fecerit, quoniam mihi haud uisus est memoratu dignus, indignum existimaui quem huic operi infererem. Capta est autem Tyrus, Aniceto Athenis summum magistratum obtinente. Interim dum Tyrus obsidebatur, legati à Dario ad Alexandriam uenere, nuntiantes Darium decem milia talentum polliceri, si matrem, uxorem ac liberos dimitteret: ac prater eam pecuniam, quicquid terrarum inter Euphratem & Hellespontum iacet, ad hac, si filiam in matrimonium duceret, sibi amicum ac socium fore. Quae cum ad amicorum consilium Alexander retulisset, sententiarum eorum exquisitis. Parmenionem dixisse ferunt: Se quidem, si Alexander esset, conditionem non aspernaturum: neq; amplius, cum finis belli adesset, discrimina belli subituum, Alexandriam uerò respondisse: Et se quidem accepturum ea fuisse, quae offerrentur, si Parmenion esset: se, qui Alexander esset, aequum esse Alexandro digna praestare. Itaq; respondit legatis: Se neq; Darij pecunia egere, neque partem eius provincia uelle accipere, quae tota sua esset. esse enim suam, & argentum, & omnem terrarum tractum, quem sibi ille polliceretur. filiam eius si uxorem habere cuperet, id etiam non concedente Dario sibi integrum esse. ueniret igitur ad se Darius, si quid sibi concedi exoptaret. Quae postquam à legatis

Dario

Dario sunt renunciata, desperata pace, rursus in bellum incubuit. Postquam Alexander in Aegyptum cum exercitu proficisci instituit, & cetera quidem Syria, illius quae Palaestina appellatur, oppida absq; ui in eius fidem uenire, prater Gazam: retinente Bate eunuchio urbis praefecto, qui id ueritus, mulierum Arabas mercenarios praesidio imposuerat, annona ceterisq; ad diuturnam obsidionem necessarijs cum cura preparatis, fretus maxime naturali urbis munimento, Alexandrum uenientem non recipere decreuerat. Abest autem Gaza à mari non plus x x. stadijs, accessu quidem propter arenae altitudinem difficillimo. Ad hac mare urbi propinquum, passum uadosum: ipsa urbs ampla: in tumulo sita, ualidoq; muro circumdata: euntibus ex Phoenicia in Aegyptum ùltima quae incoletetur, uasta solitudini proxima. Quò postquam Alexander peruenit, castris sub urbem positis, quod murus sibi maxime expugnabilis uisus est, tormenta comportari iubet. Et quamuis essent qui censerent, eam urbem propter aggeris altitudinem ui capi non posse: ipse tamen aliter sentire se aiebat. tanto illam facilius expugnari posse, quāto minor eius expugnanda facultas appareret: opus ipsam, facti audacia ingentē hostibus admirationem ac stuporem allaturū. Quod si ea urbs à se capi non possit, tū apud Gracos quàm

b 3 apud

apud hostes de existimatione sua non parū detracturum. Imprimis igitur perducendū aggerem, urbemq; circumvallandam censuit, uti opera ex aquo muris applicari possent: quaq; ad austrum spectabat, quoniam murus expugnari facilius uidebatur, aggerem extrui imperavit. qui postquam in idoneam altitudinem excrevisse visus est, continuo tormenta mœnibus admota sunt. Inter hæc Alexandro corona capiti ei imposita sacrificant, cum pro ritu sacrificij libasset, avis quadam ex eo genere qua præda assuescunt, aram præteruolans, cum lapis quem forte unguibus ferebat excidisset, caput eius percussit. Quod prodigium Alexander haudquaquam negligendum ratus, cum Aristandrum consulisset, responsum quidem fore, uti urbs à se caperetur: ceterum quod immineret periculum, cauendum esse. quo audito, sese intra telia iactum continebat. Ceterum ut uidit Arabes eruptione facta in opera ignem inferre, ac supernè pugnantes Macedonas loco inferiores facile ferire, iamq; propemodum ex aggerē deturbare: siue uatis monita negligeret, siue periculo suorum motus uaticinij oblitus foret, assumpta argyraspidum manu, quā maxime Macedones premebantur, auxilio accurrens: eosq; ne turpi fuga aggerem atque opera destituerent, præsentia sua continuit. Diu properat, scuto ac thorace catapulta traiecto, in humera

mero vulnus accepit. cumq; Aristandri uari-
 cinium de periculo uerum esse comprobasset,
 quanquam uulnere affectus tamen latatus est,
 quod & illud euenturum putauit, uti urbs à se
 expugnaretur. Insuper alia tormenta mari
 ad se conuehi iubet: ea uidelicet, quibuscum Ty-
 riam paulò antè expugnauerat: aggeremq; cir-
 ca urbem perducì duum stadiorum longitudine,
 altitudine uerò centum quinquaginta pedum. Tor-
 mentis in aggere dispositis, murus quassari cœ-
 pit suffossusq; cuniculis terra clam egesta, ne ab
 hostibus uideretur, murus pluribus in locis
 eueriebatur, subsidebatq; propter exinanition-
 es subterraneas. Macedonesq; iaculis oppi-
 danos è turribus propugnantes repellebant. &
 oppidani quidem ter Macedoniam impetiam
 sustinnerunt, plerisque suorum interfectis ac
 secucis. At cum postea Alexander phalan-
 ge undiq; adnota, alibi murum suffossim euer-
 teret, alibi tormentis quateret, ita ut non diffi-
 cile Macedonibus uideretur, admotis scalis ur-
 bem intrare: animis deficere cœperunt. Tandemq;
 scala muro passim applicabantur. cumq; inter
 Macedonas gloria uisus certamen esset, quis
 eorum primus scaderet: Neoptolemus ex Aea-
 eidarum gente praeclara, unus ex amicorum
 numero scandendi initium fecit. Post hunc alij
 atque alij, transgressis in urbem compluribus,
 portisq; alibi atque alibi distractis, uniuersus

h

4

exer

exercitus in urbem irruit. Nec tamen in tanto casu Gazenses pristina uirtutis memores, pugnare destiterunt. quin etiam periculis sese offerentes, uim repellere conabantur. Iq; omnes (tantus fuit animorum ardor) in eo quo steterant loco pugnando uitam amiserunt. Quorum postea uxoribus ac liberis seruituti mancipatis, atq; in urbem finitimis inductis, Alexander eo oppido dein, tanquam belli arce, in eam expeditionem usus est.

ARRIANI NICOME

DENSIS DE REBUS GESTIS

ALEXANDRI MAGNI RE-

GIS MACEDONVM

LIBER III.

*A*LEXANDER inde in *Aegyptum* profectus, quò prius iter intenderat, septimo die, ex quo à *Gaza* mouit, *Pelusium* peruenit: naualibus copiis è *Phoenicia* in *Aegyptum* nauigantibus: ubi naues ad *Pelusium* stantes repperit. Inter hæc *Nazares Persæ Aegypti præses*, cum de *Darij* apud *Isson* clade ac turpi fuga accepisset præterea *Phoeniciam* ac *Syriam* ac pleraque *Arabia* oppida in potestatem *Alexandro* uenisse: neq; eas copias haberet, quibus sequeretur.

tur: *Alexandrium* in ea provincia, atq; in his
 urbibus amicè recipi iussit, *Alexander* uaque
 sine certamine *Pelusium* ingressus, praesidium
 imposuit: naualibusq; copijs flumine subuehi
Memphim iussis; ipse *Heliopolim* uersus con-
 tendit. Eunti ab dextra *Nilus* erat, dudentibus
 se incolis, per quos uer faciebat. Per desertam
Heliopolim, inde uadato flumine *Memphim*
 peruenit: ubi tum ceteris dijs, tum praecipue
Apidi sacrificauit, gymnicijs ac musicis ludis
 editis. Sub idem tempus magistri certaminum
Graci, qui ceteris gloria praestabant, ad eum
 uenere. Ex *Memphi* deinde secundo flumine
 deuectus, ad mare descendit: & cum eo nau-
 bus imposui argyraspides, *Agriani*, sagi-
 tary, & amicorum turma, quae regia appella-
 batur. Deinde *Canopum* profectus, ac *Marco*
 uida paludem circumuectus, eò se contulit, ubi nunc
Alexandria sita est. Eius loci situs, ei maxime
 opportunus condenda urbi iussus est: futuram it-
 lam opulètam, quae ibi conderetur, animo pra-
 sagiens. Huius praclari operis desiderio incen-
 sus, designare urbem coepit: ubi foris aedifican-
 dum, ubi templa extruenda, quoru'ue, & quibus
 dijs *Gracis*, ac praeter deos *Gracos* *Isidi* *Ae-*
gyptia: postremo, quàm murus circumducendus
 esset. Sacrificanti exta prosperos rei euentus por-
 tenderunt. Fama etiam tenuit, idq; non incre-
 dibile uidetur: cum uellet *Alexander* urbem,

h s des

designare, nec haberet qui cum terra describeretur, quâ sulcus ducendus esset, monitum à quodam fabro, mœnium ambitû farina inspersisse. Hanc urbem uates, & imprimis Aristandrum Telmuscian, qui multa alia uera Alexandro prædixisset, contemplato sitû dixisse ferunt: tamen ceteris rebus, tamen frugum copia foelicem fore. Diu hac aguntur, Aegylochus ex Aegypto reuersus, Alexandro nunciat, Tenedenses ad se Persis descivisse, quibus coacti paruerat. Chios quoq; ab eorum dominatu se uindicasse, quos Pharnabazus & Autophradaes, præsidio reliquerant. Quin & ipsum Pharnabazum comprehensum, atque in custodiam traditum. Aristonicum quoq; tyrannum Lesbium captum, cum in portum Chij, cum navibus quinque piraticis se recepisset, ignarus à quibus portus teneretur: eam classem, quæ claudere portus obsidebat, Pharnabazi esse existimantem, piratas omnes ad internicionem caesos: adducere se Aristonicum, & Apollonidem Chium, Physinumq; , & Megareum, ac reliquos qui defectioni ad Persas autores, Chiorum res pro libidine agitabant. Ad hæc, Chariti Mitylenas, quas in potestate habebat, ereptus esse. cetera Lesbiorum oppida, sua uoluntate in deditionem uenisse. Amphoterum à Cois accersitum, cum l. x. navibus eo profectum, seq; dum in Aegyptum navigat, insula ipsam

in A

in Amphoteri potestate iam esse, certiorcm
 factum, captiuos omnes ad se adduci, prater
 Pharnabazum: qui unus deceptis custodibus
 clam fugisset. Alexander his latus, tyrannos
 remisit: Chios cum Apollonide in Elephanti-
 nam urbem duci, ibiq; afferuari praecepit. Post
 hac Alexandrium desiderium cepit ad eundem
 Ammonis Lybici, eius oracula deposcendi,
 qua certa esse peruulgatum erat, sed uel maxi-
 me, quoniam Perseus atque Hercules ipsam
 deum consultari adisset ferebantur: Perseus, quo
 tempore aduersus Gorgona à Polydecte: Her-
 cules, cum in Lybiam contra Antcum, in
 Aegyptum contra Busyridem proficisci ab
 Eurythco iussus est. Erat Alexandro emu-
 latio quadam cum utroque, de honore & glo-
 ria, cum ex eadem stirpe esse se uellet. nam &
 ipse originem suam in Iouem referebat: quem-
 admodum poetarum fabula, Persei atque Her-
 culis Iouem ipsum patrem finxere. Hoc itaque
 consilio ad Ammonem proficiscebatur, tan-
 quam originis suae certior futurus. Iter faciens
 ad Paratonium usque secus mare, per deserta
 Lybia, ad mille sexcenta stadia non omnino
 inaquosa, ut Aristobulus ait, profectus est:
 Inde à mari recedens, ad Messogabam oppi-
 dum, ubi erat Ammonis templum, se con-
 uertit. Est autem ea omnis regio inculta, ac
 deserta, alio fabulo pleraque omnia operiente:

¶ in

Et in primis aquarum inops. Cuiusque proficiente eo largus imber cœlitus effusus esset, ad diuinam eius originem relatum est. Et hoc quoque non minus, solet namque auster, cum loca illa perflat, arenas undique concitas circumferre, atque omnia uiarum uestigia delere: nec secus atque in uasto pelago iter facientibus, errorem inducere. Neque enim signa ulla extant: non mons, non tumulus, nulla denique arbor, ex quibus proficiscentes, uelut nauta ex siderum annotatione, coniectare iter possint. Itaque uento obrutis arenarum mole, uiarumque uestigijs, errabat exercitus: ducesque ipsi itineris incerti erant. Dum ita laborarent, dracones duos ante agmen ire conspectos Ptolemaeus scribit, quos ueluti duces itineris sequerentur: atque ut diuinitus missos crederent, Alexander iussit: ab ijs iter ad amnem demonstratum esse, idemque ab iisdem in reditu factum. Aristobulus uero, cui plures assentiunt, scribit cornos duos ante exercitum uolitantes ire uisos, sese itineris duces prabuissse. Ego uero affirmare ausim, aliquid diuinitus Alexandro apparuisse. est enim uerisimile ita contigisse regi, ad summam gloriam nato. Assseuerare autem quo'nam potissimum modo diuinitus adiutus sit, propter eorum qui ista scripsere discrepantiam non possum. Locus in quo Ammonis templum
 suum

ficum est, uastitas undique solitudines habet.
 interiacent arena, aquarum mira inopia, ager
 in medio arenarum exiguus: quippe ubi latior
 ad quadraginta maxime stadia extenditur.
 olearum palmarumq;, ac ceterarum cultarum
 arborum ferax, rosidus solus ex omnibus cir-
 cumiectis. Ex eo fons manat, ceteris omnibus
 fontibus natura dissimilis. sub lucem tepenibus
 aquis manat, in meridie frigidus, uespere calet,
 media nocte feruidior: postea deinde deferue-
 scere incipit, ac sub exortum diei rursus tepi-
 dus oritur. atque ita per singulos dies ac no-
 ctes, aestus ac frigoris uices uariat. Gignit au-
 tem id solum suapte natura salem, quo plenas
 palma contextas cistulas templi sacerdotes re-
 gibus muneri in Aegyptum ferre consueue-
 runt. ingenia frustra effodiunt, & quidem cry-
 stallis simillima. Hoc genere salis utuntur in sa-
 cris Aegyptij, aliaq; gentes, quibus diuini cul-
 tus cura est: utpote marino sale puriore. Ale-
 xander loci naturam admiratus, ueneratusq;,
 oraculum adiit. acceptoq; responso, sibi (quem-
 admodum ipse dictabat) grato: Aristobulo
 autore, eadem qua uenerat uia Aegyptum
 repetit. Ptolemaeus autem scribit, eum alio quo-
 dam rectiore itinere, quo ad Memphim itur, re-
 uersum esse: eoq; loci multas ad eum legiones
 ex Gracia uenisse: nec quenquam eorum, qua
 à se postularentur, uacuum remisisse. Praeterea
 ad eum

ad eum accedere milites ab Antipatro mercenarij, Graci circiter quadringenti: quibus praeerat Menetas Hegesandri, ex Thracia propè quingenti, quibus Asclepiodorus Eunici praeerat. Tum sacris Ioui regi perfectis, cum exercitu armis instructo consuetos ludos celebravit. Deinde ad res Aegypti ordinandas conuersus, duos ibidem praesides constituit, Doloaspidem ac Petisim. Inter quos cum totam Aegypti regionem diuideret, Petisa partem respiciente, totam Doloaspidi concessit. Praesidij principes ex amicis constituit: in Memphis Pantaleonem Pydnaem, Pelusj Polemonem. Megaclei Peltaem. Exteris militibus Lycidam Aetolium praesse uoluit: scribam, Eugnostum Xenophan-ri, unum ex amicorum numero: usq; praefecit Aeschylum, & Ephippiam Chalcedonem: Lybia finitima, Apollonium Charinij. Arabia, quae est ad urbem Heroum, Cleomenem Ecnaneratium praposuit, mandatis traditis, uti eius prouinciae principes suis legibus uti, ac liberos esse permetteret, tributa modo exposceret. Duces copiarum, quas in Aegypto reliquerat, Peucestam Marcatam, & Balacron Amyn-tem, statuit. Polemonem Theramenti, classi praefecit: atq; in Balacri locum, qui erat unus è corporis custodibus, Leonnatum Onari suffecit. pro Annuba & Antiocho sagittariorum praefectis, qui mortem obierant, Ombrionem

Cre

Cretensem sagittarijs praesse noluit. Foederatiorum pedibus, quorum Balacrus ductor erat, cum esset illos in Aegypto relicturus, Calanum ducem dedit. Diuisisse autem Aegyptum in plures duces fertur, ideo quod naturam regionis & munimenta admiranti sibi haud satis tutum uideretur, tanta prominae gubernacula uni committere. Romani quoque mihi uidentur Alexandri exemplum in tuenda Aegypto secuti, neminem Senatorij ordinis, sed equestris, pro consule eò mittere. Subeunte uere Alexander in Phoeniciam iter ingressus, Nilo, eiusq; flumini fossis apud Memphim ponte coniunctis, Tyrum profectus, ibi classem repperit; Herculi uerò sacrificium rursus ac ludos egit. Inter haec ex Athenis legati Dionphantus & Achilles accesserunt, & cum his à Paralys legati (hi sunt Atheniensis ora incolae) quibus, qua petiere, facile concessit. Atheniensibus, qui ad Gran: cum ex suis capti fuerant, gratis remissi sunt. Cumq; ei renunciatum esset, res in Peloponneso perturbari, Amphoterum Peloponnensibus auxilio mittere decreuit, ijs qui constantes in Bello Persico Lacedaemonibus aduersi erant. Phoenices & Cyprios centum naues, praeter eas quas habebant, parare iussit. Amphoteroq; duce classis Peloponnesum petituræ designato, ipse interiora petens, ad Thapsacum ac flumen Eurphra

phratem proficiscébatur. Et in Phœnicia quidem Copanum quæstorem, in Asia Taurum Philoxenum constituit. Pecuniarum quas penes se habebat, Harpalo Machata paulò antè ab exilio reuerso, & illorum in locum suffecto custodiam mandauit. Hic ipse Harpalus propter suam in Alexandrum fidem, Philippo adhuc regnante è Macedonia fugerat : & secum eadem de causa Ptolemaus Lagi, Nearchus Androtini, Eregyus Larichi, ac Laomedon eius frater. Erat enim suspectus Philippo Alexander postquam Olympiade Alexandri matre dimissa, Eurydicen cepit uxorem. Mortuo autem Philippo, hi ab exilio reuersi sunt. Ex his, qui sua causa exilium subierant, inter corporis custodes Ptolemaum Lagi retulit : Harpalum, quòd corpore imbecillo ad res bellicas minus aptus uideretur, thesauris præfecit : Eregyum equitatus sociorum ducem, ac Laomedontem eius fratrem, quoniam duarum linguarum peritus erat, quantum ad litteras barbaras attinet, captiuus barbaris : Nearchum Lycie, ac toti regioni finitima, ad Taurum montem præposuit. Paulo ante prælium, quod ad Isson commissum est, Harpalus persuasus à Taurisco, homine improbo, cum illo fugerat. & Tauriscus quidem in Italiam ad Alexandrum Epirotam profectus, ibi uitam finit. Harpalus autem cum Megaris subli

sublinisset, persuasus ab Alexandro, uti ad se reueriretur, accepta fide, fugā sibi haud fraudi fore, ad eum rediit: nec solū illi ignouit Alexander, sed etiam quāstorem instituit. In Lydiam Menandrium, unum ex amicis, misit: Clearcho externis militibus, quorum Menander ductor erat, praposito. In Arimma locū, Asclepiodorum Eunici Syriae prafecit: ideo quod Arimma sibi uisus esset, in praparendis necessarijs exercitui, interiores Aegypti partes petens, superbe se ac pro rege gessisse. Peruenit autē Alexander ad Thapsacum, Aristophane Athenis reimp. administrante: ubi duobus pontibus iunctū uadum repperit. namque Mazaeus, cui Darius annis tutelam mandauerat, cum tribus fore milibus equitum, in quibz duo millia mercenariorum, transitum obsidebat. Cumq; pons ad ulteriorem ripam non pertingeret, nonnihil uerui sunt Macedones, ne qui cum Mazao trans flumen erant, suppleto ponte in se impetum facerent. Ceterum Mazaeus, ut sensu Alexandrum his locis appropinquare, arrepta protinus fuga, cum omni prafidio inde abiit. Quo digressō, confestim pontibus suppletis, & in ulteriorem ripam expositis, omnis exercitus sine periculo ab Alexandro flumen traductus est. Inde interiora Mesopotamiae petens, progrediebatur. Ab Lena flumen Euphrates, atque Armenia

nia montes erant: atq; ideo haud procul à flumine, non quā Babylonem iter est, quamvis ea uia esset rectior, exercitum agebat. quoniā hac maior & pabuli, & rerum necessariarum copia suppetebat, & minus assus gradientes fatigabat. Proficiscens, ex quibusdam de exercitu Darij speculatoribus in itinere captis cognovit, Darium ad Tigrim amnem cum exercitu consedisse, uti eam transitu prohiberet, multoq; maiores copias habere, quā superiore praelio in Cilicia habuisset. quibus auditis, celeriter mouens, ad Tigrim contēdit. Sed neq; Darium nactus est, neque presidium, quod Darius ibidem reliquerat. itaq; amnem difficulter quidem, propter cursus rapiditatē, caeterum nemine prohibente, uado reperto traiecit: fessq; ex itinere exercitui aliquātum quietis dedit. Fuit autem per eos dies ingens luna defectio. quapropter Alexander Luna ac Soli, & item Telluri, à quibus eclipsim generari ferunt sacrificium instituit. Quam quidem rem Alexander contemplatus Macedonibus atque Alexandro prosperam fore, coq; mense cum Dario pugnandum, extaq; uictoriam Alexandro promittere assueuerat. Digressus inde Alexander, per Assyriam ducebat, à sinistra habens Sogdianorum montes, ab dextra Tigrim. Quarto post transitum die, exploratores, quos pramiserat, renunciant apparere in campis equites:

equites : quantus autem eorum numerus esset, non potuisse comprehendi. Procedenti deinde cum instructo exercitu, tanquam ubiq; pugnaturo, alij quidam speculatores ulterius progressi, non plus mille equites à se visos affirmabāt. Quo audito, confestim assumpta turma regia apparatus, & aliera quam amicorum uocabant, & antecursoribus Paonibus, eò aduolat, reliquis copijs moderatius sequi iussis. Quod cum Persarum equites animaduertent, illico citatus equis fugam arripiunt. Quos inscius Alexander, quosdam, quos equi in fuga deseruerunt, occidit : ceteri incolumes euasere. Ex captiuis cognouit, Dariam cum ingentibus copijs haud procul inde abesse. Aderant Dario Indi, Bactrianus finitimi : ipsiq; Bactriani, ac Sogdiani, quorum omnium Bessus dux erat. Bactrianorum satrapes. Hos sequebatur Sace, ex Scythiis oriundi, ijs qui Asiam incolunt. nec tamen hi sub imperio Bessi erant : sed propter societatem, quæ sibi cum Dario erat, cum Besso accesserant. Eos ducebat Mabaces, atque hic omnis equitatus arcibus in pralio utebatur. Barsaces Arachotum satrapes, Arachotos, & montanos Indos : Satibazanes Arriorum praeses Arrianos ducebat. Parthos, Hyrcanos, ac Topirios, qui omnes equites erant, Phrataphernes agebat. Medorum Atrocates dux erat : cū Medis Cadusij, Albani, et

i 2 Scythia

Scesina iuncti erāt. Rubri maris accolæ Orundobari, Ariobarzani, atq; Oxini ducibus parebant. Vxios, ac Susianos, Oxamhes: Bupares Babylonios agebat. Anaspasticares, ac Sittacini cum Babylonijs coordinati erant. Orontes & Mihransta Armenijs, Cappadocibus Ariaces præerat. Syros, tam Cœlestyriam incolentes, quàm ex omni reliqua Syria, qua inter duo flumina sita est, Mazæus regebat. Totius autem exercitus Darij numerus esse scerebatur, equitum x l. peditum ad decies centena millia. ad hæc currus falcari c c. elephantum x v. ijq; ex ea parte Indiæ, quæ cis Indum flumen sita est. Cum his copijs Darius in Gaugamelis ad Bumadion annuam castra fecerat. Aberat autem ab Arbēlis ad sexcenta maximè stadia, plano undique & patenti campo. omnia namq; circumiecta Persæ aquauerant: ut esset is locus & curribus agendis, & equitatu habilis. Erant autem qui Darium monerent, se propter locorum angustias ad Isson superatum esse: idq; Darius facile credidit. quæ postquàm Alexāder ex speculacombus Persarum captis didicit, in eo loco ubi enuntiata sunt, uallo ac fossa communitis, quæriduū sibi ad exercitus quietē sumpsit. Deinde statuit, sarcinis & inutiliore milite in castris relictis, ipse cum bellicosiss, nihil præter arma portantibus, prælio decernere. Noctū itaq;

copijs

copijs eductis, circa secundam uigiliam mori:
 eo consilio, ut in ortu lucis hoste inuaderet. ac
 postquam Dario nuntiatum est, Alexander
 aduentare, confestim exercitum ueluti mox pu-
 gnaturus in aciem instruit. Idem Alexander
 facit. Distabant castra à castris, L. X. ferme
 stadijs. Alexander ubi in hostium conspectum
 uenit, phalanges iubet subsistere. conuocatisq;
 amicis, ac ducibus exercitus, turmarum prae-
 fectis, sociorum & item mercenariorum ducibus,
 consultatum, num continuo ex eo loco (id quod
 plures suadebant) phalanx agenda in hostem
 esset: an, quod Parmenio censebat, castris posi-
 tis perscrutandum, num insidia subessent, num
 exitus paterent, num fossa contactae, aut clauis
 ab hostibus humi obruti uspiam laterent, nam
 etiam ordines hostiū certius agnoscendi. Cumq;
 in Parmenionis sententiam itum esset, castra
 ibidem posita, instructis copijs non secus, atque
 si continuo dimicandum foret. Deinde Ale-
 xander assumptis leuis armatura militibus,
 & equitatu amicorum, eum locum in quo erat
 pugnaturus, in circuitu lustrat. Reuersusq;, con-
 uocatis denno copiarum atque ordinum du-
 ctoribus: Non oportere, inquit, illos cuiuspiam
 oratione ad pugnam accendi: satis hortatos
 iam diu esse per eorum uirtutem, & egregia
 facinora saepenumero edita. id modo rogare,
 ut unus quisque eorum ordines sibi commissos

cohortetur atq; admoneat, quanta huius p^{re}gn^a premia futura sint. Nō iam Cœlesyriam, Phœniciam, aut Ægyptum, ut prioribus p^{re}lijs : sed uniuersam Asiā, uictoria pretium fore. Appariturū facile uno certamine, utros in Asia regnare necesse sit. Non oportere illos multis uerbis ad decora & gloriosa opera excitari, cum per se satis ipsi excitati incensiq; uideantur: sed tantum, ut unicuiq; cura sit, in pugna quid se deceat animaduertere. Silentio utendum, quando silentio opus sit: rursus clamore utendum, cum clamare oporteat. Ad hac, uti celeriter, ubi opus sit, mandata sua excipiant, excepta in ordines transmittant. tunc ut sibi quisq; apud animum proponat, quemadmodum ducum negligentia res in discrimen adduci solent, ita adhibita diligentia seruari consueſſe. Simul monet, ut in eam partem, quā uel à suis neglectam aut desertam, uel in qua multos defessos pugnando uiderint, continuo subsidia submittant. His atq; huiusmodi uerbis exhortatis confirmatisq; ducibus, fretus eorum uirtute, milites eorum corpora curare, atque indulgere quieti iubet. Ea nocte, qua secuta est, Parmenio ad eum in tabernaculū profectus, admonuisse fertur, uti per noctem inopinātes hostes innaderet: quod nox terrorem altatūra esset. Cui Alexander clarè, ut à circumstantibus audiretur: Victoriam furari surpe esse,
manif

manifestò ac sine dolo uincendum. Atque
hac magnifica eius uox, non arrogancia, sed
fiducia esse aestimata est. Is autem mihi uidetur
sapientissima ratione hac in re usus. multa ete-
nim solent per noctem contingere, ex quibus in-
terdum efficitur, uti fortiores succumbant, im-
becilliores præter spem uictoriam adipiscan-
tur. Ipsi quoque Alexandro in prælijs nox
periculosa uidebatur: simul uerebatur, si Da-
rius à se iterum uinceretur, ne nocturnus ille
congressus Dario necessitatem confutendi au-
ferret, se & minus perituro ducem, & minus
strenuos bello milites habuisse. Ad hæc, si quid
aduersi sibi præter rationem accidisset, hosti-
bus quidem omnia loca circumiecta amica,
sibi uerò inimica & infesta fore: illos omnis
regionis peritos, se ignaros esse. Cumq; non
paruus esset in castris captiuorum numerus,
fore uti ab his per noctem inuaderentur: non
solum si in pugna succumberent, sed etiam
si non strenue uicisse uiderentur. Ob hæc igitur
atque huiusmodi, nec minus de sui fi-
ducia, qua ad aperte pugnandum adductus
est, Alexandrum laudandum puto. At Da-
rii exercitus, conspecto Alexandro, quoniam
castra sibi parum munita uidebantur: simul
quod metuebat: ne ab hoste peteretur: totā no-
ctē instructa acie insomne egit. Et sane si quid
i 4 Persæ.

Perſis maximè obſuit, mora illa in armis longior & metus fuit, qui ante magna pericula mortalium animos ſubire ſolet: ille quidē non repēte exortus, ſed multo antè meditat. Inſtruxerat autem hoc modo exercitum Darius. nam poſt pugnam (Ariſtobulo auctore) inuenſi ſunt libelli, in quibz ordo eius deſcriptus fuerat. Siniftrum cornu Baſtriani equites tenebant, & cum hiſ Daa, & Arachoti. poſt hoſ Perſæ equites, ac pedites commixti. Proximè erant Suſi: Suſios Caduſi ſequebantur. Et hic quidem ſiniſtri cornu ordo erat. Dextrum autem Coeſſyrii, ac Syrii, qui inter duo flumina incolunt, tuebantur. hiſ Medi adiuncti erant: deinde Parthi, ac Sace: ſecundum hoſ Topyri, atq; Hyrcani: hiſ proximi Albani, ac Saceſine: & hi uſq; ad mediam phalangem pertinebant: mediâ aciem ipſe Darius, regiſq; conſanguinei regebāt, & in ea locati Perſæ Melophori, Indi, & Cares Anaſpaſti, ac Marda ſagittarij. Vxi uerò, & Babylonij, & maris rubri accolæ, ac præter hoſ Sittacini poſt primam aciem conſtituti erāt. In ſiniſtro uerò cornu, contra dextrū Alexandri cornu, ante alioſ locati erant equites Scythæ ac Baſtriani circiter mille, ac curruſ falcati centum. Elephantum circa alam regiam, & curruſ ad quinquaginta. In dextro autem cornu Armenij equites, & Cappadoces, curruſq; falcati quinquag

quaginta ante acies stabant. Graci uerò mer-
 cenarij Dario proximi erāt, & cum his Per-
 ſe, regem medium tuentes, Phalangi Macedo-
 num oppositi, tanquam ipsi soli Macedoni-
 cam phalangem uirtute exaequarent. Alexā-
 der autem ita suos instruxit. Dextrum cornu
 tuebantur equites ex amicis. ante hos ala re-
 gia, cui Clitus Dropidi praeerat. Huic adiun-
 cta erat Glaucij, deinde Aristonis turma, de-
 inde Sopolidis Hermodori: post hāc Heraclius
 Amiochi, proxima huic Demetrii Alheme-
 nis: hanc sequebatur turma Meleagri, ultima
 uerò regiarū, cui Egelochus Hippostrati prae-
 erat. totius autem equitatus amicorum Philo-
 eas Parmenionis princeps erat. Phalangis ue-
 rò Macedonica, qua equitibus coniuncta erat,
 prima acies argyraspidum fuit, quorum Nica-
 nor Parmenionis dux erat: secundum hos Cœni
 Polemocratis ordinem statuit: deinde Perdic-
 ea Orōtis. huc accedebat ordo Meleagri Neo-
 ptolemi, deinde Polypercontis Simmiae, postre-
 mo Amynta Philippi: hūc regebat Simmias,
 ex eo quod Amyntas in Macedoniam ad de-
 lectus habendos missus fuerat. Sinistram pha-
 langis partem Macedonum Crateri Alexan-
 dri ordo tuebatur, qui lauo peditum cornu
 praeerat. adiuncti erant foederatorum equites,
 quīs Erigyus Larichi praeerat. hos proximē
 sequebātur uersus lauum cornu Thessali equi-

equites, quos *Philippus Meneli* ducebat. *Perseus* autem sinistro cornu. *Parmenio Philota* praepositus erat, circa quod *Phascliorum* equites locati, multi illi quidem numero, ac fortissimi ex *Thessalico* equitatu. Per hunc maxime modum *Alexander* à fronte instruxit acies. His autem et alteram superadiecit, atque ita instituit, ut phalanx anceps esset: traditis mandatis eius ducibus, ut si uiderent, exercitum à *Persis* circumniri, subito conuersi, *Barbarorum* impetum exciperent. *Flectentes* uero, sicubi illos necessitas cogeret, aut longius extenderent aut coarctarent aciem. Quo ad dextrum cornu, consequenter locati erant iuxta alam regiam, pars *Agrianorum*, quos *Attealus* ducebat: et cum his *Macedones sagittarij*, quibus praerat *Briso*. *Sagittarijs* adiuncti erant ij, quos ueteranos externos nuncupabant, quorum dux *Cleander* erat: supradictis autem *Agrianis* ac *sagittariis* antecursores equites, ac *Paones*, quos *Arctes* atque *Aristo* ducebant. Ante omnes adstabant mercenarij equites, *Menida* duce. Sed et ante alam regiam ac ceteros amicos, constiterant pars *Agrianorum* et *sagittariorum*, ac *Balacri* iaculatores: hiq; aduersus falcatos *Darij* currus dispositi erant. *Menida*, et his quos circa se habebat. mandatum est, si forte summorum circumnequitarent hostes, illos à latere aggr

aggreſſantur, quando in eos uerti contingat. Et hac quidem in dextro cornu ita ſunt ab Alexandro conſtituta. Quod uerò ad lauum attinet, Thraces locati, quibus Sitalkes præerat: & cum eis ſociorum equitatus, quorum dux Cœranus, præter hos Odryſæ equites, Agathone Tyrina duce. Omnium autem primi ex hac parte collocati erant externi milites mercenarij, quibus Andromachus Hieronis, præpoſitus ſarcinis & impedimentis peditatus, Thracum præſidio deſtinatus eſt. Erat autem totus exercitus Alexandri numerus, equites ad ſeptem millia, pedites circiter XL. M. Poſtquam exercitus inter ſe propiores facti, uifiſum eſt Alexandro Darium, & qui circa illum erant Melophoros Perſas, Indos, Albanos, Cares Anaſpaſtos, ac Mardos ſagittarios contra ſe atque turmam regiam locatos eſſe. quapropter aduerſus dextrum Darij cornu longius producit aciem, Perſæ contra adnituntur, quo ad lauum cornu Macedonum phalangem in longum excedentes. Itaque Scytharum equites primas ſerè Alexandri acies contigerant: & nihilominus Alexander adhuc dextrorſum extēdebat aciem. ac iam propè erat ut locū excederet, quē Perſæ aquauerant: cum metuens Darius, ne procedentibus in loca iniqua Macedonibus, curvum ſui, in quibus plurimum ſpei poſuerat, inuiles fierent,

fierent, confestim eos qui ante sinistram cornu erant, circumuenire praecepit, ne producendi longius cornu Alexandro facultas esset. Quo viso Alexander illico mercenarios equites, quorum Memides dux erat, inuadere eos iubet. Caterum Scythis ac Bactrianis equitibus, qui Scythis iuncti erant, in se ex aduerso acriter inuectis, impetum non tulerunt. Aduersus quos Aetis militibus, ac Paeonibus, & externis subito immisissis, & ipsi Barbari pedem retulerunt. Quos Bactriani, & alij his proximi adorti, ex fuga in pugnam retraxerunt: commissoque equestri praelio, plures quidem de Alexandri exercitu cadebant: tum quod Barbari multitudine vincebant, tum quod Scythae & eorum equi armis instructiores erant. Quorum impetu excepto, Macedones alijs regijs adiunctis acriter inuecti, cum illorum ordines turbassent, continuo Barbari currus falcatos aduersus Alexandrum, quo phalangem disturbarent, immittunt: in quo maxime cepti sunt. Nam alij quidem e curribus statim ut appropinquarunt, ab Agrianis ac iaculatoribus, quorum dux erat Balacrus, ante amicorum equitatum confossi sunt. Alij cum per lora comprehensi equis detracti essent, equi undique circumuenti feriebantur. Nonnulli per medias hostium acies intacti euaserunt. Pandebatur namque ijs ad fugam via. ita enim, quo minus

nus laderent. *Alexander mandauerat. Atq;*
his maximè contigit, sine suo, & eorum in quos
serebantur, periculo, per hostes inuehi. Verùm
& horum pleriq; à ministris equitatus Ale-
cxandri atq; argyraspidis comprehensi sunt.
Cumq; Darius peditatiam adiuuaret, quo de-
xtriam Alexandri cornu circumueniret, Ale-
xander in eos Arctem repente immittit. Ipse
interea nihilominus suos in cornu agebat. Ca-
terùm ut uidit Barbarorum equites, qui suos
iam in fugam inclinatis auxilio ierant, prio-
res peditatus ordines aliquantum discidisse: eò
repente conuersus, quà abruptio patebat quasi
cuneo factò, ex amicorum equitatu cum ingenti
clamore celeriter aduolat, ueluti Darium
ipsum peteret. Et paruo quidem spatio hostes
substituerunt. Nam postquam Alexander cum
equitatu, quem circa se habebat, ualidius ho-
stes urgere cœpit, impulsis ac præacutis hastis
Persarum ora feriendo, phalanxq; Macedo-
nica densa atq; hastis horrida in eos impetum
fecit, omniaq; Dario iam dudum exterrito de-
sperationem afferrent, ab ipso primum Dario
fuga initium factum. Nec minor illos terror
inuaserat, qui Alexandri cornu circumuecti,
ab Arctis equitatu fortiter repressi fuerant.
Itaq; effusa fuga fugientes Persus Macedo-
nes insecuti, multos eorum ceciderunt. Simmias
suos adhuc cominebat, nec fugientes hostes à
ergo

tergo insequi patiebatur : sed ibidem pugnans
 consistebat , quoniam sinistrum Macedonum
 cornu laborare nunciabatur : tamen quod quā
 Alexander in hostes inuectus , ordines laxa-
 uerat , ac rarefacta acies erat , Indi , ac pars
 equitatus ad sarcinas et impedimenta penetra-
 uerant : ibiq; acerrimè pugnabatur. Persa nan-
 que pleriq; inermes , phalange duplicata frei-
 temere in hostes irruebant. Barbari quoq; ca-
 ptiui , ut uiderunt Persas impetu facto Mace-
 donas inuadere , in medio pugna ardore & ipsi
 Macedones conuersi sunt. Duces autem Ma-
 cedonum , qui ad primam phalangem accessse-
 rant , cum celeriter cognouissent quid ageretur ,
 conuersa acie , uti moniti fuerant , ab tergo Per-
 sas adorti , plerosq; eorum sarcinis implicitos
 interficiunt , ceteros in fugam uertunt. At qui
 in dextro Persarum cornu rem gerebant , non
 diu cognita Darij fuga , Alexandri sinistro
 cornu circumfusi , eos potissimum qui circa
 Parmenionem erant inuadunt : ac tamen pri-
 mum , cum in ancipiti essent Macedonum res ,
 confestim Parmenio mittit , qui nunciet Leuum
 cornu in discrimine uersari. Quae ubi Alexā-
 dro nunciata sunt , protinus à persequendis ho-
 stibus conuersus , & ciam amicorum equitatu eò
 celeriter aduolans , cum in Parthos equites , &
 Indorū plerosq; , atq; in fortissimos Persarum
 incidisset , acrius multo praelium quàm usquā
 antea

antea alibi committi coeptum. Tum Barbari
catenarum terga dare ceperunt, ijs qui circa
Alexandrum erant obviam facti: non iam cmi-
nus iaculis, aut equorum concursu certabant,
quemadmodum in equestri pralio fieri solet, sed
comminus confert a manu rem gerebant: alius
alium equo detrahare conantes, ueluti hac una
in re eorum salus uerteretur. Itaque feriebant si-
mul, & feriebantur: quasi non iam pro aliena
victoria, sed pro sua salute dimicaret. Dum sic
pugnatur, ex amicis Alexandri circiter L X.
casi sunt, Hephastione & Coeno ac Menida
vulneratis. Sed cum Alexandri impetum diu-
tius ferre non possent, in fugam uersi, effuso cur-
su saluti consuluerunt. Iamque propè eò uentum
erat, ut Alexander cum dextro hostium cor-
nu congraderetur: quod Thessali equites strenue
adorti, nullam ei negotij partem illis iam in fu-
gam coniectis reliquere. Quod cum Alexan-
der animaduertisset, ad insequendum Darium
denuo conuersus, non prius insequi destiuit,
quàm eum nox oppressit. Alexander Lyco-
amne pertransito, ut fessos pralio milites equosque
recrearet, aliquamisper substitit. Interim Par-
menio castris hostium potius, sarcinas, ele-
phantos, & camelos coepit. Alexander ad
mediam noctem exercitui quiete data, postea
inde mouens, ad Arbellas contendit: tanquam
ibidem Darium, & pecuniam, regiamque su-
pelle

pelleſtilem comprehenſurus. eoq; poſtero die
 peruenit, integra ſexcenta ſtadia emenſus. Et
 Darium quidem ibidem non eſt naſtus. is enim
 nullo loco fidens, nuſquam quieſcere audebat.
 Caterum & pecunia eius arrepta, & ſcutum
 atq; arcus iterum in uiſtoris poteſtatem deue-
 nerunt. De Alexandri equitatu non plus cen-
 tum ea pugna ceciderūt. equi ſupra mille par-
 tem ex vulneribus, partim ex labore immodico
 ex quibus penè dimidia pars ex equitatu ami-
 corum fuit. Ex Barbaris propè trecenta milia
 caſa ferebantur, multo plures capti. Ad hæc
 curruſ, quicunq; pralio affuerunt, omnes con-
 fraſti. Is fuit pugne exitus Ariſtophane
 Athenis ſummum magiſtratum gerente. Hanc
 pugnam eo tempore futuram Ariſtander præ-
 dixerat, foreq; uti Darius ab Alexandro
 uinceretur. Darium non procul ab Armenia
 montibus in Mediã fugientem, ſequebantur
 ex Perſis regis conſanguinei, ex Melophoris
 non multi: mercenarij quoq; peregrini ad duo
 milia, quorum Paron Phœceus, & Glaucus
 Actolus duces erant. Recipiebat autem ſeſe in
 ea loca, propterea quod Alexandriam ex pra-
 lio Suſæ ac Babylonem petiturum exiſtima-
 bat. cum omnis ea regio cultoribus frequens ef-
 ſet, & iter haud difficile, ipſaq; Babylon &
 Suſæ belli præmia uiderentur fore. iter enim in
 Mediã, exercitui perincommodum uideba-
 tur.

tur. Nec in eo deceptus est. nanq; ex *Arbelis*
Alexander mouens, rectà *Babylonem* profec-
 tus est. Cuiusq; non procul à *Babylone* abesset,
 instructo agmine, uelut pugnaturus proficisci
 cepit. At *Babylonij* cognito eius aduëtu, non
 expectanti obuiam progressi, cum sacerdotibus
 & urbanis magistratibus munera ferentes,
 urbem cum arce & pecunia regia ei confestim
 tradidere. Quibus acceptis urbē ingressus, tem-
 pla, quæ *Xerxes* ibidem euerterat, instaurari
 iussit: & in his templum *Beli*, quem singulari
 religione *Babylonij* colunt. Ciuitati præfecit
Mazeum, & *Apollodorum Amphipoli-*
dem, ducem militum, quos cum *Mazeo* præsi-
 dio reliquit. Questorem *Asclepiodorum Phi-*
lonis, in *Armeniam Mithrenem* misit, qui ei
 prouincia præffet: à quo *Sardorum* arcem ac-
 ceperat. *Chaldaos* ut conuenit, egit omnia quæ
 circa religionem agenda monuerunt: & *Belo*
 sacrificauit. Procedenti deinde *Susus*, occur-
 runt ei in itinere *Susiorum Satrapa* filius, ac
 eabellarius cum literis à *Philoxeno*, quem *Su-*
sus pramiserat. Epistola *Philoxeni* in hanc
 sententiam conscripta erat: *Susios* deditionem
 fecisse, omnemq; regiam pecuniam *Alexan-*
dro traditam. E *Babylone* *Susus* uigesimo die
 peruenit. urbemq; ingressus, pecuniam omnem
 argenti talenta ad L. milia, ceteramq; regiam
 supellectilem accepit. Multa præterea orna-
 k menta

menta ibi reperta sunt, quæ Xerxes ex Græciâ directâ deportauerat : inter quæ Harmodij & Aristogitonis Atheniensium aenea statua, quæ Atheniensibus renusit. hæc tempestate etiam nostra Athenis in Ceramico conspicitur, haud procul ab ara Eudanemi : quam, quisquis apud Eleusim initiatus est, in Dapeda suam non ignorat. Hic Alexander patrio ritu sacrificio factò, ludisq; editis, Abulicem Persum Susianæ regioni præposuit : Mazaro, uni ex amicis, arcis custodiâ mandata : copiarum, quas ibidem relinquebat, Archelaum Theodori ducem constituit. Deinde in Persas mouit. Misit & in maritimas regiones Menem, eumq; Syriæ, Phœniciæ, ac Ciliciæ præfecit : traditis ei argenti talentorum tribus milibus, quæ Antipatro mari mitteret in bellum aduersus Lacedæmonios gerendum. In hoc rerum statu Amyntas Andromeni cum magnis copiis, quæ in Macedonia contraxerat, ad Alexandrum uenit. & equites quidem Alexander in amicorum equitatu transtulit, pedites uerò distribuit singulos quosq; in gentis suæ ordines, præterea singulis turmis duos decuriones adhibet, cum prius decuriones in equitatu nulli essent : quarum duces deiecit, ex amicorum numero lectis, qui maxime uirtute præstarent. Discedens è Susis, Pasitigri amne transmissò, Vxiorem regionem inuadit. Et Vxij quidem plana

plana incolentes, cum Persarum Satrapa parerent, Alexandro deditionem fecerant. Montani uerò liberi erant. Iamq; ad Alexandrum miserant, qui denunciarent se non passuros, eum cum exercitu in Persus transire, nisi tantundem daret, quantum à Persarum regibus pro transitu accipere soliti essent. Quos Alexander remissos renunciare suis iussit, uti angustias inessum irent, quibus impedire se transitum posse existimarent: uti à se quoq; taxatam pecuniam acciperent. Deinde assumptis domesticis, atq; argyraspidis, ex reliquis ad octo milia, noctu obliquo itinere, occultiore quidem, ceterum difficiliore, ductibus. Susys uno die in pazos Vxiorum peruenit: magnaq; praeda facta, plerosq; eorum intra lecta somno oppressis interemit. ceteris in proximos colles passim dilapsis. Ipse celeriter ad eas fauces contendit, uti pactam mercedem Vxijs penderet: Craieroq; ad eos colles occupandos praemisso, in quos putabat Vxios ex fuga se recepturos, ipse festinantius contendens Vxios praenit: instructoq; agmina procedens, per editiora loca properabat. cuius celeritate consternati. Barbari, cum sibi eos locos abreptos cernerent, quibus maxime confidebant, antequàm manus conferrent, sese in fugam protinus uerterunt, nonnullis in ipsa fuga interfectis, multis per abrupta montium

præcipit atq; compluribus etiam à Crateri mi-
 litibus, cum montes trepidi peterent, casis. His
 præmijs ab Alexandro pro transitu acceptis,
 oïx orantes impetraverunt, uti agros suos pos-
 siderent, Alexandro annua tributa pende-
 rent. idq; Ptolemaus tradit, Alexandrum
 Darij matris rogatu concessisse. Tributum ijs
 impositum, annis singulis equi centum, iumenta
 quingenta, pecudum triginta milia. nam pecu-
 nias Vxij non habebant, nec agros, propterea
 cultura inhabiles: sed ipsi ut plurimum pasto-
 res erant. Post hæc Alexander sarcinas, &
 impedimenta, Thessalosq; equites, ac socios, ex-
 cerosq; mercenarios, & alios quicunq; gravio-
 ris armatura erant, cum Parmenione mittit,
 iubetq; uti per iter curribus habile in Persas
 profiscantur: ipse cum Macedonum pediti-
 bus, amicorum equitatu, & antecursoribus,
 Agrianisq;, & sagittarijs, per montana cita-
 tim iter facit. ubi ad Persidis pylas perven-
 tum, Ariobarzanem ibidem reperit Persa-
 rum satrapam, cum peditibus propè x l. mili-
 bus, equitibus nerò circiter septingentis, ipsas
 fauces muro clausisse, circaq; murum castris
 positis transitu prohibere instituisse. Itaq; po-
 stero die instructo exercitu, murum oppugna-
 re aggreditur. ceterum postquam irritò in-
 cepto apparuit non posse capi, propter ini-
 quisatem loci, quòd sui multa vulnèra subeun-
 tes

tes accipiebant, & ex locis superioribus feriebantur, receptui cani iussit. Pollicentibus autem captiuorum quibusdam, sese alia uia trans angustias ducturos: ut audiuit tramites illos difficiles atq; angustos esse, Cratero uero ordine sibi designato, ac Meleagri copijs, sagittariorum parte, & equitibus circiter quingentis ibi relicto cum mandatis, ut primum sensisset se Persarum castris appropinquare, quod sibi haud difficile cognitu ex tubarum sono futurum esset, murum aggrediatur. ipse per noctem ad centum stadia progressus, assumptis argyraspidis ac Perdicca copijs, item leuioris armatura sagittarijs atq; Agrianis, & ex amicis turma regia, ac centuria una equitum, flexo itinere, iisdem captiuis ducibus, ad easdem portas contendit: Amynta, Philota, ac Cæno, reliquas copias per plana agere iussit: flumine, quod cundo in Persas pertransiri necesse erat, ponte iuncto. Emensus incredibili celeritate iter illud asperum atq; difficile, cum ad primam Barbarorum stationem ante lucem improniso peruenisset, quoscunq; ibi natus est custodes obtruncavit. Ad aliam deinde stationem profectus, plurimis quoq; eorum occisis, cum ad tertiam peruenisset, custodum maxima pars territi diffugere coeperunt. Nec hi tamen in castra Ariobarzani, sed in proximos montes, ut quisq; potuit, trepidi se receperunt.

perunt. Quod propter hostibus ignotus fuit *Alexandri* adunetus, donec sub lucem castra eorum aggressus est. Vbi ad fossus castrorum peruentum, signa cancre iubet, uti *Craterus*, quem admodum imperauerat, cum reliqua copiarum manu è contraria parte murum oppugnet. *Craterus* audito signo, continuo murum subit. Hostes ancipiti malo circumuenti, antequam manus conferrent, fugere coeperunt. Sed cum fuga locus non pateret, plerique eorum muros repetere coacti sunt. Etiam *Macedones* murum inscenderant, cum *Alexander* suspicatus id quod euenit, ne hostes desertis castris confugerent, relicto ad muri oppugnationem *Protemaeo* cum tribus milibus peditum, ipse castra hostium adortus. hostibus in fugam uersis, multi eorum cecidere: pars effusa fuga in precipitia loca delati, perierunt: *Ariobarzanes* cum paucis equitibus in montes refugit. Post hæc *Alexander* rursus ad flumen cum exercitu ire coepit. iamque ponte perfecto, haud mora, cum copiis traiecit: atque inde in *Persas* magnis itineribus contendit, ut praeueniret de se nuncios, priusquam regia pecunia à custodibus diriperentur. Coepit & apud *Pasargades* pecunias, quae in thesauris *Cyri* prioris fuisse ferebantur. *Persidi* propositae *Phrasaortem* *Reomithri*. *Cyri* regiam, uetustissimam illam & celebratissimam, combussit.

quoniam

quamvis Parmenio dissuaderet, cum propter alia, tum quia turpe esset ea corrumpere, qua adeptus foret: tum quod Asiatica gentes minus amico in se animo ob eam rem futura essent. tanquam deliberasset, deuicta Asia, & uastata, in Graciam reuerſi. Id autem ab Alexandro perpetratum, ut aiebat, ob iniuriam, quam Persæ Græcis intulissent, ulciscendam: qui olim Graciam cum ingenti exercitu ingressi, Athenas, Gracia lumen, crematis templis euerſissent. quod quidem Alexandri commissum neque probare ausim, neque ab eo commissum in ultionem uerterim Persarum: sed alia causa adductum, magis crediderim. Deinde Alexander in mediam procedit, ubi Darij esse acceperat. Darij namque consilium fuerat, si Babylonem ac Susas Alexander ex prælio peteret, ipse in Media moram faceret, expectans si quid sinistri illi contingeret. Sin uerò Alexander in se conuerteretur, ipse in Parthiam & Hyrcaniam usque ad Baſtra se reciperet, omniq; cura regione uastata, Alexandro ad ulteriora penetrandi potestatem eriperet. Itaque fœminis, & omni supellectile, quam sibi reliquam belli fortuna fecerat, carisq; ad portas Caspias præmissis, ipse cum his copijs, quas ex præſenti rerum statu collegerat, in Ecbatanis expectabat. Quibus cognitis, Alexander in Mediam progredi cœpit: pri-

mosq; omnium Paritacas subegit, Oxoathre
 Abuleti Susarum olim satrapæ filio ijs præ-
 posito. Cumq; digresso in itinere nunciatum ef-
 fet, decreuisse Darium iterum prælii fortunam
 experiri, Cadusiosq; & Scythas ei auxilio ad-
 uentare: sarcinis atq; impedimentis sequi ius-
 sis, ipse cum omnibus copijs instructa acie, tan-
 quam statim pugnaturus processit, ac duodeci-
 mis castris in Mediam peruenit: ubi nec Da-
 rio copias esse ad dimicandū idoneas, neq; Ca-
 dusios aut Scythas auxilio uenisse, atq; potius
 omnem salutis spem in fuga superesse cognouit.
 Quapropter aduersus eum maiori celeritate
 contendebat. Cumq; ab Ecbatani tridui modò
 spatio abesset, occurrit ei Bisthanes Ochi filius,
 qui ante Darium in Perside regnauerat: isq;
 Alexandro nunciauit, Darium iam quinto
 ab inde die ex Ecbatani profugisse, pecunia
 ex Media ad v l i. m. talentorum secum abla-
 ta, esse illi equites ad tria milia, pedites circiter
 sex milia. Quibus auditis, Alexander in Ec-
 batana profectus. Thessalos equites, ac socio-
 rum, in maritimam oram remisit, præter sti-
 pendium, duobus milibus talentū ijs dono
 datis: facta potestate, si quis eorum nollet
 amplius sub eo stipendia facere, ex quibus
 pleriq; nomina dederunt. Epocillo Polycidis,
 uti eos qui domum reuerii quàm militare mal-
 lent, cum equis præsidio deduceret, nego-
 tium

eum datum. Misit & cum his Menetem, qui
 ubi ad mare perueniret, eos & in Eubo-
 iam nauibus transfuehendo curaret. Post hac
 Parmenioni mādāt, uti pecuniam omnē quam
 ex Persis deportauerat, asseruandam in Ecba-
 tanorū arce Harpalo tradat, cum sex milium
 Macedonum atq; equitum & amicorum non
 nullorum praesidio, ipse cum externis, ac Thra-
 cibus, & caetero equitatu, praeterquam amico-
 rum, per Cadusiorum fines uersus Hyrcaniam
 profisciscatur. Clito turma regia ductori scribit,
 cum ē Susis in Ecbatana accessisset (ibi enim
 relictus ab eo fuerat corpore ager) receptis
 Macedonibus, qui regia pecunia praesidio reli-
 cti fuerant, in Parthiam, quō iturus esset, con-
 tenderet. Ipse inde mouens cum amicorum equo-
 tatu, ac praecursoribus, equitibusq; mercenarijs,
 quos Erigyus ducebat, phalangeq; Macedo-
 num, ijs exceptis qui pecuniarum custodia de-
 stinati erant: itemq; sagittarijs. & Agrianis,
 ueluti cum Dario congressurus instructa acie
 pergebat. Cumq; summa celeritate contende-
 ret, multis militibus praelapsitudine post se reli-
 ctis, equorum pleriq; extincti sunt. Nec tamen
 ob id iter cum festinatione persequi desinebat,
 decimoq; die Rhagas peruenit. Hic locus unius
 diei iter à Caspijs portis, pro magnitudine itine-
 ris Alexandri forte aberat. Caeterum Darius
 antenuerarat, occupatis faucibus: multi uerò

L 5

ex ijs

ex ijs, qui fugiētem *Darium* secuti sunt, ex ipsa fuga in patriam reuertebātur. ex quibus etiam non pauci sese *Alexandro* dediderunt. *Alexander* spe deposita, *Darium* à se nulla celeritate comprehēdi posse, quinque diebus ibidem substitit: recreatoq; ex itinere exercitum, *Oxydatem Persam*, qui à *Dario* captus apud *Susas* in custodia traditus fuerat, *Medie* preposuit. ipse in *Parthos* cum copijs pergebat. Ac primo quidem die iuxta *Pylus Caspius* castrametatus est: postridie in loca cultoribus frequentia progressus est. Cumq; inde commeatus in exercitum ferre statuisset, quod audiebat interiorem regionem incultam ac desertam esse, Cœnum cum equitatu ac paucis peditum frumentationem mitit. Inter hac ad eum mittit *Bagistanes Babylonius*, qui *Darium* secutus fuerat: Et cum eo *Amibelus*, unus ex *Mazæi* filijs, nuntiantes *Darium* à *Mabarzane* mille equitum ducere, Et à *Braxa* *Arachotorum* Et *Daanarum*, ac *Besso* *Bactrianorum* satrapa comprehensum esse. Quo audito *Alexander* aliquanto citatius facere iter cœpit, amicis modò Et equisib; antecursoribus, ac ex peditatu fortioribus Et uelocioribus delectis: non expectato Cœno, Et ijs qui cum Cœno frumentationem ierant. Graecoq; ijs quos relinquebat praefecto, mandat ut itinera moderatius faciant. qui cum sequebantur, arma tantummodo, ac duorum dierum cibum

mibaria ferre iussit. Itaq; mouens, cum tota nocte
 & insequenti die usq; in meridiem peragrasset, aliquantum temporis militi ad quietem dedit. Inde rursus mouens, cum tota nocte citato agmine iter faceret, diluculo in ea castra, unde Bagistanes discesserat, peruenit. & hostes quidem ibi nactus est. Castrum factus est certior, Darium comprehensum in curru aduehi: Bessumq; ducem appellari à Bactrianis, & à ceteris Barbaris, praterquam ab Artabazō, & Artabazi filiis, Gracisq; mercenarijs. hos in Darium fideles perpetuò fuisse: sed qua aduersus Darium perpetrabantur, prohibere nequiuisse: illosq; diuersos extra publicā uiam, seorsum montes petere, nec cum Besso consilia communicare. Ad hac qui Darium cœperūt, si audiant Alexandrum se insequi, Darium tradere, & rebus suis consulere decreuisse, sin retro conuersum intelligant, quā maximis possint copias cogere, imperium inter se commune communi ope & consilio tueri: Bessum in praesentia exercitus ducem designationem esse, propter eam necessitudinem, qua sibi cum Dario esset: tunc etiam, quod eius in prouincia Dario manus iniecta essent. Hac audiens Alexander, omni nixu sibi properandam existimauit. Et iam tam equi, quā uiri, continuato itinere defuigati erant. Sed nec tamen morabatur agmen, magnisq; itineribus per noctem & in se

insequentem diem usque in meridiem exactu,
 in pagum quendam pervenit: ubi qui *Darium*
 adducebant, pridie castra habuerant. Cumq;
 ibi certior factus esset, *Barbaros* statuisse noctu
 interficere, incolas percontatus est, an uiam bre
 viorem scirent, qua fugientes praeveniri possent:
 cumq; illi respondissent, scire se aliam, ceteram
 desertam & aquarum inopem: uti sibi eius iu
 neris duces essent, imperavit. Cumq; intellige
 ret non posse pedites se tanta celeritate euntem
 sequi, ad quingentos equites, sumpta peditum
 armatura, desilire equis iubet: *Nicanorem* ar
 gyraspidum & *Atalum* *Agrianorum* du
 ces, reliquos agere, eos videlicet qui leuissimè
 armati essent, quà *Bessus* cum suis properare
 dicebatur: ceteros pedites ordinatim sequi: ipse
 prima noctis vigilia inter ingressus, cum citat
 ius duceret, ad *x l.* stadia emensus, sub lucem
Barbaros incompositè abeuntes atq; inermes
 affecutus est. Pauci eorum confluxerunt: ceteri
 effuso cursu, conspecto *Alexandro* diffugere.
 Sed qui primo impetu excepto resisterunt, mox
 & ipsi aliquot desideratis, in fugam conuersi
 sunt. At *Bessus*, & fuga scelerisq; socij, qui
Darium curru auhebant, postquam *Alexan*
driam adesse senserunt, *Dario* à *Satibarzane*
 & *Barzanete* grauitè uulnerato, & ibidem
 semianimi, cum sexcentis ferè equitibus salutè
 fuga consuluerunt. Nec multo post *Darius*,
 prius

priusquam ab *Alexandro* uideri potuit, ex
 acceptis uulneribus interiit. cuius corpus reper-
 tum *Alexander* ob pristina fortuna reueren-
 tiam in *Persas* deportari iussit, atque regis se-
 pulcris inferri, in quibus cateri *Persarum* reges
 ante *Darium* condi consueuissent. Post hac
Ammynapem *Parthum*, qui sibi unâ cum
Mazeo *Aegyptum* tradiderat, *Parthorum*
 atque *Hyrcanorum* satrapen constituit: Et
 cum illo *Tlepoleum* *Pythophani*, unum ex
 amicorum numero, qui *Parthorum* & *Hyrca-*
norum rebus intenderent. Et hic quidem exitus
Darii fuit, *Aristophonte* *Atheniensem* rem-
 publi. administrante: uiri quidem, si rem mili-
 tarem spectes, nihil minus quàm ad res belli-
 cas nati: per cetera uerò, qui nihil indecorum
 regia maiestati perpetrarit. Imò nec potuit
 quidem. nam simulac regnare cepit, à *Gra-*
cis & *Macedonibus* uexatus est. Quapropter
 uolenti etiam non licuisset, populares suos iniu-
 ria afficere. *Viuenti* quidem multa alia super
 alia aduersa contigerunt, nec ulla requie frui
 potuit, ex quo regnare cepit. nam statim à re-
 gni initio clades illa ad *Granicum* amnem
 ab eo accepta est. Deinde *Aeoliâ* & *Ioniam*
 amisit, & utranque *Phrygiam*: *Lydos* quoq;
 & *Cares*, præter *Alicarnassenses*, nec multo
 post & *Alicarnassus* ei crepta: deinde omnis
 maritima regio, usque ad *Cilicas*. Post hac in-
 genti

genti pugna apud Isson uictus : in qua mater,
 uxor, ac liberi eius capti sunt: Phoenicia ac
 Aegyptus imperio eius detracta. In Arbeli
 superatus, amisso maximo exercitu, ex omni
 genere barbarorum comparato, ipse imprimis
 turpiter fugit. ad hac regno expulsus, errans,
 egensq; ad postremum proditus à suis, eodem
 tempore rex simul & captiuus, in uinculis fœ-
 distimè habitus, corum insidijs periit, à quibus
 salutem sperare debuerat. Hac tot mala & ca-
 lamitates uiuenti Dario acciderunt. At mor-
 tuo contrà, & finus dignam regio fastigio, &
 honesta filiorum educatio (namq; ab Alexan-
 dro educari institutiq; sunt) & Alexandri
 affinitas, qui eius filiam in uxorem cepit: ut
 beator post mortem, quàm in uita fuisse uidea-
 tur. Annos ferè 1. natus mortem obijt. Ale-
 xander autem unà cum ijs, quos Bessum perse-
 quens in fuga post se reliquerat, in Hyrcaniam
 profectus est. Sità est ab leua uia in Bactria-
 nos ferentis. & hac quidem mōtibus eductis atq;
 opacis diuiditur: phœnicis uerò eius in mare
 magnum porrigitur. Hac Alexander ibat:
 quòd acceperat externos milites, qui Darij sti-
 pendia fecerant, ad Pagrorum montes confu-
 gisse: Pagros ipsos eadem opera imperio suo
 subiicere in animo habens. Atq; in tris partes
 diuisi exercitu, ipse ut plurimū per breuissimos
 ac difficilissimos iramites, expeditiores è toto
 exer

exercitu delectos ducebat. Cratero cum suis & Amynta copijs, & aliquanto sagittariorum numero, ac paucis equitibus contra Tapuros misso. Erigyiam cum externis, & reliquo equitatu, via recta, caeterum longiore, currus ac sarcinas & caeteram urbem ducere precipit. Transmissis autem primis qui occurrerunt montibus, ibidem castrametatus, argyraspides, & ex phalange Macedonica expeditissimos quosque, & aliquantos ex sagittarijs, viam perdifficilem atque impeditam ingressus est: dispositis praesidijs, ubi quid discriminis esse uidebatur: neu Barbari montani in eos qui sequebantur, impetum facerent. Transgressusque angustias, iuxta exiguum quendam amnem (nomen obscurum est) castra in plano posuit. Huc loci Anabazanes, unus e Darij ducibus, & Phradaphernes Hyrcanorum ac Parthorum satrapes, & alij quidam Persarum, qui apud Darium in honore fuerant, ad eum profecti, sese in eius fidem dedere. In his castris quadriduum moratus, quos praefestatione in itinere reliquerat, ad se recepit. Et alij quidem tunc transierunt. sed cum montani Agrianos praesidia relictos inuasissent, iaculis repulsi proinus decesserunt. Mouens inde Alexander Hircaniam uersus, Zadracarta urbem Hyrcanorum petit. Quod ad eum uenire Craterus, & qui cum eo erant: non inuentis mercenarijs, Darium secutis: uniuersa

uersa regione, quam inquirentes peragrauerunt, partim vi, partim uoluntate in deditionem recepta. Erigyus quoque cum curribus et sarcinis eodem peruenit. Nec multo post Artabazus cum Cophene, Ariobarzane, ac Arsame filijs, et cum his legati ab exteris mercenarijs, qui Dario militauerant, et item Autophradates Tapuriarum satrapes, Autophradatem in satrapiam suam restituit. Artabazum ac liberos secum in honorem habuit: tum quod ex primoribus Persarum essent, tum propter eorum erga Dariam regem suam constantiam et fidem. Gracorum mercenariorum legatis ab eo fidem ac pacem petentibus, nullam se conditionem admissuram respondit, nisi se eius arbitrio potestatiq; permitterent: grauissime eos increpans, qui pro Barbaris aduersus Graciam contra Gracorum decreta militassent. qui cum nullam reliquam salutis uiam cernebant, cum se eius potestati permisissent, petiere uti quenquam e suis una mitteret: cuius aurore eate tuto ad eum proficisci possent. Ii circiter mille quingenti esse ferebantur. Itaque Andronico Aggerri, et Artabazo cum iisdem legatis ad eos missis, ipse in Mardos ire perrexit, assumpta argyraspidum manu, et prater hos sagittarijs, et Agrianis Cœni ac Amynæ copijs, ac dimidia amicorum parte equitum, equitibusq; iaculatoribus. Iam enim erat ab eo

con

constituti & ordines hastatorum equitum, magna; ex parte Mardorum provincia peragratâ, plerosq; illorum fugientes, quosdâ etiam resistentes interfecit, multis uinis in potestatem reductis. Ante ipsum eam regionem nemo hostiliter inuaserat, propterea quod loca illa aditu difficillima, & ipsi inopes rerû, ac ob eam causam sibi tuti uidebantur. Igitur nec Alexandrum qui eos inuasurus ferebatur, metuebant, potissimum quod eum tam ulterius profectum audierant, atq; ideo incautiones facilius oppressi sunt. Multi eorum & in finitimos montes confugerunt, qui & præalti & imperui sunt: ueluti Alexander ad eos penetrare non posset. Postquam uerò & ea loca adiri ab Alexandro conspicati sunt, missa ad eum legatione, & se & sua in eius fidem dederunt. Quibus receptis, ac dimissis, Autophradate satrapa gentis eius ac Tapuriorum designato, ipse in castra unde mouerat reuersus, Græcos mercenarios qui ad se uenerant. reperit: item Lacedæmoniorum legatos, qui ad Darium profecti fuerant. Hi erant Callistrides, Pausippus, Monimus, Anomanius, ac Dropides Atheniensis: quos comprehensos in custodiam tradidit. Sinopæorum legatis abeundi potestatem fecit, quod Sinopæi cum sub Græcis non essent, sed sub Darij imperio, non iniuste facere uiderentur, si ad regem suum legationem

l missi

misissent. Gracos quicumq; ante pacem & societatem cum Macedonibus iunctam apud Persas mercede militauerant, & item Heraclidem Carthaginiensem legatum dimisit. Ceteros secum eadem mercede, qua sub Dario meruerant, militare iussit: ijsq; Andronicum praefecit. Quibus peractis, inde mouens ad Zadracata opulentissimum Hyrcanorum oppidum, in quo regia erat, profectus est: ibiq; ad x v. dies commoratus est, sacrificio dijs rite facto, ludisq; gymnicijs perpetratis, in Parthos contendit. Inde uersus Aris montes, ac Susia Arcorum urbem, quò Satibarzanes Arcorum satrapes ad eum ueniens, sese in eius fidem dedit. Quo recepto, & popularium suorum praefide relicto, una cum eo Anaxippum, unum ex amicis, misit, iaculatoribus ei ad x l. traditis: quos custodes disponderet, ne qua iniuria ab exercitu per eorum agros transeunte fieret. Inter haec ad eum aduenerunt quidam Persarum, nuntiantes Bessum Persicam uestem ac tyarā rectam, regium capitis insigne, propalam ferre, ac pro Besso Artaxerxem se Asiaq; regem appellari. habere illum ex Persis, qui in Bactra effugerant, & ex Bactrianis complures: praeterea Scytharum foederatorum ad se aduentum expectare. Quibus cognitis, Alexā derecto acto iam omni exercitu, in Bactra iter arripit, quò Philippus Menelai ex Media ad eum

tum profectus est cum equitibus mercenarijs
 quibz praeerat, & Thessalis qui sua uoluntate
 in castris remanserant, ac peregrinis praeterea
 quorum Andromachus dux erat. nanq; Ni-
 canor Parmenionis argyraspidum praefectus,
 iam morbo corruptus decesserat. Eunti in Ba-
 tra Alexandro nuntiatur, Satibarzanem
 Arcorum satrapen, de quo antè diximus, oc-
 ciso Anaxippo, & equitibus iaculatoribus
 quos secum duxerat armatis, Arcis, & apud
 Ariacoana urbē (in qua regia Arcorū erat)
 congregatis decreuisse, postquam ulterius pro-
 gressum audisset, ad Bessum ire, & cū illius co-
 pīs se coniungere. Quae ubi accepit, intermisso
 in Batra itinere conuersus, assumptis equiti-
 bus ex amicorum ordine, iaculatorū equitatu,
 sagittarijs atq; Agrianis, & Amyntae Coe-
 niq; cohortibus, exteris ibidē relictis, & cū his
 Cratero, qui eorū ductor esset, ipse celeriter ad-
 uersus Satibarzanē & Arcos ducit: stadijsq;
 propè sexcentis biduo emensis, ad Ariacoana
 peruenit. Caterum Satibarzanes ut agnouit
 Alexandrū appropinquare, eius uelocitate cō-
 sternatus, cū opibus suis diffideret, cum paucis
 admodū equitibus profugit. multi nāq; suorum
 Alexandrū haud procul inde abesse certiores
 facti, ipsam ī fuga destituerāt. Alexander iter p̄se-
 cutus, quotquot defectionis participes nactus est,
 & qui desertis pagis domo abussent, alios in-
 1 2 ierfecit.

unum ex amicorum numero, qui ab Alex-
 andro literas ad duces exercitus qui tum erat
 in Media, detulit. hi erant Cleander, Sitalces,
 ac Menides: quibus omnibus Parmenio praeerat.
 Ab his Parmenionem interfectum: siue, quod
 haud uerisimile uideretur, Philota Alexan-
 dro insidias parante, Parmenionem patrem
 eius consilij ignarum fuisse: siue quidā etsi tan-
 ti sceleris particeps non esset, timendus tamen
 uideretur, filio interfecto: praesertim cum in
 magna existimatione tum apud Alexan-
 drum, tum apud exercitum esset, nec tantum
 apud Macedonas, uerum & apud externos
 milites, quos saepius & simul & separatim re-
 xerat. Ferunt quoque eodem tempore & A-
 myntam Andromeni in iudicium uocatum,
 & cum eo Polemonē, Attalum, Simmiamq;
 Amynta fratres: tanquam & ipsi insidiarum
 aduersus Alexandrum conscij fuissent, pro-
 pter amicitiam, qua Philota iuncti erant. idq;
 magis multitudini persuasum: quod Polemon
 unus ex fratribus Philota comprehenso ad ho-
 stes transfugerat. at cum Amyntas cum ca-
 teris fratribus permansisset, causamq; intre-
 pidus inter Macedonas dixisset, iudicium sen-
 tentia absolutum, nec diu dimisso concilio uti
 sibi ad fratrem reducendum liceret ire, postu-
 lasse: quod cum per Macedonas impetrasset,
 eodem die Polemonem reduxisse. ex eo manife-

stius Amynta innocentiam apparuisse. Eundem paulopost pagum quendam hostium oppugnantem, sagitta ictum occubuisse. Iudicium demum sententijs absoluto id tantum profuisse, quod vir probus & fidelis est habitus. Post hac Alexander equitatu amicorum Epheslionem Amyntoris, & Clytumn Dropidis praefecit. Diuisisq; in duas partes sodalium copijs (nam neque unum ipsum Philotam permissurus erat tanti equitatus ducem esse) ad eos peruenit, qui primum Agriaspas, postea Euergetas, quasi benefici appellati sunt, quia Cyrum Cambysae in expeditionem Scythicam adiunxissent. Hos in honore habuit: & quoniam iustitia studiosi essent, & tanquam qui Graecorum optime instituti, sunt se suamq; rempub. rectissime gubernarent, liberos esse iussit. ad hac ex finitimorum agris quantum petiere (paruo autem contenti fuere) ijs concessit. Post hac facto Apollini sacrificio, Demetrio uno ex corporis custodibus, quem Philotas consiliorum participem fuisse suspicabatur, comprehenso, in eius locum Ptolemaeum Lagi constituit. His actis, in Bactra aduersus Bessum ducere pergit. subactisq; in ipso itinere Drangis ac Dragogis, & Arachotis, Menona his praesidem dedit. Post hac Indos Arachotorum intimos inuadit. Atq; hasce gentis, quod omnis illa regio praeterquam quod niuib. per anni tempus obruebatur,

batur, omnium rerum necessariarum inops erat, quarum rerum causa exercitus uehementer laborabat, una excursionem uicit. Cumq; agnouisset, *Arceos* denuo arma sumpsisse, *Satibarzane* cum duobus milibus equitum, quos à *Besso* acceperat, in eorum agros crebras excursiones faciente: continuo *Artabazum Persam*, & cum eo *Erigyium* & *Caranum* ex amicis aduersus illum mittit, *Phratapherne Parthorum* satrape una cum ijs proficisci iussit. Vbi ad hostes peruentum, atrox praelium commissum est. nec prius *Barbari* in fugam inclinare ceperunt, quam *Satibarzanes* ab *Erigyio* iaculo transfossus cecidit. Quo casu territi *Barbari*, sese protinus in fugam coniecerunt. Inter hac *Alexander* ad *Caucasum* montem profectus, urbem in eo condidit, ac de suo nomine *Alexandriam* appellauit. Factoq; sacrificio dijs omnibus, quibus sacrificare consueuerat, *Proxe Persa* ei regioni preposito, & ex amicis *Niloxene Satyri* prefecto cum exercitu relicto, montem transgreditur. *Adon* *Caucasus*, *Aristobulo* autore, nulli montium qui sunt in *Asia* altitudine secundus (per id anni tempus ab ea parte ut plurimum nudus erat) in longum maximè porrigitur. nanque & *Taurum* montem, qui *Ciliciam Pamphiliamq;* determinat, ex *Caucaso* esse perhibent: & alios item permagnos montes, qui pro uarietate

4 . . . gens

gentium, à quibus incoluntur, nomina uariant. Nihil uerò in eo nasci præter terminthum, & silphium, idem ipse Aristobulus auctor est: & nihilominus multos in eo incolas esse, magnaq; pecudum & armentorum uim ibidem pasci. Silphiū nāq; pecudes amare: quod si ex longinquo per odoratū senserint, eò citatim ferri, floremq; depasci, radicem quoq; excauando corrodere: & ob hanc causam greges quàm procul Cyrenæos ab ijs locis arcere. alios septē obijcere: apud eos id gramen in pretio esse. Inter hæc Bessus cum Persis, qui participes proditiōnis in Dariū fuerant, & Bactrianis circiter septem millibus, ac Dais ultra Tanaim habitantibus, regionem Caucaso adiacentem uastabat: ut per solitudinem terræ interiectam, & commeatuum rerumq; necessariarū penuriam contineretur Alexander, quo minus ulteriores loca peteret. Verum hoc Alexandrū à proposito iungere haudquaquam retraxit, quāquam iter difficillimum esset, alta niue circumquaq; solium operiente. Bessus, ut agnouit Alexandrū haud procul inde abesse, Oxo flumine celeriter traiecto, nauibus, quīs copias transfuerat, igni corruptis, inde in Nautaca Sogdianæ regionis se recepit. sequebantur eum Spitamenes, & Oxyartes, cum equitibus Sogdianis, & Dais à Tanai profectus. Caterum Bactriani equites, ubi Bessum in una fuga

spem

spem salutis posuisse intellexerunt, alius aliò dilapsi, domum reuerterunt. Profectus deinde Drapsaca Alexander, recreato aliquantum ex labore exercitu, in Aornos & Baetra, maximas Bactrianorum turbes ducit, easq; admoto exercitu primo impetu cepit: atque in Aorni arce Archelao Androcli, uno ex amicis, cum ualido presidio relicto, ceteram Bactrianorum gentem domuit: ijsq; Artabazo Persa preposu, ipse ad Oxum amnem iter facit. Oxus e monte Caucaso oriens, maximus habetur omnium Asia fluminum, qui ab Alexandro cum copijs traiecti sint: Indorum fluminibus (sunt enim longè latiora) exceptis: in magnam mare apud Hyrcanos influit. Conanti Alexandro flumen transire, nulla se facultas offerre uidebatur. nanque eius latitudo ad sex maximè stadia amplectitur, altitudo latitudini non respondet: sed enim profundior, & sabulosus atque præarpidus est, molitionum ob id impatiens. omne præterea circum solum materia nudam. ad hæc magna temporis iactura futura uidebatur, si ex longinquo materia portanda esset fabricando ponti necessaria. Itaque tentorijs pelles detrahi, easq; minutis ac leuibus quibusdam festucis repletas, accuratè consui iubet, ne quid aqua intus influeret. quibus inscensis, uniuersum exercitum intra quiniuum diem flumen
l s trans

transiit : antequam traiceret, delectis quibusq; ex Macedonibus, aut atate aut bello fessis: item ex Thessalis, qui sua voluntate in castris remanserant : quos omnes domum remisit. In Arcos quoque Stasanorem, unum ex amicis, qui Arfacem Arcorum satrapem comprehenderet : quoniam rebus domi novandis studere ferebatur. ipsumq; in Arsacis locū suffecit. Traiecto autem amne contendebat, ubi Bessum cū copijs esse acceperat. Ac in itinere obvios habuit à Spitamene ac Datapherne nuntios, pollicentibus, si unum aliquem ex ducibus suis cum aliquātis copijs mitteret, se Bessum comprehensum in eius potestatem tradituros : quem licet nondum in vinculis, in potestate tamen iam haberent. Qua ubi audiuit, confestim Ptolemaeo Lagi pramisso cum tribus cohortibus ex amicorum equitatu, cunctisq; hastatis equitibus, ac Philota peditatu, argyraspidibus mille, & Agrianis, & sagittariorum parte, ad Spitamenem & Dataphernem contendat iubet : ipse paulo lentius quàm prius, agmen agit. Ptolemaeus decem dierum iter quadriduo emensus, eò peruenit: ubi Barbari cum Spitamene pridie castra habuerant. Ibi factus est certior, non esse Spitamenem & Dataphernem certā de Bessi traditione sententiam. Itaque peditibus relictis, ac subsequi iussis, ipse cum equis prænectus, in quendam pagum

quam improvise peruenit, ubi Bessus cum paucis milibus agebat. namque qui cum Spitamenene erant, iam discesserant, Bessum prodere hostibus ueriri. Igitur Ptolemaeus pago cum equitatu circumfesso (erat enim muro circumdatus) paganis circa portas denuntiari iubet, incolumes fore, si Bessum traderent. Quo audito, confestim Ptolemaeo intra pagum recepto, Bessus comprehensus uinctus est. Rediens igitur ad Alexandrium Ptolemaeus praemittit, qui percontetur, quo nam modo Bessum in conspectum suum adduci uelit. cui Alexander placere sibi, Bessum catenis uinctum ad se adduci nudum: et ad dexteram partem uia statui, qua ipse cum exercitu profecturus esset. Quo in conspectu adducto, interrogauit eum: Cur nam Darium regem suum ac necessarium, de se optime meritum, primum comprehensum in uinculis habuisset, deinde uinctum necasset. Cui Bessus: id non suum modo consilium fuisse, sed et omnium qui tunc apud Darium fuissent, uti eius uiri traditione sibi salutem apud uictorem quaererent. Tum Alexander Bessum uirgis eadi, ac per praconem pronuntiari, quaecumque illius de perfidia in regem suum ei ipse exprobrasset. deinde uerberatum remissi in Bactra, ibique occidi iussit. Hac Ptolemaeus de Besso. Aristobulus autem scribit: qui cum Spitamenene ac Datapherne erat, ad Ptolemaeum Bessum adduxisse, eumque nudis

et cat

& catenis uinctum Alexandro traditū. Post
 hac Alexander refecto equitatu (multi enim
 equi ex defatigatione perierāt, tam in transitu
 Caucaſi, quā in itinere ad Oxiam amnem) in
 Maracanda, qua in urbe Sogdiana gentis re-
 gia erat, iter cepit: indeq; ad Tanaim progres-
 ſus eſt. Huius fluminis fons, quem Orxanem
 alio nomine Barbaros uocare Ariſtobulus
 aſſerit, ē Caucaſo monte oriens, in Hyrcaniam
 mare prorumpit. Eſt & aliter Tanais, quem ait
 Herodotus Scythia fluminum octauū, ex ma-
 gno lacu ortum, in Maotim paludem exire. &
 hunc Tanaim, ſunt qui Aſia & Europa ter-
 minum ſtatuant. nanq; in Euxino ponto &
 Maotis ipſa, & Tanais qui in eam illabitur,
 Aſiam ab Europa diuidunt. quemadmodum
 fretum, quod inter Gades & Numidus inter-
 iacet, Lybiam ab Europa ſeparat: nec ſecus
 quā ipſa Lybia à reliqua Aſia Nilo flumi-
 ne dirimitur. Hic ex Macedonibus nonnulli pa-
 bulādi cauſa per agros uagati, à Barbaris in-
 terfecti ſunt: qui mox ex ipſa cede in montes
 aditu difficiles & confragoſos ſe receperunt. hi
 ad xxx. milia erant: aduerſus quos Ale-
 xander aſſumptis expeditioribus totius exerci-
 tus celeriter proſectus, cum magno conatu in
 collem niteretur, multis loci iniquitate primo
 aſcenſu uulneratis, Macedones à Barbaris re-
 pellebantur. Ipſe Alexander dum ſe audacius
 in hoſt

in hostes infert, crux sagitta traiectus est. ut cūq;
 tamē depulsis ē colle hostibus locum cepit: quo-
 rum alij à Macedonibus interempti, alij ē ru-
 pibus sese precipitantes interierunt, ut ex tanta
 multitudine vix octo milia euaserint.

ARRIANI NICOME-

DENSIS. DE REBUS GE-

stis. *Alexandri Magni re-
 gis Macedonum.*

Liber IIII.

A V D multo post ad Ale-
 xandrum profecti sunt legati
 à Scythis, quos Abios, quasi
 nullius patrimonij possessores
 uocat: quos Homerus magno-
 pere, ut iustissimos laudat. Hi Asiam incolūt.
 liberos maxime facit paupertas, & iustitia
 gentis, qua inter se utuntur. Eodem aduenire
 legati & à Scythis, qui Europam incolunt.
 Cum his legatis redeuntibus Alexander quos-
 dam ē suis misit. sub prætecto iungenda cum
 Scythis amicitia & societatis: re autem uera,
 ut sitam regionis, ut multitudinem eorum ac
 mores, & quo armorum genere uterentur co-
 gnosceret. Cogitabat iuxta Tanaim, urbem sui
 nominis condere: namq; loci natura ad magna
 ac opulenta urbis sedem sibi peridonea uisa est:
 nam peropportuna ad bellum Scythia trans-
 annena

annem incolentibus inscendum. Magnitudinem autem futura urbis tam ex ipso auctoris nomine, quam ex incolarum frequentia concipiebat. Dum urbem condit, finitimi fluvio Barbari in urbes suas praesidio missos hostiliter obtruncant, urbesque communiunt. Quorum rebellionem audita, Sogdianorum plurimi ab ijs sollicitati, qui Bessam antea comprehenderant, illis se propius iunxerunt: iique Baetrianorum nonnullos in societatem defectionis facile ad se traxerunt, siue quod Alexandriam timerent, siue ob rumores vulgo sparsos, Alexandriam eius defectionis causa ad Zariaspa urbem in Sogdiana pollentem, conuentus agere instituisse, eius gentis principibus uiris eò accersitis, id autem nullo commodo Sogdianorum fieri. Hac ubi Alexandro nuntiata sunt, scalis quamprimum per pedites parari iussis, primum Gazam urbem petit, qua sibi à castris discedenti proxima erat. namque in septem oppida eius regionis Barbari confugisse ferebantur. Cratrum Cyropolim mittit, ceterarum urbium eius gentis amplissimam, in quam Barbarorum magna manus confluxerat: mandatis traditis, uti admotis propius castris, dispositisque tormentis, urbem uallo fossaque circumdant: eo uidelicet consilio, ne ceteris urbibus circumuallati ferre opem possent. Ipse ut primum Gazam peruenit, ex itinere, quo magis oppidanos terret,

ret,

ret, propositoq; pugna signo moenia inuadi,
 scalasq; diuersis locis in circuitum inferri im-
 perat. Tum funditores, sagittarij, ac iacula-
 tores peditibus immixti, impetu facto eos qui
 de muro pugnabant incessere, atq; infestis te-
 lis petere, iacula quoque machinis torquere.
 Quapropter muro defensore breui nudato, fa-
 cile fuit scalas ad mouere, Ex quo Macedo-
 nes haud difficulter murum conscendunt. quod
 fuit eo facilius, quod murus è luto structus,
 humilisq; erat. Superatis moenibus, Macedo-
 nes urbem ingressi, mares omnes Alexandri
 iussu interimunt, foeminis, pueris, atque omni-
 bus Gezensum bonis in praedam datis. Dein-
 de ad aliam urbem ducit, opulentia huic pro-
 ximam, eodemq; modo conditam: eoq; die de-
 bellatam, maribus caesis, militi diripiendam de-
 dit. Tertiam deinde aggressus, postridie primo
 impetu cepit. Interim dum hasce urbes cum
 peditatu expugnat, equites ad duas reliquas
 vicinas urbes procul obseruatum mittit, ne
 qui inde egrederentur, per quos de captis ur-
 bibus scire possent, quo sibi persequendorum
 in fuga labor adimeretur, Oppidani postquam
 ex fumo et trepide fugientibus, urbem pro-
 pinquam expugnatam esse cognouerunt de-
 fertam, dum gregatim fugiunt, in ipsam
 equitatum inciderunt: ijq; ferè omnes ca-
 si. Hisq; quinque oppidis biduo captis,
 ac direp

ac direptis, Cyropolim ducit, ceterarum urbium opulentissimam, ac celsiore muro communitam: utpote quæ à Cyro condita, eiusdem regia erat, in quam magna Barbarorum multitudo, & eorum quidem totius gentis pugnacissimorum se receperat. Et quoniam haud huiusmodi esse uidebatur, quæ primo impetu à Macedonibus capi posset: cogitabat Alexander tormentis admotis mœnia quaterere, oppidumq; clandestino introitu superari posse, assumptis argyraspidibus, sagittarijs, & Agrianis. Barbaris in machinamenta & oppugnatores conuersis, clam primo cum paucis per torrentis aluicem ingreditur: refractisq; portis, quæ ad eam partem uergebant, confestim & alios milites introducit. Tum Barbari clamore hostium excitati, protinus in eos conuersi, prælium acre committunt. In ea pugna Alexander caput & ceruicem lapide percussus, Craterus sagitta, & alij quidam copiarum duces icti. At nihilominus Barbari è toto foro, in quo pugnebatur, à Macedonibus summoti sunt. Interim qui ab alia parte urbem oppugnabant, cum muros ab oppidanis desertos conspicerent, strenuè conscendunt: & primo quidem tumultus capte urbis, cæsi sunt ex hostibus circiter octo milia: reliqui enim ad quindecim milia in arce confugerunt: quæ circumfessa, cum propter aquarum inopiam obsidionem tolerare non possent,

possent, altero die deditionem fecerunt. Septimum deinde oppidum adortus, primo insultu cepit. Ptolemæus ab oppidanis deditionem non expectato prælio factam scribit. Aristobulus autem. Et hoc quoque oppidum resistentibus oppidanis vi captum, maresque omnes in eo comprehensos, obtruncatos: quos Ptolemæus ait in exercitum distributos, ac vinctos custodiri iussos, donec ex ea regione cum exercitu egredere-
tur. ne quis eorum qui rebellassent, in his locis relinqueretur. Dum hæc geruntur, Scytharum exercitus, qui in Asia erat, ut audiuit Barbarorum quosdam trans flumen incolentes ad Alexandrum defecisse, ad ripas Tanais accessit, eo consilio, ut si qua insignis novitas in ijs locis fieret, in belli societatem contra Mædones coirent. Eodem tempore nuntiatum est, Spitamenem cum copijs eos obsidere, qui Maracandis præsidio relicti fuerant. Itaque Alexander confestim adversus Spitamenem, Andromachum, Menedemum, Et Caranum mittit: Et cum his ex equitatu amicorum ad sexaginta, ex mercenarijs octingentos, Carano duce: pedites mercenarios mille quingentos, quibus præposuit Pharnuchem interpretem, genere quidem Lycium, ceterum lingua eius gentis peritum, Et quo ad cetera quæ in his locis agenda essent commodissimum. Ipse urbem, quam condere cogitauerat, intra vice-
mum

m

mum

mun diem muro circumplexus, traductis eò
 Græcis quibusdam mercenarijs, ac Barbaria
 finitimis, qui sola uoluntate in eam urbem è
 sedibus suis transmigrarunt: & item Ma-
 cædonibus, quos atas imbelles fecerat: sacri-
 ficio primam dijs, quibus consueuerat, ri-
 te perpetrato, equestres ludos ac gymnicos
 edidit. Verum enimvero cum intueretur Scy-
 thas à fluminis ripa non recedere, quin etiam
 sagittis cis flumen (quod in ea parte modi-
 ca latitudinis erat) suos incesse, ac temere
 in se atque exercitum probra iactare: Scy-
 thas metu non adire, cogniturum quid inter
 Scythas & Barbaros Asiaticos intersu:
 irritatus huiusmodi uocibus, flumen transire
 constituit, pellibus quibus transueheretur exer-
 citus parari iussis. Facto igitur pro transitu
 sacrificio, cum non litasset, extaq; aduersos
 exitus portenderent: quanquam ob eam rem
 commotus, prælio abstinuit: postquam tamen
 pergentibus Scythis exprobrare ignauiam &
 timiditatem, & sacrificia rursus facto ite-
 riam sibi periculum portendi. Aristander mo-
 neret, iam ira impatiens: Satius est (inquit) pe-
 riculo sese offerre, quàm tota penè Asia sub-
 acta, Scythis ludibrio & contemptui esse, quod
 Dario Xerxis patri olim accidisset. Tum
 Aristander regem commotum intuens, Ego ue-
 rò (inquit) rex, non ea qua te maxime uelle exi-
 stinem.

flimem, sed qua tibi diuinitus portendantur, dā-
 cturus sum. Alexander nihilominus paratis
 ad transitum pellibus, & iam exercitū fluminī
 instante, tormentis in Scythas ripis obequit an-
 tes procul iaculantibus: cum quidam Scytharū
 uulnerati essent, unus etiam sentum & tho-
 racem transfossus, & ex equo prolapsus, lon-
 ginquo iaculorum iactu, simul strenui uiri nece
 perterriti, parumper à ripa retro cesserunt.

Quos alexander iaculorum coniectu perturba-
 tos conspiciatus, cum ingenti tubarum sono ex-
 ercitu sequente flumē ingreditur: praemissis fun-
 ditoribus ac sagittarijs, qui procul à ripa hostes
 arcerent, ne prius illi phalangi exeunti occurre-
 rent, quàm uniuersus exercitus traiecisset. Omni-
 bus autem transgressis, cum equites mercena-
 rios & iaculatorum turmas quatuor primum
 in Scythas immisisset, Scythae ipsi plures circum-
 fusi, eos impetu facto feriebant: simul, utpote ex-
 peditiones, haud difficulter in diuersa refugie-
 bant. Quod ubi Alexander animaduertit, sa-
 gittarios & Agrianos, atq; alios leuiter ar-
 matos, quīs Balacrus praerat: trīs praeterea
 equitum ordines ex amicis, atq; omnes hastatos
 equites, eodē mittit: ipse deinde cum reliquo equi-
 tatu hostes inuadit. Ac per hunc modū ludifi-
 cādi potestas Scythis crepta est. nā equitatus ijs
 imminēbat, & leuiter armati equitibus immi-
 xti, eos artibus suis uti nō sinebāt. Tū Scythae in
 fugam

fugam conuersi, circiter mille in pugna caesis,
 & in ijs uno ex ducibus, Sattrace nomine: cap-
 tis ad C. L. Erat in ea regione pestilens aqua.
 Itaque cum fugientes Scythas insequeretur
 Alexander, & ex nimio labore, aestu ac situ
 fatigarentur, epota aqua, subita ventris solu-
 tio secuta. quae res Macedonas ab insequendis
 hostibus remorata est. Quod ni ita contigisset,
 omnes profecto aut interfecti fuissent, aut ca-
 pti. Alexander in summum uitae discrimen
 adductus, retro unde mouerat, in castra rela-
 tus est. Atq; ita Aristandri uaticinium, quo
 praedixerat uitae regis periculum portendi, re
 comprobatum est. Haud multo post legari à
 Scytharum rege ad Alexandrum accesserunt,
 factum excusantes: Non esse ei illata arma
 communi Scytharum consilio. illos qui iniu-
 riam fecissent, spe praeda allectos, latrocinatum
 uenisse: regem paratum imperata facere. Qui-
 bus Alexander pro tempore humaniter re-
 spondit. Neq; enim è dignitate sua esse existi-
 mare, si de fide sua dubitari uideretur, non
 exire in aciem, Scythasq; bello persequi: quod
 eo tempore à rationibus suis alienum ducebat.
 At Macedones, qui Maracandis in arce ob-
 sidebantur, cum Spitamenes cum copijs, quas
 habebat, in arcem impetum fecisset, subita eru-
 ptione quibusdam hostium interfectis, ceteris
 repulsis, incolantes sese in arcem receperunt.

Postq

Postquam uerò eos qui ab Alexandro Maracanda auxilio obseſſis miſſi fuerant, nuntiatum eſt Spitameni a propinquare, obſidione arcis deſtituta, ipſe uerſus regiã Sogdianorum contendit. quem feſtinantiuſ abeuntem, Pharnuches cum copijs ſibi attributis ad Sogdiana regionis montes inſecutus, cum aſſequi non poſſet, Scytharum paſtores temere adortuſ eſt. Quamobrem iritatis Scythiſ, Spitamenes cum equites propè ſexcenti eorum ad ſe acceſſiſſent, parumper conſtitit, acieq; ad Scythica ſolitudinis initium loco plano inſtructa, nec expectare hoſtes audebat, nec inuadere: ſed Macedonum phalangem cum equitatu prateruolans, ſagittis inceſſebat. Ac mox irruentibuſ in ſe Macedonibuſ, declinato impetu refugiebat. nanq; equoſ & uelocioreſ ad fugam, & recentioreſ habebat: cum quidem propter continuata itinera, & pabuli inopiam, equi Ariſtomachi laſſitudine conſecti eſſent: quos ſiue perma-
nenteſ, ſiue retrocedenteſ Scythia urgebant. Multis itaq; uulneratiſ, quibuſdam etiam occiſiſ, Macedoneſ quadrato agmine ad Polytimetiam annẽ proximũ ſenſim ſeſe recipiebant: eo conſilio, ut in ſyluam flumini circianieſtam ſeſe inferrent, quo Barbariſ ludificandi poteſtate adempta, ipſi peditatu ui poſſent. Cæterũ Caranuſ equitum præſectuſ, non communicato conſilio cum Andromacho, tranſire

flumen conabatur, tanquam tutiore loco equitatus esset futurus. Trajicientem pedites sequebantur, non tam usquam imperio aut iussu, sed metu compulsi. ipsq; temere ac passim, per altas ac precipites ripas flumen intrabāt. Quod Barbari conspicati, & ipsi à diuersis partibus uadum ingressi sunt. & alij quidem eos, qui iam transierant, persequabantur, ac sese in tutum recipiebant: alij oppositi, transire conantes in ipso flumine interficiebant. Quidam ab lateribus procul sagittis feriebantur: pars intrare parantibus instabant. Quibus difficultatibus undique circumueni Macedones, in breuem quandam insulam refugiunt. Quos circumfusi cum equitatu hostes, procul sagittis interemerunt: prater paucos, quos captos occiderunt. Aristobulus scribit, magnam Gracorum partem Scytharum insidijs oppressam: qui in hortis proximis abditi, ex improviso superuenere. Pharnuchem ducatu Macedonibus, qui cum illo erant, tanquam rerum bellicarum imperitum cedere uolentibus: illū magis ab Alexandro missum propter linguę cōmercian, ut Barbaros mansuefaceret, quàm ut eo duce in praelijs uterentur: se & Macedonas, & regis amicos esse. Cumq; Andromachus, Caranus, & Menedemus ducatum abnucrent, partim ne uiderentur regis mandata contempsisse, partim quod si quid sinistri euenisset, metuebant.

non

non solum de periculo suo, sed etiam ne totum exercitum sua culpa in discrimen adduxisse arguerentur. Perturbatis & altercantibus, ex improviso superuenisse Scythas, atque eos occidisse, ita ut ex equitatu non plus $\times 2$. de pediatu non ultra ccc . seruati sint. Quibus Alexander renunciatis, milium clade conturbatus, statuit confestim aduersus Spitamenem ac Barbaros ducere: assumptaq; parte equitatus amicorum, atq; argyraspidis, sagittarijs, & Agrianis, & phalange expeditioribus, in Maracanda, quò Spitamenem reuersam obsidere arcem acceperat, magnis itineribus contendit: tri-duoq; mille & quingenta stadia profectus, quarto die sub ortum lucis, haud procul ab urbe peruenit. Quod ubi Spitamenes agnouit, non expectato eius aduentu, destituta repente obsidione, inde abiit. Alexander uerò eos persequabatur. atq; ubi eò peruenit, ubi pugna commissa fuerat, militibus pro loci conditione sepultura datis, eos fugientes Alexander ad Scythia deserta persecutus, cum non assequeretur, retro conuersus eorum agros depopulatur, interfectis Barbaris Macedonum necn. consijs, qui in loca munita confugerant: totamq; eam regionem, quam Polyimetus amnis irrigat, peragravit. Namq; ubi sub terras penetrans arena sese ingerit, omnis ulterior regio si-
ci deserta est. euanesce autem, cursumq; pro-

rinus sistit, quamvis ingentem aquariam mo-
 lem uehat. Nec ipse modo Polytimetus, uerum
 & alij quidam magni ac perpetui amnes:
 Epardus, per Mardos excurrentes: Areus, à
 quo Arei appellati: Etymander, qui per Euer-
 getas illabatur. neq; ullus harum Peneo Thef-
 salie fluuiio minor est, qui per Tempe effluens,
 in mare prorumpit. Polytimetus certe Peneo
 multo amplior. His rebus gestis Alexander
 Zariastra summa iam hyeme profectus est: ibi
 milites in hybernis habuit. Interea ad eum
 profecti sunt Phrataphernes Parthorum sa-
 trapes, ac Stasanor ad Areos missus, ut Ar-
 sacem comprehenderet: quem uinctum, & cum
 eo Barzanem, quem Bessus Parthis satrapem
 constituerat, & alios quosdam, qui pro Besso
 sumptis armis defecerant, perduxerunt. Per
 idem etiam tempus accesserunt è mariuina ora
 Epocillus, Melannidas, & Ptolemaus Thra-
 cum ductor: qui & pecunias cum Menete mis-
 sis, & fœderatorum milites deduxerant: &
 item Asander, & Nearchus cum Græcis mer-
 cenarijs: ac Bessus Syriæ satrapes, & Ascle-
 piodorus equitum ductor, cum copijs à nauibus.
 Hic Alexander omnibus conuocatis, concione
 habita Bessum introducit. accusatoq; uehemen-
 ter perfidiæ in Darium, nares amputari, aures
 mutilari imperat, Deinde fidei custodibus tra-
 ditum, in Ecbatana mittit, ut Medorum Per-
 sarmæ

Jarumq;, quorum regem prodiderat, sententia
condemnatus, morte mulctetur. Ego uerò hanc
de Besso ulionem non multum probauerim.
quin omnino eiusmodi membrorum mutila-
tionem efferatam potius, ac Barbaricam dixe-
rim. Adductum uerò regem arbitror, *Medicæ*
Persicæq; superbie amulatione, & exemplo ta-
lium regum indulgentia, licentiæq; in popula-
res suos: quæ quidem nec satis aqua, nec conue-
niens erat. Neque illud minus absurdum pu-
tauerim, quòd mutato patrio habitu, *Persicam*
uestem assumpsit, cydarimq; regium capitis
insigne eoriam quos uicisset: cum se ex *Herculis*
genere prognatum esse predicaret. Caterum si-
quid aliud, potissimum *Alexandri* res me ad-
monet, quenquã, siue is uiribus polleat, siue ge-
nere excellat, siue fortuna *Alexandrum* exu-
peret, siue quis deuicta *Asia* imperio (quod il-
le animo destinauerat) *Aphricam* adiun-
gat, & cum his *Europam* continuet, nisi mo-
deratio animi adsit, foelicem esse non posse.
Hoc igitur loco *Cliti Dropidis* casum enarra-
re, qui *Alexandro* magnam infamia notam
attulit, quamuis aliquanto post acciderit, non
alienum fuerit. Esse diem quendã sacrum *Dio-
nysio* apud *Macedonas* ferunt, quo *Alexan-
der* singulis annis ipsi *Baccho* sacrificare con-
sueuisset. Eo die *Alexandrum* neglecto *Dio-
nysio*, *Castori ac Polluci* facto sacrificio uo-

m ; sa per

ea persoluisse. coniunioq; instituto, & in longan Barbaro more protracto, iam immutatis ipsius moribus, omnibus uino incallescens, in sermonem de Castore & Polluce uentum esse. quo'nam modo eoriam origo à mortu libus in Iouem patrem relata esset. quosdam etiam ex presentibus adulandi causa Alexandrum Castori & Polluci contulisse: ut sunt hominum studia in assentationem, regum perniciem semper prona. Nec defuisse, qui ipsum Herculi comparandum dicrent: sed inuidiam uiuentibus obstare, quo minus illi debui honores tribuerentur. Non erat obscurum, Alexandri ad Barbaros mores transitionem, regi q; adulantium uoces Cliti graues esse. Tum etiam utro stimulante percitum Clitum, ferre non potuisse, dys contumeliam fieri: Heroum q; res gestas, quo Alexandri aures demulcerent, deprimi. Non esse res Alexandri tantas, aut tam admirabiles, quantum illi uerbis efferrent, quin etiam Macedonas parte ab illo gloria consores esse. Hæc atque huiusmodi Cliti uerba Alexandro grauiam fuisse, & ob id dixisse (quod ego tamen haud laudauerim) Adulatoribus neque assentiendum, neque aduersandum esse. Postquam uerò sermone producto, & in Philippi patris mentionem uentum est, temere illius facta, uti Alexandro placerent, deprimentibus: tuam Clitus in furorem uersus, praelatis

prælati Philippi rebus, exprobrare coepit. Alexandro, equestri pralio apud Granicum annem commissio à se servatum esse. simul manum extollens: Hac te (inquit) Alexander tunc dextra servavit. Quibus verbis Alexander commotus, itaque impatiens, repente consurgit, cumque à circumstantibus teneretur, non desinebat tamen Clitum contumeliosas & turbulentas in eum voces iactare. Cumque Alexander argyraspidus appellans inclamaret, accedente nemine, in eundem se statim redactum esse vociferari, quo Dariam à Besso comprehensum: nec quicquam iam amplius sibi, quam regium nomen non superesse. Quæ voce audita, cum esset dimissus, correpta lancea, vel (ut alij volunt) sarissa è manu cuiusdam ex circumstantibus, Clitum transverberatum interemit. Aristobulus, unde hac temulentia incesse, non ostendit: sed Clitum modo in culpa fuisse asserit, quem cum per portam transmuros & fossam arcis Ptolemaus Lagi repente subduxisset, denuo reversus, ac se Alexandro illum inclamanti nomine offerens: En tibi Clitum, quem petis ô Alexander, inquit. Ego verò ut Clitum de contumelia in regem reprehendendum censeo, ita & Alexandrum, qui se à duobus maximis in vita vitij, ira atque ebrietate, quæ vel primo homini turpissima sunt, superari passus sit. Rursus Alexandrum laudaverim, quod eum

mox posito nino resipiscentem, poenitentia facti coeperit. Sūt enim qui tradant, eum facinore quod patrarat animaduerso, hasta illi qua Clitum occiderat, moriendi animo incumbere noluisse: tanquam sibi haud amplius honestum esset inter homines uiuere, qui amicum hominem uita priuasset. uerum ab amicis retentum. Sed scriptorum pleriq; nulla de hac re mentione facta, tradiderunt, postquam resipiscens ad se redijt, illum multo cum eiulatu supra letulum se iniecisse, Clitum nomine crebro compellantem, ac Lanicem Cliti sororem Dropidis filiam, nutricem suam, uirum se factum pulchra illi pro lactis alimentis praemia, pulchramq; mercedem pro alijs secum militantibus interfectis redditurum, qui fratrem eius sibi charissimum sua manu interemisset, interfectorem se amicorum clamitans: eoq; poenitentia atque indignationis processisse, ut cibo ac potu triduum abstinuerit: ac perseueraturus in eadem inedia fuerit, nisi ab amicis consolantibus, & in Clitum facti culpam referentibus, à suscepto moriendi cōsilio retractus fuisset: quorum hortatu egrē eādem cibum cepisse, ac proxinus Dionysio sacrificasse, cuius ira uates aiebant id euenisse, quod sacrificium eius stato die neglexisset. Ego uerò ut Alexandri factum damnauerim, uia errati confessionem, & poenitentiam laudandam puto. Sunt autem qui scri

scribant, *Anaxarchum* sophistam consolandi causa ab amicis accersitum ad eum uenisse. Cumq; in lectulo iacentem ac suspirantem offendisset, oborto risu dixisse: Ignorari à mortalibus, cur sapientes iustitiam *Ioui* assistentem fecerint, id uidelicet ab ijs ea ratione excogitatum, ut quicquid ab ipso *Ioue* decerneretur, id iuste factum putarent. oportere igitur, quæ magno à rege fierent, iusta existimari: primum quidem ab ipso rege, deinde à mortalibus ceteris. Quæ cum dixisset, *Alexandrum* tanquam sura essent, nonnihil mœrore releuatum esse. Ceterum in summum errorem, & grauiorem eo in quem inciderat (ueluti ego existimo) *Alexandrum* induxit, si illam putauit esse sapientis uiri sententiam, Non oportere regem cum delectu iusta agere: sed quicquid ab eo agatur, decernaturus, qualecunque id sit, iustum habendum esse. Nam & uoluisse se pro deo haberi, coliq; *Alexandrum* fama est: ut qui magis *Ammonem* patrem, quàm *Philippum*, aut credebat, aut ceruè credi uolebat. Sed cum iam patrijs moribus relictis, in *Medorum* ac *Persarum* mores transisset, cultumq; corporis Perficiam induisset, non uidebatur ob eam rem ullis adulatoribus, ac ne sophistis quidem, siue *Anaxarcho*, siue *Agide* poëta *Argiuo* indigere. Hæc autem non probabat *Callisthenes* *Olynthius*, *Aristotelis* auditor, quanquam
mori

moribus aliquantum agrestior : sed potius , ut
 à rege aliena , detestabatur. Cui ut prorsus in
 hac re assentior , ita in eo quod Alexandriam
 & Alexandri facta , se & suis scriptis infe-
 riora esse predicabat , si ita est , ab illo dissen-
 tio. Sed non ideo ad Alexandrum accessi-
 sisse , ut sibi gloriam compararet : sed uti Ale-
 xandrum inter mortales illustrem & glorio-
 sam redderet. nec Alexandrum in eam opi-
 nionem ac spem diuini honoris , ex ijs qua ex
 Olympiade matre de conceptu suo audisset , sed
 magis ex his qua de eo scripsisset , erectum esse.
 Sunt etiam qui scribant , cum aliquando à
 Philota interrogatus esset , quem maxime pu-
 taret ab Atheniensibus in honore haberi : re-
 spondisse , Harmodium & Aristogitona , eo
 quod sublata tyrannide alterum ex tyrannis
 interfecisset. Cumq; rursus ex eo Philotas qua-
 sisset , Num ei qui tyrannum occidisset , tutum
 esset apud omnes Græcos profugium ? respon-
 disse , Quandoquidem nusquam alibi , ac apud
 Athenienses certò esse. Illos aduersus Euri-
 sthem Græcia tyrannum pro filijs Herculis
 bellum suscepisse : quoniam modo etiam Ale-
 xandro , Persico more se adorari petenti , resi-
 sterit ? Hac accepimus , Alexandrum ac So-
 phistas , & ex Persis ac Medis illustriores ,
 qui apud se essent , inter potandum in huiusce
 rei mentionem ex composu uenisse : Anaxar-
 chum

etiam uerò dicere coepisse, multo aequius quam
 uel *Herculem*, uel *Dionysium*, *Alexandrium*
 deum haberi: idq; non modo propter magnitu-
 dinem atque præstantiam rerum gestarum,
 uerumetiam quòd *Dionysius Thebanus* fuisset,
 genus hominum *Macedonibus* haudquaquam
 uirtute ac fama comparandum: *Herculem* ue-
 rò *Arginum* nec ipsum conferendum, nisi quòd
Alexander genus ab eo duceret. *Iustinus* itaq;
 esse regem suum *Macedonas* diuinis honoribus
 excolere. Neq; enim dubitandum esse, postquam
Alexander è uita concessisset, fore ut à mor-
 talibus inter deos referretur. Quapropter igitur
 aequius, adhuc uiuentem diuino cultu prosequi?
 quandoquidē post mortem nullus ad eum fru-
 ctus ex impensis honoribus esset accessurus.
 Hac atque huiusmodi cum *Anaxarchus* di-
 xisset, et *Barbari* consentientes incipere se
 uelle *Alexandrum* adorare dicerent, *Mace-*
dones circumstantes, quibus id graue esset, moe-
 stum silentium retinere. At *Callisthenes* lin-
 gua liberior: Ego uerò (inquit) ô *Anaxarche*,
Alexandrium nullo prorsus honore humano
 indignum censoo. ceterum diuini atq; humani
 honores definiti sunt. Ad deos quidem perti-
 nent rēpta, statuae, luci, sacrificia, libationes. rur-
 sus hymni deorū sunt, laudes hominū. homines
 quidē à salutaribus osculari mox est: diuinitas
 autē, quoniā in supernis sedē suā tenet, neq; sat
 est eam

est eā à mortalibus cōtingi, propterea adorāda colitur. Dīs etiā chori, & pānes celebrantur: nec est mirandum, quōd alijs alijs honores superis instituti sint, cum & Heroum quoq; honores à deorum cultu differant. Non itaque decet hac confundi, & mortalem quempiam per honorum excellentiam supra humanum modum extolli, opprimi indignè deos: quod sit, si dīs & hominibus par honor tribuatur. Neq; enim pateretur Alexander, priuatum hominem honores regie maiestati debitos, suffragijs illegitimis usurpare. Quapropter magis par esset indignari deos, si quis diuinos honores aut ipse sibi adstruat, aut persuasus recipiat oblatos. Alexandriū quidem haud ambiguum, haud multum à perfecto uiro abesse. eumq; inter bonos optimum, inter reges principem, inter exercituum duces imperio dignum ante omnes uideri. Te uerò, ô Anaxarche, si quisquam est quem deceat, maxime oportuit hos atque huiusmodi sermones Alexandri auribus infundere, eumq; oratione tua à cōtrarijs rebus deterrire: cuius ille quotidiana consuetudine propter sapientiam & eruditionē uitur. Huius inquam, sermonis non decuit autorem te esse: sed potius meminisse, te non id Cambyse, aut Xerxi suadere, sed Alexandro Philippi filio, ex Achillis atq; Herculis genere prognato, cuius proani ex Argis in Macedoniā profecti

fecisti, non ui, sed lege regnum tenuerant. Quin-
 etiam nec ipsi Herculi, cum adhuc inter morta-
 les ageret, diuinos honores Graci exhibere su-
 stinuerunt: imò ne mortuo quidem, antequàm
 Delphicus Apollo ipsam pro dea habendum
 esse iusserit. Quod si ex eo, quoniam inter Bar-
 baros uersamur, oportet Barbaros sensus in-
 duere: tum te oro Alexander, Gracia ut me-
 mineris, cuius gratia hac omnis expeditio abs-
 te suscepta est, uti eius imperio & gloria A-
 siam adijcias. Nunc iam cogites necesse est, ubi
 in Graciam reuerteris, an Gracos, liberrimos
 populos, te uti adorent cogere statueris: an ijs
 hoc munere absolutis, Macedonas tantum hac
 contumelia oneraturus sis: uel potius distinctis
 pro diuersitate gentium honoribus, à Graciis
 quidem ac Macedonibus patrio more, à Bar-
 baris uerò Barbarico ritu coli uelis. Sin illud
 obijciatur, Cyrum Cambysæ filium primum
 mortaliū omnium à Persis ac Medis diuinis
 honoribus affectum: cogitare oportet, eundem
 Cyrum à Scythis, pauperibus ac liberis homini-
 bus castigatum: Darium priorem ab alijs
 Scythia: Xerxem ab Atheniensibus ac La-
 cedæmonijs: Artaxerxem à Clearcho ac Xe-
 nophonte, cum decem modo milibus hominum:
 hunc autem Darium ab Alexandro, huma-
 nis adhuc honoribus contento. Hæc atque
 huiusmodi magna quadam eloquentia & li-
 n
 beritate

bertate lingua differentem Callisthenem, Ma-
 cedones libenter audierunt. quo cognito Ale-
 xander contritus, continuo ad Macedonas
 misit, qui ambirent, uti adorationis memores
 essent. At Persae consurgentes, ij qui dignita-
 te praestabant, regem ex ordine Persico ritu
 adorare coeperunt. Cuius Leonnatus, unus
 ex amicorum cohorte, Persam quendam inde-
 core adorantem conspexisset, ob idq; gestum
 illius ut ineptiam irrisisset: rursus indignatus,
 adorare ceteros uetuit. Sunt qui scribant, cum
 Alexander phialam auream in corona pro-
 pinaret, ijs prius propinasse, quibus cum de se
 adorando conuenisset: singulos postquam li-
 basset, adorasse eum simul, & osculatos esse.
 ubi ad Callisthenem uentum, exurrexisse illum
 ac libasse, & omissa adoratione Alexan-
 drum osculari uoluisse. Forte autem tunc ser-
 monem rex cum Ephastione habebat: & ob
 eam rem minus aduertebat, qua ab illo fieret.
 Itaque fallere regem potuisset, ni Demetrius
 Pythonactis unus ex amicis Alexandrum
 monuisset, non esse eum sanctum adorationis
 officio. Quam ob rem Alexander appropin-
 quantem ab osculo repulit. Tum Callisthenem
 commotum dixisse ferunt, osculo uno non plus
 amisso hinc facessam. Ego uero, ut nihil omni-
 no earum rerum qua ignominiam Alexan-
 dro afferrent, ita nec duos Callisthenis mo-
 res

res

res ullo modo probo. Sed illud asseuerauerim, si quis deseruire regi cuiquam in animum inducat, illius decori & gloria feruendum esse. Quapropter non omnino alienum, neq; mirum existimo, si Alexander in Callisthenem propter importunitatem & arrogantiam exarserit. Ex quo licet coniectare ijs qui eum accusabant, quod insidiarum quas pueri in Alexandrum parassent, conscius fuisset, facile creditum. Insidia uero huiusmodi fuere. Erat iam ante à philippo institutum, ut nobilium Macedonum filij, postquam adoleuissent, ad regios usus deligerentur: hi regi ministrabant, cubantem asseruabant, equos adducebant, Persico habitu ornati: uenantium comites ibant, affectabantur. In his erat Hermolaus Sopolidis Philosophia amator, & ob eam rem Callisthenis studiosus. Hunc Sopolidem fama tenuit, cum aliquando Alexander uenatum isset, & aper occurrisset, in feriendo apro Alexandrum praeuenisse, aprium uulneratum repente cecidisse, indignatum regem, opportunitatem feriendi apri sibi praeceptam, adulescentem per iram ceteris pueris spectantibus uerberari, eiq; equum adimi iussisse. Eius contumelia causa Hermolaum ira succensum, apud Sostratium Amyneae coetaneum & amatorem suum conquerentem dixisse, Emori decreuisse, nisi Alexandrum ulcisceretur. Amati

n 2 facile

facile persuasisse, ut particeps & adiutor tanti facinoris fieret. Sostratum deinde Antipatrum Asclepiodori, Epimenem Arsei, Anticleum Theocriti, Philotam Carfidis Thracem in societatem sceleris illexisse. Quibus strenue operam pollicitis, conuenisse inter coniuatos, ut qua nocte regis corporis custodia Antipatro euenisset, Alexandrum dormientem interficerent. Contigisse uero, ut quidam tradunt, ut Alexander totam eam noctem insomnem in potationibus ad lucem usque perduxerit Aristobulus scribit, mulierem quandam natione Syram, qua interdum Apollinis furore correpta, futura pradicens Alexandrum sequebatur, primo regi ac ceteris ueluti leuem ac uanam irrisui fuisse: mox ut eius uaticinio ex multis exemplis comprobata est, iam non amplius contemptui habitam, permissamque ei, siue noctu siue interdum uellet, ad regem ingredi: quin etiam quiescenti saepe propter assistere solitam. Hanc tam forte cum numine impleta esset, regi è conuiuium recedenti obuiam factam orasse, ut ad conuiuias reuertcretur, ac reliquam noctem ibidem ageret. Alexandrum suspicatum diuinos hosce monitus esse, continuo ad conuiuias reuersionem, conuiuium in lucem protracto. Adolescentium consilia frustrata. Postridie Epimenem Arsei insidiarum participem, Charicli Menandri olim amatori suo rem aperuisse: Chariclem Eurylocho

Ptocho Epimenis fratri. Exinde Eurylochum
 ad Alexandri tabernaculum profectum, ad
 Ptolemaeum Lagi, Ptolemaeum mox consilia ad
 Alexandriam detulisse. Quo cognito Alexan-
 drum coniuratos comprehēdi iussisse: illos qua-
 sitione habita de se confessos esse, alios quosdam
 nominasse. Aristobulus asserit, Callisthenem
 in his criminatum, ueluti tam temerarij consi-
 lij auctorē: quod & Ptolemaeus affirmat. Sunt
 quoq; qui de hac re nihil scribant. Sed id tan-
 tum Alexandriam propter ingens odiū, quod
 iam in Callisthenē animo conceperat, & Her-
 molai consuetudinem, haud difficulter persua-
 sum, illum coniurationis consciū fuisse. Ali-
 qui etiam tradunt, Hermolaum inter Macedo-
 nas productum, propalam confessum, structas à
 se Alexandro insidias, neque enim amplius
 libero homini Alexandro contumelias feren-
 das esse, omniāq; à se ex ordine, quacūq; super-
 be & crudeliter perpetrasset, enumerata: inius-
 tam Philotæ mortem, Parmenionis patris &
 eorum qui nunc necabantur iniustiozem: Cliti
 per temulentiam necem, patrij cultus mutatio-
 nem, iam adorationem expeditam: ad hac
 potationes, somnos, ac luxus, quæ cum diutius
 tolerare non posset, noluisse semet ac ceteros
 Macedonas tam graui seruitute liberare.
 Tum Hermolaum, & ceteros comprehensos,
 lapidibus obrutos. Callisthenem uero Aristobulus

bulus scribit, compedibus uinctum duci iussum, paulo post morbo correptum interivisse. Ptolemaeus primo tortum, deinde suspensum vitam finisse. ita nec hi quidem scriptores, quorum magna est autoritas, quique tum ambo apud Alexandrum essent, de re tam manifesta consentiunt: ut mirandam non sit, si ceteri scriptores non eodem modo ista narrauerint. Sed de his ista dixisse satis sit: quae licet haud multo post tempore facta fuerint, cum in Cliti mentionem uenissimus, huius loci ac temporis huiusmodi narrationem magis esse existimaui. Ut autem ad rem redeam, à Scythiis denuo legati uenire, Europam incolentibus, cum his quos ipse ad eosdem Scythas miserat. Veniebant enim legati Scytharum à fratre eius, qui oratores ad Alexandrum miserat. namque is qui prius regnabat, interim dum legati Alexandri proficiscuntur, è uita excesserat. Summa legationis fuit: Scythas paratos esse Alexandro imperata facere, muneraque amplissima afferre. Ad haec, regem filiam suam in amicitia ac societatis pignus Alexandro uxorem polliceri: quam si uxorem dedignaretur, Scytharum se principum filias, et aliorum quicumque inter Scythas dignitate excellerent, ipsos quos Alexander chariores haberet, matrimonio copulaturum. quinetiam et

se

se quoque, si is ita uellet, accessurum, uti quæ per legatos sponderet, præsens comprobaret. Per eosdem dies Pharamanes Chorasmenorum rex, cum equitibus MD. qui se finitimum Colchis atq; Amazonibus aiebat esse, ad Alexandrum profectus, pollicitus est ei, si regiones illas adire in animo haberet, gentesq; Euxini ponti accolæ imperio suo subicere, se eum ducem itineris fore, eum in exercitum comeatum paraturum. Alexander primum ad Scytharum legatos usus est oratione benigna, ac maxime temporis accommodata: Coniugis se Scytharum non egere. Deinde Pharamane amplissimis uerbis laudata, eum in amicitiam ac societatem recepto, non dari sibi in Potum exeundi opportunitatem respodit. Ceterum adducto in colloquium cum Artabazo Persa, cui Bactrianæ res commiserat, et cum ceteris qui erant Artabazo finitimi, eum à se dimisit, edoctum, sibi tum in animo esse res Indicas: quibus expeditis, tota se Asia positum, in Græciam reuersurum: atque inde per Hellespontum ac Propontidem cum omnibus copijs navalibus ac terrestribus, Euxinum pontum petiturum, quo tempore operatur atq; opibus eius uti statuisse. Post hac rursus ad Oxum flumen iter rapit. decreuerat enim in Sogdianos proficisci, quoniam Sogdianorum multi in loca munita confugisse ferebatur: nec parere illi, quem is præsidem constituerat. Vbi ad

Oxum uentum est, non procul ab eius tabernaculo castris positis, gemini fontes, alter aqua, aliter oleum fundens, repente exorti sunt. Quod ubi Alexander Ptolemao cognouit facto sacrificio, cum uates consulisset, olei fontem laborem quidem, sed uictoriam promittere Aristander ait. Itaque Poliperconte, Attalo, Gorgia, ac Melagro apud Baetra relictis, quo Barbarorum alios à rebus nouandis deterrent, alios adhuc resistentes opprimerent: ipse cum reliquo exercitu in Sogdianos ire perrexit. Et in quinque partes diuisis copiis, tribus partibus Ephaslione praposito, quartam Cœno et Artabazo ducendam dedit. ipse cum cæteris, Maracanda proficiscitur. Illi igitur profecti, prout cuique fors dedit, loca munita in qua Sogdiani confugerant aggressi, deditionem uoluntarie facientibus in fidem receptis, ceteros qui resistebant uel parere coegerunt. Postquam uero uniuersus exercitus maiore parte Sogdiana prouincia peragratâ, Maracanda conuenit, Ephaslionem misit, qui in urbes Sogdianorum desertus colonias deduceret, Cœnum et Artabazum aduersus Scythas, quod nunciatum fuerat, Spitamenem ad illos profugisse. ipse cum reliquo exercitu, cætera oppida qua resistebant adortus, hand difficulter subegit. Dum hac aguntur, Spitamenes et cum eo nonnulli Sogdianorum exules, ex ijs qui

qui ad Scythas se contulerant, Massagetis equitibus sexcentis sibi adscitis, in Bactrianos repente profecti, Phrurarchum praesidij praefectum nihil tale suspicantem capiunt, praesidio omni casu. Quo successu animis sublatis, paucis post diebus Zariassa profecti, quia urbem aggredi non audebant, aliquanto procul subsistentes, agro late populato, cum magna praeda discedebant. Erant in ea urbe equites nonnulli ex amicorum ordine, quos in ualeitudinis causa Alexander praesidio reliquerat, & cum his Pithon Sosicli regiae familiae praefectus, & Aristonicus ciitharædus. isq; repentina Scytharum incursione cognita (iam enim morbo leuati arma ferre poterant) cum equitibus circiter octoginta mercenarijs, & item ex regijs adolescentibus, hostes inopinantes aggressi, ablata praeda plerosq; eorum ceciderunt. Redeuntes cum praeda incompediti (ut fit) nullo certo autore, aut duce, Scytha, qui in insidijs a Spitamene locati fuerant, improviso adorti septem ex amicis, de mercenarijs equitibus LX. interemerunt. Aristonicus quoque ciitharædus, qui in ea pugna non ciitharædiam se, sed uirum strenuum gesserat, Pithone ab hostibus capto confossus est. Hac ubi Cratæro renuntiata sunt, celeriter cum suis aduolat. At Massageta ut illum appropinquare acceperunt, arrepta fuga discessere. quos Craterus

insec

insecutus, eum haud procul à solitudine natus
 etus esset, atroci praelio commisso, Scythæ in
 fugam versi sunt. centum & l. equitibus ca-
 sis, reliqui solitudinis propinquitate servati,
 Macedonibus persequendi facultate adempta.
 Inter hæc Alexander Artabazo petenti, à
 præfectura Bactrianorum propter senectute-
 rem absoluto, Amyntam Nicolai in eiusdem
 locum suffecit. Coenoq; ibidem relicto cum suis
 ac Meleagri copijs, ex amicoriam equitatu cir-
 citer ccc. hastatis equitibus, tum ex Ba-
 ctrianis ac Sogdianis, alijsq; quos Amyntas
 præfuerat, eos omnis Coeno parère, & in So-
 gdianis hybernare iussit, ut regioni præsidio
 essent, si forte se per hyemem Spitamenes in ea
 loca conferret. qui ubi. agnouit omnia undi-
 que loca Macedonum præsidijs teneri, sibiq;
 fugam difficilem, in Coenũ sese vertit, veluti ab
 ea parte facilius erupturus. Inde Gabus pro-
 fectus, Sogdianorum oppidum, natura muni-
 tum, & in Massagetarum ac Scytharum fi-
 nibus opportunè situm, ad tria millia Scytha-
 rum equitum facile in belli societatem traxit.
 Horum Scytharum mira inopia est, minimo
 contenti nimis: simul quia neq; urbes, neq; cer-
 tas sedes habent, neq; quod suum sit possident,
 cuius amore teneantur: facile ad alia atque
 alia bella inducuntur. Postquam Coeno mun-
 tiatum est Spitamenẽ aduenire, cum omnibus
 copijs

*copijs obuiam profectus, acri pralio commisso
 Barbaros fudit, caesis supra oblingentis, de suis
 equitibus non plus x x v. pedibus x i i. desce-
 deratis. Secundum hanc pugnam Sogdiani,
 qui pugna superfuerant, & uem ex Bactria-
 nis pleriq; in ipsa fuga destituito Spitamene
 ad Coenum reuersi, sese in illius fidem dederunt.
 Massageta uerò, & Scythae, qui infelicitè pu-
 gnauerant, Bactrianorum ac Sogdianorum
 sarcinis direptis, cum Spitamene sese in solitu-
 dines citatim recipiebant. Ceterum postquam
 acceperunt Alexandrum aduentare eo con-
 silio, uti deserta penetraret, interfecto Spita-
 mene, caput eius ad Alexandrū mittunt, tan-
 quam illum hoc facto ab insequendo auersuri.
 Interim Coenus & Craterus Nautaca ad
 Alexandrum reuertunt: & Phratapher-
 nes, & Stasanor, ille Parthorum, hic Areo-
 rum satrapes, cum copijs sibi attributis, ijs qua
 mandauerat Alexander perfectis. Alexan-
 der apud Nautaca in hyberna ducto exercitu,
 quoniam per id anni tempus res geri non po-
 terat, Phrataphernem in Mardos ac Tapi-
 ros mittit, qui Phradatem satrapem (qui sa-
 pius ad eum uenire iussus non paruerat) uinctū
 adducant. In Drangas Stasanorem praesidem
 mittit, in Medos Atropatē: quoniam Exodotes
 eius provincia satrapes, rebus nouis studere ui-
 debatur. Stamenem uerò Babylonem ire iubet,
 propter*

propter *Mazæi* *Babylonij* equitū ducis renū-
 ciatam mortē *Sopolim* & *Ipocilū* & *Mena-*
dam, in *Macedoniam*, qui milites ad se du-
 cant. Similiter imminente vere, ad petram in
Sogdianis sitam cum copijs proficiscitur: in-
 quam *Sogdianorum* multos confugisse audie-
 rat, atque in his *Oxyarti* *Bactrani*, qui ab eo
 defecerat, uxorem filiasq;: quod is locus na-
 turali situ munitissimus, nulla vi capri posse
 putaretur. Nanque ea arce capta, nihil re-
 liquum *Sogdianis* fore uidebatur, quod eos
 ad rebellandum inuitaret. Eò profectus, com-
 perit *Barbaros* commeatus in longinquam
 obsidionem importasse. Ea petra undique præ-
 cisa ac præceps erat: niuium altitudo, qua il-
 lius cacumen obtexerat, *Macedonibus* impor-
 tuna, aquarum copiam *Barbaris* suppete-
 bat. Et quamvis nec humanis uiribus, nec
 operibus ullis superari posse uideretur: tamen
 irritatus præferoci *Barbarorum* responso, simul
 gloria cupidine succensus, si qua natura con-
 tra omnem vim munierat ipse expugnasset, ex-
 periri uires statuit. Nam cum primo euocasset
 in colloquium *Barbaros*, salutem pactus, si
 è petra excederent: per contemptum responde-
 re, uti alatos sibi milites quæreret, ueluti mortu-
 alium nemo scandere eò posset. Tunc *Alexan-*
der ira stimulatus, per præconē pronūciari iu-
 bet: Primo omnium, qui in petram euaderet,

XIII. talenta: secundo item, ac tertio, deinceps:
 ceteris sua premia: postremo. CCC. Daricos.
 premium fore. Quo proposito Macedones suo-
 pte ingenio glorie auidi, aliquāto etiam magis
 incensi sunt. Ex his Alexander ad CCC. dele-
 git, scandendis muris assuetos. Hi preparatis
 uectibus ferreis, quibus infixis adalligatis funi-
 bus corpora suspensa subleuarent, noctis quā su-
 spensior ac abruptior petra erat, & ob id negli-
 gentior, prae fixis uectibus ubi maximè commo-
 dum uidebatur, in eam niti incipiunt, summoq;
 labore per abrupta atq; inuia reptātes. uerius
 quā euntes, sub lucem in summam rupem eua-
 dunt, xxx. ex ijs qui alta niue obrupti postea
 reperi sunt desideratis: occupatūq; petra uer-
 ticem, lintea circum capita rotantes (ita enim
 iussi fuerant) ijs qui in castris erant significant,
 Quo animaduerso Alexander confestim mit-
 tit, qui denuncient ijs qui petra aditum custodie-
 bant, ne diutius deditionem differant: inuentos
 esse alatos milites illos, quos dixissent, & ab his
 petra cacumen insideri. quorū aspectu inopina-
 to Barbari in stuporem uersi, cum plures & ar-
 matos putarent esse, deditione facta petra pro-
 pinus deserunt. in ea Oxyarti. uxor ac liberi ca-
 pti. Erat Oxyarti filia Rboxane, scripto-
 riam omnium. consensu, post Darij uxorem,
 omnium. quas terra Asia haberet formo-
 sissima. cuius uise pulchritudine quamuis ada-
 masset,

masset, tamen ne captiuitati mulieris per con-
 tinentiam illufisse uideretur, non prius attingit,
 quàm eam sibi iusto matrimonio copulauerit.
 Hoc ego Alexandri factum iure magis lau-
 dandum, quàm reprehendendum censuerim.
 Atqui uxoris Darij, quae pulchritudine om-
 nes anteibat, aut desiderio non est motus,
 aut unimi moderatione se ipse uicit, repressiq;
 gloria studio. quanquam in summo aetatis flo-
 re, & foelicitatis, quae maxime solet uictorum
 animos à recto & ab honesto distrahere, ut
 alienae pulchritudini facile illudant. Quapro-
 pter & nunc fama obtinet, paulo post pugnam
 qua ad Isson fuit, Eunuchum Darij uxoris de-
 ceptis custodibus, ad Darium fugisse: quem ut
 uidit, primum quidem percontatum esse, Filij ne
 & uxor ac mater uiuerent? quas cum uiuere,
 ac reginas uocari, & in pristino honore
 haberi accepisset: rursus quaesuit, an per Ale-
 xandrum uxor casta esset? quod cum Eunu-
 chus iureiurando affirmasset, Alexandri bo-
 nitatem ac continentiam laudibus propè di-
 uinis efferens: tum Darium sublati ad caelum
 manibus, Te Iupiter rex, qui regibus inter ho-
 mines praes, quiq; eorum opes conseruas, oro
 quesoq;: uti quod mihi dedisti Medorum ac
 Persarum regnum imperiumq; conserues. Sin
 autem tibi secus sententia est de regno meo,
 aliamq; regnare meuis, tum te ero obtestorq;:
 uti

uri Alexandrum potius quam aliam quenquam eius compotem facias. Ita ne ab hostibus quidem quod honeste quis agit, negligitur, Oxyartus: ut audiuit Petram, & in ea suos captos esse, Rhoxanem uero filiam ab Alexandro uxorem haberi: confestim ingenti spe commotus, cum ad eam profectus esset, in magno (ut par erat) propter affinitatem honore apud illum fuit. His apud Sogdianos gestis, Alexander ulterius in Paratacas processit. In ea namque regione aliam petram natura munitissimam ferebant esse, in quam plerique Barbarorum situ freti confugissent. Ea Chorienis appellabatur: in quam & ipse Chorienes, & multi secum populares sui se receperant. Erat eius altitudo ad XX. maximè stadia, per ambitus circiter LX. Ipsa undique suspensa, & confragosa, nullo tantum calle, & eo quidem per angusto, ac manufacto, uixque singulis militibus peruenio. Hanc quoque munitiorem faciebat ingens quaedam circuitu sylua, quam ut opera admoneri possent, prius cedi necesse erat. In tantis tamen difficultatibus Alexander opus aggredi instituit, nihil omnino sibi inaccessum aut inuietum existimans, eò fiducia ob perpetuam felicitatem processerat. Cesa itaque primum materia (multa enim ac procera abietes circa petram erant) scalus fieri imperat, neque alia euadendi in petram facultas erat.

erat. Et interdiu quidem Alexander operi instabat, cum dimidia exercitus parte: noctu uero reliquo exercitu in tris partes diuiso, Perdicas, Leonnatus & Ptolemaeus per uices opus curabant: nec per diem plus x x. cubitis, noctu paulominus, quamuis uniuersū exercitus operante (tanta erat difficultas operis) efficiebāt. scandendo gradatim palos figebant, inter se distantes, quantum satis esse ad sustinendum pondus intellectum uideretur. quo facto, super iniectis cratibus, ipsq; ingesta humo, ponte iungere conabantur petram, quo ueluti per plana exercitus transiret. Barbari ab initio hostium conatus tanquam uanos irridere. Postquam uero sagittis peti cœperunt, nec ipsi iam poterant opus facientes superne ledere, propter munitiones interiectas cōtra iaculorum ictus: Choriēnes exterritus tantis molitionibus, misit illico ad Alexandrum, oratum uti ad se Oxyartem ire patiatur. Quod cum Alexander concessisset, ingressus ad eum Oxyartes, uti deditionem faciat suadere incipit: nihil Alexandri, Macedonumq; uirtuti imperuium esse. ad hac regis fidem ac benignitatem extollere, cuius ipse insigne exemplum esset. Quibus persuasus Choriēnes, ad Alexandrum se contulit, & cum ea nonnulli familiares. Isq; ab Alexandro in fidem & amicitiam cum ceteris receptus est. iussusq; aliquem ē suis mittere,

mittere, qui mandarct, uti qui initus erant, petra excederent: confestim dicto paruit. Quo facto, Alexander assumptis argyraspidibus quingentis, petram inscendit, ac diligenter insperit. Tantumq; absuit ut in Chorienem aliquid indignum statueret, ut petram eius fidei rursus commiserit, ducatumq; equitum (quo prius honoreungebatur) ei ratum esse decreuerit. Interim dum petra obsidetur, cum per hyemem nix altè terram operuisset, ingens pabuli & comineatum penuria in castris secuta, malitq; milites atq; equi afflicti sunt. Itaq; Chorienes, quo accepta liberalitati aliqua ex parte responderet, frumentum uinumq; in uniuersum exercitum in duos menses, salutasq; carnes in singula tentoria exhibuit. quæ omnia nix decimam partem eius, quod in diuturnam obsidionem in petram comportauerat, aiebat esse. Qua ex re Alexandri in se gratia non parum aucta, maiorem apud eum honorem promeruit: quod non magis ui, quàm uoluntate deditionem fecisse uideretur. His rebus gestis, Alexander in Baëtra proficiscitur, Cratæro cum sexcentis amicorum equitibus, suoq; & Polypercontis, Attali atq; Alceta peditatu, aduersus Catanem & Austanem, qui soli adhuc ex omnibus Paritacentis arma retinebant, misso. Vbi in prælium uentum, Paritaceni uicti sunt, Catane interfecto, Austane uero uiuo

rò nino ad *Alexandrum* perducto : equitibus
 præterea cxx. casis, pedibus propè m. d.
 Quo factò, *Craterus* cum peditatu ad *Ale-*
xandrum in *Bactra* profectus est : ubi de ado-
 lescentibus *Alexandro* insidias parantibus,
 & de *Callisthene* contigit. Ex *Bactris* *Ale-*
xander incunte uere coactis omnibus copijs
 in *Indos* mouit, *Amynta* ibidem relicto, &
 cum eo tribus milibus, & d. equitibus, peditum
 decem milibus. dccimoq; die transiisso *Cauca-*
so, peruenit *Alexandriam*, quam ipse conde-
 derat. Cum primum *Bactra* profectus est, amo-
 uitq; urbis præsidem, quod non rectè res illas
 administrasset : missis quæ urbem frequentio-
 rem facerent, *Nicanore*q; uno ex amicis cum
 copijs sibi attributis, ac *Tyriaspe* urbis ac reli-
 quæ *Paraspanisadaram* provincia satrapæ
 factò, ad *Cophenum* amnem, indeq; *Niceam*
 iter faciens, sacro *Palladi* factò, ad *Cophenum*
 processit : *Taxile*, ac ceteris, qui trans amnem
 incolebant, sibi obuiam prodire iussis : Et *Ta-*
xiles quidem, ac ceteri equitum duces, nihil mo-
 rati sunt : præter præciosa munera elephantos
 circiter xxv. quos fortè habebant, se datu-
 ros polliciti. In his locis diuiso exercitu, *Epha-*
stionem ac *Perdiccam* in *Pencelaotes* cum
Gorgia Cliri at *Meleagri* copijs, & parte
 equitum amicorum, omniq; præterea mercena-
 riorum equitatu aduersus *Indum* flumen præ-
 mittit :

mitti: mandatis traditis, uti per quos iter faciendum esset, aut uoluntate aut ui ad deditio-
nem cogant: cumq; ad Indium flumen perue-
nissent, traiciendo exercitus necessaria prapa-
rent. Cum hic & Taxiles et ceteri equitum du-
ces suae gentis missi. ubi ad flumen uentum est,
continuo quae Alexander iusserat, effecta.
Astis uero eius regionis satrapes cum res no-
uas moliretur, urbe, in quam confugerant, cir-
citer xxx. dies ab Ephastione obsessa, &
capta, interfectus est: urbis custodia Sagaeo, qui
iam Astim fugiens, ad Taxilem se contulerat,
tradita: cuius rei causa erat ei apud regē fides.
Alexander uero cum argyraspidum manu, &
reliquo amicorū equitatu, sagittarijs Agria-
nis, atq; hastatis equitibus in Aspios, Thyreos,
atq; Arasacos processit, eumq; iuxta amnem,
quem Choem uocant, per montana aspera ac
difficilia eundum esset, peditatu omni sequi iussit.
cum cetero equitatu, & ex peditatu Macedo-
num circiter octingentis, ijsq; in equos imposi-
tis, pedestria scuta gestantibus, magnis itineri-
bus contendebat: quod acceperat accolis Bar-
baros, resistendi animo in montes finitimos, at-
que in ea oppida quae munitiora uidebantur
confugisse: eam quoq; urbē, quae prima occurrit,
ex itinere aggressus, oppidanos pro uicibus
instructa acie dispositos, primo impetu fessos
intra portas reiecit. At dum audius praelia-
tur,

sur, thorace iaculo traiecto, uulnus in humero, sed leue, accepit. thoracis nanque crassitudo obstitit, quo minus ferrum in humerum penitus descenderit. Ptolemaeus quoque Lagi, & Leonnatus, in ea pugna uulnerati. Deinde Alexander quâ murus minus firmitatis habere uidebatur, sub urbem castra ponit. Postridie prima luce Macedones mœnia aggressi, exteriorem murum (nam duplex erat) haud magno negotio superant. Cum interior murus oppugnaretur, Barbari aliquantum restuere. Postquam uerò applicatis muro scalis, iaculis uulnerari cœperunt, non tulere uim diutius: sed protinus deserta urbe, sese in propinquos montes receperunt. Quorum plerique in ipsa fuga interfecti sunt. nec ijs quoq; parsum, qui uiui in potestatem uenerunt: tanta propter regem uulneratum ira uictorum fuit. Ea urbe diruta ad aliam Andacem exercitum ducit: quam cum oppidani sine ui dedissent, Cratæro cum alijs peditum copijs ibidem relicto. qui cetera oppida ad deditionem cogeret: ipse cum argyraspidis Agrianis, Coeniq; & Attali copijs, & ex amicis turmis ferè quatuor, ac parte equitum sagittariorum, uersus Euaspolcos flumen progreditur ubi Aspasiurū ductor erat. magnisq; itineribus contendens, biduo ad urbem peruenit. Quem ut Barbari appropinquare senserunt, incensa urbe, in montes proximos se recipiunt:

piunt: quos fugientes Macedones insecuti, ple-
 rosq; antequam in loca tuta peruenerint, inter-
 emerunt. Quorum ducem iam in collem quen-
 dam receptum cum Ptolemaus aspexisset, qua-
 nis pauciores milites circa se haberet, equo insi-
 dens cò contendit. Cumq; is locus propter ini-
 quitatem difficulter subiretur, relicto equo, pedi-
 bus Indu ingreditur. Quem ut Indus ad se ac-
 cedere propius animaduertit, còtinuo occurrēs,
 infestam hastam in eum distringit. Sed cum tho-
 rax ictum repulisset, irritus Indi conatus fuit.
 Ptolemaus Indi femore traiecto, humi stratus
 spoliat. Barbari circumstantes, ducem suum ex
 animem conspicati, in fugam uersi. Qui uerò in
 montes circumiectos se contulerant, cognita du-
 cis nece, decurrentes iuxta iacentis corpus ex-
 anime, protinus in pugnam reuocant. Iam ue-
 rò & Alexander aderat cum peditibus, qui
 ex equis descenderant. Ac neq; sic Barbari
 (tantus illos ob amissum ducem pugnandi ar-
 dor inuaserat) loco cedebant. sed conferti con-
 globatiq; & Ptolemai & Alexandri impe-
 tum sustinebant: nixq; post multa uulnera ac-
 cepta, in montes repulsi sunt. Alexander de-
 inde cum ad urbem Arigam descēdisset, eam
 ab oppidanis concrematam ac desertam repe-
 rit. Dum hac geruntur, Craterus perfectis his
 qua Alexander mādauerat, ad eum est prose-
 ctus. Et quoniā ea urbs percommode sita uide-
 bat

batur, ad Barbaros in officio continendos, negotio Cratero dato uti eam instauraret, ac vicinis Barbaris suaderet, ut in eam commigrarent, etsi quærentium de exercitu propter atatem invalidi essent: ipse ea loca petens, in qua Barbarorum plerosque fugisse acceperat, ad radicem montis quem insederant castris positus, Ptolemaum prædationem mittit. qui paulo longius à castris speculandi gratia progressus, confestim Alexandro nunciauit, plures à se Barbarorum quam in ipsius castris ignes visos esse. Et Alexander quidem de ignium frequentia haud satis credidit: ceterum cum sensisset eius regionis Barbaros eò convenisse, relictis in castris exercitus parte, cum ceteris copiis eodem contendit. Vbi ad igneum prospectum ventum est, trifariam diuisis copiis, unam partem Leonnæto, additis et Aitali et Balacri cohortibus: alteram Ptolemao, cum argyraspidis, Philippiq; et Philota militibus, ac sagittariorum duobus milibus, Agrianisq; et equitatus parte attribuit: tertiam ipse agens, eò se contulit, ubi maiorem Barbarorum multitudinem animaduertit. Quem postquam appropinquare senserunt (tenebant enim superiora loca, multitudine præterea confisi) despecta Macedonum paucitate, relicto monte in planum delapsi, prælium incipiunt. Pugnatam est ab ea parte diu atque acriter, ad postremum urgente Ma-
cedona

cedone, uicti cesserunt. Quâ uerò Ptolemaeus curabat, non in plano uique pugnatum est. sed etiam Barbari collem tenerent, yq; et acies in longum instruxissent, Ptolemaeus quâ collis apparebat expugnatus facilius, eos inuadit: non uique colle circumdato, sed loco ad fugam Barbaris de industria relicto. Et cum his quoque atrox certamen fuit, tamen propter loci situm, tamen quòd eius prouincia Indi caterorum Indorum fortissimi sunt. ad postremum tamen et hi cedere coacti sunt. Eadem quoq; fortuna Leonnati fuit, quibus cum pugnabat, Barbaris depulsis: quadraginta milibus eorum, ut Ptolemaeus tradidit, captis: bobus supra ducenta, et xxx. milia. Ex quibus Alexander pulcherrimas quasque delegit, quas in Macedoniam mitteret, quòd forma et magnitudine Græcis bobus prestarent. Exinde Alexander in Asacenos mouit, quos equitum duobus milibus, peditum terdecies mille, elephantis tricenis coactis: sese ad prælium parare nunciabantur. Inter hac Craterus peractis quæ Alexander imperauerat, ad eum cum copijs accessit, adductis grauioris armaturæ militibus, conuectisq; operibus ac tormentis, sicubi his opus fore in oppidorum oppugnationibus contingeret. Deinde Alexander cum amicorum hastæis equitibus, Cœnig; et Polypercontis copijs, et Agrianis mille ac sagittarijs, in Asace-

nos ire pergit, per *Guraos* iter faciens iuxta
 flumen eiusdem nominis. Difficilis transitus
 ipsius annis fuit, tum propter altitudinem &
 rapiditatem, tum propter rotundos lapides,
 quos suo cursu trahit (neque enim solam, ut
 plerique, sabulosum est) quibus lapidibus nec
 hominum nec equorum uestigia sisti poterant.
 At *Barbari* postquam *Alexandrum* per-
 transito flumine propiorem factum cognoue-
 runt, exterriti, diuiso exercitu in diuersa oppi-
 da se recipere salutis causa cogitabant. Cete-
 rum cum *Alexander* ad *Masaga* urbem, qua
 erat eius regionis opulentissima, duxisset, oppi-
 dani *Indis* mercenarijs freti (erant enim ad se-
 ptem milia) eruptione facta, castra aggre-
 diuntur. Quod *Alexander* conspiciens, quo
 illos à muris aliquanto longius abstraheret,
 postquam in se concitatos uidet, aduersus col-
 lem quendam à flumine remotum, ubi castra
 facere decreuerat, ad septem maximè stadia
 cedere *Macedonas* iubet: quos oppidani me-
 tu cessisse opinati, in eos tanquam obsessos &
 clausos temerè feruntur. Postquam intra sagit-
 tarum iactum accessere, *Alexander* dato si-
 gno protinus in eos conuerti imperat. Primi-
 q; omnium hastati equites cum *Agrianis* ac sa-
 gittarijs in eos irruunt, ipse cum phalange in-
 structa subsequitur. tum *Indi* re inopinata con-
 sternati, effuso cursu urbem repetunt, ducentis
 suorum

suorum desideratis, sese intra urbem trepidantes receperunt. quos cum Alexander phalange admota persequeretur, calcem sagitta perstrictus est. Postridie tormentis admotis, muri parte disiecta, cum per ruinas Macedones intrare niterentur, & ab Indis strenuè repulsi essent, receptui cani iussit. Vbi alter illuxit dies, Macedones rursus maiore conatu urbem aggrediuntur, turri lignea mœnibus admota, ex qua sagittas ac iacula in oppidanos mittebāt. Sed nec sic quoq; (tanta vi resistere Barbari) persuadi in oppidum eo die potuit. Tercio exinde die Macedonum phalange ruinis denuo admota, & ex lignea turri ponte superiniecto, argyraspidas, à quibus Tyrus antea eodem modo capta fuerat, inducit. ceterum cum certatim simul regis causa, simul gloria studio, ijs sese in pontem coniiciemibus, pons ipse oneri cessisset, qui superfluerant corrûere. Tum Barbari, alij supernè clamore sublato lapidibus atq; omni genere telorum eos petere: alij per portulas turribus interiectas subito egressi, illos ob casum sese agrè mouentes ferire. Quo, viso Alexander Alcetam cum copijs confestim mittit, qui laborantibus opẽ ferat: receptisq; saucijs, eos qui adhuc pugnabant, in castra reuocet. Quarto dein die, alijs operibus alibi muro appulsis. ponteq; iacto, cum oppugnari denuo oppidum cœpisset, Indi q; mercenarij ex aduerso oppositi.

o ; prima

primo fortiter resistere. Postquam uero ducenti
 suum uulnere accepto occubuisse conspexerunt,
 multosq; suorum occidisse, multos etiam ex uul-
 neribus ad resistendum inuiles factos, ad *Ale-*
xandrum mittunt qui polliceatur, si sibi saluis
 abire liceat, sese urbe excessuros. id uero demum
Alexander se eis concessurum respondit, si mi-
 litare secum uellent. Quod cum illi recepissent,
 destitutis oppidanis cum armis ex oppido re-
 pente egressi, seorsum à *Macedonum* castris in
 quodam colle opposito castra faciunt: eo ani-
 mo, ut noctu arrepta fuga, quod ferre arma con-
 tra *Indos* nollent, domum reuenterentur. Quo-
 rum consilij rex certior, factus, eadem nocte, col-
 le in quo consisterant cum *topijs* circumfesso,
 eos omnis ad internecionem cecidit: urbemq;
 defensoribus destitutam, protinus ui cepit: &
 in ea *Asaceni* uxorem, matrem ac filiam: de
 exercitu eius non plus *xxv.* in tota obsidione
 desideratis. Exinde *Cœnum*, *Baziram* mitti-
 ratus oppidanos *Asacenorum* casu perculsos,
 extemplo deditionem facturos: *Attalo*, *Alce-*
ra, ac *Demetrio* ad *Oram* oppidum missis, qui
 interim dum ipse eodem proficisceretur, urbem
 circumuallari curarent. Qui profecti cum iam
 oppido appropinquarent, & oppidani eru-
 ptione facta in eos impetum fecerunt, paruo ne-
 gotio illos intra muros reiecerunt, *Baziren-*
ses quoque naturali munimento oppidi mœ-
nibus

nibus freti, præter opinionem Alexandri Cæno restiterunt. Quod ubi accepit, eò proficiscicam exercitus statuit. Caterum edoctus, nonnullos Barbarorum finitimorum ab Abyssaro missos auxilio oppidanis, Oram ingressuros, mutato consilio, primum ad Oram ducit: Cæno aduersus Bazirenses castris communitis, et in his idoneo præsidio relicto, ne ciues agris frui possent, cum reliquis copijs ad se ire iussit. Bazirenses ut uiderunt Cænam cum magna copiarum parte discessisse, contempta paucitate eorum qui relicti fuerant, subito in castra eruperunt. Pugnatum est inter se diu, atque acriter: quo prælio Barbarorum ferme quingenti cæsi sunt, supra septuaginta capti, cæteri in urbem compulsi, nec post eam pugnam oppidum exire ausi. Profectus Alexander, adnotis copijs, primo impetu urbem debellauit: elephan- tis, quos ibi reperit, captis. Postquam Bazirenses Oreorum urbem captam audiuerunt, uiribus diffisi, circa secundam noctis uigiliam deserto oppido, in petram, quam Aornian uocant, quò et alij Barbari finitimi se receperant, repente confugiunt. Hanc petram naturali munimento Barbari existimabant, nullo humano consilio aut ui capi posse: fama quæ tenuit, neque ab ipso Hercule Ione facto, cuius uirtuti nihil inuictum esset, expugnari potuisse. Caterum an ullus Hercules
fuit

sive Thebanus, sive Tyrius, sive Aegyptius
ad Indos penetraverit, pro vero affirmare non
possum. Magis autem opinor, nullum eorum eò
peruenisse. Ceterum difficillima quaque, & fa-
ctu ardua, eò usque à mortalibus augeri solent,
ut uel ab ipso Hercule fieri non posse dicantur.
Idem ego de hac petra sentio, propter expu-
gnandi difficultatem, eius capta famam & in
Herculem ipsum relata esse. Huius ambitum
ad ducenta maximè stadia esse tradunt: alitu-
dinem, quàm est humilior, stadiorum x i. unoq;
tantum calle, manu facto, eodemq; difficillimo,
adiri posse. In eiusdem uertice nitidum fontem
ac perennem manare, qui per subiectam syl-
uam sese effundens, solum fecundet: tantumq;
agri circà esse, quantum in nulle hominum ali-
menta satis sit. Quæ cum Alexander audisset,
miro quodam desiderio illius expugnanda cor-
reptus est: uel maximè propter fabulà de Her-
cule uulgatam. Itaque Ora oppido, & Mas-
saga, prasidio firmatis, Bazira muros euerit:
Ephæslione quoque & Perdicca Orobatis
mœnia solo aquare iussis, qui relicto ibidem
prasidio, ad flumen Indum profecti, omnia iam
pro iungendo flumine ab Alexandro impe-
rata fecerant. Regioni citra Indum sita, Nica-
norem unum ex amicis preposuit, cum Indum
flumen peteret. Penceliorim oppidum, haud
procul ab amne situm, oppidanis deditionem
facien

faciētibz recepit:imposuēq; prasidio,eiq; pre-
positio Philippo,cetera oppida ad Indum sita
continuat a uictoria expugnabat , sequentibus
eum Cophao & Assagete , eius prouincia re-
gulis.Postquā Embolima peruenit , qua urbs
non procul ab Aorno sita erat , Crate-
rum cum parte exercitus ibi relinquit , qui &
frumentum & cetera in diuturnam obsidio-
nem necessaria conuehat:eo consilio , ut si aut
ui,aut arte non possit , eos qui se in petram in-
cluserant longa obsidione fameq; superare con-
tendat,nisi eam primo impetu caperet.Assum-
ptis itaq; Agrianis ac Coeni copijs, delectisq;
ex reliquo peditatu leuioris armatura militi-
bz ducentis , praeerea ex amicorum equitatu
& equitibus sagittarijs centum , ad petram
proficiscitur. Cumq; altero die haud procul à
petra peruenisset, castraq; posuisset, quidam è
Barbaris finitimis ad eum profecti ostende-
runt, quam maximè parte petra superari posse
uideretur:seq; in id duces polliciti. Quibus lau-
datis,Ptolemaum Lagi cū Agrianis,& alijs
leuis armatura militibus , & argyraspidibus
aliquot delectis,duces sequi iuber:qui postquā
uerticem occupassent,signum praeferant.Pto-
lemaeus duces secutus , summo militum labore
per inuia atque abruta , non senientibus Bar-
baris , demonstratum locum continuo occu-
pat : eoq; uallo ac fossa communito , incensam
facem

facem (quod signum conuenerat) attollit. Quos ex castris prospecto, Alexander postridie exercitum petra admonuit. Caterum resistentibus Barbaris ob loci iniquitatem, conatus eius frustra erant. At postquam Barbari animaduenterunt, Alexandrum ab ea parte frustra niti: in eos quos cum Ptolemaeo clam inscendisse cognouerant, se conuertunt: atroxque praelium committitur, Indis uallum distrahere, Macedonibus locum tutari adnitentibus. Demum Barbari Macedonum iaculis repulsi, cum nox instaret, retrocessere. Ea nocte, qua secuta est, Alexander Indiam quendam perfigam, locorum peritum, ad Ptolemaeum cum literis mittit: quibus monet, uti cum postridie petra copias rursus admonisset, ipse eodem tempore ex superiori parte hostes inuadat: quo utrinque petiti, inserti essent, cui potissimum parti succurrerent. Ipse ubi aliter illuxit dies, eductis copiis eò proficiscitur, quo Ptolemaeus clam hostibus conscenderat: arbitratus, si superata inde petra, inuitis Barbaris, cum Ptolemaeo coniungi posset, fore uti facile uoto suo potiretur. Nec aliter sanè atque ipse cogitauerat, res euenit. Itaque postridie eius diei ab ea parte nitens, cum obuios atque infestis haberet hostes, agrè conscendebat: tractoque in meridiem acri praelio, cum tamen Macedones non desisterent alij alijs sensim succedere, prioresque interim

interim à labore reficerentur, vix ante noctem
 euadere in petram potuit: superato monte, de-
 nuo ad eam partem quæ munita erat, copias
 ducit. Sed his quoq; dies (tanta erat per loca
 inaccessa atq; auia subeundi difficultas) frustra
 consumptus est. Sub lucem milites iubet singu-
 los, centenos uallos cadere, sylua circumiecta
 materie copiam suppeditante. Quibus compor-
 tatis, aggerem à summo colle ad petra muni-
 menta porrectum, intra æteliactum moliri ag-
 greditur, uti propugnatores Barbaros sagittis
 ac iaculis abinde arceret. ipse instas operi, alios
 impigrè molientes laudare, alios segniores ca-
 stigare atque incendere. Et primo quidem
 die quanquam infestis Barbaris, in stadij fermè
 longitudinem aggero perducto, operibusq; ex-
 funditoribus ibidem dispositis, Andorū impe-
 tus coercitus est, atq; ita agger triduo perfe-
 ctus est. Quarto deinde, cum Macedones ali-
 quot collem quendam petra oppositum aqua-
 lis altitudinis cœpissent, confestim Alexan-
 der eodem contendit, aggeremq; ad eum col-
 lem continuare cogitauit. Quem cum moliri or-
 sus esset, ac iam ex magna parte effecisset, at-
 toniti ac præpè consternati Barbari, quòd eum
 collem rebantur capi non posse, diffisi petra
 munimento, ad Alexandrum mittunt quò
 deditionem polliceatur, si sibi tuto abire li-
 ceat. Quod cum Alexander concessisset, omni
 præse

praesidio procul è circuitu amoto, spatium ad
 discedendum dedit. Assumptis deinde corpo-
 ris custodibus & argyraspidis circiter septin-
 gentis, primus omnium petram inscendit. Ma-
 cedones quoque alius alia, sese mutuo adiuuan-
 tes, eodem ascenderunt, Barbarorumq; pleros-
 que fugientes nacli interemerunt. quorum non-
 nulli sese in abrupta praecipitantes, perierunt.
 Potitus petra Alexander, quam Herculem
 superare nequuisse fama erat, rem diuinam fe-
 cit: eius custodia Sisicopto à Besso transfuga,
 cuius opera fideli in Bactrianorum expugna-
 zione usus fuerat, commissa. Inde abiens, Assa-
 cenos inuadit. Namque Assaceni fratrem in
 montes confugisse, cum aliquot elephantis, nun-
 ciabatur: & cum eo multos finitimorum Bar-
 barorum. Cum autem Dyrtam urbem petisset,
 eam cum agris circumiectis ab incolis metu
 destitutam reperit. Postridie Nearchum &
 Antiochum, qui singuli mille argyraspides
 ducebant, cum Agrianis leuis armatura, ac
 tribus milibus pedum mittit: qui comprehen-
 sis aliquibus eius regionis Barbaris, & mores
 eorum, & bellandi consuetudinem, & elephan-
 tos exquirant. ipse interim ad Indum flumen
 pergit, praemisissis qui uiam expediant (quòd lo-
 ca illa impedita esse ferebantur) captis Barba-
 ris quibusdam certior factus est, provincia eius
 incolas ad Barisadem se recepisse. elephantis
 in pa

in pascuis apud Indum flumen relictis. Quo cognito, duci se ad elephantos iubet. Sunt autem Indi eius generis animalium studiosi uenatores, et ob id eiusmodi homines charos habebat, ijsq; delectabatur. Naclus belluas, cum eas agitare coepisset, dua earum aditiora petentes loca, cum inde se precipites dedissent, perierunt. quadam comprehensa, qua et sessores pari, et in exercitu uersari ab Indis postea edocta sunt. Syluam quoque caduam iuxta flumen reperit: qua confestim à milibus casa, nauibusq; adificatis ad pontem, quem Ephastio et Perdiccas iam antè effecerant, cum copijs uectus est.

ARRIANI NICOMEDENSIS

DE REBUS GESTIS.

Alexandri Magni regis

Macedonum li-

ber v.

IN HAC regione, qua inter Cophenum et Indum amnes interiacet, urbem Nysam sitam ferunt. eius conditorem Dionysium fuisse: conditam uero, qua tempore in Indos profectus, eam gentem domuit. Quis uero is Dionysius fuerit, quo tempore, aut unde in Indos accesserit, nequeo satis coniectura consequi: sit'ne Thebanus ille,

P

qui

qui ex Thebis, aut ex Tmolio monte Lydia in
 Indiam cum exercitu profectus, tot pugnacissi-
 mas gentes, & tunc Gracis ignotas, subegit.
 nihil enim comperti habeo. Ceterum haud ne-
 cesse arbitror ea accuratius investigare, quae
 de ijs antiquiores fabularum figmentis vulga-
 vere. namque rerum naturam diligentius consi-
 deranti, interdum minus credibilia videren-
 tur. ea, si quid diuinum inferatur, non omnino
 falsa aut incredibilia videri solent. Ita-
 que totam disquisitionem in medio relinqua-
 mus, & ad res gestas redeamus. Proficiscens
 cum exercitu Nysam Alexandro, miserunt
 ad eum Nysai Acuphim ciuitatis principem.
 & cum eo legatos x x x. ex primoribus ciuita-
 tis, orationem, uti Deo suo urbem liberam esse per-
 mitteret: Qui ad Alexandrion introducti (iam
 enim castra posuerat) cum eum in tabernacu-
 lo sedentem inuenissent, nondum puluere deter-
 so armatum, lanceam in manu tenentem, galeaq;
 caput obtectum: eius aspectu admirabundi,
 atque ad genua prostrati, aliquandiu silen-
 tium tenuerunt. Postquam uero Alexander
 surgere eos, ac bonam spem habere iussit, A-
 culphis ita orsus est: Orant te o rex, Nysai, ut
 ciuitatem suam liberam esse, ac legibus suis uti
 Dionysii gratia concedas: quam ille superatis
 Indis, cum in Graciam reuerteretur, in lon-
 gi: quae peregrinationis ac uictoriae suae mo-
 numente

mantentum condidit, militibusq; suis, quos uel
 atas uel inuacletudo imbelles effecerat, inco-
 lendam dedit. quemadmodum & tu ad Cau-
 casian montem Alexandriam, & alteram
 apud Aegyptios, aliisq; alibi in nominis
 tui gloriam urbes condidisti, ac in posterum
 conditurus es: utpote qui iam plura eo, atque
 ampliora gessisti. Nysam hanc urbem à Ny-
 sa, in qua educatus est, & provinciam Ny-
 saam: montem. uerò, qui est urbi propior, Fe-
 mur uocari uoluit, ex eo quòd (ut in fabulis est)
 in femore Iouis succreuerit. Ex eo tēpore nul-
 li seruimus, nostris legibus uidentes: tum optima
 reipub. disciplina, ac dignitate ciuilitate agimus.
 Hanc urbem à Dionysio adificatam esse, tum
 alia pleraque, tum hoc maxime argumento est,
 quòd nusquam alibi apud Indos hedera na-
 scitur, quàm Deo illi gratam fuisse non es ne-
 scius. Hac itaq; sedes, ut nobis ipsius Dei cul-
 toribus libera perpetuò sit, quemadmodum per
 tot secula ad hoc tēpus fuit, per tuam bonita-
 tem te ô Rex obsecramus. Ea dicentem Acu-
 phim Alexander non inuitus accepit. cupie-
 bat enim pro certis haberi, quae de Dionysio
 uulgata erant: urbem ipsam ab illo conditam
 credi, tanquam & ipse iam isset quò Dio-
 nysius, & adhuc uictrius quàm ille itu-
 rus esset. cogitabat Macedonas haud amplius
 longiorem militiam detrectaturos, rerum

p • quas

quas Dionysius gessisset amulatione quadam.
 Itaque Nysæis libertatem, & ut legibus
 suis uterentur concessit. Deinde cum leges eo-
 rum cognouisset, civitatemq; ab optimatibus
 regi:ijs laudatis, ad se mitti trecentos equites
 iussit, è quibus centum ex eorum numero per
 quos respub. administrabatur: Acuphim re-
 gioni prefecit. Ad ea postulata Acuphim
 risisse ferunt. Cumq; Alexander causam ri-
 sus interrogasset, respondisse: Quo nam modo,
 ô Rex, civitatem aliquam centum bonorum
 civium consilio destitutam, amplius rectè gu-
 bernari putas posse? Si tibi Nysæorum res cu-
 ra est, equites c c c. ac plures, si uelis accipe-
 re: sed pro ijs centum, quos ex reipubl. peritis
 legi iubes, ducentos potius tibi dare patiare, ut
 tibi reuertenti in eodem statu ac dignitate urbs
 nostra esse uideatur. Hac orans Acuphis (ui-
 debatur enim prudenter dicere) persuasit Ale-
 xandrum uti pro ijs centum quos requisie-
 rat, totidem quos uellet alterius ordinis acci-
 peret: & in ijs filium, ac nepotem, quos mili-
 tandi causâ nominatim petierat. Post hæc
 Alexandrum cupido inuasit eius loci uisen-
 di, in quo Nysæi monumenta quadam memo-
 randa Dionysij esse referebant, ac montem Fœ-
 mur, cum amicorum equitatu & peditum ag-
 mine: quem hedera ac lauro uestitum, lucos amœ-
 nissimos & opacitates ac uenatus omni gene-
 re sen-

*re ferarum conuincere predicabant. Quò ubi per-
 uentum, Macedones latibundi, hederam in-
 tui, tam longo pòst tempore à se uisam, coro-
 nati lauro capita, Dionysij laudes canentes
 ibant, ipsam deum uarijs appellationibus in-
 uocantes. Factoq; sacrificio, ibidem cum ami-
 cis epulatus est. Tradunt etiam nonnulli (si cui
 huiusmodi credibilia uidentur) plerosq; *Mace-*
donum, qui cum rege erant ex primoribus, nu-
 mine correptos, bacchantium more discurrisse.
 quæ uerum credenda sint, an secus, unusquisq;
 apud se iudicet. Ego uerò *Eratoſtheni* *Cyrenæo*
 prorsus assentior, asserenti, quacunque *Mace-*
dones in rem diuinam retulissent, ea in *Ale-*
xandri gratiam iactasse. Et de specu illa, quam
 apud *Paropamisades* uidisse dixerunt, at fa-
 bulam ab incolis pro uero acceptam, aut certe
 rem ipsam ab iisdem confictam: antrum scili-
 cet esse, in quo *Prometheus* olim religatus fuis-
 set: aquilam eòdem aduolare solitam, eius uisce-
 ra depascentem: *Herculis* interuentu aquilam
 interfectam, *Prometheum* uinculis solutum.
 Eosdem etiam *Macedones* fabulosa quadam
 de monte *Caucaso* predicare solitos, *Caucasum*
 appellantes, qui esset *Paropamisus*: idq; in
Alexandri gloriam, tanquam ultra *Cau-*
casum profectus esset. Cumq; apud *Indos*, bonas
 clauas inuistas uidissent, *Herculem* in his locis
 fuisse coniectabāt, eo quòd *Hercules* claua usque
 p 3 esset.*

esset. Paria de Dionysii peragratione compo-
 sita, inde ipse Eratosthenes putat. Ego uerò
 quæ de his uulgata sunt, in mediū attuli. Ale-
 xander ubi ad Indum peruenit, pontem iam
 perfectum ab Hephæstione, & multas ibidem
 diuersæ magnitudinis naues reperit: ad hæc
 uenisse à Taxile Indo munera, argenti talen-
 ta circiter ducenta, bonæ capita ad tria mil-
 lia, pecudum decem millia, elephantos x x x.
 Equites quoque Indici septingenti ab eodem
 missi Taxile, urbe omnium inter Indum &
 Hydaspē maxima tradita. Alexander dein-
 de sacrificio dijs, quibus consueuerat, perpetra-
 to, equestrēs ludos in ripa fluminis edidit. Sa-
 crificanti exta letos rerum euentus portende-
 ruat. Indus autem fluuioriam omnium Asia
 atque Europa, præter Gangem, maximus ha-
 betur. oritur ex monte P atropamiso, siue (ut
 Macedones appellabant) Caucaſo: atq; Ocea-
 num, qui Indiam alluit, ad austrum effluit.
 Duo sunt eius ostia, eaq; uadosa, quemadmo-
 dum & quina Danubij ostia: deltaxq; cursu
 suo efficit, Aegyptio simile. quæ insula sic in-
 tercisa, lingua Indica Patala appellatur. Es-
 hæc quidem breuibus de Indo flumine, tanquā
 haud dubia perscripsi. nāq; Hydaspes & A-
 cesines, itemq; Hydraotes & Hypasis Indorū
 amnes, ceteris Asia amnibus multo amplio-
 res sunt. Hi tamen Indo tanto minores, quan-
to ipse

to ipse Gange minor. Ctesius quidem (si cui satis sit eius autoritas) asserit Indum, quæ est angustior, ad XL. stadia in latitudinem extendi quæ latior, ferme centum. Alexander sub lucē exercitum traiecit. Ea regio Indorum est, de quibus non est consilium hoc loco dicere, quibus moribus, quibusve legibus utantur, quæ monstra ea plaga gignat, quæ pisciū genera, quantæve magnitudine Indus, Hydaspes, & Ganges, aliq; Indorum annes ferant: neq; quales formica aurū effoliant, neque rursus Gryphes auro defosso incubent, aliæve quæ ad uoluptatē magis quàm ad ueritatē inuenta. quæ utcunq; quis mentiat, non omnia tamen refelli possunt: licet Alexander & qui cum eo militauere, ista redarguerint, præter ea quæ suorum quidam ememini sunt. nā esse Indos sine auro deprehensum est, eos uidelicet, per quos Alexander profectus est. Nam multos quidem eius gentis populos peragrauit, haudquaquā delictis deditos: nec minores etiā ceteri Asiatici, prae grandibus membris, ut sunt ferè Asiatici omnes: in quibus multi quinque cubitorum, uel paulo minus magnitudine, nigriores quidem ceteris omnibus mortalibus, præter Aethiops: in bello autem longe strenuiiores ceteris Asiam colentibus. Nam Persus illos, quorum uirtute Cyrus Cambisa Asia imperium aëdis abstulit, non possum rectè rebus Indorum

dorian comparare. nanq; ijs temporibus Persæ pauperes erant, regio eorum aspera incultaq; leges & instituta habebant Lacedæmoniorum disciplina maximè consentanea. Affirmare autem non possiam, utrum clades ab ijs apud Scythas accepta, ex locorum iniquitate, vel alio quopiam Cyri errore ceciderit: an Persæ Scythis, à quibus deleti sunt, quod ad rem bellicam attinet, deteriores essent. Sed de indorum rebus ac moribus, quæ Nearchus & Megasthenes ac Eratosthenes clari viri tradiderūt, seorsim scribemus. Impresentiariū autē, quantum satis esse visum est ad rerum gestarum narrationem, attingendum putauimus. Taurus mons amplissimus per omnem Asiam porrigitur: à Mycale monte, qui est Samo insula oppositus, incipit. diuidensq; Pamphiliam à Cilicia, in Armeniam protendit: atq; inde in Mediam non procul Parthis & Charasmis penetrans, circa Bactrianos Parapamiso iungitur. quem Macedones Alexandrum secuti, quo Alexandri gloriam augerent, Caucasum nominauere: quasi trans Caucasum continuata uictoria cum exercitu profectus esset. Fortasse uerò & hic ipse mons cum altero Caucaso Scythico cōtinuatur, quapropter superius aliquando Caucasum uocaui, ac deinceps hoc nomine appellabo. Hic igitur Caucasus ad oceanum orientalem & Indos perpetuo dorso protend

tenditur. Flumina quacūque *Asiam* alluvine memoratu digna, ex *Tauro* & *Caucaso* nascencia, alia in septentrionem, & horum quaedam in *Maotim* paludem: quaedam in *Hyrcanum* mare, *Oceani* sinum: alia in meridem, in quibus *Euphrates*, *Tygris*, *Indus*, *Hydaspes*, *Acesines*, *Hydraotes*, *Hyphasis*, & alia quaecumque inter hac & *Gangem* sita sunt, in *Oceanum* exeunt: aut in plano refusa, cursumq; stentia, veluti *Euphrates*, occulto meatu sub terris labuntur. Ex quo *Asia* situs ita se habet. Quod ante *Taurum* & *Caucasum* à *Zephyro* vento in *Subsolanum* scinditur, haq; dua latissima *Asia* partes à *Tauro* efficiuntur, una quidem in meridiem ac *Notum*, eaq; à *Tauro* clauditur: altera in *Septentrionem* ac *Boream* conversa. Ex quatuor autem partibus, in quas dividitur *Asia*, quae in meridiem uergit, maximam omnium *Indiam* tradunt *Eratosthenes* ac *Megasthenes*: qui cum *Sibyrio* *Arachosiorum* satrape uersatus, nō semel ad *Sandracontium* *Indorū* regem se isse cōmemorat. minimam, quā *Euphrates* interfecat, ad mare nostrum cōuersam: reliquas duas, inter *Euphratē* atq; *Indū* positas, si cōiungatur, uix dignas esse quae *India* equiparetur. Terminatur *India* ab oriente & *Subsolano* usq; in meridiē, ab *Oceano*: à septentrione, *Caucaso* mōte, ad *Tauri* usq; cōfinia: ab occidente & *Aspulo* uento in *Oceanum*.

num, *Indo amni*: qui plurimū per plana elabitur, quam planiciem ac solū à flumine factam putant, quemadmodū & in alijs quibuscūq; locis contingit, quæ nō procul à mari campos habent: quorū pleriq; fluminum uel terrā limumq; congerentium effecti sunt, ita ut antiquū regionis nomen flumina ipsa retineant. quemadmodum *Hermi campus* dicitur: qui amnis in *Asia* oriens, ex monte matris *Dindymene*, non procul à *Smyrna* urbe *Aeolica* mare influit, & uem *Caystri campus*: *Lydius* à *Lydo* flumine: & *Caici campus* in *Mysia*, à *Caico* amni: & *Meandri campus* in *Caria*, iuxta *Miletū* urbem *Ioniam*, à *Meandro* appellatus. *Aegyptum* quoq; *Herodotus* & *Hecataeus* historiarum scriptores, aut si forte alterius cuiuspiā ab *Hecataeo* diuersi sunt illa opera de *Aegyptijs* campis, regionē illam eodem modo fluminis donum appellant. idq; ita esse, non obscuris quibusdā rationibus *Herodotus* arguit. Quod autem is amnis, quem nunc *Aegyptij* ac cetera gentes *Nilum* uocant, apud antiquissimos *Aegyptus* appellaretur, satis probabilis coniectura ex *Homeri* carmine fieri potest, qui *Menelaum* ad *Aegyptū* flumen classē statuisse cōmemorat. Si igitur singuli amnes, usq; non magni eā uim habent, ut terrā congestam in solum obdurent, cum ex superioribus locis limum trahant, certe & de *Indicis* campis hoc
idem

idem credere fas est. Nec uerò *Hermus* et *Cayster*, itemq; *Caicus*, & *Maander*, multiq; praeterea ex annibus *Asia*, quicunq; in mediterraneum mare exeunt, si in unū coeant, uni alicui *Asia* fluminum comparandi sunt: necdum *Gangi*, omnium maximo, cui neq; *Nilus* neque *Danubius* conferri possunt. Sed ne ū quidem omnes, si *Indo* misceantur, *Gangem* aquent: qui magnus statim, ab ipsis fontibus surgens, xv. magnis annibus in se receptis, nomen suū perpetuo retinens in Oceanum excurrit. Et haec quidem de *India* impraesentiarum dicta sint. Cetera, cum res *Indicas* narrabimus, à nobis dicentur. Quo, nam autem modo *Alexander* *Indiam* pontē iunxerit, neque ex *Aristobulo*, neque ex *Ptolemao* (quos ego maximos auctores habeo) cognoscere potui. neque ego aut pro certo asseuerare, aut coniectura assequi possum, utrum nauibus, ut *Hellepontus* olim à *Xerxe*, et *Bosphorus* ac *Danubius* à *Dario*: an ponte manu facto superarit. Mihi uerò probabilius uidetur, *Alexandrum* iunctis nauibus, quàm ponte exercitum traduxisse. Neque enim pontem reciperet *Indi* altitudo, nec tam brevi tempore tantum opus perfici potuisset. Naues autem funibus colligatae, & in muri modum constructa, *Xerxis* exemplo ad iungendum animum satis erant: quo *Romanos* ferre, rerum dominos, *Danubium* ac *Rhenum* iungere solitos accepimus. Item quo pacto

*Tigrim atq; Euphratem, quoties necesse fuit, iunxerunt, haud satis compertum habeo. At ut mihi quidem constat, pontem Romani ex nauib; moliebantur. Qua uerò ratione (quoniam res mihi uisa est narratu digna) hoc loco explicandum putavi. Naues dato signo demittebantur, eas (ut uerisimile) fluminis cursus deorsum rapiebat, sed uehementi remorum pulsu euicto fluminis impetu, aduersis proris ad designatum locum retrahebantur. deinde à pro-
ra singularum uimineæ crates in pyramidum modum extructæ, ac lapidibus repletæ, contra amnis uiolentiam in fundo destituebantur: quas modico intervallo separatas, solidis tignis inuicem collocabant. tignis asseres per transfusionem dispositos, clauis affigebant, ac per hunc modum positas ad alteram ripam perducebant: singulis ab utroq; capite ponticulis, quo commodius equi currusq; ingrederentur atque exponerentur, excitatis. Hunc in iungendis traiciendisq; fluminibus ueterum Romanorum morem fuisse accepimus. Quo nam autem modo Alexander Indum iunxerit, quemadmodum supra dixi, non ausim affirmare: quoniam qui cum eo fuere in ea expeditione, hoc ueluti nõ necessariũ cognitu pratermisserũt. Sed quantum ego existimo, ad hunc ferè modum iunctus est: quem si alia quapiam ratione iunctum fuisse quis ostenderit, ea ratio praualeat.*

Indo

Indo pertransito Alexander rursus quibus consueuerat dijs, sacrum fecit. deinde mouens, Taxilam urbem peruenit. Ea erat pollens potensq; ciuitas, omniumq; maxima quae inter Indiam atq; Hydaspem sita sunt. Adueniens summo honore exceptus est à Taxile urbano praeside, ac ciuibus totius prouinciae incolis. Cuius rei causa ex finitimorum agris aliquantum petentibus, concessit. Per eos dies legati ab Ambisaro montanorum Indorum rege, Ambisari ipsius frater, et quidam cum eo nobiles uiri, alijq; à Doxareo eius regionis praeside, munera ferentes ad eum uenere. Post hac Alexander sacrificio ludusq; perpetratis, Philippo Machate totius regionis satrape designato, praesidio imposito, relictisq; ualeitudine affecta militibus, ipse ad Hydaspem flumen proficiscitur: quò uenisse Porum cum ingenti exercitu nunciabatur, transitu prohibiturum, aut iam transgressum aggressurum. Quo intellecto, Alexander Cœnum Polemocrati retro ad Indum flumen ire iubet: ac naues quibus exercitum transueherat, ibi relictas, flumine extractas ac desectas, uehiculis ad se comportare. Profectus Cœnus, maiores naues in tris partes, minores in duas (quo commodius ueherentur) secuit, atq; ita ad Hydaspis ripam uehiculis delatae sunt. Quibus rursus compactis, in ripa classem constituit: assumptaq; copiarum parte, Taxilam rediit.

diſt, receptisq; quinq; milibus Indorum à Taxile, & ceteris militibus, quos eius regionis ſatrapes habebant, ad Hydaspem ſe conuertit, ibiq; caſtra poſuit. Porus in aduerſa ripa cum omni exercitu atq; elephantis confederat, omnesq; motus Alexandri cum cura obſeruabat, ne in aduerſam ripam nauibus euaderet: miſſis in ceteras fluminis partes cuſtodi-
 bus, qua flumen traſſi poſſe uidebatur. Quæ cum Alexander animaduertit, cogitauit & ipſe exercitum in diuerſa mittere, quo Porum conſilij incertum redderet. Diuiſo igitur in plures partes exercitu, alijs aliò dimiſſis, ipſe cum parte copiarum fluminis ripas præterue-
 ctus, quæ hoſtilia occurrebant naſtando, amnis altitudinem contemplantatur, frumento ex omni regione citra Hydaspem undiq; in caſtra com-
 portari iuſſo, quo Porus ſe permansurum ſciret, donec flumen per anni tempus reſediſſet: quod per hyemem accidere ex incolis cognorat. Na-
 uibus quoq; diuerſis locis in ripa collocatis, pellibusq; leui materia repletis, peditibusq; & equitibus ibidem diſpoſitis, non ſinebat Porum conqueſcere: eiq; facultatem adimebat de-
 cernendi, quid quoq; loco potiſſimum parari oporteret. Per id anni tempus (erat enim cir-
 ca æſtium ſolſtitiū) Indorum amnes pleni & turbulenti ſunt, ydemq; citatiſſimi: quo tem-
 pore & creberrimi imbres in his locis cœlitus
 cadunt.

eadunt, & Caucaſi nives aſtu ſoluta flumen
 argent. Hyeme uerò contra, ipſi amnes mino-
 res purioresq; ſunt, omnesq; uado tranſmeabi-
 les, præter Indum & Gangem & alium forte
 unum. Sed & Hydaſpes per id tempus uado
 tranſiri poteſt. Hoc ſe tempus manſurum Ale-
 xander uulgauerat. Inſtabat tamẽ, omniq; di-
 ligentia perſcrutabatur, ſi quã clam hoſtibus
 tranſire poſſet. Cumq; animaduertetet, quã Po-
 rus cum exercitu conſtiterat, propter magni-
 tudinem copiarum & elephantorum in aduer-
 ſa ripa adſtantiun, qui in ipſo deſcenſu tum
 ſpecie inuſitata, tum horriſono clamore equis
 terrorem & conſternationem allaturi eſſent,
 clam hoſtibus tranſire inſtituit. Noctu itaq; iux-
 ta ripam miſſis in diuerſa equitibus, ingentes
 clamores tolli, aliaq; in ſpeciem tranſitus tu-
 multuoſius parari præcipit. Ac primo Porus
 quocunq; Macedonum clamor uocabat, ex ad-
 uerſo aderat. Cæterum poſtquàm aliquot die-
 rum conſuetudinem nihil aliud præter clamo-
 res moliri hoſtes animaduertit, ad eorum ulu-
 latus poſtea moueri deſtitit: miſſis in diuer-
 ſa fluminis parte, ne quid eum falleret, ſpe-
 culatoribus. Quem ubi Alexander ſe ſatis tu-
 tum contra nocturnos conatus exiſtimare ani-
 maduertit, ad dolos conuerſus eſt. Rupes erat
 ad amnis ripam peropportune ſita, quam ipſe
 amnis inſigni flexu obibat, arboribus uarij
 gener

generis perfrequens. Contra hanc paruo intervallo insula erat, & ipsa inculta, atq; insidijs idonea. Itaq; cum utrobq; tam equites quam pedites oculi posse intueretur, exercitum eâ traducere constituit. Ea rupes atq; insula circiter centum & L. stadia à castris aberant. Dispositis primum per ripam custodijs, tanto intervallo quantum ad excipienda mandata & mutuum prospectum satis esse visum est, clamores undiq; per noctem fieri, ignesq; excitari imperat. Mox ubi transire deliberavit, iam non occultè in castris, sed propalâ parari, qua ad eam rem pertinebant. Crateroq; in castris relicto, cum suo & Arachotorum equitatu, ex Macedonian phalange, Alceti & Polypercontis copijs, ac earum regionum praesidijs, & ijs praeterea quinq; Indorum milibus, in mandatis dedit, ne prius transire conaretur, quam Porum è contraria ripâ, aut uadum ingressum, aut uictum fugere animadverteret. Ac si Porus in castris partem exercitus & elephantorum relinqueret, tum cum omnibus copijs, contemptis hostibus, transire conaretur: quod elephanti soli essent, qui equis euadendi in alteram ripam facultatem auferrent. Et hac quidem Cratero mandata. Meleagro autem, Atalo, & Gorgia, qui cum mercenarijs equitibus ac pedibus inter insulam & maiora castra curabant, precipi: postquam pugna
impt

implicitos uiderint Indos, diuisis copijs traicere
 quàm primum conentur, ipse cum amicorum
 equitatu, & Hephæstionis, Perdiccæ, Deme-
 trij, Cliti, Cœniq; copijs, & Bactrianis, Sogdia-
 nisq; & Scythis equitibus, ac Dais, sagitta-
 rijsq; & argyraspidibus, atq; Agrianis, ali-
 quantum procul à ripa, clàm hostibus, neu ru-
 pem atq; insulam à se peti suspicarentur, gra-
 diebatur. Tum per noctem leui materia re-
 pletas pelles consui imperat. Adiuuabat in-
 gens uentorum procella, fulminibus imbri-
 busq; immixta, quæ noctu coorta, nec trans-
 ire parantium uoces, nec armorum sonitus sen-
 tiri patiebatur. Naves præterea quas secltas ex
 Indo flumine uectas diximus, in syluas delatae,
 rursum clàm hostibus instructæ sunt, arbo-
 rum proceritate atq; frequentia opus occul-
 tante. Sedata tempestate circiter quartam
 noctis uigiliam, equitatu inflatis utribus, pedi-
 tatu nauibus, quantum capere poterant, im-
 posito, insulam per silentium peti iubet: ne prius
 à Pori speculatoribus ex aduerso conspici pos-
 sent, quàm traiecta insula ripis appropinqua-
 rent. Ipse nauis longa subsecutus, & cum eo
 Ptolemaeus, Perdiccas, & Lysimachus ex cor-
 poris custodibus: ex amicis Seleucus, cui post-
 ea regnare contigit, ac pars argyraspidum:
 ceteri alijs nauibus inuecti sunt. Postquàm
 uerò & hostium speculatores in aduersa ripa
 q dispo

dispositi, Alexandri copias navibus impositas ad ripam appellere conspicati sunt, quanta maxima celeritate potuerunt eam rem Porro nuntiatum concurrere. Ceterum Alexander prior in ripam nullo obsistente egressus, utique equites primi in terram descenderant, ista eos in aciem instruebat. Sed ignoratione regionis obigit, uti in locum iniquum descendit. Insula erat in continenti haud parua: quam eo minus insulam esse apparebat, quod eam brevi tractu exiguus rivus interfecabat, qui tamen nocturno imbri non parum creverat. Ex quo ab initio non reperto uado metuebant, ne rursus novo labore opus esset. quo tandem inuento, ceterum difficili, ea traduci exercitus quanquam agere coepit. Aquarum multitudo ubi minima, peditum pectora, equorum vero capita aquabat, traducto exercitu, acies instruit. In dextro cornu alam equitum statuit ex praefecturis equitum, quos delegerat, equitibus sagittarijs ante universam equitatum collocatis. De peditatu primos omnium argyraspidis regios, quibus praerat Seleucus, equitatum adiecit. Post hos regium ordinem. Tercio loco scutatos, pro ut singulis duces contigerant, in aciem educit. Extrema peditatus sagittarij, & Agriani, ac iaculatores utrinque ante acies producti firmabant. Per hunc modum instructa acie, pedites, qui paulo minus sex milibus erant,

instit.

inſiſit lentius ſequi: ipſe equitatu praeualere arbitratuſ, equitibus ad quina milia aſſumptis, celerius agmen mouebat, Taurone ſagittariorum duce ſagittarios poſt ſe ducere celeriter iuſſo. Conſidere autem uidebatur, quandoquidem Poruſ ſibi in itinere cum omnibus copijs occurreret, fore ut cum equitatu uel ſuperaret eum, uel certè tantisper dum peditatuſ accederet, illius impetum moraretur. Sin uerò Indi improuiſo tranſitu percuſi ſeſe in fugam uerterent, conducere exiſtimabat, peditatuſ hãud procul à ſe abeſſe, quo maiori cede adita, munuſ negotij reſtaret. Ariſtobuluſ autor eſt, Poruſ filiuſ cum curribus l. x. eò priuſ adueniſſe, quàm Alexander maiorem illam inſulam cum exercitu tranſmiſiſſet: potuiſſeq; Alexandrum tranſitu prohibere (quippe cui uel nemine obſiſtente tranſire difficile fuerit) ſi Indi è curribuſ deſilire, & ut quique primi è flumine in ripam exiſſent, factò impetu inuadere uoluiffent. in quos prætergreſſoſ cum Alexander equiteſ immiſiſſet, nonnulliſ uulneratiſ ſubito terga uerterunt. Sunt alij qui tradant, Poruſ filiuſ cum Alexandro ibidem conflixiſſe: Sumq; maiores copias Poruſ filiuſ haberet, Alexandrum ab eo uulneratuſ, equuſq; cuiuſ Bucephalam, ſorma inter equoſ & generoſitate quadam ſpirituſ inſignem, quem chariſſi-

mum habebat, ab eodem hasta transfossus in-
 terfectumq; esse. At uerò Ptolemaeus, cui ma-
 gis assentior, pramissum à Poro filium Ale-
 xandri transitu ex speculatoribus cognito, qui
 eius impetum retardaret: sed cum non tanta
 curruum paucitate (neq; enim uerisimile est,
 neq; rationi consentaneum) qui quidem si ad
 speculandum cum tam paucis mittebatur, sa-
 tis multi erant: sin ad prohibendos transitu
 hostes qui nondum transissent, haud ad eos in-
 uadendos qui iam in ripam euassissent, satis
 pauci. Sed ait, illum cum duobus millibus equi-
 tum, ac centum uiginti curribus profectum. Ce-
 terum Alexandrum ultimo iam modo ex in-
 sula traiecto, illius aduentum praenuisse, &
 aduersus cum equites sagittarios misisse. nam
 reliquam equitatum agebat, existimans Po-
 rum cum totis uiribus aduentare, hosq; ueluti
 antecursores pramissos esse, atq; ita ulterius
 progressum. Postquam per speculatores didi-
 cit, quanta ibi multitudo Indorum esset, nec
 alias apparere copias, fortiter cum equitatu
 in hostes incubuisse: illos cum impetum ferre
 non possent, in fugam se uertisse, equitibus cir-
 citer CCC. suorum casis, & in ijs Pori filio:
 amissisq; curribus, qui & in fuga tardiores.
 & in pugnam (quod terra imbris limosa
 ac lubrica uestigium imprimi non sinebat) in-
 miliores erant. Quae postquam Porus ex ijs
 qui

qui fugerant cognouisset, tanto casu commo-
tum, ancipitis consilij factum esse. Cumq; ij quos
etiam Cratæro Alexander citra flumen reli-
querat, accelerare uiderentur, ad postremum
statuit, contra Alexandrum in aciem exire,
totisq; uiribus Macedones (utpote firmissi-
mam exercitus partem) inuadere. Itaq; ele-
phantis aliquot & equitibus ibidem relictis, in
manentium castrorum speciem, qui transire
conantibus terrori essent: ipse cum omnibus re-
liquis copijs (ad quatuor milia equitum erant)
c c c. curribus, elephantis c c. pedibus ad
x x x. milia, aduersus Alexandrum conten-
dit. Cumq; in locum arenosum peruenisset (nam
is ad equorum curruum ue missiones conuer-
sionesq; expeditus atq; idoneus uisus est) conti-
nuo in hunc modum exercitum instruit. Ele-
phantos primum in fronte locat, ingeri latitu-
dine inter se distantes: qui ante peditatum di-
sposti, Alexandri equitibus undiq; formidi-
nem intendant. neq; putabat quenquam ex ho-
stibus siue equitem siue peditem, per interualla
elephantorum penetrare ausurum: cum & equos
insolito odore & specie consternaturi uideren-
tur, & peditatum ipsa mole atq; impetu con-
culcaturi. Post elephantos statuit pedites ingeri
latitudine. Ad hac in elephantorum iuribus
pedites imponit, peditatui ab utroque latere

equitatum inducit, curribus ante equitationem dispositis. Hic fuit Pori ordo. Postquam Alexander conspicatus est Indos acie instructa stare, ulterius progredi equites uenit, donec pedites qui sequebantur aduenissent. Profectos non continuo in aciem eduxit, ne ex itinere fatigatos (festinantiis namque accesserant) recentibus Barbaris obiceret: sed circum equitans, ijs spatium sui colligendi dabat. Vbi uero Indorum ordinem perspexit, statuit non à fronte (qua parte elephanti locati, et per intervalla peditatus densior erat) sed cum equium parte, quibus erat superior, in sinistrum Pori cornu inuehi: Cœniam cum suis ac Demetrii copijs dextrum petere, qui Barbarorum, si in suum cornu irruerent, terga cadat. Ad hac Seleuco, Antigoni, ac Tauroni peditum phalange attributa mandat, ne prius pugnam incipiant, quam peditatum et equitatum hostilem ab equitatu suo perturbatum cognoverint. Cumque intra reliqua actum appropinquassent, equitibus sagittarijs circiter mille aduersus sinistrum hostium cornu repente immixtis, ipse cum equitatu amicorum sinistrum cornu repente inuadit, eo consilio ut prius perturbatos aggrediatur, quam coram equitatus sese in phalangem effundat. Quod hostes intuiti, repente infestis equis ei obuiam eunt. Cum autem ijs Cœnus à tergo cum copijs apparuisset, et
bifrons

bifrontem aciem facere coacti sunt, ita ut altera pars contra Alexandriam, eaq; ualidior, altera contra Genium conuersa dinicaret: quo facto, maxime Indorum ordines animiq; perturbati sunt. Tum Alexander opportunitate animaduersa, in eos qui in se conuersi erant, maiore uii nuehitur. quem cum sustinere non possent, sub elephantos tanquam sub muros continuo se recipiunt. Quorum seffores cum belluas ipsas in equitatum concitassent, Macedonum phalauz inuecta, emissis iaculis earum impetum fortiter repressit. Erat hoc pugna genus priorum haud quaquam simile. bellua enim quocunq; uertebantur, Macedonum phalangem, quamuis densa esset, ordine mouebant. Ad hac Indorum equites, cum omne negotium circa peduatum uerti uiderent, denuo conuersi, Macedonum equitatum inuascent. Qui cum sterem ab ijs, qui circa Alexandriam erant uelut industria & uiribus superioribus repellerentur, denuo ad elephantos refugiebant. Ac per hunc modum uniuersus Alexandri equitatus, non tam ipsius Alexandri iussu, sed in ipso certamine casu conglobatus confertusq; quocunq; incidebat, Indorum equitatum cum multa strage dissipabat. Postquam uerò beluæ pugnando in angustum redactæ sunt, non minus suis quam hostibus infestæ notisq; esse coeperunt, multis suorum dum uel ur-

9 4 gent

gent uel cedunt ipsa mole pertritis. Ad hæc multa equitum cades, utpote in angusto, edebatur. Simul etiam multi elephantorum rectores, hostium iaculis transossi cadebant. Elephantum deinde tum uulnerum impatientia, tum quòd rectoribus carerent, uasanis similes, suos iuxta atque hostes urgebant, conterebantq;. Tum Macedones ad artes conuersi, irruentibus in se belluis strenue cedere, refugientes iaculis confodere. Postquam uerò elephantum labore pugne & uulneribus fessi, segnes excurrere ac tantum clamorem edere cœperunt, & anterioribus pedibus erectis agrè refugere. Alexander omni equitatu repente hostibus circumfuso, signo dato imperat, uti pedites consertis scutis eòdem aduolent. quo factò, undiq; circumuenti Indorum equites, in ipsa pugna propè omnes cæsi. Nec melior erat peditum fortuna, urgentibus circumquaque Macedonibus: tum omnes præter eos quos Alexandri equitatus circumsteterat, desperatis rebus terga dant: quod cum Craterus, & alij ab Alexandro in aduersa ripa cis amnem relictis prospexissent (ita enim Alexander mandauerat) & ipsi celeriter amnem cum copijs sibi attributis transiunt. qui utpote recentiores, non minorem Indorum cadem in ipsa fuga ediderunt. Cæsi sunt ex Indis pedites paulo minus xx. milibus, equites circiter tria milia: currus quoq;

quoque dissipati. Ad hac duo Pori filij interfecti, ac Spitarches Indorum eius regionis praefectus, itemq; ductores elephantorum & curruum, ac penè omnes Pori copiarum duces: elephantis omnibus, prater eos qui in pugna ceciderant, captis. De peditatu Alexandri, ex ijs sex milibus, qui primi in hostes inuecti sunt, ad LXXX. desiderati. De equitatu sagittariorum, X. de amicorum, non plus XX. Ex alijs equitibus ferme CC. Porus non modo clari duces, sed etiam strenui militis opera in pugna usus, licet equitum cadem animaduerneret, & ex elephantis alios cecidisse, alios rectoribus uacuos errare, maioremq; peditatus partem interisse: et si rem desperatam ac perditam intelligebat, non tamen ueluti Darius ille rex opulentiſſimus, à quo fuga exercitus initium factum est, trepidus fugit: sed quamdiu partem aliquam suorum pugnantem conspexit, quāquam dextrum humerum, quem nudum in praelijs ferebat, saucius (nam thoracis crassitudo reliquam corporis partem defendebat) contra hostes pugnare sustinuit. Tandem à suis fugam ex omni parte fieri conspicatus, & ipse elephanto conuerso saluti consuluit. Quem ut cedere Alexander animaduertit, cum saluum ob uirtutem cuperet, quòd eius fortium in pugna factorum spectator fuerat: primum Taxilam Indum ad eum mittit, qui roget, uti elephan-

tum fyllat. Isq; citato equo, quantum tuò dñi
propinquare posse uisus est, ad eum profectus
substituit, Alexandri mandata uiri acciperet
rogans. Porus, Taxile audito, qui cum sibi uete-
res inimicitia erant, conuersus, nullo responso
dato, lancea eum petiturus uidebatur. Quod
cum Taxiles animaduerneret, celeriter praeuer-
so equo, ad Alexandrum redijt. Alexander
nihilominus alios atque alios submittebat: in-
ter quos Meroem Indum, quem illi diuturnae
amicitia deuinctum cum audisset, in id maxi-
me idoneum existimauit. Cuius hortatu simul
& sui uictus Porus, elephantum cōtinuit, atq;
ex eo descendit. deinde allata aqua recreatus,
ad Alexandrum unà cum Meroe profectus
est. Quem ut Alexander appropinquare acce-
pit, ante acies progressus, cum paucis amico-
rum sibi obuiam processit. Quem ut uidit, con-
tinuo substituit, admiratione quadam magnitu-
dinis eius captus. erat enim quinque cubito-
rum, & forma cunctis corporis partibus longe
decora, generositate praeterea quadam animi
nihil humile aut abiectum (& si uictus esset)
pra se ferente: ut qui pro regni sùt uitione, rex
aduersus regem castris congregi, ac decertare
nequaquam dubitasset. Tum propior factum,
ac perhumaniter susceptum consolatus, quic-
quid sibi optaret, cum à se peti iussisset: Id
modo à te opto petoq; ait, uir me regie tra-
ctes

*Et*es. Cui arridens *Alexander* : *Id* quidem tibi uel mea causa facturus sum. Tu quid uelis optesq; , tua causa postula. Cui *Porus*, omnia que cuperet , eo uerbo quod dixerat conineri respondit. Quo responso *Alexander* latior, cum non solum in libertatem ac regnum restituit, sed etiam imperio longè auxit: eoq; postea amico ac fideli perpetuo usus est. Hac pugna ad *Hydaspem*, *Hegemone* *Athenis* summum magistratum obtinente, gesta est. Post hac *Alexander* in sempiternam nominis gloriam ultra *Hydaspem*, ubi pugnatum est, & item cis *Hydaspem*, unde mouerat, urbes condidit: & illam quidem ulteriorem à uictoria *Niceam*, hanc *Bucephalam* ab equo suo nominari uoluit. de quo quidem equo non erit alienum, ui arbitror, aliquid hoc loco memorare. Forma fuit & natura præter ceteros equos insigni, magnitudine que mediocrem excederet, spiritus alto ac generoso, taurino capite: cuius rei causa id sibi nomen inditum. uel quòd (ut alijs placet) cum toto corpore niger esset, albam in capite macula taurino capiti maxime similem, habuerit. Nullum omnino sessorem præter *Alexandrum* dignatus est unquam. Hunc cum apud *Vxios* amississet *Alexander*, summa cura conquiri iussit: *Vxijs* exitium minatus, ni continuo reducerent. isq; redditus est. Ex multis periculis in prælio regem eripuit, multumq; ei ad

ei ad gloriam contulit. Ad postremum, trigessimum iam annum nactus, non ullo vulnere, sed etate simul & labore ager factus, in castris, unde mouerat, citra Hydaspem uitam finijt. Nunc ad historiam redeamus. Alexander ijs qui pralio ceciderant conquisitis, ac prodignitate sepultis, sacrificium ludosq; in Hydaspis ripa, unde transiens mouerat, uictoria causa edidit. Deinde Cratero cum parte copiarum, qui urbes conderet, relicto, ipse aduersus Indos Pori regno finitimos processit. Glaucanici appellabantur, ut Aristobulus inquit: ut Ptolemaeus, Glause. Erant cum eo pedes delecti, omnesq; sagittarij equites, & Agriani, ac sagittarij, & amacorum equitum pars. Ceterum Glaucanici metu eius perculsi, postquam Porum ab eo uictum cognouerunt, sese uoluntarie in eius fidem dedere: urbibus XXXVII. traditis, quarum qua minima erat, non minus quinque milibus hominum continebat, pleraq; earum supra dena milia. Pagorum quoque magnorum frequentia ea prouincia celebris erat, quam totam Pori regno addidit. Post hac Taxili, Poro per se reconciliato, ad suos reuerti potestatem fecit. Dum hac geruntur, legati ab Abisare ad Alexandrum uenere, qui se suaq; omnia in fidem eius darent. Cogitauerat Abisares ante Pori cladem cum Porose iungere, in belli aduersus Alexandrum socie

societatem. Verum illius consilium Pori res ad-
 uersa mutari coegerunt. Itaq; quo magis sibi
 Alexandrum conciliaret, fratrem quoq; cum
 legatis misit: & cum ijs pecuniam, atq; ele-
 phantos x l. Ab Indis quoque liberis legati
 profecti sunt, & item à Poro alio Indorum
 praefecto. Alexander repudiatis muneribus,
 Abisarem ad se proficisci iussit: ni ita face-
 ret, grauius interminatus. In hoc rerum sta-
 tu Phrataphernes Parthorum atque Hyr-
 cania satrapes, cum Thracibus sibi commissis
 ad Alexandrum accessit. Cumq; nuncij à Sisi-
 lo Assacenorum satrape profecti, Assacenos
 praetore interfecto arma sumpsisse nunciassent,
 continuo Philippum ac Tyriespim cum parte
 copiarum, qui eorum motus compescant, ire in-
 bet: ipse cum reliquo exercitu ad Acesinem
 amnem pergit. Huius duntaxat apud Indos
 fluminis magnitudinem Ptolemaeus scribit xv.
 stadia latitudine occupare, ingentem aquarum
 molem uehere cursu rapidissimo, magnis &
 acutis cauitibus interiectis: quibus illis ac re-
 percussis, ingentes inde aestus & uortices con-
 citant, ac propterea nauigantibus terrorem di-
 scrimenq; inferunt. Ab ea maxime parte A-
 lexander nauibus & utribus inscensis, exerci-
 tum transuexit. qui utribus transportati sunt,
 ijs facilius transitus fuit: qui uero nauibus, ma-
 gnis incommodis sunt afflicti. pleraq; enim cau-
 ribus

ribus illis, con fracta q; sunt: uiris, qui inuehebantur, desideratis. Ex hac re coniectari licet, non multum à uero abhorre re, quod de Indi-
 amnis magnitudine traditum est ab ijs qui scri-
 bunt, quàm latior est, ad x l. quàm uerò angustior,
 ad x v. stadia patère: hunc modum in plerisq;
 eius partibus obseruatum esse. Alexandrum
 autem existimo, quàm latior ampliorq; erat,
 quòd ibi minus rapax minusq; uiolentus esset;
 exercitum traduxisse. Post hac Alexander
 traiecto flumine, Cœnoq; cum copijs suis cis
 flumen relicto, qui curaret cæterorum transi-
 tum, quos in Indos à se uictos miserat, uti fru-
 menta & cæteros commeatus inde in castra
 comportaret, Porum in regnum remisit, lectam
 popularium suorum manum, item elephantos
 si quos haberet domitos mittere ad se iussim.
 Cogitabat autem alterum Porum, cum leuissimis
 & expeditissimis totius exercitus persequi: quæ
 nuntiabât deserta prouincia, cui præerat, abuisse.
 Hic, dū Alexander cum Poro rege bellum gere-
 bat, magis Pori odio quàm beneuolentiâ in
 Alexandrum, legatis missis, sese suaq; omnia in
 Alexandri fidem dederat. postquàm uerò Po-
 rum reconciliatum Alexandro agnouit, nec
 solum in patrium regnum restitutum, sed multi-
 um insuper illius regno additum: non tam
 Alexandri quàm Pori metu assumptis fuga
 comitibus, ijs qui bello idonei uidebantur, pa-
 tria

tria excessit. Cumq; aduersus eum proficisceretur, ad Hydraotem flumen, latitudine quidem Acesini parem, ceterum cursu aliquanto inferiorem profectus, in omni ea regione idoneis quibsq; locis praesidia disposuit, ut ij quos cum Gratero & Ceno reliquerat, intò ad se proficiscerentur. deinde Hephastionem cum duabus phalagibus, de equitatu uerò suo, ac Demetrii ordine ac sagittariorum parte mittit, qui deserta à Poro oppida atq; agros, ceterosq; praeterea Hydraotis accolis, in Pori regis & amici potestatem redigat. Ipse pertransito flumine, non eo quidem labore quo Acesinem traiecerat, cum regionem illam peragraret, incolis metu percussis, pleriq; eorum in deditionem uenerunt: nonnulli tamen correptis armis obuiam ire, alij in fugam spem ponere. quos omnes persecutus, debellauit. Inter haec Alexandro nunciatum est, ex liberis Indorum populis alios quosdam, sed eos praecipue quos Cathaeos uocant, paratos esse, si eò accederet, decertare: Indosq; finitimos in belli societatem sollicitari, deposciq; urbem situ munitam esse, ubi castris positus manere & cum ipso depugnare statuissent (Sangala urbi nomen erat) Cathaeos ipsos fortes uiros, & rebus bellicis consilioq; finitimos antequam existimari: cum ijs cõsentire Oxydracas, ac Mallos, Indorũ gẽtes, & ipsas

Et ipsos bello claros : aduersus quos paulo ante
 Et Abysares , Et Porus coniunctis uiri-
 bus , multis praterea Indorum in societatem
 ascitis , profecti bello frustra suscepto retroces-
 sissent. Quibus acceptis Alexander aduersus
 eos contendit, atq; altero die non procul ab ur-
 be Pimpramis peruenit. Ea gens Adraista
 appellabatur : uq; sese statim sine ui in Ale-
 xandri fidem dederunt. Exercitui deinde biduo
 quiete data, uersus Sangala , quò Cathaorium
 ac finitimorum copia castris sub urbem positis
 conuenerant, proficiscitur. Et quoniam is col-
 lis non undiq; satis munitus ac tutus uideba-
 tur, quòd esset ex aliqua parte ascensu clemen-
 tior, triplici ordine in circuitu dispositis curri-
 bus castra munierant. Alexander ubi eò per-
 uentum, castris positis, naturam loci ac Bar-
 barorum multitudinem contemplatus, ubi ex-
 pedire uisum est constitit, præmissis interim
 equitibus sagittarijs, qui castra hostium circums-
 uecti, eorum impetum morarentur , ne prius in
 suos erumperent, quàm se ad pugnam compa-
 rasset. Deinde acies in hunc modum instruit. In
 dextro cornu equites, Et Cliri copias , post hos
 argyraspides locat. In sinistro, qua parte Per-
 diccas curabat, ipsius Perdicca copias, Et A-
 sthenesteros, sagittarijs in utrumque cornu diui-
 sis. Inter hæc supernueniunt pedites, atq; equites
 prasidio relictæ. Equites in utrumque cornu de-
 ducit

ducit: pedites phalangi, quo densior fieret, adij-
 cit. Post hac cum equitatu, quem dextro cornu
 constituerat, contra Indorū currus, qui in sini-
 stro cornu erant, quā collis facilius subiri posse
 uidebatur, aduerso monte succedit. Postquam
 autem Indos uidit in castris se continere, ac
 tantum inscensis curribus supernè iacula emit-
 tere: non equitis, sed peditis negotiū esse id cen-
 suit. Itaq; protinus relicto equo, phalangē eō-
 dem adducit. Et ab anteriore quidem curruum
 ordine, sine magno negotio Indi à Macedoni-
 bus repellébantur: ceterum ubi ad altera ea-
 demq; angustiora munimenta uenit, confer-
 ti conglobatiq; locum facile tutabantur. Ma-
 cedonibus econtrā hac aduersa erant: qui per
 aperta & spatiosa loca subeuntes, primis cur-
 ribus distractis, prout cuiq; cōmodum erat, ho-
 stes passim atq; incōposite aggrediebātur. Sed
 & hinc quoq; acri pralio commisso, adniteni-
 bus summa ope Macedonibus, amissis curri-
 bus Indi repulsi sunt. Cumq; interius penetras-
 sent Macedones, hostes non tulere impetū: sed
 protinus terga dantes, destituito colle sese in ur-
 bem receperunt. Potitus castris Alexander,
 urbem, quātum peditatu potuit complecti, obsi-
 dere pergit. nam quod murus in circuitu paulo
 amplior erat, circumfidere non poterant. Quā
 uerò peditatus intermiserat (nam stagnum
 quoddam erat haud procul à muris) equita-

tum constituit, ratus per id stagnum, quòd esset modicæ altitudinis, Indos accepta clade terribiles, noctu deserta urbe discessuros. Nec eum fefellerit cogitatio. nam circiter secundam noctis uigiliam plerique eorum tacite egressi, cum incustodes incidissent, cæsi sunt. alij sese circumfessos sentientes, protinus in urbem refugerunt. Quo cognito Alexander urbe tota, præterquam stagnum tenebat, duplici uallo circumdata, cogitabat tormentis admotis muros quatere. Cumq; transfugæ quidam nūciassent, Indos ea nocte cōstituisse, quæ uallū intermissum erat effugere: Ptolemaum Lagi cum tribus milibus Argyraspidum, & Agrianis, et parte sagittariorum confestim mittit, quæ Barbaros tenturos fugam maxime suspicabatur: mandatis traditis, ubi sensisset eos eruptionem facere conari, signis tubarum coercendos, ductibus audito signo eodem repente aduolare iussis. Profectus Ptolemeus, complures currus exijs quos in prælio ceperant transfuersos coniunxit, quo fuga difficultatem per noctis tenebras fugientibus Indis augetet. ad hac uallum, quod nondum ad extremum perductum fuerat, eadem nocte summo militum labore perfectum. Sub quartam noctis uigiliam Barbari patrefactis portis, quæ ad lacum ferebant, exire conati sunt. Quòd cum Macedones sensissent, confestim dato signo, eò aduolant.

lant. obstabant Indis, & uallium, & currus oppositi, & hostium manus: quibus difficultatibus circumnenti, sese rursus in urbem condiderunt, quingentis ferè suorum desideratis, inter currus euadere tentantibus. In hoc rerum statu Porus ad Alexandrum redijt, quinis ferè popularium milibus elephantisq; quos reliquos habebat adductis: quæ uirium accessio, oppidanis desperatione auxit. Iamq; perfectis operibus tormenta muro admouebantur, cum Macedones lateritio muro suffosso, scalisq; in circuitu applicatis, urbem cœperunt. In eo prælio tanto ardore pugnatum ut Barbarorum ad decem & septem milia caesa, supra LXX. milia capta, currus CCC. equites D. De Alexandri exercitui in tota expugnatione non plus centum desiderati, supra mille ac ducentos uulnerati: in quibus Lysimachus, & alij quidam copiarum duces non obscuri. Post hæc Alexander ijs qui in prælio ceciderant de more humanis, Eumenem scribam ad illas duas ciuitates, quæ cum Sangalensibus consenserant, datis ei CCC. equitibus mittit, qui denunciaret Sangala urbem à se expugnatam: se tamen eos pro amicis habiturum si præsidium suum sine ui admittant. neq; enim detrimenti quicquam à se passus esse ceteras Indorum liberorum ciuitates, quæ uoluntaria in deditionem uenissent. Sed

iam de singulis captis edocti, oppida deserere inceperant. Quo cognito Alexander confestim eò profectus, nouissimosq; nactus, quingentos eorū ex ipsa fugare tractos occidit. Postquam uerò intellexit fugam eorum sisti non posse, retro conuersus Sangula diruit: Sangalensium agris Indis liberis, qui sese in fidem suam dederant, traditis. Deinde Poro cum copijs suis misso, qui in urbes, quas receperat, praesidia induceret: ipse cum exercitu ad Hyphasim amnem pertendit, uti Indos qui trans flumen habitabant, ad deditionem cogeret. neq; enim apparebat ullum bello finem futurum, quādiu in ipsis Indis aliquid hostile superesset. Audiebat ex finitimis, regionem illam trans amnem fertilem atque opulentam esse, incolas cultura agrorum studere, bello multum ualere, administrari eorum respub. ab optimatibus: ab ijs nihil iniustum, nihil turpe committi, aut imperari multitudini: maiore elephantorū numerum apud eos quā apud finitimos esse: ipsosq; elephatos magnitudine corporū, et robore ceteros excedere. Quae Alexandro nunciata, multo magis stimulabant animum gloria auidum, uti ulteriora peteret. at Macedones iam saties coeperat, uidentes regem nouis semper laboribus labores, periculisq; pericula addere, neque ijs finem imponi. Fiebant clandestini in castris conuentus, aliorum qui equiore animo erant, fortunae.

Fortunas suas deplorantium: aliorum se non
 secuturos regem, si ducere uellet, affirmantium.
 Quæ postquam Alexander cognouit, prius
 quam seditio longius serperet, ducibus ordinum
 conuocatis, hunc in modum concionem habuit.
 Cum intelligam uos ô Macedones ac socij non
 eadem uoluntate & studio, quo prius, peri-
 cula unâ mecum capeffere, uos iccirco huc uo-
 caui, uti uel persuadendo uos in ultiores ter-
 ras mecum adducam, uel à uobis persuasus re-
 ero ipse conuertar. Nam si labores quos hæte-
 nus suscepimus, si pericula quæ adiuimus, uo-
 bis mihiq; (qui dux uester fui) dedecori sunt,
 haud opus est me plura dicere. Sin uerò per
 hos labores tenetis Ioniam, Hellepontû, utrâ-
 que Phrygiam, Cappadociam, Paphlago-
 niam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Pamphiliam,
 Phœniciam: si Aegyptum, cum Libya Gra-
 ca, Arabia partem, Cœlisyriam, Mesopota-
 miam, Babylonē, Susas, Persus, Medos, Par-
 thiam, & quicquid sub Persarum ac Medo-
 rum regno fuit: si ultra portas Cassias, Cau-
 casiam, ac Tanaim amnes: si in Bactrianos
 Hyrcanosq; imperium protulimus: si Scythas
 in solitudines suas repulimus: si denique In-
 dus, Hydaspes, Acesines, Hydrantes, cele-
 berrima flumina ditioni: nostræ fecimus: quid
 uos tandem pigeat Hyphasim, & gentes qua
 ultra Hyphasim incolunt, Macedonum regno

r 3 glor

gloriaq; adiungere? *An dubitatis, y'ne quodque Barbari uinci à nobis possint? quorum alij uoluntariè in deditionem ueniunt, alij in fuga capiuntur, plures etiam oppida uacua & deserta nobis relinquunt. Ego uero nullum alium laborum finem generoso animo, quàm honestos & gloriosos labores statuo. Si quis tamen cupiat ex me scire, qu'nam sit futurus huic bello finis, sciat non multum terrarum nobis ad Gangem flumen, & orientalem Oceanum restare: quem quidem Oceanum (circuit enim terrarum orbem) cum Hyrcano mari contineri iudicabitis. ostendam nobis Indicum sinum cum Persico, Hyrcanum cum Indico continuari. A Persico mari in Lybiam ad Herculis columnas, cum classe nostra nauigabimus: omnemq; Lybiam, qua intra columnas sita est, in nostram potestatem redigemus. Sic & uniuersa Asia nostri iuris atque imperij fiet: eruntq; ydem & orbis terrarum, & imperij nostri termini. Nunc reuerentibus nobis multa trans Hyphasino bellicose gentes relinquuntur, multa etiam & in Hyrcaniam & Septentrionem uersa: à quibus Scythæ non longè absunt. Quapropter ualde timendum est, ne redeuntibus nobis, quæ tantis laboribus ac discriminibus adepti sumus, per ea quæ intacta relinquimus, quoniam haud stabili loco sita sunt, breui*
amissis

amittamus. Hi enim quos adhuc uicimus, earum gentium, quæ supersunt, auxilio freti à nobis quamprimum deficient. Atque ita diuturni ac magni labores nostri perierint, aut certe nouis laboribus ac periculis denno incumbendum erit. Quamobrem pergite, quæso, uiri fortes. Labores enim ac discrimina pro re honesta aggredientibus, ut uiuere, sic mori dulce est: cum immortalem sui nominis gloriam posteritati relinquere se sciant. An ignoratis, Herculem progenitorem nostrum nunquam eam gloriam consecuturum fuisse, ut Deus ex homine fieret, uel censeretur à mortalibus, si uel Tirynthe, uel Argis, Thebis uel, uel in Peloponneso segnis permassisset? Sed neque Dionysii, qui maior Hercule Deus habetur, aut exigui aut pauci labores fuere. At nos & uelut Nysam accessimus, & Peram, Aornon, quam Hercules ipse capere non potuit, expugnauimus. Itaque quæ Asia reliqua sunt, ijs quæ tenemus, & hac pauca iam multis adijcite obsecro: nisi uos gloria uestra teder, pigetq;. Nam quid magnum aut memorabile in uita egissemus, si Macedonia contenti, laboris expertes, satis nobis habuissemus prouinciam nostram tueri, Thracibus modo, Illyrijs, Triuallis depulsis: ac Græcis, qui nobis inimici aut infesti essent. Quod si laboribus ac periculis uestris ego me, dux uester,

r 4 subd

subducerem : non iniustus fortasse languor ue-
ster uideretur. Sed uidetis me labores ac pericu-
la communicare, pramia in medio ponere. O-
mnis hac regio quam debellauimus, uestra est,
uos ei praestis, uos eam tenetis, nomen modo
meum est: auri argentiq; & Asiatica opulen-
tiae pars magna, iam in uestra potestate est.
Sed ubi tota Asia potius fuerimus, tum spero
per Iouem fore, uti non solum cupiditates ue-
stras expleam, uerum etiam uota exuperem.
Confecto bello, ijs qui domum reuerſi noluerint,
abeundi potestatem faciam, aut ipſemet redu-
cam: qui uero permanere optauerint, sanè pra-
stabo, ut recedentibus inuidiosi fiant. Quae cum
dixisset, milites diu mœſtum ſilentium tenuit.
nam neq; refragari Regis uoluntati propalam,
neq; aſſentiri audere. Cumq; dicere ſententiam
iuberet, manebant tamen omnes in eodem oris
habitu defixi: tandem ſilentibus ceteris, Cœnus
Polemocratis hunc in modum orſus eſt. Quo-
nam tu, ô Rex, non cogere uelle Macedones
dixiſti: ſed ſi perſuaſeris, te ducturum ulterius:
ſi minus, non compulſurum inuitos: ego non pro
ordine noſtro (qui ſummis honoribus à te affe-
cti, pramia laborum per magna iam plerique
accepimus) ſed pro multitudine uerba faciam.
nec ea dicam adulandi cauſa, quae ipſis iocun-
da: ſed quae in praſentia & ipſis utilia, & im-
poſterum ſecuritatem afferre poſſe exiſtimem.
Neque

Neq; enim aquū censeo, ea à me reticere, qua optima factu iudico. ad iā neq; atas, neq; dignitas mea patitur: quod etiam, ut liberius eloquar, me hortantur labores & pericula, tua gloria causa à me sapius suscepta atq; adita. Quo enim plura ac fortiora facinora te duce. gessimus, qui te in hac laboriosa expeditione, relictā patria secuti sumus: eo magis conducere arbitror, modum aliquem laboribus ac periculis imponi. Vides ipse, ex tanta Macedonum & Græcorum multitudine, qui tecum unā domo discessimus, ad quantam paucitatem reducti sumus. Thessalos, cum seniores ipsi militiam grauem esse, ex Bactris (ut fieri decuit) domum remisisti. Ex cæteris Græcis, alij in urbibus quas condidisti, non usquequaq; tamen uoluntate sua permanent: alij tecum labores ac discrimina capeffentes, tam ipsi quàm Macedones, multos suorum pugnando amiserunt. Ad hac plerique ex uulneribus inuitiles facti, nonnulli etiam alij alibi, cum sequi agmen non possent, à nobis in itinere relictī: plurimi quoque morbo confecti: ut ex tanta multitudine militum, pauci admodum supersint, qui corporis uiribus per longam ac laboriosam militiam imbecilliores facti, multo tamen magis animis fessi fractiq; sunt. Hi omnes naturali quodam desiderio, quibus adhuc parentes uiuunt, domum rapiuntur. Alios desiderium contin-

r s gum

gum liberorumq; , alios patria mouet : quam se
 uidere expetunt , honore ac dignitate per te au-
 eli ditatiq; , non indigni uenia uidentur. Te ue-
 rò nō oportere existimo inuitos in pericula am-
 plius ducere . neque enim ipsis iisdem posthac
 utēre , quibus animus à rebus bellicis procul
 aberit. Te uerò domum , si ita tibi uidebitur ,
 reuerso , postquam matrem uideris , resq; Gra-
 cia composueris , & hasce tam multas ac tam
 ingentes uictorias in paternam domum intule-
 ris , parare denūo exercitum licebit : siue hisce
 Indis qui orientem , siue Scythis qui Pontum
 incolunt , siue Carthagini , aut etiam Lybia
 qua ultra Carthaginem est , inferre bellum de-
 creueris : tum tibi liberam erit , bona militum
 uoluntate , quocumq; uolueris ducere. Sequen-
 tur te Macedones iuniores pro hisce seniori-
 bus , uiribus integri professis . quibus res bel-
 lica , quamuis fuerint inexperi rerum , non
 modo non fugienda : sed etiam propter spes ,
 quas ipsi sibi iungentes proponunt , ultro optan-
 da uidebuntur : cum uiderint nos , qui labo-
 rum tuorum participes fuerimus , ex pauperi-
 bus diuites , ex obscuris claros domum reuer-
 tisse. Perpulchra uerò res est , si quicquam a-
 liud in rebus humanis , uel prosperis rebus ,
 animi moderatio. tibi quidem , huius inui-
 eli exercitus imperatori , non uideo cur ho-
 stis ullus metuendus sit : ceterum fortuna in-
 cons

constantia atque temeritas, cuius ictus omnino effugere mortalis nemo quamvis sapiens potest, pertimescenda est. Quae postquam Coenus elocutus est, moestitia ingens omnes qui audierant coepit. multis profusa cum singulibus per ora lacrymae, involuntaria militiam, si cogeret, testabantur. Alexander Coeni oratione, ac ceterorum ducum confessione haud dubia grauata militia commotus, illico concionem dimisit. Postero die ipsdem denuo in concionem uocatis, ne dissimulata quidem indignatione, decreuisse inquit ulterius pergere, coacturum uero neminem: habiturum se tantum milites, regem suum uoluntarie sequentes: cum his, quae expugnanda superessent, aggressurum. Volentibus domum reuerti, futuram per se abeundi potestatem, ac nunciandi suis, Regem in medijs hostibus à se destitutum. Quae cum dixisset, protinus in tabernaculum se contulit, nemine ac ne ullo quidem amicorum eo triduo admissio: de industria obseruans, si qua forte animorum mutatio (ut sit plerumque in multitudine) à Macedonibus ac socijs fieret. Ceterum uniuersus exercitus in eodem silentio perseuerabat. nec erat ambiguum, indignatione Regis commotos: Alexander nihilominus in proposita perstabat. Sed cum pro transitu sacrificans non litasset, tum

primis

primis amicorū conuocatis: Postquam omnia,
 inquit, progredi me longius uolentem retrahūt,
 reuerti statui. Qua uoce in multitudinem per-
 uulgata, ingens ad cælum clamor lætitia im-
 mistus repente sublatus est: alijs præ gaudio
 lacryma cadebant, alij tabernaculum regis in-
 gressi, omnia illi bona & secunda præcaban-
 tur, gratiasq; agebant, quod à se unis uinci
 permisisset, cum quidem per cæteras gentes in-
 uictus esset. Post hæc diuiso exercitu, XII. dijs
 aras statuit turrium altitudine, cæterum latitu-
 dine paulo ampliore: quod ipsum tam procul à
 domo ac patrio regno uictorem perduxissent:
 laborum suorum gloriaq; perpetua monimen-
 ta. Tum sacrificio perpetrato, ludisq; gymnicijs
 & equestribus editis, totaq; ea regione ad Hy-
 phasim amnem Pori imperio adiecta, ipse ad
 Hydraotem flumen conuersus est. Quo traiccto,
 ad Acesinem retrocessit. ubi, quam urbem
 Hephæstion condere iussus fuerat, edificatam
 reperit: in quam inductis finitimis, quicunque
 sua uoluntate in eam commigrare uoluerant,
 item ex mercenarijs quicquid imbelles erat, cum
 in Oceanum nauigare decreuisset, necessaria in
 classem parare cœpit. In hoc rerum statu Ar-
 saces prouinciæ Abisari finitima præfectus,
 atq; Abisari ipsius frater, cum amplissimis
 muneribus ad eum uenire: in quibus muneribus
 elephantum XXX. ab Abisaro missi, causato,
 se ob

se ob ualeitudinem ad eum, uti iussus fuerat, proficisci non posse. Quod cum legati ab Alexandro missi confirmarent, facile persuasus Abisaro concessit, uti potestatem, quam haberet, retineret, atq; Arsaci pareret: tributisq; quae quotannis penderent, taxatis, super Acesine rursus rem diuinam fecit: eoq; pertransito, ad Hydaspem se contulit. Quo in loco aliquantum moratus, quicquid in Nicea ac Bucephalis, urbibus à se conditis, imbres corruperant, militum opera restituit. Quibus perfectis, ad cetera ordinanda, quae ad eam regionem tuendam pertinere uidebantur, protinus conuersus est.

ARRIANI NICOMEDENSIS DE REBUS GESTIS

ALEXANDRI MAGNI REGIS MACEDONUM,

LIBER VI.

PARATIS iuxta Hydaspis ripam nauibus, quaecunq; ad uehendum exercitum idonea uidebantur, statuit Alexander Oceanum inuisere. Prius autem cum in Indo flumine crocodilos uidisset, quemadmodum & in Nilo: nec procul ab Acesinis ripis fabas enatas, quales Aegyptia

ptia tellus sua sponte gignit: audissetq; *Accesin-*
nem Indum influere, *Nili* se caput reperisse ar-
 bitratur, suspicatus eum è proximis locis ori-
 ri, ac per vastas solitudines se ferentem nomen
 amittere: deinde percultas regiones rursus re-
 uolutum, *Nilum* ab *Aethiopibus* & *Aegy-*
ptijs vocari, quem *Homerus* eodem nomine
 quo provinciam nominasset: & ad ultimum in
 mediterraneum mare crumpere. Namq; ad
Olympiadem *Alexander* de *Indorum* regione
 scribens, & alia quadam, & hoc quoq; in pri-
 mis scribit, opinari se *Nili* fontem reperisse: par-
 uis illis ac leuibus coniecturis, quas dixi, mo-
 tus. At uerò cum postea ab indigenis edoctus
 esset, *Hydaspem* quidem in *Accesinem*, *Accesi-*
nem uerò *Indum* illabi, ac nominis honori ce-
 dere: *Indum* autem duplici hostio in *Oceanum*
 exire, nec ad eum quicquam *Aegyptum* per-
 tinere: cum ex epistola, quam matri scripserat,
 quod de *Nilo* dixerat auferri corrigiq; man-
 dauit: cūq; animaduerneret proficisci in *Ocea-*
num, remigio aptari naues *Phoenicibus*, *Cy-*
prijis, *Caribus* atq; *Aegyptijs* ad eam idoneis,
 qui exercitum sequebantur, in eum usum dele-
 ctis. Inter hæc *Cœnus*, quo *Alexander* inter
 fidelissimos amicos utebatur, morbo confectus
 decessit. Quo magnifice sepulchro, cōuocatis ami-
 cis, atq; omnibus *Indorum* legationibus ad se
 profectis, uniuersa *Indica* regionis à se uicta,
 gene

gentiam quidem omnino septem, urbium autem supra bis decies mille, Porum regem constituit appellavitq; . Post hæc exercitum per hunc modum diuidit. *Argyraspides* omnes, item sagittarios & *Agrianos*, ac partem equitum secum nauibus imponit. Craterum à dextra fluminis ripa, cum magna equitum ac peditum manu: *Hephæstione* à sinistra, cum maiore ac meliore exercitus parte, cumq; elephantis circiter c. c. terrestri itinere ire iubet, mandatis traditis, uti ad *Sophitis* regiam contendant: *Philippo* præfecto regionis ultra *Indum* amnem quâ ad *Bactrianos* uergit, ut triduo post, cum omnibus copijs sequatur imperat equites *Nysæos* domum remittit, uniuersa classi *Nearchum* præfecit: *Onesicritum* nauis suæ gubernatorem instituit: qui in historia, quam de *Alexandro* conscripsit, hoc quoq; mentitus est, quod se *Nauarchum* inscripsit, cum gubernator fuisset. Erat autem nauium numerus, *Ptolemeo* auctore, quem ego maximè sequor, ex omni nauium genere circiter duo milia. Paratus necessarijs, *Alexander* sub lucem classem inscendi iubet. Sacrificio deinde *Herculi* progenitori, & *Ammoni*, ac cæteris dijs quibus consueuerat perpetrato, & item *Hydæspi* fluuiio, quibus hostijs augures monebant: & ipse classem conscendit, simul in prora stans, *Hydaspe* atque *Acesine* inuocatis, quem *Acesinē* acceperat haud

baud procul inde cum *Hydaspe* misceri: *Et*
 item *Indo*, quæm *Acesines* influit, aurea phia-
 la libauit. His peractis, tuba discessum signi-
 ficari imperat. quo audito confestim naues, ut
 erat imperatum, ex ordine moueri cœperunt.
 Erat autem constitutum, quanto intervallo
 naues quibus impedimenta uehebantur, quan-
 toq; oneraria quæ equos deportabant, quanto
 item quæ bello aptæ erant, ne inuicem collide-
 rentur, seiunctas ire oporteres: nec si quæ uelo-
 ciores erant, ut extra ordinem procederent
 permissum. Spectaculi magni instar erat, au-
 dire remorum sonitum, remigantium *Et* eorum
 qui remigibus imperabant uoces, quas reper-
 cussa ripa plerisq; locis editiores, *Et* syluæ
 utrinq; circumiectæ usq; ad eò augebant, ut
 incolentibus circa amnem *Barbaris* stuporem
 inferrent. Equi quoq; nunquam antea apud
Indos in nauibus uisi (namq; de ulla *Dio-*
nysy classe, memoria non extat) *Barbaros*
 magis admirari cogeant: cuius rei studio ab-
 euntem classẽ longo spatio secuti sunt. Re-
 motiores quoq; iam ab *Alexandro* uicti, ad
 quos is sonus peruenit, certatim ad ripas de-
 currentes, *Barbarico* ritu canẽtes sequebantur.
 namq; *Indi* præter ceteras gentes, cantus *Et*
 saltationum studiosi sunt, ex quo die *Diony-*
sus in ea loca profectus est. Atq; ita secun-
 da æne delatus, cò peruenit, ubi *Hephæstion*
Et *Crat*

Craterus in aduersa ripa iussi castra fecerant. Ibiq; biduo Philippum moratus, profectum ad se ad Acesinem mittit, iuxta ripam iter facere iussum: Craterum & Hephæstionem persequi iter præcipit. ipse per Hydaspem amnem cursim continuabat, nusquam xx. stadiorum spatium angustiores. Ubicunq; appropinquare ripis contingebat, Indi fluminis accolæ alij uoluntate, alij ui in diuisionem ueniebant. Contendebat autem magna celeritate in Mallorum & Oxydracum fines, quod magnam manum Indorum pugnacissimorum ibi coactam acceperat: eo consilio, ut traductis in oppida munita uxoribus ac liberis, atq; omni ætate imbelli, ipsi praelio decernerent: atq; ideo magis magisq; festinabat, quo imparatos & perturbatos offenderet. Sexto die eò peruenit, ubi Hydaspes in Acesinem se ingerit. Ibi quod hæc duo flumina in arcto cœunt, quodq; ingentem aquarum molem admirabili quadam celeritate conuolunt, maxima colluctatio erat: rapidiq; uortices atq; undarum cumuli longo spatium inter se collisi, altiq; spumâ attollemes, cum terrore ac trepidatione aspicientium procul apparebant. quæ nisi prius ex incolis cognita essent, longe plus terroris haud dubie allatura erant. Postquam uerò classis confluentibus propior fieri cœpit, tantus ex strepitu sonitus remigum aures complexit, ut

attonitis similes brachia remitterent : ipsis quoque gubernatoribus rei novitate suspensis. Receptis deinde paulisper animis, remiges iubentur siamma vi remos trahere, et ducererato aquarum impetu, neu naues absorberent, hortices frangere. Et rotunda quidem naues, quas contigit, à fluxu circumferri, nihil aliud præter eorum qui inuehebantur perturbationem quandam passæ sunt. Caterùm naues longa, utpote humiliores ac super undas minus extantes, præsertim quæ duorum ordinum erant, et remis utebantur aquæ propioribus, non parum detrimenti acceperunt. nam cum fluctibus percussæ alterum latus attollerent, pendentes remos undarum impetus protinus infringebat. Multa earum quassata, due inter se collisæ perierunt, ijs qui inuehebantur magna ex parte desideratis. Postquam amnis latius pandi cœpit, mutiore iam cursu, minusque violentis hortibus, Alexander classem in dextram ripam flecti imperat. is enim locus sibi maximè commodus visus est, quod ibi erat sinus quidam, quem rupes eminens flumini obiecta faciebat : in eo sinu et quassatas hortibus naues, et si qui ijs inhaerentes ferebantur servauit. Post hunc relictis nauibus, classis præfectum cœptam navigationem in Mallorum proximorum fines persequi iubet. Qui postquam ventum est in terram, cgressus ex-

cæ

cursione facta, quosdam eorum qui nondum ad
 praescriptum locum conuenerant, continuit, quo-
 minus ceteris Mallis adiungerentur. Quo fa-
 cto ad naues reuersus, Hephæstionem, Crato-
 riam, ac Philippū cum copijs attributis ad clas-
 sem profectos reperit. ibi elephantis & Poly-
 percotis copijs & sagittarijs equitibus ac Phi-
 lippo flumen transuectis, ijsq; Cratero duce da-
 to, classis praefecto praecipit, uti triū dierum iti-
 nere terrestres copias ante ueniat. Ceteris uo-
 nò copijs in tris partes diuisis, Hephæstionem
 quinq; dierum iter anteire imperat: eo uideli-
 cet consilio, ut si qui se ulterius progredientem
 fugerent ab illo comprehensi, ex fuga retrahe-
 rentur, Ptolemaeum autem cum parte copiarum
 triduo permanere, ac deinde sequi, qui post se re-
 tro fugientes adoriatur: mandatis additis, ut
 cum ad confluens peruenerint, ibi tantisper
 maneant, donec ipse cum copijs eodem accedat.
 Idem Cratero mandatum. Ipse cum Argyra-
 spidibus & sagittarijs, & Agrianis, ac eis
 quos Astheteros uocabam, praeterea Pithonis
 copijs, atq; omni sagittariorū equitatu, ac par-
 te equitum amicorum in Mallorum fines in re-
 gionem inaquosam ducebat. Ac primo quidē
 die iuxta exiguū amnem, qui ab Acefine non
 plus centū stadijs distabat, castris positus, exerci-
 tiū aliquātum refecto, uasa quae quisq; haberet,
 aqua impleri iubet. Quo facto iter persecutus,

ne noctu quidem itinere intermisso, ad cccc. stadia emensus: postridie sub lucem ad oppidum quoddam Mallorum, quò multi eius gentis confugerant, pervenit. quorum plures inermes, ac nihil tale suspicantes, ante urbem nactus (neq; enim crediderant propter aquarum penuriam Alexandrum ea iter facturum) magna ex parte ceteris in urbem fugatis, interfecit. deinde oppidum (nondum enim pediatu accesserat) cum equitatu circumdedit. qui simulatq; profectus est, Perdiccam cum suis & Cliti copiis, & Agrianis, aliam Mallorum urbem obsessam mittit, in quam Indorum non parvam manum sese recepisse acceperat: mandatis traditis, ut praelium incipiat, antequam ipse cum ceteris copiis adveniret. sed tantum det operam, ne oppidum exire, ne ne ceteros finitimos de profectione sua fama praevenire possit. Post hac cum urbem oppugnare coepisset; continuo Barbari spe desituti muros deserunt, multisq; eorum primo impetu vulneratis & casis, relicta urbe protinus se in arcem condunt. Ea vero quoniam eminenti loco sita erat, adituq; difficili, aliquandiu sese tutati sunt. Demum imminentibus undiq; Macedonibus, urgente ipsos rege, ac milites accendente: & ipsa quoq; arx capta est, Barbaris omnibus qui incrant ad duo milia casis. Perdicas ad eam urbem quam obsidere

dere iussus fuerat profectus, ab incolis destitutam nactus, cum cognovisset ex indigenis oppidanos paulo antè effugisse, cum levis armatura milite abeunium uestigia persecutus, ple-rosq; eorum cecidit: ceteros propinqua paludis servare. Alexander militibus corpora curare iussis, prima noctis uigilia inde movens, erumpente luce ad Hydraorum peruenit. Cumq; multis Mallorum iam transgressis, alios transire parantes nactus esset, repente adortus, ple-rosq; eorum interfecit: amneq; pertransito fugientes affecutus, alios cecidit, alios cepit. Ple-riq; tamen in locum quendam natura atque opere munum, celeri fuga profecti, captivitatem effugerunt. Profecto ad se peditatu, Pithonem aduersus eos cum copijs ac duabus equitum cohortibus confestim mittit: usq; oppidum primo impetu cepit, omnibus qui in eo comprehensi sunt in servitutem redactis. Quo facto Pithon in castra continuo ad Alexandrum reuersus est. Alexander deinde ad Brachmanorum urbem exercitum ducit, quò et aliam Mallorum multitudinem confugisse acceperat. Quò ubi peruentum, nulla quiete mului data, territos oppidanos magis perturbaret, copias undiq; moenibus admouet: murosq; suffodere aggressus, telis coniectis Barbaros à moeniorum tuitione submouet. qui et ipsi protinus deserta urbe, in arcem eua-
s 3
serunt.

serunt. Dum fugientes illos pauci quidam *Macedonum* emerè insequuntur, repente conuersi, aliquot caesis, ceteros repulerunt. Inter hac *Alexander* scalas arcis admoueri imperat, murosq; suffodi: quibus suffosis, cum turris quædam & pars muri conigua cõcidisset, factaq; esset ab ea parte arx expugnabilior, ipse primus omnium murum inscendit. Quo uiso *Macedones* pudore succensi, alius alia certatim murum superare contendebant. Tum uerò *Indi* deserto muro tecta cremare, seq; cum omnibus fortunis suis incendio superinycere, plerique etiam resistentes cedere: ad quina milia cæsi sunt, pauci uiui (tanta eorum uirtus fuit) in *Alexandri* potestatem uenere. Post hac *Alexander* uno modò die ad quietem militum sumpto, in proximorum *Mallorum* fines exercitum ducit. Quos ubi agnouit desertis oppidis in solitudines se abdidiisse, sequenti die *Puho-* nem ac *Demetrium* cum copijs quas habebat, & parte leuis armatura reuerti imperat, ac iuxta fluminis ripam iter facere: ac si quos *Indorum* in syluis circumiectis reperiant, interficiant, præter eos qui sine ui deditiõnem faciant. Quorum plerosque ~~multos~~ interemit. Ipse aduersus urbem, quæ erat in *Mallis* castrarum omnium maxima, in quam magnum eius gentis numerum confugisse nunciabatur, mouet. Sed & hanc *Indi*, aduentus eius certio-

res

res facti , destituerant : Hydraoteq; amne
 pertransito , in ripis , quæ alta ac præruptæ
 erant , instruxerant acies , ueluti transitu
 prohibitori. Quod ubi accepit , confestim cum
 omnibus copijs eò aduolat , peditibus sequi
 iussis. Cumq; ex itinere cum equitatu modò
 amnem ingressus esset , territi Barbari à ri-
 pa sensum recedere cœperunt. Cumq; eos non
 expectato peditatu , traiecto flumine insequeretur ,
 multitudine confisi Barbari (erant enim circiter quinquaginta milia) in cum
 repente uertuntur. Quos ubi confertos animaduertit , congressu abstinere , ac procul obequitando peti iubet. Inter hæc Agriani,
 & ceteri leuiter armatorum ordines , ac sagittarij flumen transeunt : peditatusq; iam
 haud procul apparebat. Quo uiso defessi uiribus Barbari , arrepta fuga urbem quandam uicinam , cuius situ confidebant , petunt. Quos Alexander cum equitatu & leui armatura persecutus , plerosque eorundem cecidit. Profecto peditatu , castris positis , urbem circumsidet , reliqua dici parte quieti data , peditibus ex itinere , equitibus propter celerem & continuatam hostium fugam defatigatis. Postridie omni exercitu bisariam diuiso , a duabus partibus oppugnare urbem aggredditur. Quod cum Indi ex muro intuerentur , non expectato impetu , deserto oppido in
 3 4 arcem

arcem confugiunt. Quos ubi Alexander nusquam apparere animaduertit, porta proxima repente perfracta, ingressi Macedones tota urbe positi sunt: quâ tamen Perdiccas, curabat, aliquanto serius introitum. Capta urbe, è nestigio ad arcem oppugnandâ itum: pro qua Barbarorum multi in acie stantes conspiciebantur, vim repellere parati. Quibus in arcem haud magno negotio repulsis, Macedones muros suffodere aggressi, ut irrumperere conabantur. Cum autem scala tardius ferrentur, continuo Alexander raptas ab uno militum, mœnibus applicat: scutoq; capiti superiecto, primus in murum adnuitur, sequente Peucesta cum scuto Palladi Troiana sacro, quod in pralijs præfere consueverat. Peucesta Leonnatus succedebat: Abreas quoque, unus ex decurionum ordine, scalis admotis, et ipse ad muri fastigium contendere. Iamq; rex supremam muri partem tenebat, atque obfirmato scuto Barbarorum, alijs depulsis, alijs interfectis, ab ea parte defensore nudauerat. Tum argyraspidēs regis sui periculo anxij, dum et ipsi scandere contendunt, fractis scalis præcipites in terram corruerunt. Alexander undique ex vicinis turribus petebatur, procul tamen: neque enim Indorum quisquam appropinquare audebat. Sed et ab ijs quoque qui intra murum erant, iaculis ex propinquo incessabatur. namque ab ea
 parte

parte Barbari aggerem intrinsecus iuxta murum molui, inde in eum tela iaciebant. Faciebat notum, longeq; conspicuum, armorum præter ceteros insignis habitus, & audacia ingēs. Itaq; cum animo uolueret, sese ibi diutius manendo periclitari, nec edere posse quicquam existimatione sua dignum: at si intra arcem se conijceret, fortassis hostes territurum, aut certe honestè & gloriōsè casurum, strennuo saltu in arcem defiluit, muroq; innixus, hostium quosdam in se ruentes, ipsianq; ducem sese temere offerentem gladio interfecit. quosdam etiam propius accedentes, lapidibus percussos reppulit. Quo viso Barbari haud amplius comminus ausi manus conferere, in eum undique eminus, quæ aut habebant, aut fors offerebat, tela iacebant. Tres omnino ex toto exercitu, Peucestes, Abreas, & Leonnatus, audaciam eius secuti, pro rege pugnabant. Abreas os sagittæ ictus cecidit. Ipse sagittæ thorace discusso, graue in aduerso pectore uulnus accipit: cuius uulnereis tanta uis fuit (Ptolemæo teste) ut animam unâ cum sanguine efflare uideretur. & tamen sese ab initio egregie tuebatur, sed mox cum multo cruore effuso defectis uiribus promus in scutum collapsus esset, Peucestes Palladis scuto superiniecto, oppositum quoque sui corporis ab irruentibus telis regem protegebat. Leonnatus quoq; lateri affusus, uenientes ictus excipie-

bat

bat. Sed mox utrunq; uulnera ad resistendum
 inuadendum federe. At iam propè erat, ut Ale
 xandro sanguis simul cum uita deficeret. Quo
 casu Macedones exanimati, quonam modo
 sine scalis in murum euaderent, omni arte atq;
 ingenio querebant: alij quidem clavis muro
 affixis (erat enim ex luto & latere muri stru
 ctura) corpora subleuantes, pendentesq; , alij
 aliorum humeris suspensi, ad muri fastigia ni
 rebatur: & ut quisque prior murum conscen
 derat, ita se princeps cum clamore & ciulatu
 circa regem salutis propria oblitus deieciebat:
 praetensisq; scutis simul & regem tuebantur.
 & dimicabant. Pluribus deinde superato mu
 ro arcem introgressis, portulaq; (que inter duas
 turres sita erat) refractis uellibus patefacta,
 protinus irruptio in arcem facta est. Ab alia
 quoque parte Macedonum impulsu collapsus
 murus, arcis ingressum aperuit. Barbari omnes
 ad internitionem cæsi, nec sexui, nec ætati par
 sium: tanta ira uictorum fuit. Ad curam dein
 de regis conuersi Macedones, serui animam scu
 to efferunt, inter spem metumq; dubij: resolutaq;
 plaga, alij Critodemum Cozum ex Aesculapij
 stirpe sagittam euulsisse ferunt: alij Perdiccam,
 cum medicus non adesset, iubente Alexandro
 uel ense uulnus aperiri dumq; euelleretur, mul
 tam uim cruoris effusam. Cumq; ob eam rem
 rursum defecisset, sanguinem substiluisse, atque
 ita

æa Syncepin sistendo sanguini remedio fuisse.
Alia atque alia de hac ipsa re tradunt: eaq;
fama, qua primum ab his recepta est, qui rem
ipsam scribentes mēiti sunt, adhuc apud seculi
nostri homines ualeat: nec desinet ad posteros
transire, nisi eius fidem scripta eleuauerint.
Hunc casum in Oxydracus obtigisse, constans
omnium opinio est: qui quidem apud Mallos
gentem Indorum liberam contigit. urbs enim
gentis eius erat. Constituerant tamen Malli
cum Oxydracis se coniungere. uerum antequam
coeundi facultas esset, Alexander eò peruen-
erat. Sed & ultimam illam memorabilem pu-
gnam cum Dario, qua post fugam à Besso com-
prehensus est, ac necatus, apud Arbēlos fuisse,
pro uero receptum est: quemadmodum illam,
qua proximè ante hanc fuit, ad Isson contigis-
se: & primum equestre prælium, ad Grani-
cum commissam, communis opinio est. namque
hoc ad Granicum quidem fuit, & apud Isson
pugna cum Dario commissæ est: Arbela ue-
rò ab eò loco, in quo ultimam pugnam Da-
rius Alexanderque pugnauerunt, opi-
nione eorum qui plurimum, sexcentis stadijs:
eorum uerò qui minimum, quingentis distat:
quam quidem pugnam ad Gaugamela ui-
cum ignobilem, iuxta flumen Bumelum, Pro-
temaus & Aristobulus commissam tra-
dunt. At quoniam Arbela urbs erat per
id eum

id tempus non incelebris, pralium illud ingens maximeq; memorabile apud illam accidisse, ut mihi quidem uidetur, uulgatum est. Si uerò existimari oportet, pralium hoc apud Arbela contigisse, cum tantum ab Arbelis abesset, eodem modo & nauale pralium, quod apud Salamina fuit, ad Isthmon Cornuthium fuisse dicere licebit: & eam qua fuit in Artemisio Euboica insula, apud Aeginam aut Sinium fuisse. Sed de eorum numero qui Alexandrian in hac pugna ex uulnere propè exanimem scutis obiectis protexerunt, Peucestam unum fuisse, omnes confitentur. de Leonnato non omnes consentiunt, neq; de Arbrea decurione. Sunt etiam qui scribant, Alexandrium galeam stipite percussam, caligine oculis oborta concidisse: ac mox recepto spiritu surgentem, thorace iaculo transosso, in aduerso pectore uulnus accepisse. Ptolemaus in pectore modo uulneratum, non autem stipite percussam tradit. Ego uerò errorem omnium longè maximum, eorum qui res Alexandri scripsere, hūc existimauerim. Sunt enim qui pro uero tradāt, Ptolemaum Lagi unā cum Alexandro & Peucesta in arcem descendisse, ac iacentem obiecto scuto defendisse: ob eamq; rem Seruato-rem à militibus appellatum esse: cum quidem ipse Ptolemaus se huic pralio non interfuisse, eoq; potissimum tempore aduersus alios eius-

dem

dem gentis Barbaros ab Alexandro missum, nobis autor sit. Hac igitur scripsi, ut qui posthac historiam scribent, maiore diligentia rerum gestarum ueritatem inquirant, nec tam impudenter mentiantur. Interim dum Alexander uulnus curat, perlatus est in castra rumor, eum ex uulnere interisse. Ac primum quidem eulatus ac fremitus totis castris fuit, regis sui fortunam deplorantium: Tantum imperatorem ac ducem, in tanto aetatis flore, tantisque rebus gestis, in ipso rerum cardine, cum is totum orbem terrarum imperio suo subiecturus uideretur, sibi immatura morte ereptum, inuidisse deos felicitati eius, qui inuictum per tot gentes regem, atque omnibus terris formidabilem, & Deo quam mortali similiorem, è uita sustulissent. Deinde ad se conuersi, sortem suam deplorare ac lamentari, animi simul & consilij inopes: quis nam tanti exercitus dux posthac futurus esset, inter se mœsti requirebant. Plerique rem Alexandri ac Macedonum in equo ponebant. Quoniam enim se modo seruari posse, inter tot feras gentes, bellicosasque circumiectas, nondum à se domitas, quæ pro tuenda libertate sibi existiment audacissime pugnandum esse: præsertim cum ij quos iam uicissent, sublato Alexandri metu, mox descituri uiderentur. Quo pacto tot altissima flumina se rursus traiekturos esse, deductos in ultimas terras, præda

Barba

*Barbaris futuros? Omnia denique Alexandro rege suo carentibus desperationem afferre. At ubi primum allatum est, Alexandrium uiuere, non est nuncio fides habita. Allatis deinde literis de uita eius, nec ijs quoque praemetu à multis creditum, id enim cōfingi à regis custodibus, ducibusq; putabatur. Quod cum esset Alexandro renunciatum, ne qui in castris motus fierent, ut primum per ualeitudinem potuit, ad Hydraotis ripas lectica delatus: indeq; secundo flumine ad castra, quae erant circa confluentes, quibus Hephæstionem praefecerat, ubi et Nearchus classem habebat, cursum dirigi imperat. Nox ubi appropinquare castris coepit, è navis suae puppi tentorium auferri, uti ab omnibus procul è ripis conspici posset, praecipit. Ac sic quoque multi fuere, qui non Alexandrium, sed Alexandri corpus exanime esse crederet. tam pertinaciter animis infederat, regem uita functum esse. Ceterum postquam naui ad ripam propius appulsa, ad eos manum retendit, et cognitum est uiuere, exclamatum est praegaudio ab uniuersis, alijs in coelum ad deos, alijs in ipsum supplices manus tendentibus: multis etiam qui de uita eius penitus desperauerant, lacrymae sua sponte ceciderunt. E naui egresso cum argyraspides quidam lecticam, qua commodius ueherentur, afferrent, ipse equum adduci iussit: quem ut inscendit, denuo
ab omni*

ab omni exercitu clamor in cœlium cum ingenti plausu atque læticia sublatus est, ripis ac sylvis circum vicinis undique resonantibus. Cumq; iam tabernaculo appropinquaret, ex equo desijt, ut pedibus incedens uideretur, quomelio- rem suis de uoletudine recepta scire daret. Tum duces ac milites certatim alius hinc, alius illinc propius accedere, manus, genua, uestimenta contingere: alij comminus uidisse contenti, salutem illi ac felicitatem precari: coronas alij, alij flores, quoscunque fere Indorum regio inspergere, donec in tabernaculum sese contulit. Cum autem ex amicis nonnulli, qui factum eius reprehenderent, quod se tanto discrimini temere obtulisset (neque enim id ducis, sed militis officium esse.) eiusmodi uoces, ut scribit Nearchus grauis auctor, grauit- er ferebat. Quantum quidem existimo, grauabatur his sermonibus, quod intelligebat illos uera dicere, ac se merito reprehendi posse. ceterum ille siue ardor, siue animi furor, qui mentes hominum in prælijs stimulare ac rapere consuevit: tum glorie immoderata cupiditas, ingentis spiritus regem ad capeffenda pericula impellebant. Narrat idem Nearchus, se- nio- rem quendam Bœotum (nomen obscurum est) postquam accepit Alexandriam iniquo animo repræhensiones amicorum acci-
pere

pere, & conturbari eiusmodi sermonibus, ad eum profectum, sua lingua dixisse: O *Alexander*, uirorum est magna facinora aggredi. simul subdidisse uersiculam iambicam, cuius hac erat sententia: Qui praeclare quicquā faciat, aequum esse & pati. His uerbis *Alexandriam* placatum, ac ei senem illum postea chariorem factum. Inter hac legati à *Mallis*, qui adhuc integri restabant, ad *Alexandriam* uenere, qui deditionem facerent: & item ab *Oxydracis* urbium praefecti, principesq; & cum his *C L.* ex primoribus eiusdem gentis, cum amplissimis muneribus, qui & ipsi sese ac gentem suam in fidem eius darent. Errori autem suo ignosci petebant. peccasse enim fatebantur: sed tamen peccatum uenia haud indignum esse, quod nō multo antè legationem de deditione ad eum misissent. libertatem quidem à se, quemadmodum à ceteris *Indis*, uel etiam magis expeti: quam quidem libertatem ab aduentu *Dionysy* in *Indos*, per tot secula inuiolatam conseruassent. Quod si ita *Alexandro* placeret, quoniam & ipsum ex deorum genere ortum fama esset, paratos se esse & praesidem quem daret accipere, & datis obsidibus quae imperaret tributa pendere. Quibus benigne acceptis, auditisq; libertate concessa, id modo petijt, uti mille uiros gentis suae ex primoribus ad se mitterent, quos uel pro obsidibus haberet, si uellet: uel pro mili-

ribus

sibus, quo ad ceteris Indis potius esset. Iiq; domum reuersi, fortissimis quibsq; ac primis popularium delectis, mille uiros, quingentos praeterea currus cum propugnatoribus, quo illius in se gratiam augerent, ad eum extemplo mittunt. Ipse remissis obsidibus, currus modo retinuit: Philippo & iisdem, ac ceteris Mallis ad quos peruenierant, dato. His ita gestis, nauibusq; compluribus dum uulnus curat adificatis, ex amicorum equitatu ad mille septingentos, ac leuis armatura non multo pauciores, de pediatu uero circiter decem millia nauibus imponit. Non multum spatium emensus, eam peruenit, ubi Hydraotes & Acesines coeunt, ibi Acesines recepto Hydraote, illius nomen extinguit. Acesinem itaq; ingressus cursum tenuit, donec ad Indum peruenit, naq; hac quatuor flumina, magna atq; nauigabilia, Indum illabuntur. Sed non omnia nomen suum retinent, nam ubi Hydaspes se in Acesinem ingerit, amisso nomine Acesinas uocatur. rursus Acesines ubi in se Hydraotem excipit, pristinum nomen retinet. Idem Acesines recepto Hyphasi, eodem nomine in Indum scribitur: atq; ubi se immiscuit, honore appellationis Indo cedit. In ea parte priusquam in Deliam literam diuidatur, facile crediderim Indum centum stadia uel eo amplius, ubi stagnat, in latitudinem patere. Ad hunc Acesinis atque

Indi

Indi concursum māsit Alexāder, donec Perdiccas cum copijs aduenit, Abasthenis gente libera suiq; iuris ex ipso itinere subactis. Inter hac alia naues ad eum profecta sunt, quas in Xathris (qua & ipsa Indorum gens libera se dediderat) comparari iusserat. Præterea & ab Ofsadijs legati deditionem fecerunt. A cesimus atq; Indi concursum, Philippi provincia terminum statuit, traditis ei equitibus Thracibus, ac caterorum ordinum quocunq; regionis illius custodia satis esse duxit. Ad hæc apud ipsorum annuum cōfinia urbem adificare iussit, arbitratus opportunitate situs inter Indos opulentam & claram fore, naualiaq; ibi extrui. Per eosdem dies ad eum uenit Oxyartes Bractianus, Roxanes uxoris pater: quem humaniter (ut decuit) susceptum, inter charissimos habuit. Post hæc cum ei nunciatum esset, Tirysse superbè auarèq; Paropamisadis imperare, Tirysse inde amoto, eam gentē Oxyartē imperio addidit. Deinde pleraque exercitus parte atque elephantis cum Cratēro in sinistram partem annis traiccta, quoniam ab ea parte exercitui graui uia commodior futura uidebatur, quodq; gentes finitima non usquequaq; amica crant: ipse ad Sogdiorum regiam secundo anne nauigauit, ibiq; altera urbe condita, nauibusq; constructis, quasatas naues eodem inferri ac reparari iussit.

Deinde

Deinde quātum terra inuer Acesinis & Indi concursum Oceanumq; cum ora maritima interiacet, Oxyarti ac Pithoni subdidit. Cratero deinde per fines Arachotorū & Drangorum iterum misso, ipse secundo annu delatus, in Muscani regionem deuenit, quae opulentissima omnium Indorū esse ferebatur: commotus, quod Muscanus neque dum sibi obuiam processisset, neque legatos de deditione aut amicitia, nec munera (ut par erat) ad se misisset, neque aliquid à se petere dignatus est. tantaq; celeritate nauigauit, ut prius in Muscani finibus cōspiciatus sit, quàm cum mouisse Muscanus acceperit. Cuius repētino aduentu cōsternatus, quamprimū cum amplissimis pulcherrimisq; muneribus, omnibusq; quos habebat elephantis occurrit, seq; in eius fidem dedit: confessus se peccasse, quòd non prius aut ad eum profectus esset, aut legatos de deditione misisset. Quae erroris confessio apud Alexandrum plurimum ualebat: nec quicquam ad impetrandā ueniā uno hoc apud eum erat efficacius. Alexander uenia data, regionem urbemq; admiratus, ut in suis finibus pristinum ius atque imperium retineret, permisit. At ne se procul cum exercitu digresso quippiam noui moliri posset, arce in oppido exadificata, Craterum cum ualido praesidio ibidem reliquit. Is enim locus sibi maximè

c 2 idoneus

idoneus uisus est, ad finitimas gentes in fide atque officio continendas. Exinde digressus cum his copijs, quas classe uehebat, finitima prouincia regulam (cui nomen Oxycano erat) quòd neque ipse obuiam uenisset, neq; legatos de deditioe misisset, inuadit, duasq; eius urbes omnium maximas, admotis copijs, ui cepit, ipso quidem Oxycano comprehenso, pradaq; militi permissa, elephantos secum duxit. Quo casu conterritæ cæteræ ciuitates circumiectæ, continuo sine ut in deditioem uenerunt. Nec Indorum quisquam eius regionis iam amplius aut arma sumere, aut se tuari audebat: adeò omnes, fortuna iam Alexandri fœlicitati omnia concedente, animis debilitari fractiq; erant. Post hæc aduersus Sambum copias ducit, quem prius montanis Indis satrapem dederat. Is domo profugisse nuntiabatur, quod audisset Musicanum ab eo dimissum, & in urbes atque agros suos restitutionem. nam cum Musicano graues inimicitias gerebat. Postquam urbi eius quam Sindomana appellabant, quæ erat imperij caput, appropinquare cœpit, Sambu domestici cum pecunia & elephantis obuiam egressi, fugisse Sambum non odio sui, sed Musicani metu, quæ oderat, causari sunt. Quibus in fidem receptis, aliam quandam urbem Indorum, quæ ab eo desciuerat, expugnauit: Brachmanis qui sunt Indorum sophistæ, quot-

cunq;

eunq; in eius potestatem uenere, quòd ij causa rebellionis fuisse dicerentur, interfectis. de quorum sapientia, si qua est, Indicarum rerum descriptione scorsum tractabimus. In hoc rerum statu renuntiatur Alexandro, Musicanum defecisse. quapropter Pithone satrape in eius fines confestim cum parte copiarum immisso, ipse è diuerso eius oppida aggressus, alia diruit, in alia ibidem arcibus adificatis presidia induxit. His gestis, in castra ad classem reuersus est: quò Musicanus ad se à Pithone uinctus perductus est. Quem intra fines suos ob perfidiam laqueo strangulari iussit, & cū illo Bra chmanas, rebellionis autores. Eodem tempore ad eum uenit Pattalorum regulus, quam regionem Indus amnis in Delta litera faciem, Aegypto ampliorem, suo cursu redigit: isq; & urbes & agros in fidem eius dedit. quē benignè susceptum, & in fines suos remissum, necessaria exercitui parare iussit. Craterum cum Aitali, Meleagri, & Antigenis copijs, cūq; sagittariorum & equitatus anicorum parte, & cum his Macedonibus, quicunq; atate imbecilliores facti erant (quos quidem iam antè animo destinauerat in Macedoniam remittere) in Carmaniam per Arachotos & Zarangos proficisci imperat: eiq; elephantos agendos dedit: Hephæstione ceteris omnibus copijs, prater eas quas ipse secum classe in maritimā

oram ducebat, preposito. simul Pithoni imperat, uti cum iaculatorum equitatu, & Agrianis in eam fluminis partem, contra quam Hephæstion ducebat, traiciat: atque urbes à se conditas, quæ iam erant mœnibus cinctæ, inhabitari curret: Indosque finitimos, si quid novatum ab iis esset, castiget, coercetque: postremo Pattalam, quo profecturus esset, conveniat. Cumque iam tri duo secundo flumine nauigasset, nuntiatum est ei, Pattalorum regulum magno Pattalensium numero coacto, urbe desertita, in vastas solitudines profugisse, quo nuntio accepto properantius classem agit. Cumque & urbem, & agros desertos reperisset, mox in terram egressus, expeditissimos quosque è toto exercitu, qui fugientes persequatur, mittit: retractos quosdam è fuga, continuo remittit, qui hortentur ceteros ne recedant: licere illis, ut prius, & urbe & agris perfrui. Multique eorum adempto metu reuersi sunt. Deinde Hephæstionem in ea urbe arcem adificare precipit, missis in proximam regionem (quæ aquarum inopia laborare ferebatur) qui puteos defoderet. Quos barbari improvisò adorti, cum nonnullos peremissent, mox in fugam coniecti, multis suorum desideratis, in silvas se abdiderunt. Quapropter qui missi fuerant, cum imperatum opus facere non possent, propter frequentes & improvisos Barbarorum impetus, qui opus facientes disturbabant:

eand

eam rem ad *Alexandrum* perferunt. quo cognito, *Alexander* alios confestim submittit, quibus adiunctis *Barbari* repelli possint. Circa *Pattalam Indus* amnis in duo ingentia flumina diuiditur: quae utraq; quoad in *Oceanum* exeunt, *Indi* nomen perpetuo retinent. Hoc loco *Alexander* & portum & naualia extruit iussit. Cumq; omnia ad eius uoluntatem succederent, constituit ad fluminis exitum cum classe ab dextera ferri, atq; *Oceanum* petere. Itaq; *Leonato* cum mille equitibus, peditibus uero circiter octo milibus, per *Pattalam insulam* missus, ut pariter cum classe progrediretur: ipse delectis nautibus, quae uelociores erant, per dexteriorem amnem uolui coepit. Caterum cum non haberet ducem classis, fluminis peritum, (namq; *Indi* accolae effugerant) difficilior erat nauigatio: insequenti die uento ab *Oceano* exorto, intumescere amnis, ac citre fluctus coepit: nauesq; ueluti in salo agitatae, inuicem collidi. Quapropter pleraq; earum quassatae, aliquae etiam solutae sunt: quae tamen antequam subsideret, ad ripam saluis uectoribus appulsa sunt. Aliis igitur nautibus quamprimum fabricatis, uelocissimos quosque ex leuiter armatis procul a flumine in terram mittit: i; q; *Indos* quosila coeperunt, fluminis peritos, quibus postea nauigationis ducibus usus est. Postquam uero eo peruenit, ubi amnis ad C. C. stadia diffunditur: cum uentus a mari uolenter incubuis-

8 4 set,

set, & iam classis remis agi posset, continuo in fossam quam duces ostenderunt, naues reduxit. Vbi diutius morantes in alium metum inciderunt. namq; reciprocante Oceani aestu, recedente unda, naues in sicco destituta sunt. cuius rei cum Graci ignari essent, attonitis similes constitierunt. Sed multo magis, quòd mox rursus seingere: i aestu naues subleuari cœperunt: & qua in luto haeserant, absq; detrimento attolli: qua uerò in solidiorem terram inciderant, nec carinis harere potuerant, earum alia ab impetu aestus raptæ, inuicē collisæ, alia solo impactæ sunt. Quibus ex præsentī rerum copia subito relictis, cum duabus nauibus præmittit ad Oceanum, qui insulam explorent, in quam insulam duces aiebant sibi descendendam esse, ad Oceanum nauiganti: eam insulam Cillutam uocabant. Qui ubi renuntiauerunt, stationes esse in ea insula, classi opportunas, eandēq; magnam, nec aquarum inopem esse: confestim reliquam classē eodem agi præcipit. Ipse cum lectioribus nauibus ulterius progreditur, ut amnis ostium inuisat: simul ut exploret, an inde in Oceanum nauigatio tutā futura sit. Progressusq; in C. C. stadia, aliam insulam prospicit: qua uisa, mox ad insulam, quā antè dixi, reuersus est: atque in extremo eius, ubi statio quadam inerat, collecta classe, dijs rite sacrificauit: quibus ui sacrificaret, ab Ammone se monitum

monitum aiebat. Postridie eius diei ad insulam in Oceano sitam nauigat: ibiq; alijs hostijs, alijs dijs, atq; alio ritu rem diuinam fecit: & id quoq; sibi ab Ammone mandatum prædica-
bat. Post hac nauigare aliquantum extra in-
sulam cœpit, uti exploraret (quemadmodum aiebat ipse) an terra ulla ultra insulam exta-
rent. Ego autem hanc non leuem nauigationis sue causam fuisse existimaui, ut scilicet ex-
tra Indorum terras, in ipsum Oceanū penetras-
se diceretur. tum classem sistens, immolatis Ne-
ptuno tauris phialaq; et cratere aureo, post-
quam libauit, in mare proiecit, gratijs Neptun-
no actis: precatus incolumem classem ut redu-
ceret, quam cum Nearchō mittere in Persi-
cum sinum, ut Tigris & Euphratis ostia a-
gnosceret, cogitabat. Post hac aduerso flumine
Pattalam reuersus, & arcem perfectam repe-
rit, & Pithonem cum copijs redysse, usq; quo-
rum gratia missus fuerat, perfectis. Igitur He-
phæstioni adificandorum naualium negotio
dato (nanque ibi cogitabat, ubi Indus in duas
partes diuiditur, classis partē relinquere) ipse
ab altera fluminis parte cum reliqua classe
petere Oceanum instituit, exploraturus num
ipsius fluminis ostio exitus in Oceanum faci-
lior atque expeditior foret. Distant autem ab
inuicem utraque ostia stadijs M D C C C.
tantum terrarum Pattala ab ora mariuma
occupat.

occupat. Iamq; haud procul à confinio fluminis aberat, cum peruenit ad lacum quendam, quem & fluminis inundatio & ex adiacentibus campis undiq; confluentes aquae efficiunt. Est autem is lacus amplissimus, & marino sinu similis. nā & pisces marini in eo cōspiciuntur, maiores ijs qui in nostro mari nascuntur. Navibus igitur eò appulsis ad eam terrae partem, quā duces ostēderāt, ac plerisq; militibus ibidē cum Leonnato praesidio relictis cū parte naniū, ipse cū reliqua classe superato fluminis ostio, & ea quoq; in Oceanū procedit, faciliore nactus inde in mare exitū. Deinde in litus cū equitatu quē uexerat egressus, triduo iuxta orā maris iter facit, contemplato locorū suū, si qui essent sinus aut stationes, quò naues agi & à tēpestāte seruari possent. Ad hac puteos pluribus locis effodi imperat, unde aquarū copia classi suppeteret. Post haec ad naues regressus, Partalā aduerso flumine repetit, exercitus parte in maritimā orā missa, qui opus faciētes adinuaret: ac denno repetito lacu, alias stationes, aliaq; asseruandis navibus apta aedificia extruit: praesidioq; ibidē relicto, frumentū exercitui in quatuor menses portari iussit. Nec minora cura cetera ad nauigandū necessaria parabat. Erat enim anni tēpus ad nauigationē inhabile. nā maxime cōsueti ab Oceano & à meridie uēti perflāt. Siquidē ab initio hyemis,

hoc est

hoc est ab occasu pleiadum ad hybernum solstium, nauigabilem in his locis Oceanum ferūt. nanq; ea tempestate aura molles consurgunt, propterea quod terra ipsa frequentibus pluuijs madefacta, uentos exhalat. Hanc tempestatem Nearchus clas̃is praeſectus de industria expellabat. Interim Alexander ex Pattala digressus, ad Arabium flumē cum exercitu processit. Atq; inde assumpta argyraspidum ac sagittariorum parte, item quas uocant Astheteron cohortes & equitatus amicorum; & ex singulis praefecturis equitum cohortie una, & equitibus sagittarijs, uersus Oceanum ad lauam conuertitur: simul ut puteos in usum uenturi exercitus pluribus locis perfodiat, simul ut mōtanos Indos gentes antiquitus liberas inuadat, quoniā nihil amicum erga se aut erga exercitum egissent. Reliquas copias Hephaestioni ducendas tradit. Caterum Arabita, gens, & ipsa libera inter eas quae circa ipsam flumen incolunt, cum neque sibi ad resistendum satis uirium habere uiderentur, neque Alexandri imperio parēre statuisſent, confestim cognito eius aduentu, sese in solitudines receperunt. Qua re cognita Alexander amnem (erat enim angustus, modicaq; altitudinis) celeriter transijt. Cumq; conuinuato itinere, ea nocte qua secuta est magnam partem solitudinis peragrasset, erumpente luce
in

in loca culta pervenit, peditibusq; sequi iussis, ceterū equitibus (quo latius panderetur agmē) in alas diuisis, montanorum fines inuadit. Ex quibus multi caesi, pleriq; etiam capti sunt. Post hac modico fluuio reperto, iuxta eum castra fecit. Deinde ubi Hephæstion cum reliquis copijs accessit, ulterius progredi cœpit. Profectusq; in pagum quendam, qui erat eius gentis maximus (Rambacia illi nomen erat) cum situs sibi placuisset, utpote magna & opulenta urbis olim futura sedes, Hephæstioni negotio dato, ipse assumpta iterum parte copiarum, in loca Gedrosis atq; Oritis uicina profectus est, qua parte angustum transitum esse nunciabatur. ad eas angustias Oritæ simul & Gedrosi castra fecisse dicebantur, ueluti transitu prohibitori. Et erant y quidem acie instructa, uerū ubi Macedones iam apparere cœperunt, maior pars montium faucibus desertis præ metu discesserunt. At duces Oritarum exterriti, mox ad eum profecti, & se & gentem suam in eius potestatem dederunt. Quibus in fidem receptis, uti gentem suam, qua in armis erat, domos remittant, imperat: nihil eos incommodi, si id faciant, accepturos, ijsq; Apollophanem præponit: & cum illo Leonnatum, unum ex custodiis corporis, cum Agrianis, & sagittariis atq; equitum peditumq; & Gracorum mercenariorum parte manere iubet, donec

classis

classis regionem illam transuecta sit : qui ex urbem inhabitandam curet ; & res Oritarum ita constituat, ut satrapa dicto audientes sint. Ipse cum reliquo exercitu (nanq; Hephastion cum ceteris copijs aduenerat) aduersus Gedrosos pergebat, per solitudinem iter faciens. In hac regione Aristobulus tradit, myrrhe arbores nasci proceriores quàm alibi uspiam terrarum : Phœnices negotiatores, qui sequebantur exercitum (tanta eius ubertas erat) multa inuenta ea materia onerasse : magnam præterea nardi copiam in ea sylua esse, idem Aristobulus refert , atq; in ea quoq; ipsos Phœnices magnam uim legisse : multum etiam eorum ungulis longo tractu conculcatum, suauissimo odore aërem repleffe. Alia item genera arborum, in quibus speciem quandam folijs lauro persimilem : eas in locis, quæ accedente aestu à mari inundantur, nasci : easdem aestu recedente in sicco destitui. quæ uerò in humilioribus locis & concauis gignantur, eas à mari obrui, nec corrumpi tamen salsedine. Harum aliquas x x x. cubitos in altitudinem tendere. eoq; tempore contigisse, ut earum aliqua florere, quarum flos. maxime similis uiola alba esset, odor uerò amabilissimus. Oriri item ibidem caulem quendam, spinis insitis : inter quas una tanta soliditatis ac magnitudinis, ut circumequitantium quorundam compreh-

prehensa ueste, non prius abrumpi auelliue
 potuerit, quàm illos equo detraxerit. Ad hac
 lepores, si pilis ea spina implicentur, non secus
 atq; aues uisco, aut hamo pisces capi: ferro ta-
 men haud difficulter incidi. qua spina interci-
 sa, caulem magnam uim succi euomere: maio-
 rem etiam quàm ficus, si cadantur uerno tem-
 pore, ac magis austerum. Exinde Alexander
 per Gedrosiorum fines profectus est, iter difficile
 atq; incommodum, cum propter caterarum re-
 rum, tum maxime aquarum penuriam. ex quo
 exercitum saepe fuit laborare contingebat, ac
 uelle erat plurimum itineris nocturno tempo-
 re ob eam rem facere. Ducebat autem secus
 mare, quo lacus mari propinquos inuideret: si-
 mul ut in classem necessaria, alibi putcos, alibi
 rerum uenaliū fora, alibi alia pararet. Cate-
 rum ea Gedrosiorū ora penitus deserta & in-
 culta erat. Simul Thoanta Mandrodori pro-
 prius mare cum modico equitatu speculatū mi-
 sit, an aliqua pro nauibus statio, aut aquarum
 copia, aut aliud quicquam classi necessarium
 in his locis reperiretur. Qui reuersus renuncia-
 uit, inuentos à se pisces quosdam modicis
 rugurijs habitantes, conchas marinas congestas
 ijs pro muro esse, tecta ex grandium pisciū spi-
 nis contexta: aquae parum habere, nec ullam
 omnino habere dulcem. Cumq; Alexander
 continuato itinere in locum quendam Gedro-
 sorum

forum cultiorem peruenisset, ubi erat aliquan-
 to maior frumenti copia, quicquid reperit in-
 mentis impositum, signoq; eius obsignatum ad
 litus deportari iussit. quo frumento nihilomi-
 nus interim dum alium locum petit mari pro-
 ximum, milites neglecto imperio, cum necessa-
 ria deessent, usi sunt. Efficiebat fames, ut prae-
 senti morti incertum à rege periculum, postha-
 bere licere arbitrarentur. Quibus Alexander
 facile (ut par fuit) ueniam dedit. Deinde ea re-
 gione peragrata, quicquid commeatuum nactus
 est, Cratheum Callatianum in maritimam oram
 deferre imperat: indigenis item iussis, quantum
 frumenti possent, ex superioribus locis deporta-
 re, ac molcre, & cum palmarum fructibus pe-
 cudes ad mercatum mari uicinum agere. Tcle-
 phum quoq; unum ex amicis, cum aliquan-
 ta ui frumenti triti alio misit. Ipse ad regiam
 Gedrosorum urbem, quam Puram appella-
 bant, progressus est: ad quam quidem l. x.
 die ex quo ex Oritis discessit, peruenit. Tra-
 dunt plures ex Alexandri rerum scriptori-
 bus, labores omnis quos eius exercitus per
 Asiam peragrandam perpeffus sit, us quos in
 hac regione pertulit haud quaquàm compa-
 randos esse: nec ignarum tamen earum dif-
 ficultatum, cum omnia prius ab indigenis
 edoctus esset, hoc iter ingressum, ac persecu-
 tum. Hoc autem quod sequitur, unus Nearchus
 scribit:

scribit: cum audisset Alexander nullam adhuc
 ducem, qui in eas regiones cum exercitu profec-
 tus esset, incolumes copias reduxisse: Semira-
 mum cum maximis copijs eò profectum, uix
 cum uiginti suorum effugisse: Cyrum Cambysa
 filium, qui & ipse in Indorum fines penetras-
 set, cum septem modo ex tanto exercitu euasisse,
 rerum omnium inopia uexatum: utriusq; amu-
 latione Alexandrū magis magisq; incensum,
 ut loca illa adiret, ne ijs gloria cedere, ne ue-
 quid sua & militum suorum uirtuti inaccessum
 uideretur. Erat autem ea regio solis ardoribus
 exusta, multumq; aqua indiga. Quapropter
 multi de exercitu, iumenta praeterim, perire.
 Incidebant interdum in tumulos, ueluti colles
 quosdam, arena torrida fugientis uestigium,
 atq; introrsus cedentis, in luti aut niuis modum:
 simul equi iumenta q; propter iniquitatem uia
 defatigabantur. diuturnior quoq; in iisdem lo-
 cis mora (defectus enim aqua cogebat pro ne-
 cessitate itinera facere: & aliàs procedere,
 aliàs morari) non mediocriter exercitum ange-
 bat. Si noctu proficiscentes mane aquam nacti
 essent, aliquanto minus grauabantur. sin uerò
 totam diem sine aqua agerent, nihil erat ijs
 miserius. Multa iumenta inopia rerum neces-
 sariarū à militibus caesa, ex quibus fames ali-
 quantum sustentata: quae uel sui, uel aestu defe-
 cisse milites ipsi mentiebantur, nullo redarguē-
 te teste,

te teste, cum penè omnes in eadem culpa essent. Nec ea tamen *Alexādrum* latebant. Sed cogitabat, in eo rerum statu dissimulare satius esse, quàm convictos maleficij impunè præterire. In tātis uerò difficultatibus, qui uel morbo uel lassitudine læguebant, ulterius duci non poterant, tum iumentorū tum currū inopia : quos ipsi met milites, cū per arenā agere non possent, sua sponte soluebant. Multi etiam currus suos disfregerant, priusquàm hoc iter inuaderēt: ne cogerentur, omīssis breuioribus itineribus, per ea qua curribus agendis aptiora uidebantur, cæterum longiora, proficisci. Qui uerò inualidos ducceant, aut expectarent, curarent uel, nulli erant : tanta celeritate agmen agebatur. nam præ communis salutis studio, de singulorum salute nihil pensi habebant. Si quos autē nocturno itinere fatigatos interdū somnus oppresserat, postquàm excitati erant, si uires suppetere, per uestigia agmen sequebantur. quorum pleriq; cum in arena uasitatem, non apparentibus usquam uestigijs, tanquam in immensum pebagus incidissent, post longos errores perierūt. Accessit alia arumna, propè aequè grauis. nanq; *Etesys* flantibus, *Gedrosiorum* regio imbribus obnoxia est : quemadmodum & *Indorum* cætera regio, non hac quidem plana, sed montana plurimum: in ea nubes non excedunt montium cacumina. Cum autem castra secus

u

torr

torrentem quendam posita essent, circiter se-
 cundam noctis iugiliam improvisis imbribus
 auctus torrens, tanto sese impetu per agros effu-
 dit, ut pueros plerosq; ac foeminas (qua agrè
 agmen sequebantur) cum regia suppellectile, ac
 sarcinis, iumentisq; (qua supererant) correptos
 abstraxerit: ijs quoq; qui in castris erant, ma-
 gna armorum parte amissa, difficulter serua-
 ris. Pleriq; etiam dum proficiscerentur, aqua-
 rum copiam nacti, calore ac siti stimulante, si-
 mul inopia futura metu immodico potu disten-
 si, animam efflauerunt. Quapropter Alexan-
 der castra ab aquis remotiora iuginti interdū
 stadia faciebat: ne qui primi fontem adissent:
 iuris iumentisq; promiscuè potum festinanti-
 bus, aquas ceteris sequentibus turbarent. Quā
 quidam Alexandri providentiam minime
 pratercundam dixi, quod dignam laude existi-
 maui. Sunt qui scribant hoc apud Paropami-
 sadus factum, cum exercitus iam per arenas
 perpetuis caloribus exustas ageretur. aquam
 enim inueniri, pro reficiendo exercitu diuturno
 itinere confecto, necesse erat. Et Alexander
 quanquam siti fatigatus, pedes tamen Et ipse
 ducebat agmen, quo milites ac duces exemplo
 suo labores atq; arduas leuius ferrent. Cumq;
 ex leuiter armatis, qui paulum ab agmine di-
 uerterant, si forte aquam uspiam reperirent,
 exiguum quendam Et impurum fontem inue-
 nissent:

nissent: hauritam inde aquam galea ingestam, ueluti singulare donum regi deferūt. quam susceptam, ne contempsisse munus uideretur, laudatis qui detulerant, ne sua tantum saluis à se ratio habita uideretur, in conspectu omnium in terram effudit. Ad hac tot mala accedebat, quòd uineris duces deletis à uento in arena uesligijs, nia se oblitos aiebant, neq; enim ulla usquam aut arbores aut colles extabant, ex quibus nia coniecturari posset: nec uero indigena aut solis interdin, aut astrorum noctu cursum motumue obseruāt, quemadmodū nauis geminas arctos: Phœnices quidem minorem, ceteri mortales maiorem. In hoc discrimine Alexander quantum coniectura consequi potuit, oportere declinando ad sinistram flectere arbitrans, paucis quibusdam equitibus delectis iter inuadit. Quorum plerisq; cum equi praestitu defecissent, relictis, cum quinque modo ex omnibus iter persecutus, ad mare peruenit. Cuiusq; galea proiecta fontem dulcem puerumq; reperisset, eò confestim exercitum traducit. Exinde continuato itinere septem diebus secus mare profectus est, litore haud altè defosso, aquarum copia suppetente. Postquam uerò itineris duces uiam se noscitare dixerunt, ducere in mediterranea cepit. Atque ubi ad regiam Gedrosorum peruenit, militibus defessis quiete data, Apollophanē (quem

provincia

prouincia praeferat) quoniam haud rectè cur-
 rasset quae mandauerat, eo honore priuatus,
 Thoante in eius locū suffecto. qui cum ex morbo
 decessisset, Sisyrtius ei successor datus: qui et ipse
 Carmania nuper ab Alexandro satrapes fa-
 ctus fuerat. Caterum Carmania Neoptolemo
 Pythophani ab Alexandro tradita, ipse in
 Arachotos & Gedrosos imperium accepit.
 Iamq; Germaniam uersus progredi rex coepe-
 rat, cum sibi nunciatum est, Philippum (quem
 Indis praeferat) mercenariorum fraude inter-
 emptum: percussores per Macedonas corporis
 sui custodes partim in ipsa cade, partim post
 perpetratum facinus comprehensos esse. Qua
 postquam cognouit, ad Eudenum & Taxilem
 in Mediā statim literas misit, quibus iubebat,
 uti regionis eius quae sub Philippo fuerat, curā
 susciperent, donec alius in demortui locum à se
 mitteretur. Carmaniam ingressō, Craterus ad-
 uenit cum reliquis copijs, & Ordone (qui rebus
 nouis studens rebella erat) comprehensō. Eo-
 dem etiam Stasanor, & Ariorum & Sāgo-
 rian satrapes, et cum his Pharasmenes, Phra-
 tapherna Parthorum & Hyrcanorum satra-
 pae filius. duces quoq; copiarum, quos cum Par-
 menione in Media reliquerat: Cleander, Sital-
 ces, & Heracon, cum magno & ipsi militum
 manero. Ex quibus Cleandrum ac Sitalcē (ac-
 cusatos non ab ijs modo quibus praefuerant, ue-
 runet

rumeriam à militibus, quòd multa improbè & auarè perpetrassent, quòd templa spoliassent, quòd uetera ornamenta detraxissent, quòd in subditos multa iniuste commississent) necari iussit: quo ceteris exèplo essent, quos in his locis cum imperio relinqueret. Idq; factum uel maxime in officio omnes gentes nationesq; contulit, quæ uel sua sponte, uel coacta in Alexandri ditionem uenerat: quamuis & multa essent, & tanto interuallo abinuicem distarent. Hæracon tunc quidem iudicium effugit: ceterum paulopost à Susijs conuictus, quòd eorum templum diripuisset, damnatus poenas dedit. Stasenor & Phrataphernes magnam uim iumentoriam & camelorum ad Alexandrum ducebant, cum eum per Gedrosorum fines iter facere accepissent: coniectura suspicati, magna illam iumentoriam incommoda passurum. quos peropportune ad se adductos, res in duces ac milites singulos diuisit. Sunt qui affirmant (quibus ego non assentior) Alexandrum duobus curribus iunctis, amicisq; impositis, inter dulcissimos cantus iacentem, per Carmaniam uento exercitu, & iocos profusos penè sequente, profectum: quæ ad uoluptatem pertinent, à Carmanis in uia dispositis. idq; ab Alexandro ad Dionysij imitationem factum: quem fama erat, superatis Indis reuertentem, magnam Asia partem peragrasse, Dionysiumq; ipsum

ipsum appellatum triumphum, indeq; solennes
 pōpas, quæ pro partis victorijs aguntur, trium-
 phi nomen sortitas. Ceterum neq; Ptolemaus,
 neq; Aristobulus, neq; alius quisquam gravis
 autor ista scripsere. Illud uerò traditum ab
 Aristobulo est, Alexandrum ob uictoriam
 de Indis partam, & reductum ex Gedrosis
 exercitum, musico & gymnico certamine pro-
 posito, dijs gratias agentem sacrificasse: ac Pen-
 cestam inter corporis sui custodes retulisse,
 quem iam antea constituerat Persidi præfice-
 re, quod se iacentem ac senū animum in Mal-
 lis opposito scuto protexisset. Habebat eo tem-
 pore Alexander septem modò sui corporis cu-
 stodes, quos Somatophylacas uerbo Græco ap-
 pellabant: Leonnatum Antei, Hephæstionem
 Amyntoris, Lysimachum Agathoclei, Ari-
 stonem Pisai, hos Pelleos: Perdiccam Orontis
 ex Orctide, Ptolemaum Lagi, & Pithonem
 Crateri, Eordenses: quis Peneestes octauus est
 additus. Inter hac Nearchus regia classis præ-
 fectus, montanorum & Gedrosorum & Ich-
 thyophagorum oris collustratis, ad Carmania-
 oram profectus, quæ sibi in ea nauigatione con-
 tingerant, quæq; uiderat, Alexandro ordine
 narravit: quem mox ad classem in oras Susia-
 norum remissum, ad Tigris fluminis ostium
 nauigare iussit. Quomodo autem ab Indo flu-
 mine ad mare Persicum & Tigris exitum ena-
 uiga.

uigauerit, Nearchum sequens, seorsum alio li-
 bro exponam. Alexander Hephastionem cum
 magna exercitus & iumentorum ac elephan-
 torum parte, haud procul à mari hybernandi
 causa ex Carmania in Persidem ire iubet:
 quòd ea regio per hyemis tempus, quoniam ma-
 ri uicina est, mitioris cœli, & rerum necessaria-
 rum abundans esset: ipse cum expeditissimis
 quibusque peditum, & amicorum equitatu, ac
 sagittariorum parte, aduersus Pasargadus
 Persidis profectus est, Stasanore domum remis-
 so. Cumq; in Persidis fines peruenisset, Phrasa-
 ortem satrapam non reperit: qui eo adhuc in
 Indus res gerente, morbo decesserat. uerum Or-
 fines praesidem gerebat, cum nemo esset qui post
 Phrasaortis mortem eam provinciam tuerer-
 tur. Accessit quoque ad eum in Pasargadus
 Acrobates, Media satrapes. isq; Baryaxem
 Medum uinctum adduxit, affectati regni reum,
 quòd cidarim rectam induisset, scq; Medorum
 ac Persarum regem appellari iussisset: & cum
 eo defectionis participes, quos omnes necari im-
 perauit. Conturbatus est autem uehementius se
 pulcro Cyri uiolato, quòd suffissim ac spoliatum
 Aristobulus tradit: de quo hoc scribit. Sepul-
 crum esse apud Pasargadus in hortis regijs, circa
 id lucum omni arborum genere consutum, in eum per
 canales aquam deriuari, alto gramine circumfuso,
 quadrangulari lapide quaternorum pedum, ab

ano adificium constare. in eiusdem fastigio adicu-
 lã lapideo fornice conectans, portulam ines-
 se angustam, uix mediocris hominis capacem.
 In eadem adicula auream urnam impositam,
 in qua Cyri corpus conditum esset, lecticam pe-
 dibus aureis mira arte elaboratis: candym,
 qua est uestis regia, lectulo superiniectam,
 aliosq; corporis cultus, Babylonij operis. Sto-
 las præterea hyacinthino colore, ueniq; uarie-
 gatis coloribus insignes: torques quoq; ar-
 millas, & gladios: auri quoque ornamenta, ex
 auro gemmisq; composita: mensam ingentis
 precij, arma lecto imposita, quibus ipse Cyrus
 uti solitus. domunculam autem adiectam, in
 eorum usum qui monumentum custodirent: fi-
 lijs post parentum mortem in id munus succe-
 dentibus. His pecudem unam, frumenti; tritici
 ac uini certum modum singulis diebus, equum
 unum singulis mensibus in sacrificium, à suc-
 cessoribus dari solitum. Sepulcri titulum Persi-
 eis literis annotatum, in hanc ferè sententiam:
 O mortalis, Cyrus ego sum, Cambysa filius, qui
 Persarum regnum constitui, Asiaq; impera-
 ui. Itaq; ne mihi ob hoc monumentum inuideas,
 rogo. Erat Alexander iam tum cum Persas
 uicit, percupidus inuisere Cyri sepulcrum. In-
 gressò itaque, omnia furto sublata, præter ur-
 nam ac lectum, reperit. Neque ipsius quoque
 Cyri corpori parsum, repulso namq; urnæ oper-
 culo

culo, & ipsius corpus cietum, urna aurum de-
 rasum: fures propter eius crassitudinem, nec fur-
 tui, nec exigui temporis id opus arbitratos, ur-
 nam (ne in furto deprehenderentur) reliquisse.
 Refert idem Aristobulus, exornandi denuo se-
 pulcri sibi negotium ab Alexandro datum:
 seq; eas corporis reliquias, quæ adhuc supere-
 rant, in urnam stragula ueste uelatam collectas
 recondisse, resectam urnam rursus operculo te-
 xisse: lectumq; coronis, alijsq; ornamentis, in-
 star priorum, exornasse: totidemq; numero, &
 pretio, paria pristinis reposuisse: ad hac portu-
 lam adicula ita, ne quod eius uestigium exta-
 ret, regio signo impresso, lapide & calce stru-
 xisse. Post hac Alexander rei indignitate per-
 motus, Magos sepulcri cuctodes comprehen-
 sos in quaestionem dari iubet, qui sepulcri uiola-
 tores indicent. Sed neq; de se, nec de alio quo-
 quam confessi sunt: neque diu ab ullo conui-
 cti, à se id scelus admissum esse. quapropter ab
 Alexandro liberati sunt. Exinde Persarum
 regiam accessit, quàm priore aduentu (ut di-
 ctum est) cremari iusserat. quod factum eius nec
 ego laudavi, nec ipse quoque reuersus compro-
 bavit. Ibi multa Orxinis crimina, qui Persas
 post Phraasaoris obitum rexerat, obiecta sunt,
 quod templa spoliasset, quod sepucra uiolasset,
 quod multos Persarum iniuste peremisset. ipse
 conuictus, in crucem sublatu est: Penceste in

cuius locū suffecto, qui satrapes factus (uir promi
in adulationem ingenij) quo sibi Barbarorum
animos illiceret, linguam Persicam protinus di
dicit: Medorumq; ueste assumpta, cultu Persico
per cetera usus est. Quod eius factum & Ale
xander laudauit, & Persae letis accipere ani
mis, quod penes se cultus patrijs moribus prae
lisset.

ARRIANI NICOME
DENSIS DE REBUS GE
stis Alexandri Magni re
gis Macedonum,
liber VII.

POST QUAM Alexander
in Pasargadas ac Persepolim
profectus est, rursus cum cupi
do cepit, per Euphratem ac
Tigrim mare Persicum adire,
& ipsorum fluminum exitum uisere, quemad
modum Indi antea uiderat. Sūt etiam qui scri
bant, cogitasse Alexandrum, Arabum at
que Aethiopum itemq; Libyae ac Numidia
oras ultra Atlantem montem, Gades, & no
strum mare cum classe obire: Aethiopiaq; &
Carthagine subacta, totius Asiae se regem ap
pellare: reges Medorum ac Persarum, ne mi
nima

nima quidem parti Asia imperantes, haud iure magnos uocatos sibi uisos esse. Alij addunt, cogitasse eum in pontum Euxinum proficisci, aduersus Scythas, ad Maeotum paludem. Nonnulli etiam in Siciliam, & Tapygium promontorium. Iam tum enim Romanorum nomine latè diffuso, stimulabatur animus gloria auidus. Ego autem cuiusmodi essent eius cogitata, neque affirmare, neque assequi possum: neque si possim, id dicere ausim. Illud uerò mihi uideor affirmare posse, eum nec humile quicquam, nec abiectum animo uoluisset, nec partis acquietum fuisse: non si Europa imperio Asiam atque Africam Britannosq; continuata uictoria adiecisset: quin etiam ultra orbem terrarum aliud fuisse quasurum. Quapropter Indorum sapientes quosdam aiunt Alexandro atque eius exercitu conspecto (sub dio enim Magi in pratis agere solebant) pedibus terram pulsare coepisse. Interrogatos ab Alexandro per interpretes, quid ita facerent? respondisse: Tantum quenque terra tenere, quantum ambulans calcaret: & ipsum quidem Alexandrum caterorum mortalium similem esse, praterquam quòd plurimis rebus occupatus, inquietusq; sibi aequè atque alijs molestus, tam procul à patria progressus esset: pauloq; post morientem, non plus terra possessurum, quam quantum corpori suo con-

regen

regendo sat foret. Laudauit quidem *Alexander* sapientum sententiam, ut ueram atq; praeclaram: ceterum auaritia gloria atque imperij, illum in contraria transuersum egit. Eodem modo & *Diogenes Sinopeum* admiratus dicitur, cum eum apud *Isthmum* iacentem in sole, stans ipse cum argyraspidum manu, & militibus suis uidisset, quasissetq; ex eo, Niam aliqua re egeret? cui *Diogenes*, Nulla se prorsus egere: id tantum petere, ne sibi solem eriperet, quem oppositus occuparet. Adeo non usque quaque a cogitatione optimarum rerum auersus erat: sed amore gloria (ut diximus) ad deteriora trahebatur. Nam & ueniente *Taxila* cum *Indorum* quosdam sapientes nudos agere uidisset, desiderium coepit unum aliquem eorum secum in eam expeditionem (cuius consuetudine frui posset) adducendi, tolerantiam laborum incredibilem admiratum. Ceterum maximum natu, eundemq; magistrum *Sophistarum*, ac principem (quem *Dandamim* uocabant) respondisse: neque se ad *Alexandrum* uenturum, neque passurum ex discipulis quenquam adire: se nem *Iouis* filium esse, quod *Alexander* uulgò iactaret: nec rem ullam ab eo expetere, praesentibus contentum: uidere se *Alexandrum* & qui cum eo militarent, tantum terrarum & pelagi nulli bono pererrare; nec eorum erroribus nullum finem fore. nihil itaque se expetere, quod
Ale

Alexander præstare posset: sed ego nec timere quidem, ne ijs qua teneret prohiberetur. sibi in omnem uitam Indorum regionem pro tempore fructum ferentem sat esse: cumq; ex hac uita in bentibus dijs excedere contingeret, discessurum se à socio non satis clemente: id est, à corpore. Quæ cum audisset Alexander, noluisse inuitum cogere: quod eum liberum esse, ac liberè loqui sciret. Persuasisse tamen Calano, qui erat è Sophistarum numero, uti se sequeretur: quem ut maximè inconstantem (Megasthenes scribit) ceteros Sophistas accusare solitos, qui relicta felicitate, quam apud se esse existimabant, alium dominum, quàm Deum coleret. Hæc ego hoc loco enarranda duxi, quoniam oportebat in historia, quæ de Alexandro scripta est, de Calano mentionem fieri. Is namq; in Perside, cum in morbum incidisset, qui nunquam antea ager fuerat, non patiebatur se ad agrotantium regulam curari. Alexandro inquires, bene secum agi, si è uita excederet, antequàm aliquid pateretur, quo de prioris uitæ ordine sibi quicquam necessario immutandum esset. Quem postquàm Alexander fixum atq; immutabilem animaduertit, nec retineri in uita posse, pyram extruxit (ut Calanus iusserat) permisi, eius rei negotio Ptolemao dato: Sunt qui asserant, pompam ab Alexandro permissam: equos scilicet, ac milites armatos: quosdam etiam qui
thura

thura atque omnis generis odoramenta, poen-
 laq; aurea, atque argentea, & regales insu-
 per uestes pyra ingererēt: & quoniam propter
 agritudinem ambulare non posset, equum ei
 paratum: cuius iactationem cum uix ferret,
 lectica impositum, atque Indico more corona-
 tum, et patria lingua hymnos canentē, equum,
 quem fuerat inscensurus (erat autem regius ex
 genere Nysaorium) à se Lysimacho donatum,
 uni ex ijs qui etiam propter sapientiam cole-
 bant: Pocula uerò, & stragula uestis, quae
 Alexander pyra superijci iusserat, ijs qui cir-
 ca se officij causa erant distributa. Eundem
 conscensa pyra, respicientem exercitum cum
 decore membra posuisse: Alexandro (neque
 enim decere existimabat eiusmodi spectaculo
 de homine amico interesse) à conspectu eius di-
 gressō. Omnibus uerò qui aderant, non medio-
 cri admirationi fuit, quòd cum cremaretur,
 quasi ignis nihil noceret, toto corpore immo-
 bilis stetit. Incensa pyra, ait Nearchus tubas
 insonnisse (ita enim ab Alexandro manda-
 tum) totumq; exercitum clamores in caelum
 subtulisse, prout, in praelijs fieri solet: elephantos
 quoque horrendum infremuisse. Hac atque hu-
 iusmodi de Catano graues auctores scripsere,
 non inutilia omnino mortalibus, quibus cura
 est agnoscere hominis animum: omnia dura
 perferre posse, ac si uelit, inuictum esse. Post
 hac

hac Alexander Susas progressus, Atropatrem domum remisit: Abulitem Susiorum satrapem, & Oxatrem eius filium, quia in Susios multa auariter ac superbe perpetraverant, damnatos occidi iussit. multa namque per eos, quibus provincias ac nationes à se subactas Alexander commiserat, quoniam diuturnior fuerat eius in Indis expeditio, nec etiam reuersurum credebant propter ingentia pericula quae subiturus uidebatur, tum efferae gentium, tum amplissimorum fluminum, tum inopia rerum necessariarum, tam in deorum templa quam in populos suae fidei commissos, crudelissimè acta fuerant. Sed & ipse Alexander tum pronior in delictores fuisse dicitur, & conuictos quosque uel pro leui noxia punisse: ut pote qui sibi persuasisset, illos etiam ipsi peiora eadem mente perpetraturos fuisse. Post hac ingentem apparatu, & sibi & amicis nuptias celebrare instituit. & sibi quidem Barsinem Darij filiam (ut ait Aristobutus) in isto matrimonio copulauit: ac Parysatim, filiam Occhi iunioris, iam enim ante Rhoxanem duxerat (ut diximus) Oxyartidis Bactriani filiam: Drypeti altera Darij filia, uxore Hephæstioni data. uolebat enim, quo sibi magis Hephæstionem deuinciret, illius filios liberis suis consanguinitate iunctos esse. Cratæro Amastrinem Oxyartidis fratris Darij filiam: Perdicae Atropati Medorū satrapæ filia, Ptolemæo ac Eu-

meni scriba regio duas Artabazi filias, huic Artacamam, illi Artonim: Nearchus Spitamenis Bactriani filiam uxorem dedit. alijs item amicis, Persarum ac Medorum (qui dignitate praeabant) filias circiter octuaginta collocavit. Nuptiae Persarum more celebratae sunt, sedes ex ordine ijs posita qui uxores ducturi erant, conuiuium regali magnificentia apparatus: tum sponsa accersita, eaq; dexteris atq; osculo à uiris accepta sunt, unaquaeq; apud uirum suum sedere iussa. Hanc rem initium (nam cunctorum nuptiae simul agebantur) à rege factum. Hoc Alexandri facinus, si quod unquam alias, maxime popolare in suos uisum est. Dotes omnibus contulit. aliorum etiam nomina, praeter hosce quos modo nominauimus, qui Asiaticas uxores cepere, scribi iussit. Hos supra dena milia fuisse tradunt, quos omnis honoris causa Alexander pro dignitate muneribus affecit. Deinde, quo nihil non popolare efficeret, as alienam quo milites deuincti erant, sua ipsius pecunia dissoluit. Cumq; quantum cuique quisque deberet, ad se referri iussisset, ini in quidem pauci nomina dedere, ueriti ne sub eo pretextu exploraret, quibus nam ob immoderatiores sumptus militare stipendium non sufficeret. Postquam uero intellexit plerisque nomina non dare, diffidentia coram increpita, ait: Non decere regem, clementi in popu

populares suos: nec rursus populares, existima-
re regem suum mendacem esse. Deinde mensas
cum mensarijs suis, totis castris disposuit, qui
creditoribus nominibus debitorum suppressis
solueret. Tū creditū est, posita suspitione, *Alexandrum* reuera obaratos oēs are alieno liberare
velle: ex quo regis beneficium multo ijs cumu-
latius ampliusq; uisum est. Ea dissolutio aris
alieni supra x. millia talentū fuisse dici-
tur. Ad hac multa alijs pro dignitate, alijs
pro uirtute & meritis elargitus est. Eos uerò
qui fortitudine ceteris antestetissent, aurea co-
rona donauit. Imprimis *Peucestā*, qui ab hosti-
bus circūfusus in *Mallis*, obiecto scuto seruaf-
set. secūdo loco *Leonnatū*, qui & ipse ē uita pe-
riculo eum eripuerat, & apud *Indos* multa
discrimina adierat, & copijs qui rebellauerāt
uicerat. tertio loco *Nearchum*, qui *Oceanū* in-
gressus, *Indorum* oras cum classe obierat: nam
& hic iam *Susas* (ut dictū est) peruenerat,
Post hunc *Onesicritū*, nauis sua gubernatore.
deinde *Hephaestionē*, atq; alios corporis sui cu-
stodes, pro dignitate singulos. Post hac ad eum
profecti sunt aliquot *Satrapæ*, tum ex urbibus
à se conditis, tum ex nationibus subactis: &
cum his adolescentes circiter x. x. x. millia,
pari aetate omnes, *Macedonicis* armis instru-
cti: quos *Epigonos*, id est successores appella-
bat. Horū aduentu *Macedones* nonnihil con-
tristari

trislarī nīsi sunt: tanquam *Alexander* cogi-
 tare, ne usq; adeò amplius *Macedonibus* ege-
 ret. Conturbatos quoq; *Macedonas* ferūt pro-
 pter mutatum à rege habitum, nuptiasq; more
Persico celebratas: nec solum ceteris, sed etiam
 quibusdā eorū quibus uxores dederat, quamvis
 ex paribus ac cōmunibus nuptijs nō mediocri-
 ter sibi honestati viderentur, hæc graua erant.
Peucesta quoq; in ipso peregrino culu, sermo
Persicus molestus erat: quoniam *Alexandrus*
 sermone illius semibarbaro delectari cernebat.
 Mouebat etiam eos, quod *Bactrianorū*, *Sog-*
dianorū, *Arachotorū*, *Zarangorū* quo-
 que & *Ariorū*, *Parthorū* ac *Persarū*
 equites in amicorū equitatu receptos vide-
 bant, quotquot dignitate, aut corporis pulchri-
 tudine, aut alia quapiam excellentia nīsi sunt
 ceteris antecellere: quodq; in quintam equi-
 tum præfecturam aucto equitatu, *Barbaro-*
rum plurimos recepisset. Ad hæc *Cophē* *Ar-*
tabazi filium, & *Hydarnem*, atque *Arribo-*
lem *Mazei* filios, & *Phradasmenem*, atque
 alios præter hosce *Phrataphernis* *Parthorū*
 atq; *Hyrcania* satrapæ filios, ac *Iianē* *Oxyar-*
ti *Roxanes* uxoris fratrem: itinq; *Aegoba-*
rem, ac *Mithrodam* fratres in col:ortem re-
 giam admissos: hisq; omnibus *Hidaspem* *Ba-*
ctrianum præpositum, & *Macedonica* iacula
 his data animaduertebant. quæ omni *Mace-*
dones

donec periniquo animo ferre, ueluti *Alexander* in *Barbarorum* mores trāseunte ipsosq; *Macedonum* ac *Macedonicos* mores iam fallidicie, Post hac *Alexander* *Hephaestionē* cū magna peditatus parte mare *Persicum* adire imperat: ipse cum nauibus subductis, & *Susius* terrestri itinere conuēctis, usq; rursus incensis, cum *argyraspidis* & cohorte regia, ac parte equitum amicorum, *Euleo* flumine eodem contendit. Cumq; haud procul ab ostiis fluminis peruenisset, infirmioribus nauibus ibidem relictis, cum his qui remis habiliores erant, *Oceanum* ingressus, ad ostium *Tigris* enauigauit. Ceteræ naues ipso amni subiectæ sunt in fossam, quæ à *Tigri* in *Euleum* perducta erat, & per eam fossam in *Tigrim* deuectæ. *Euphrates* ac *Tigris* ducentingentes annes, *Assyriam* interiectam (unde & ab indigenis *Mesopotamia* uocatur) terminant. sed *Tigris* *Euphrate* depressior humiliorq; multas ab eodem *Euphrate* fossas, pluresq; præterea fluuios in se admittit: quibus auctus, mare *Persicum* influit: grandis iam, ac nusquam uado transieabilis: neque enim per campos effunditur, neq; in fossas deducitur. quoniam terra altior est, neque aliud flumen illabitur. *Euphrates* uerò per altiora excurrit, ubiq; ripis equalis, multis fuisse ab eo derivatur: aliæ quidē perennes, ex quibus *accolantur* inque campos irrigant: aliæ tempora-

ria. Rari in his locis imbres cadunt. quapropter
 et uadosus est, et haud magnam vim aquarum
 uelut. Alexander euagato Oceano, quantum
 sinus Persicus continet, per litus medium inter
 Eulam ac Tigrim, Tigri inuictus Hephæstio-
 nis castra petijt: et abinde Opim urbem, super
 ipso Tigri sitam, profectus est, cataractis omni-
 bus à flumine sublatis: quas iccirco indigenae
 interiecerant, ne qua inimicorum classis in eorum
 fines penetraret, quarum multitudine difficilior
 erat nauigatio. Eas uero molitiones Alexan-
 der et irrisit, et facile deleuit. Opim profectus
 pronunciauit, omnes se milites qui uel etate
 uel inuacitudine uel alia iusta causa militares
 labores perferre non possent, missos facturum: do-
 mumque remissurum, qui uellent. Qui uero uoluta-
 riam remanerent, et ea loca incolere destinarent,
 eos se tantis affecturum muneribus, ut his quam
 domi fuerint, inuidiosi futuri sint. Et haec quidem
 atque huiusmodi Alexander uulgo iactabat, ne
 luti Macedonibus gratificaturus: quae illi tan-
 quam despecti atque inutiles à rege existimati,
 non iniuria periniquo animo patiebantur. Ac-
 cedebant alia aegritudinis atque indignationis
 causa: Persica uestis, ornatus Macedonicus
 Barbaris adolescentibus concessus, peregrinorum
 equitum et amicorum confusi ordines. Quapro-
 pter silentio tandem abrupto, omnes sese militia
 sacramento absolui petierunt. Nec desuere, qui
 nerbis

uerbis insultātes exprobrarēt, ut ipse cū patre suo Ammone aduersus hostes bellum gerat. Quae cum audisset Alexāder (erat enim effectus in irā pronior. & Barbarorū lateri assistentiū fauor eum in Macedones aliquanto ferociorē reddiderat) repente cōsurgens cum his duobus qui circa se erāt, seditionis autores cōprehēdi iubet manu designās quos capi uellet. tredecim hi fuisse: quos omnes interfici iussit. Deinde cū exterritis ceteris silentio factō rursus consedisset, hunc in modum uerba fecit. Non ob eam rem Macedones, uti uos ab isto finiēda militia intempestiuo desiderio deterream, apud uos nunc uerba faciā (licet enim uobis per me quidem quocunq; libeat abire) sed uti cognoscatis, qualis in suos Philippus pater prius, deinde ego in uos fuerimus: quas' ne ipsi contrā nobis gratias immaturo discessu uestro referatis. Ac primū (ut par est) de Philippo patre loquar. is enim uos errantes ac uagos, omniū rerū inopes, plerosq; etiā pellibus amictos pastores, pro quibus cum Illyricis ac Triuallis Thracibusq; finitimis cōtinuē pugnabatis, in tuclā ac fidē suam recepit, ex montibus asperis in plana & culta deduxit, pro pellibus chlamydes ornatas ferre dedit, armis instruxit, rem militarem docuit: ut non magis locorū munimentis ac situ contra finitimos, quā armis & uirtute uestra tuti essetis. Ad haec in oppi-

da uos induxit legibusq; & institutis optimis
 ornauit: ipsosq; Barbaros, à quibus prius uehe-
 menter vexabamini, eorum agros, seruos, popu-
 lares seruire uobis coëgit, magnā Thraciæ par-
 tem Macedoniæ adiecit, multam quoque oræ
 maritimæ occupauit, quo uobis apud exteris
 gentes negotiandi facultas esset: perfecitq; ut
 adempto finitimorum metu, metalla defodere
 possetis, unde ad uos magnæ opes peruenere.
 Thessalis, qui uobis formidini prius erant, uos
 preposuit: domitisq; Phocensibus, transiitum
 in Græciam licum, ac facilem ex angustis &
 difficili uobis reddidit. Athericenses quoq; &
 Thebanos, qui Macedoniæ insidiabantur, nos
 his iam unā secum militantibus, ut pro tribu-
 to ijs pendi solito, ipsi nunc contra à uobis
 sibi pacem & quietem postulent. In Pelopon-
 nesum deinde transgressus, eam prouinciā
 ordinauit, duxq; totius reliquæ Græciæ cū am-
 plissima potestate designatus, belli aduersus
 Persas suscipiendi, non magis suam gloriam
 quam Macedonum esse uoluit. Et hac quidem
 à Philippo patre in uos profecta beneficia, si
 per se pensentur, haud dubiè magnā sunt: sin
 uerò cum nostris conferantur, parua profe-
 ctò uidebuntur. quod ipse patri succedens, au-
 rea quidem & argentea uasa in eius supelle-
 ctile pauca reperi, in thesauris talentum uix
 sexagesies reliquit. Preterea, æris alieni, ca-
 ● lenta

lent & circiter quingenta, super quæ contra-
 cto à me nouo are alieno talentum octingen-
 torum è Macedonia moui, quæ quidem alendo
 exercitui nix satis esse uidebantur, ac protinus
 Hellespontum uobis patefeci, Persis mari po-
 tientibus, uictis: deinde equeſtri pralio Darij
 ducibus & copijs, totam Ioniam Macedoniae
 regno adieci, nec Ioniam modo, sed & Aca-
 les, ac utroſq; Phrygas, Lydos quoq; & Mi-
 lesios obſidendo cepi, aliaq; inſuper gentes
 nationeſq; uobis ſubicci: Aegyptiorum ac Cy-
 renenſium opes quibus ſine ui potiti ſumus, ad
 uos accedere. Coeleſyria quoque & Paleſti-
 na, ea quæ inter flumina ſita eſt, poſſeſſio-
 nes ueſtrae ſunt. Babylonem, Baſtra, Sur-
 ſas tenetis, ueſtrae ſunt Lydorum diuitie, Per-
 ſarum theſauri, Indorum fortuna, ueſter de-
 nique Oceanus: uos ſatrapæ, uos copiarum
 duces, uos ordinum principes eſtis: ut iam ni-
 hil mihi ex tot rebus partis præter hoc diade-
 ma & purpuram ſuperſit. Nihil priuatum,
 aut à uobis ſeiunctum, teneo. nec poteſt quis de-
 monſtrare theſauros meos: quippe qui nulli
 ſunt, nec porro exquiſitiſſimis cibis aut epulis,
 quàm ueſtrum quiſquam, uitor, fortaffe etiam
 uilioribus, quàm plerique è uobis: plus uigi-
 lare quàm uos, me certò ſcio, ut ipſi quietos
 ſomnos capere poſſitis. Sed hæc ſorte omnia,
 laborantibus & discrimina ſubruptibus uobis,

ego unus dux uester laborū & periculorū im-
 munis, adeptus sum. Ecquis uestrū est per deos
 immortales, qui queat uerè dicere, se plus glo-
 ria mea causa, quàm me pro sua utilitate &
 honore laborasse? Age igitur, qui ex nobis
 uulnera pugnando acceperunt, denudent cic-
 trices suas: quibus ego uicissim meas ostēdā, uti
 agnoscant, nullā mihi partē in aduerso pecto-
 re intactā esse: nec ullū sanè genus est teli, quo
 ictus nō fuerim, cuius ue uestigiū in meo corpo-
 re nō appareat. Sed & gladio quoq; ab hoste
 percussus sum, lapidibus ac sudibus contusus.
 Atq; hac quidem, quo uos honore & gloria
 auerem, pericula suscepi. Ego uos per omnes
 terras, montes, flumina, maria ubique uictores
 duxi: uxoris nuptias cum nuptijs uestris cele-
 braui, multosq; filiorum uestrorum filijs meis
 cognatione & consanguinitate deuinxī. Res
 alienum, quo tenebamini (quod fuit ingens,
 prater militare stipendiū) ipse persolui: quā-
 uis ex tot uictorijs nostris ingens ad nos præ-
 da & res accesserit. Corona aurea, quibus ple-
 rosque uestrū donauī, tam nostra erga uos
 singularis beneuolentia, quàm uirtutis uestra
 immortalia monumenta sunt. Quisquis mili-
 tum in pralio cecidit, gloriosa illi mors, finis
 illustre fuit. Aeneā etiam statua pluribus eo-
 rum domi posita, parentibus honor hic red-
 dius, ut publicorum munerum ac tributorum
 expertes

expertes sint. Nemo adhuc uestrum, me ducen-
 te, & rem gerente, fugere coactus uitam ami-
 sit. Et nunc sanè uel atate uel casu imbecillio-
 res factos, ita domum remittere constitueram,
 ut uel ijs qui domi otiosi uitam agunt, inuidio-
 si fieret. At postquam idem abeundi animus
 omnibus est, abite omnes, ac domum renuntia-
 te: Rediisse uos, rege uestro deserto: qui Persas,
 Medos, Bactrianos, ac Sacas uicit: Vxios,
 Arachotos, & Dranchos expugnauit: Par-
 thos Coracosinos, & Hyrcanos, usque ad Cas-
 pium mare domiuit: qui Caucasum montem tras-
 gressus, portasq; Caspicas: itemq; Oxiam, Ta-
 nam, Indum, à nemine antè præterquam ab
 uno Dionysio traiectum: Hydaspem quoque,
 & Acesinem, Hydroatem atque Hyphasum
 transgressurus fuerat si sequi uoluissetis. qui
 denique in Oceanum per utraque Indi ostia
 profectus, atque inde in terram egressus, per
 Gedrosorum fines, atque imperuias solitudi-
 nes, Carmanos atque Oritas cepit, crenosoq;
 Oceano ab Indorum finibus ad Persicum ma-
 re, nauali classe uos incolumes ac uictores Su-
 sa reduxit. Hac, inquam, domum renuntiate,
 meq; à uobis deuictariam gentium fidei reli-
 ctum esse. Quæ ubi elocutus est, protinus surre-
 xit: regiamq; ingressus, neque corpus curauit,
 neque amicorum quenquam eo die ad se ad-
 misit. Idem postridie fecit. Tercio die uocatis

x s ad

ad se Persarum primoribus uiris, ducatus or-
 dinum inter eos diuisit: & quos consanguini-
 eos appellauit, ijs solis sibi osculum ferre li-
 cere sanxit. At Macedones regis oratione
 commoti, attonitis similes, apud tribunal nulla
 uoce edita constiterunt: nemine regem intro sequi
 auso, præter regionum amicorum ordinem, &
 corporis custodiũ. Ipsa uerò multitudo neque
 permanendo quid ageret sciebat, neq; discede-
 bat. Postquam uerò cognitum est quid intus
 actũ essent, ducatus Persis, datas, Barbaros in
 varios ordines distributas, Macedonica nomi-
 na ijs imposita, non iam amplius conceptũ ani-
 mis dolorem perferre potuerunt. Sed concursu
 in regiam facto, arma ante ianuam, pœniten-
 tiæ signum proiecerunt: ac præ foribus stantes,
 intro mitti se, sibiq; ignosci suppliciter orabāt,
 seditionis autores deduci: nec à ianua, nisi
 uenia impetrata, discessuri. Quæ postquam re-
 gi nuntiata sunt, pacis facta ianua ad eos egres-
 sus, cum animaduertisset illorum eiulatum ac
 tristitiã, ipse quoq; collachrymatus est. Cumq;
 aliquantulum uelut aliquid dicturus constitui-
 set, illi tam diu immobiles ac supplices man-
 sere. Tum Callines, silente rege, etate simul
 & dignitate in equatu amicorum non ob-
 securus, pro omnibus ita locusus est. Hac sunt
 (ô rex) quæ Macedonũ animos conturbant,
 quod Persarũ quosdam tibi cognatos effecti
 quod

quod consanguineos appellas, quod eosdem tibi osculum ferre permittis: quam rem usque adhuc Macedonum nemini concessisti, qui te per infinitos labores, per immensa pericula, tandem procul à patria secuti sumus. Nos uero te quoquo uelis sequi decreuimus, nec recusamus quominus eosdem labores ac pericula de integro subeamus. Nam quod huic peregrinationi finem imponi cupiebamus, non sanè odio tui, non militia satietate fiebat: sed (quod tibi minime mirum uideri debet) patriæ, parentum, coniugum, liberorumque diuturno desiderio. Itaque siue regredi, siue progredi uelis, imperium tuum non detrectabimus. Quibus uerbis placatus Alexander, uti Macedones consanguinei sui appellarentur, utque osculum ferrent concessit. Primusque omnium Callines cum osculatus est: idem ceteri Macedones fecere. Quo facto, rursus assumptis armis, quæ ante regias fores proiecerant, læti in castra reuersi sunt. Deinde Alexander quo deus gratias ageret, sacrificio facto, conuiuium populare instituit in quo primi circa ipsam honoris gratiæ Macedones accubuerunt. deinceps Persæ: post eos ex alijs gentibus deuictis, quicumque aut dignitate aut uirtute præstabat. Tum cratere, quo rex biberat, ad eos qui circa ipsam discubuerat circumlato, uota suscepta sunt, incipientibus Grecis uerbis, et magis, tum alijs regi exercit

exercituiq; prospera, tam maximè aternā *Macedonum* ac *Persarum* concordiam, & communis imperij societatem precantibus. Novem millia virorum huic conuiuiο affuisse fama est: eosq; omnes ex eodem cratere libasse. Post hæc uolens libensq;, quòd prius instituerat, *Macedonas* missos fecit: quos uel atas, uel morbus, uel uulnera inuiles bello reddidissent. Hi ad terdena millia fuisse perhibentur: quibus non præterita modo stipendia cum fide persoluit, sed etiam pecuniam in uaticum præbuit, talento singulis dato. Filios ex foeminis *Asiaticis* susceptos, cum matribus apud se relinqui iussit, ne causa seditionis in *Macedonia* essent: quos *Macedonibus* moribus institutos, ac rei militaris doctos, ipse postea in *Macedoniam* rediēs, parentibus esset redditurus. Ad hæc *Craterum*, quo fidelissimò & amantissimò utebatur, ijs ducem exhibuit: omnibusq; salutaris, præ charitate lachrymantes, lachrymans & ipse à se dimissus: mandatis *Cratero* additis, uti eos in *Macedoniam* reduceret, ipse *Macedonia*, *Thessalia*, ac *Thracia* præesset, *Græcorumq;* libertatem tueretur. *Antipatrem*, qui & ipse proficiscebatur, alios *Macedonas* qui militare possent, pro ijs qui domum remittebantur, ad se ducere imperat. *Polypercom* a quoq; cum his mittit, ut si quid aduersi *Cratero* in itinere cōtingeret, quæ haud satis firma ualetudine erat, ipse

ipse Crateri munus (ne dux itineris desit) sub-
 eat. Fama quadam licet obscura, in vulgus
 exiit, ab his qui regum negocia, quo magis oc-
 cultantur, hoc magis efferre concupiscunt: quæque
 uerisimilia videntur, semper in peiorem par-
 tem uertunt. Alexandriam compulsam mater-
 nis de Antipatro calumnijs, Antipatrum
 Macedonia amouere cogitasse. Sed fortasse
 hac Antipatri euocatio nihil ad ignominiam
 eius pertinebat: sed potius, ne ex illorum conten-
 tione aliquid mali oriretur, quod ipse postea sa-
 nare non posset. Namque frequentes lueras ad
 Alexandrum dabant. Antipater Olym-
 piadem ut importunam, ut mobilem accusans,
 quodque circa plurima occuparetur, qua haud
 quaquam decere uiderentur Alexandri ma-
 trem. Quibus de rebus commotum Alexan-
 drum aliquando dixisse perhibent, grauem pen-
 sionem pro mensibus decem, quibus in utero eius
 fuisset, matrem a se exigere. Olympias uero An-
 tipatrum, ut insolentem, tum ex diuturno im-
 perio, tum ex fauore popularium factum argue-
 bat. Nec iam amplius recordari, a quo tantam
 potestatem accepisset: sed semet tanti se faceret,
 ut sibi dignus ipse uideatur, qui Macedonibus
 ceterisque imperans regnet. Atque hoc magis
 apud Alexandrum ualuisse uidebatur, qua-
 cumque in suspicionem insidiarum et affectati
 regni de Antipatro ferebantur. Nihil tamen
 ab

ab Alexandro uel dictum uel factum, ex quo quis suspicari posset, ipsum ab Antipatro abalienatum esse.

Desiderantur hic uersus aliquot,
etiam in Græco.

Hoc sermone deterritū Hephæstionem, cum Eumene, licet inuitum uolente, reconciliatū esse. In hoc ipso itinere fertur Alexāder campum uidisse, in quo iumenta regia pasci solita (Nisæum uocitatum, equosq; Nisæos appellatos) Herodorus auctor est fuisseq; olim in his campis equarum circiter C L. milia, tunc uero non repta plus L. milibus, quarum Alexander hāud multo plures quam quinque asportauit. nāq; à latronibus direpte distrahaq; fuerant. Huc Atropatēs Medorum satrapes foeminas C. ad Alexandrium adduxit, quas ex Amazonum genere esse dicebat: eas cultu & habitu virili ornatas, præterquā quòd secures pro lanceis, pro clypeis peltras ferebant. Nonnulli etiam ferunt, dexteram mammamq; uis minorem fuisse, quā, dum in præliis uersabantur, exerebant. Eas omnes Alexander ne quid probi in castris paterentur, domum remisit: iussus reginæ renuñciare, sese ad eam gerendam prolis causa profecturum. Verum hæc neq; Aristobulus, neq; Ptolemæus, neq; alius quispiam grauis auctor credidit. Sed neq; existimauerim, Amazonum gentem

gentem ea tempestate superfuiffe: de quibus neq;
 etiam is qui fuit ante Alexandri tempora Xe-
 nophon, rerum fcriptor & dux inclytus, men-
 tionem fecit: cum quidem & Colchorū & Pha-
 ftorian, ceterarumq; gentium Barbararū me-
 minerit, quascunq; Graci à Trapezunte oppi-
 do profecti, uel etiam prius quàm ad Trape-
 zunta uenirent, percurrerunt. quibus in locis
 haud dubie his Amazones occurriffent, fi qua
 adhuc temporibus illis earian soboles extiffent.
 Mihi autem non uidetur incredibile, fuiffe alia
 quando Amazonū gentis: cum fit à non mult-
 is & claris autoribus celebratum. quādoqui-
 dem & Herculem fama est aduersus eam mif-
 fum, Hippolytes regina à fe uicta baltheum in
 Graciam reportaffe: & Athenaufes The-
 ſeo dūce has eaſdem, cum Europam inuade-
 rent, primo praelio ſuperatas repuliffe: quā pū-
 gnam à Simone non minore cura, quàm Athe-
 nienſium ac Perſarum, ſcriptam conſtat. Præ-
 terea & Herodotus, & quicunq; hiſtoriarum
 ſcriptores Athenienſium res geſtas literarum
 monumentis mandauerunt, bellum imprimis
 contra Amazonas celebrare. Si quid uero
 feminas equeſtri bello adortas Atropates
 ad Alexandrum duxit non Amazonas il-
 lus, ſed aliterius cuiuſpiam ſtirpis Barbararum
 gentium equitandi peritas, & in Amazonum
 morem armis inſtructas fuiffe crediderim. Cum

auctum

autem adhuc esset in Ecbatanis Alexander, sacrificio peracto, quo dñs gratus ageret: ludisq; gymniciis ac musicis editis, amicis laurissimum epulum praeiuit. Inter hac Hephaestion in morbum incidit, eratq; is dies ab initio morbi septimus: quo die ludi, quibus pueri decertabant, agebantur. Cumq; ei renunciatum esset, morbum inualescere: relictis repente ludis, ad Hephaestionem contendit. Caterum tanta vis morbi fuit, ut ille prius expirauerit, quam rex eo peruenire potuerit. Hic alij alia de Alexandro scripserunt. omnes tamen in hoc unum consentiunt, incredibili dolore affectum. Qualem autem sese in dolore praestiterit, tradiderunt, prout quisq; Hephaestioni, uel etiam ipsi Alexandro affectus erat. Eorum uero qui indecentiora scripsere, alij uisi sunt existimasse ad regis laudem accedere, quacumq; doloris impatientia aut dixerit, aut fecerit, in amicissimi hominis funere. Alij hac eadem ei uicio uertunt, ueluti rem maiestatis regiae fastigio indecoram, & Alexandri nomine indignam. Vicunque res fuerit, scribunt & hi quidem, Alexandrum ad multam diem super amici corpus exanime ciuitatem procubuisse, uixq; inde ab amicis abstractum. Sunt item qui scribant, non eam modo diem, sed & noctem consequentem, dolore luctuq; continuasse. Nec desunt qui tradant, iussisse regem Glanciam medicam, quod in danda

da potione indiligentior fuisse visus esset, uel (ut alij tradunt) cum uideret Hephaestionem uino impleri, non inhibuisset, necari. Sed quod ipse sibi capillum disciderit, super amici corpore prostratus, & alia quadam huiusmodi fecerit, non utiq; inter indecora & indigna posuerim: praesertim cum Achillem hoc idem fecisse in amici morte acceperimus, quæ ille usq; adeo à pueritia amulari uidebatur. Ferunt etiã aliqui (quod ego minimè crediderim) currium, quo corpus Hephaestionis uehebatur, Alexandrum cõscendisse, ac rexisse. Quidam etiam scripsere, pauimentum templi Aesculapij, quod erat in Ecbatanis, ab ipso Alexandro defodi iussum, quod medicæ artes nihil Hephaestioni profuissent. Sed hoc haud quaquam credendũ. est enim Barbaricum, atq; impium, neq; Alexandro, sed magis Xerxe diuinitatis contemptore dignum, à quo etiam Hellepontum compedibus uinctum ferunt. Verum enim uero hoc mihi non procul à uerisimili uidetur esse, quod est à quibusdam traditum: Eunti uersus Babylonem Alexandro multas Græcorum legationes in itinere obuiam uenisse, in quib; Epidaureorum legati erant, quibus cum postulata concessisset, munus dedit, quod Epidauri in Aesculapij templo suffigerent, his uerbis additis: Quamuis Aesculapius sese aduersus me parum equam præbuerit, qui amicum (quem alterum

me existimabam) interire passus sit. Id autem à pluribus pro uero memoria proditum, Alexandrum Hephæstioni tanquam heroi sacrificari iussisse. Alij addunt, misisse illum nuncios ad Ammonem patrem, percontatum, an ipse Hephæstioni tanquam deo sacrificari permitteret. idq; Iouem negasse. Illud uero inter omnes autores constat, Alexandrum totum triduum post Hephæstionis obitum cibo & cetera curatione corporis abstinuisse, semper interius aut lamentantem, aut eiulantem: mandasseq; illi funus parari Babylone, decies centies talentum impendio, uel eo pluris, ut quidam scripsere, luctumq; publicum Barbaris edixisse. Ad hæc plures ex amicis ad leuandum dolorem, & se & arma deuouisse Hephæstioni: ac primum omnium Eumencem (quem paulo ante diximus inimicitias cum Hephæstione gessisse) ne quid suspicaretur Alexander se ex illius morte læticiam cœpisse. Præter hoc Alexander ne Hephæstionis nomen interiret, neminem quengquam in illius locum suffecit: ordinemq; cui præfuerat, Hephæstionis tribunalium Chiliarchiam, hoc est millenariam appellari uoluit: eiq; signum præferri in agmine & in prælio, quemadmodum ipse Hephæstion constituerat. Certamen quoq; gymnicum ac musicum, ac multo quidem illustrius magnificentiusq; priorum, tam pugilum multitudine, tum donatiui

magnis

magnitudine edere decreuerat. Tria namq; pugnatorum millia in id preparauerat, qui (ueferunt) non multò post in ipsius funere certauerunt. Et iam aliquantum temporis à luctu eius processerat; scq; ipse à mœrore reuocare ceperat, cum amici consolando posita luctu ad belli curas retraxerūt. Itaq; in Cossæos gentem bello ualidam, & xys finitimam, primū duxit. Sunt himōtani populi, locos natura munitos incolunt, ac seorsum depascunt. Vbi se potentiore aliquo exercitu peri uident, in montiam cacumina aut gregatim, aut singillatim, prout cuiq; promptum est, sese recipiunt. Quæ cum propter difficultatem subiri ab hostibus nō possint, illis recedentibus, ipsi in pagos suos reuertentes, ad laurocinia ex quo uitam agunt conuertuntur. Et quanquam anni tempus (per hyemem enim ista gerebantur) ac locorum iniquitas aduersaretur, ipse nihilominus unā cum Ptolcmæo eam gentem collibus depulit, exterminauitq; adeò, ut nihil eius uirtuti inaccessum aut inuictum esset. Petenti Babylonem, Aphrica legati occurrerunt: eiq; gratulantes ob tantas res prosperè gestas, coronam de Assie regno imposuerunt. Ex Italia quoque Brutq, Lucani, ac Tusci legatos de congratulatione uictoria ad eum misere. Idem & Carthaginienses fecisse dicuntur. ab Æthiopibus quoq; uenisse lega-

tos, & item à Scythis Europam incolentibus, item à Celtis & Hispanis, amicitiam petentes, congratulantesq; quorum nomina & cultus tum primum cognouere Macedones. Ex his etiam quosdam uenisse ferunt, ut de controuersijs suis iudicaret. Ac tum maxime ob eas res Alexandrum & sibi ipsi, & ijs qui cum eo erant, rerum dominum uisum esse. Aristus uero & Asclepiades (qui & ipse rerum Alexandri scriptor est) tradunt Romanos quoque legatos misisse, edoctumq; de eorum institutis ac moribus, deq; omni repub. futuros illos praepotentes, ueluti uaticinantem dixisse. Verum hoc neq; pro certo affirmauerim, neq; ut prorsus incredibile reiecerim: licet nullus Romanarum rerum scriptor de huiusmodi legatione mentionem fecerit, neq; ij quos magis sequor, Ptolemaeus & Aristobulus. Caterum haud consentaneum rationi uidetur, Romanos gentem tum maxime libertati studentem, ad regem alienigenam tam procul, per tanta maris ac terrarum spatia, legatos misisse: praesertim quos neq; metus, neq; spes ulla, aut utilitatis ratio moueret, quiq; tyrannos ac reges ueluti aliena libertatis oppressores perosi essent. Post hac Alexander Heraclidem Argei cum fabris naualibus in Hyrcaniam mittit, qui excisa in montibus materia, alias partim apertas, partim tectas instar Graecarum fabricentur. Mi-

ro enim desiderio ardebat agnoscendi, cui nam mari Caspium & Hyrcanum iungatur: utrum Euxino ponto, an Oceano (qui ab Oriente circumfertur uersus Indos, in sinum Hyrcanum) refundatur: quemadmodum Persicum ac rubrum mare, Oceani sinus esse compererat. nondum enim cognita erant maris Caspji initia, quamuis multa gentes circa ipsam incolerent, multisq; annibus celebre esset. Namq; Oxus ex Baetris Asiaticorum fluminum excepto Indo amplissimus, in ipsam mare excurrit, & Araxes quoq; qui per Scythas: Oxyartes ex Armenis elabitur: in hoc ipsam mare. exire à multis fertur. Multi præterea alij annes, partim qui in superiores exeunt, partim qui seorsim fluunt, in ipsum mare feruntur. Sed ij quidem cogniti sunt: ceteri autem annes ab ulteriori sinus parte, quam Scythæ montani accollunt, prorsus ignoti nostris sunt. Tygri flumine traiecto, cum exercitu Babylonem proficiscens: Alexandro processere obuiam Chaldaei uates, ne Babylonem peteret orantes: sed Beli, qui pro deo apud eos colebatur, oraculo monitos, profectionem eius per id tempus in eam urbem uita eius periculum portendere. quorum monitis irridens, Euripidis uersum protulit. Is in Latinum conuersus, hanc habet sententiam: Optimus is uates, qui coniecat bene. Tunc illi: Postquam ô rex statuisti introire ad occiden-

tem, ne respexeris cum exercitum adueniens, sed
 circumacto agmine ad orientem conuertere.
 Cum id facere statuisset, uineris iniquitas (quod
 & aquosum & palustre erat) ut consilium im-
 mutaret compulit: ita iubente siue fortuna, siue
 fato, ut ea uaderet uia, quae sibi uita finem alla-
 tur a esset. Sed ei fortasse satius fuit, quo tempo-
 re in supremo gloriae felicitatisq; fastigio collo-
 catus, & adhuc suis charus erat, ex hac uita
 discedere, ne postmodum tantas uictorias ca-
 lamitatis aliqua foedaret. Qua de re Solonem
 dixisse perhibent, Croesum monentem, uita fi-
 nem spectandum, nec prius beatum quen-
 quam definiendum esse. Nam uel ipse quidem
 Hephæstionis interitus non parui infortunij
 loco Alexandro uidetur accidisse: quem mea
 sententia praeuenire ipse, quam uiuens experi-
 ri maluisset: non secus atque Achilles Pa-
 troclo praemori, quam necis eius ultor re-
 linqui optauit. Erat autem iniecta suspicio
 quadam Alexandro de Chaldaeis, quod non
 tam ipsius causa atque ex oraculo, quam
 priuata aliqua utilitate adueniunt suum in
 urbem impedire conarentur. Nam Belii tem-
 plum, quod Babylonij religiosissime cole-
 bant, media in urbe erat, ex latere coetili,
 magnitudine atque opere praclarum. Quod
 templum Xerxes è Gracia reuersus, quem-
 admodum & cetera Babyloniorum loca sa-
 cra,

tra, tuerterat. Id instaurare Alexander in animo habebat, & (ut quidā scripserunt) ampliatis fundamentis augere: cuius rei causa locum iam purgari, ruderaq; exportari iusserat. Cumq; ij quibus hoc negotij demādauerat, negligentiores fuissent, cogitabat ipse cū uniuerso exercitu opus aggredi. Magnus agri atq; aurī modus à superioribus Assyriorū regibus Belo relictus fuerat, ex quibus repli ornāmēta cōparabantur, fiebāq; Belo sacrificia. Post euersum uerò templum, Chaldaei annuos fructus, cum in nullos iam templi usus conferrentur, inter se diuidebant. Quamobrem in suspicionem inciderat, ne ijs grauis esset sua in urbem profectio, neu instaurato templo tantis commodis priuarentur. Voluisse tamen Alexandrum Aristobulus tradit, demonstratam à Chaldeis partem declinare, sed propter paludes interiectas consiliū sequi non potuisse. itaque siue uolentem, siue inuitum, Beli oraculo non paruissē. Aliud quiddam huiusmodi scripsit Aristobulus: Apollodorum Amphipolitē amicorum Alexandri ducem in eo exercitu, quem apud Mazæon Babylonis satrapen reliquerat, cum uideret Alexandrum ex Indis reuersurum in satrapas seuerius animaduertentem, quos diuersis regionibus posuerat, Pythagorā fratri suo scripsisse. (erat enim exterrum inspector), de'que salute sua per lucras

consuluisse. Interrogatum ab eo, cuius potissimum metu id exquireret: rescripsisse, quòd regem atque Hephæstionem timeret. tum Pythagoram sacrificio factò super Hephæstione, exta inspexisse, cumq; in hepate immolata hostia caput non apparuisset, rescripsisse Apollodoro fratri, literasq; obsignatas certo nuncio ad eum dedisse ex Babylone in Ecbatana, quibus docebat, nihil à se de Hephæstione metuentum, quoniam intra breue tempus è medio secessurus esset. Quam epistolam, ait Aristobulus, Apollodorum accepisse pridie quàm Hephæstio exiret è uita. Post uerò sacrificio super Alexandro factò, inspectoq; iecinore, nihilo magis caput hostia apparuisse: idemq; fratri de Alexandro quod de Hephæstione prius scripserat, per epistolam significasse. Apollodorum uerò hac Alexandro nunciasse, magis ut eximium quendam amorem erga regem præ se ferret, quàm ut eum periculi admoneret. Quo uehementer laudato, postquàm rex Babylonem ingressus est, percontatus est Pythagoram, quibus de signis talia fratri de se scripsisset. Cui ille, quòd hostia iecinora sine capite inuenta essent. Eo rursus interrogante, quid nam ea res significaret? magnam malum, respondisse. Tantum uerò absuit ut Pythagora ob eam rem Alexander succensuerit, ut eum magis dilexerit, quoniam simpliciter quòd sentiret prædi

pradixisset. Hæc Aristobulus tradit sese ex Pythagora audisse, ac postea Perdicca atque Amigone eadem pradixisse, cum iidem exta non respondissent: Perdicca, quo tempore aduersus Ptolemaeum exercitum duxit: Amigono autem, in pralio quod cum Seleuco ac Lysimacho commisit. Atqui de Calano sophista Indo ita scriptum est, dum moriturus ad pyram incederet, ceteris quidam amicis præter Alexandrum uale dixisse, illum enim se Babylone reperturum, ibiq; uale iussurū. Quæ uerba cum qui aderant, tunc neglectui habuissent, mortuo apud Babylonem Alexandro memoria repetita de Alexandri morte dicta esse compere-runt. Eunti Babylonem Alexandro legationes Græcorum obuiam uenere, quibus autem de rebus singula legationes eum adierint, incertum. At quantum ego existimo, pleraque earum congratulatum profecta sunt, propter tot ac tam ingentes uictorias, & incolumem cum exercitum ex Indis reditum, quos benigne susceptos domum remisit. Quasunque uerò aut clarorum hominum statuas, aut deorum simula-cra, siue quid aliud eiusmodi quo exornari celebrariq; memoriam uirorum solet, quod Xerxes Babylonem, uel Susas, ac in Pasargadas, aut quamuis aliam Asia partem ex Græcia deportauerat, eorum omnium reportandorum potestatem legatis fecit. Et imprimis antea Har-

modij

- *modij & Aristogitonis statua Athenas re-
lata prohibentur, itemq; Diana Cerceae simul-
lacrum. Peruenerat autem & classis Babylo-
nem, ut est ab Aristobulo traditum. pars qui-
dem Euphrate flumine è Persico sinu subue-
cta, cui Nearchus praerat: pars à Phoenicia
terrestri itinere naubus ipsis, quò uehi possent,
in plures partis defecta. haec fuisse quinquere-
mēs, quadriremes tres, triremes duodecim, aliq;
naues circiter triginta: quae ita defecta, ad Eu-
phratem in Thapsacum urbem è Phoenice
deportata, ibiq; denuo compacta, secundo flu-
mine Babylonem profecta sunt. Alias pra-
eterea naues caesis cupressis, quae materia in As-
syria passim abundat, parari iusserat, remiges
ex Porphyraeis ac Phoenicibus ceterisq; mari-
tima orae accolis magno numero accersierat,
portumq; apud Babylonem, qui esset mille na-
uium longarum capax, naualiaq; in eodem
portu adificari curauerat. Misitq; Micalum
Clazomenium cum quingentis talentis in Phoe-
niciam & Syriam, qui uel mercede conduce-
ret, uel coemeret, quoscunque ad rem naualem
idoneos reperiret. iam enim animo meditaba-
tur, in oram sinus Persici atque insulas propin-
quas colonias deducere. Ea namque regio sibi
haud minus opulenta, quam Phoenicia esset fu-
tura, uidebatur. Tanta classis apparatione fa-
ciebat, ueluti contra Arabes gentem numero-
sam*

Junio profecturus: occasionem hanc belli nactus, quod soli ex omnibus Barbaris earum paritum neque legatos ullos ad se misissent, amicitiam petentes, neque ullo munere dignati essent. Verum enimvero ueluti ego existimo, magis eum cupiditas dominandi mouit, qua in summis quibusque uiris inexplabilis et irrequicia est. Fama autem tenuit, instituta profectionis causam fuisse, quod acceperat Arabas duos tantum deos colere, Caelum scilicet ac Dionysium: Caelum, quod astra contineat, tum cetera, tum solem, cunctis rebus humanis manifestò utilem atque salutarem: Dionysium uerò, quoniam exercitum aduersus Indos duxisset. quapropter neque indignum neque iniquum existimabat, se apud illos tertium haberi deum, cum se non inferiora Dionysio fecisse sciret. Dionysius quoque exemplo ipsos Arabas postquam uicisset, libertatem concessurus fuerat. Inuitabat eum praeterea regionis opulentia, atque felicitas. audiebat cassiam apud illos gigni palustribus locis, ex arboribus myrrham ac thura legi, cinnamum ex arbusculis rescindi, praeterea sine ullo humano cultu suapte natura nardum gignere. Magnitudo autem ora Arabica haud minor quam India esse ferebatur: multa quoque insula in conspectu sua. Esse praeterea aerebant in iisdem locis frequentes portus ac stationes receperant classis idoneas, ac loca condendis urbibus

urbibus situ peropportuna : duas item insulas
 contra Euphratis ostia , quarum propiorem
 ab ipsius amnis marisq; confinio ad centum
 & uiginti stadia distantem. & hanc quidem
 minorem syluis densam, plurimumq; incultam:
 in ea templum Diana, circa quod indigena ha-
 bitarent , ceruos & capreas passim errare lu-
 cis templo circūiectis, quos occidi praterquam
 sacrificij causa nefas sit. Hanc insulam scribit
 Aristobulus iussisse Alexandrum Icarum
 appellari , à nomine Icarī insule in Aegeo
 mari sita. in qua fama est, Icarum Dadali fi-
 lium liquata alarum cera cecidisse : quo casu
 & insula & mari appellationem dedit. At-
 tera uerò insula à fluminis ostio remota fere-
 batur, unius diei ac noctis navigatione, quam
 Tylum uocant , Icaro maiorem , magnaq; ex
 parte cultam atque frugiferam. Hac per Ar-
 chiam Alexandro renunciata sunt : qui ad
 explorandam navigationem missus , ad eam
 insulam nauigauit , non ausus ulteriora pete-
 re. Androsthenes quoque alia navi missus,
 multum ora Arabica praterlegit. Longissime
 autem omnium nauigando processit Hieron il-
 le Solensis gubernator: cui Alexander man-
 dauerat, uti Arabicum Cheromnesium (ea est
 peninsula) nauigando lustraret, donec ad A-
 rabicum sinum , qui ad Aegyptum spectat,
 ubi Hieron urbs sita est, perueniret. Reuersus
 magnò

magnitudinem illius circumflexus, qui non minor ora Indorum esset, Alexandro nuncians. promontorium esse longè in Oceanum porrectum, quod & ij qui cum Nearcho ex India nauigabant, priusquam in sinum Persicum flecterent, ante se uiderant: pariuq; absuisse, quin eodem traiecerint. nam ita faciundum Onesicrto gubernatori uidebatur. Caterum Nearchus id à se uetitum scribit, ut enauigato per circuitum sinu Persico, posset Alexandro ea renunciare pro ueris, quorum explorandorum gratia missus esset. Non enim ut mare, sed uti oras mari adiacentes agnosceret, & ipsius ora incolas, eorumq; mores, stationes, portus, aquas, terrasq; frugiferas & item incultas atq; asperas edisceret, se missum esse: & eam rem saluti exercitui fuisse, qui seruari non potuisset, si ad Arabia deserta nauigasset, propter qua Hieron retrocessisse dicitur. Interim uerò dum triremes adificantur, portusq; apud Babylonem foditur, Alexander per Euphratem ad amnem Pollacopam deuectus est. Abest autem is amnis à Babylone DCCC. ferme stadia: ex Euphrate oritur, non ex fonte. namq; Euphrates ex Armenia montibus oriens, hyberno tempore imbribus in nives concretis tenuior, intra aluuium sese cohibet: uere autem, sed magis cum sol aestate retrogradus fieri coepit, solutis nixibus ingens exit, ripasq; supergressus Assyriorum camp

campos inundat : totamq; regionem circumie-
ctam obtueret, nisi sese Pollacopam in flumen,
deinde in paludes ac stagna exoneraret : qua
usque in Arabiam fines continuata, deinde
magno spatio per uada, postremò per multos
subterraneos meatus in mare funduntur. Reso-
lutis uerò niuib; præsertim circa Vergiliarium
occafum, Euphrates minor elabatur, & nihilo
minus magna pars eius per Pollacopam in ta-
cus deriuatur. nisi autem Pollacopas septus
intra alueum coerceretur, usque adeò exhau-
ririætur omnis aqua, ut Assyriorum campos
irrigare non posset. Quapropter eius exitum
in Pollacopam obstruere, Babyloniorum sa-
trapa cura est: idq; ingenti opere perficitur, li-
cet haud difficulter obstruatur. quoniam terra
ipsa limosa, ac plurimum lutosa est : qua ubi
in se fluminis aquam admisit, non facile refle-
ctitur. idq; operis denis hominum millibus tri-
mestre erat. Quæ Alexandro enarrata, inci-
tauerunt cum, uti aliquid in utilitatem Assy-
riæ medicaretur. Itaq; qua in Pollacopam de-
riuat Euphrates, eius exitum firmitus ob-
struere instituerat. Cumq; ad x x x. stadia ul-
terius progressus esset, solam reperit lapidibus
interiectis solidius, quod discissum, & ad anti-
quam fossam (per quam Pollacopas labeba-
tur) congestum, non sineret facile aquam dif-
fundi, propter terra ipsius firmitatem : atque

ua

ita statim anni temporibus aquarum conuer-
 sio facili futura uidebatur. Huius rei maxime
 gratia Alexander ulterius per Pollacopam
 nauibus uectus, nauigando in lacus peruenit,
 Arabia propinquos: ubi placita situs oppor-
 tunitate, urbem adificauit, atque eò coloniam de-
 duxit ex Græcis mercenarijs quicumque aut se-
 nectute aut aegritudine aut casu aliquo inuali-
 diores facti, ea loca incolere quàm castra sequi
 maluerunt. Deinde spretis Chaldeorum moni-
 tis, quoniam nihil sibi sinistri contigerat (nam
 à Babylone diuerterat, ut denunciatum ma-
 lum euitaret) quasi omne periculum tempus
 ademisset, fiducia plenus retro per paludes na-
 uigabat, Babylonem à sinistra habens. Cumque
 pars nauium ignavis gubernatoribus propter
 paludum multiplices flexus incerta erraret,
 misso duce qui uiam demonstraret, totam clas-
 sem continuo reduxit. Ferunt circa eas paludes
 ac lacus esse complura regum Assyriorum
 sepulcra: cumque nauigando pergeret (ipse enim
 ut fertur triremem qua uehebatur, forte tum
 regebat) obortum ualidiorem uentum or-
 natum capitis ac diadema ei abstulisse: dia-
 dema uento raptum harundini, quæ forte
 monumento cuidam ueterum illorum regum
 innata erat, hæsisse: capitis ornamen-
 tum haud procul ab eo (erat enim ponde-
 rosius) in aquam concidisse, idque futurum
 casum

casus triste prodigium habuit. Ad hac aliud
tristius accessit. nam cum nauta quidam stre-
nuus sese in paludem coniecisset, receptum dia-
dema, ne manu gestans aqua perfunderet, ca-
piti suo impositum, ad Alexandriam reporta-
vit. Plerique eorum qui res Alexandri scri-
pserunt, talento ob eam rem donatum scribunt:
deinde accepto premio, capite puniri iussim:
Chaldeis uatibus haud negligendum monen-
tibus, quod tam temerè diadema regiū induis-
set. Aristobulus autem (cui magis crediderim)
refert, illum talentum, deinde plagas accepisse.
quod iniuriam diademati fecisset, eumq; Phœ-
nicem fuisse. Sunt & qui asserant, Seleucium
hunc fuisse: idq; factum significasse & Ale-
xandro interitum, & ipsi Seleuco magnum
mox euenturum imperium. Illum enim inter
eos qui Alexandro successerunt, ingentem
tum imperio, tum animo, tum opibus regem
fuisse, ceterosq; superasse. Reuersus Babylonem
Alexander Peucestam cum Persis circiter
xx. millibus è Perside regressum reperit: ma-
gnam quoque Tapuroriam & Cossæoriam ma-
num adduxerat. Venerat item Philoxenus ex
Caria, cum eius gentis quàm plurimis. Me-
nander quoque ex Lydia, Lydos complures
aduexerat. Accesserat & Menidas, cum co-
pys sibi attributis. Inter hæc aduenerunt Gra-
cia legati, yq; ipsi coronati, & congratulantes.

aureis

aureis coronis Alexandrū coronauere. Ab eo tamen haud procul certè mors aberat. Tum Persis collaudatis, quòd Peucesta paruisſent, & item Peucesta, quòd eos moderate sapienterq; gubernassei, ipsos in Macedonicos ordines redegit omnes, ita tamen, ut decurio Macedo esset, itemq; semidecurio, ita à mercede quam capiebat appellatus: quæ quidē minor erat quàm decurionis, maior autem quàm cæterorum qui sine honore militabant. Secundum hos XII. Persæ, ultimus uerò decurio Macedo esset, & huic X. statera stipendium esset. Quapropter contingebat in singulis quibusq; decurijs Macedones quatuor inesse, e quibus tres plus mercedis capiebant. quartus decuria princeps erat. Persæ uerò XII. erant. Macedones patrijs armis instructi ibant, Persæ uerò alijs sagittis, alijs quidē amentatis iaculis utebantur. Interim Alexander crebro classem ad remum exercebat: triremes cum quadriremibus celeritate certabant, coronabanturq; uictores tam remiges quàm ipsi nauium gubernatores. Per eosdem dies uenerunt & ab Ammone, quos sciscitatum miserat, quos honores sibi esset fas Hephæstioni mortuo tribuere: hiq; renuntiauerunt, tanquam heroi sacrificari fas esse, ita Ammoni placere. Quo oraculo letatus, posthac illum tanquam heroe coli iussit, eiq; congrua sacrificia instituit.

Σ

Post

Post hac Cleomeni, improbo uiro, qui multis
 cōtumelijs Aegyptios affecerat, epistolā scri-
 psit. Quam quidē quo ad memoriā beneuolen-
 tia, qua defunctum Hephaestionē prosequēba-
 tur, haud reprehenderim: sed multarū aliarū
 causa reprehensione non carere existimauerim.
 Iubebat per epistolā, & in urbe Alexandria,
 & in Pharo insula: in qua turris erat tū ma-
 gnitudine tum opere excellens, tēpla Hepha-
 stioni edificari, & ipsam Pharum ab eiusdem
 Hephaestionis nomine appellari. ad hac tabel-
 liones tabulis, quas inter cōtrahentes cōficerēt,
 Hephaestionis nomen inscribere. Quae quidem
 haecenus reprehendo, quod in rebus haud ma-
 gnis plus nimio occupatus uidebatur. Illud au-
 tem ualde reprehendendum duxerim. Si enim
 (inquit, ad eundem Cleomenem scribens) in
 Aegyptum ueniens ego, templa Hephaestioni
 uelut heroi tua opera instructa inuenero, non
 solum ueterum delictorum, sed etiam omnium
 quae postea commiseris, tibi gratiam fecero.
 Hoc ab amplissimo rege scriptum esse homini
 multis populis imperanti praesertim malo, non
 improbare non possum. Sed iam Alexandri
 exitus appropinquabat: quem ex huiusmo-
 di re maximē & significatum & pramon-
 stratum, Aristobulus scribit. Nam cum co-
 pias, quae cum Peucesta praeside Philoxeno ac
 Meandro uenerant, in Macedonicos ordines
 (ut

(ut paulò antè diximus) diuideret, sui affectus. cum è solio surgens paulum inde concessisset, interim obscurus quidam homo (sunt qui dicant captiuum fuisse) cum regiam sellam rege uacuam animaduerteteret, per medios eunuchos sella circumfusus (nam amici regē secuti fuerant) in eam sessionem se contulit. Quod ubi circumstantes conspicati sunt, cum non auderent eum sella detrudere, lege Persarum inhibente, pra dolore ueluti in ingenti infortunio, cum id in sinistram partem acciperent, ora pectoraq; unguibus fœdare cœperunt. Quod ubi Alexander renuntiatum est, continuo inde abstractum, in quaestionem dari iussit, ut sciret an cuiuspiam consilio tantum facinus perpetrasset. De nemine confessus, leuitate quadam compulsum, se id fecisse respondit. Quapropter uates, multò magis timendum esse, id interpretati sunt. Paucisq; diebus interiectis, cum dys pro consuetudine sua sacrificasset, pro tantis uictorijs gratias agens, aliqua ex noua sacrificia ex uatum monitu instituisse, cum amicis epulatus est, conuiuiumq; ad militam noctem produxit. Fertur etiam, per decurios ac centurios in sacris exercitui uinum exhibuisse. Sunt qui scribant, uoluisse eum è conuiuio in cubiculum abire: sed Midiū unum ex amicis, tunc maximè ei acœptum, rogasse, ut apud se maneret, esse quod tum maximè delecta-

ret. Regis uerò diurnorū actorum libri hoc habent, cum perſeueraffet aliquantum in ſpectandis apud Mīdium ludis, potaſſe, deinde lotum edormiſſe: ac rursus apud eundem Mīdiū coēnaſſe, atque iterum ad multam noctem bihiſſe: mox à potu digreſſum, rursusq; lotum, parum quid mandiſſe, ibiq; (iam enim in febrim inciderat) cubuiſſe. deinde lectica delatum, uir conſtituerat, ſacrificaffe. Inter hac iter copiarum ducibus pronuntiaſſe: & eos quidem qui terra proſecturi eſſent, quarto poſt die: qui uerò ſecum nauigaturi, quinto die paratos eſſe iuſſiſſe. Poſt hac lectica delatum, nauimq; ingreſſum flumen traieciffe, & in amœniſſimos hortulos ſe contuliſſe, ibiq; denuo lotū requieuiſſe. Poſtridie quoque denuo lotum, conſueta dijs ſacra ſeciſſe: ingreſſumq; cubiculum, cum Mīdio colloquentem, imperaſſe ducibus, uti mane adeſſent: deinde coēnaſſe modicè quidem ac ſobrie, in cubiculum regreſſum, rursus febrī correptum, totamq; noctem elanguiſſe. Sequenti die lotum denuo ſacrificaffe, nauigatione (qua tertio die futura erat) Nearchō ac ceteris ducibus iterum denuntiata. Alieroq; die lotum, pro ſalute ſua ſacrificaffe. nec tamen iccirco febrī leuatum. Poſtero die cum ingraueſcere uis morbi cœpiſſet, itidem ſacra ſeciſſe: ſeqs arans ferri domū, qua erat balneis uicina, iuſſiſſe, nec poſtero ac ſequenti die ſacrificare deſtituiſſe.

fuisse. Deniq; cū laboraret febrī, angereturq;
 uehementius, copiarum duces in regiam accer-
 sisse. Caterorum ordinum principibus ante fo-
 res consistere iussis. Nouisse quidem ingredien-
 tes ad sese, sed eos nominatim compellare ne-
 quiuisse, coarctatis iā uocis meatibus: eoq; bi-
 duo agerrimè se habuisse. Hac ex regis diurnis
 commentarijs. Cum uerò milites partim mor-
 tuum suspicarentur, mortemq; celari crederēt,
 partim eius desiderium ferre non possent, mœ-
 sti sese in regiam intulerunt, ut sibi regis uiden-
 di copia fieret orantes. hiq; à custodibus ad-
 missi sunt: sed iam uox regem defecerat. Itaq;
 quod unum poterat, erecto paulum capite ad-
 euntes inspectans, singulis dexteram præbuit.
 Isdem diurnis actis continetur, in Serapionis
 phano peruigilasse Pithonem, Attalum, De-
 mophoonta, Peucestam, Cleomenem, Menidā,
 ac Seleucum, percontatosq; deum, an melius
 foret Alexandrū in templum suum, ut à se
 curaretur, deferri: editamq; uocem, Non opor-
 tere. nam ibi permanentem, habiturum melius.
 idq; Alexandro per amicos pro optimo renun-
 tium. Caterum illum paulò post, tanquam id
 sibi melius fuerit, decessisse. Hac Ptolemaus et
 Aristobulus de Alexandri morte scripserunt.
 Quidam ad hæc adiiciunt, cum amici ex eo mo-
 riente quererent, cui nam ex ducibus regnum
 relinqueret: respondisse, Præstantiori. Idq; à se

ita ambigue prolatum, quasi ingens certamen
 de regni possessione mox inter illos oriturum
 prasagiret. ex quo existimabat maius ac diu-
 turnum desulcerium sui, apud milites fore. Neq;
 vero me praterit, multa alia prater hac de
 Alexandro scripta esse, & inter cetera, quod
 ex ueneno misso ab Anipatro perierit, cuius
 ueneni inuentor Aristoteles fuisset, propter
 Callisthenis necem Alexandrū metuens, idq;
 à Cassandro Anipatri filio (ut quidam pu-
 tant) muli ungula (nam aliter ferri non po-
 terat) allatum, per Iollam minorem Cassandri
 fratrem regi traditum. Nec desunt qui scribant,
 Midium, quod amator Iollæ esset, eiusdem sce-
 leris consciū ac participem fuisse: ob eamq;
 causam Alexandrū ea nocte per ludum deti-
 nuisse. nam post haustum poculum, intolerabi-
 les dolores regi subito exortos. Sunt etiā quos
 scribere nequaquam puduerit, Alexandrum
 cum iam de salute desperaret, uoluisse sese clam
 suis in Euphratē conijcere, uti sublatu ex ho-
 minum oculis, certiorē apud posteros fidem
 faceret, se ex deorum genere ortum, ad deos
 abiisse. Sed à Rhoxane uxore, qua consiliū
 eius intellexisset, cum uellet exire, inhibitu,
 questumq; exclamasse, inuidere illam sibi di-
 uine originis suæ gloriam. Quæ, iccirco magis
 attingi, ne in ea ignorasse uidear, quàm quod
 uera aut uerisimilia esse existimem. Deceffit
 autem

Autem Alexander CXIII. Olympiade, Hegesia Athenis summum magistratum gerente. Vixit duobus & XXX. annis, mensibusq; octo, quemadmodum Aristobulus tradidit. Annis uero XII. regnavit, ac mensibus illis octo. Statura corporis decora fuit, laborum patientissimus, in agendo strenuus animo ingēti, gloriæ studiosissimus, circa voluptates corporis moderatus, rerum diuinarum ac ceremoniarum cultor, consilio bonus, in coniecturando solers: ad hac sapienter exercitus ducere, copias armare, acies instruere, milites & oratione excitare, & (ubi opus esset) communicato periculo labantes confirmare, impigrè omnia obire, praeuenire hostium consilia, promissa seruare, pecuniam contemnere, liberalitate in suos uti. Si quid autem forasse uisus est aut insolens aut crudele perpetrasse, id sanè haud multum in eo notandum censuerim, si florentem adhuc aetatem, si continuatos prosperarum rerum cursus, si adulatōres (quos reges & uero, rectoq; distrahere conantur) animaduertamus. Sed illud satis scio nullum unquam antiquorū regum in tantam post peccatum poenitentiam uenisse. Plerique enim quamuis se deliquisse sciant, id tamē tanquam rectè factū pertinaciter defendūt, culpā suam per hunc modum celatum iri existimantes. Qui mihi quidam magno errore teneri uidentur.

dentur. Summa etenim medicina peccati est
 (quantum ego existimo) & peccatū confiteri
 suum, & eiusdem pœnitentiā prae se ferre. nam
 qui iniuriā accipit, illam haud dubiè aliquan-
 to leuius perfert, si eam qui intulit, & faceri se
 deliquisse, & iniuriæ pœnitere animaduertat.
 Ad hæc, qui uiolat alterum, si dolere se facto
 doceat, bonam spem ceteris præstat, se posthac
 nihil admissurum tale. Nam quod *Alexāder*
 originē suam in *Iouem* referebat, non maxime
 reprehendendū cēsum. neq; enim is mihi mi-
 nus clarus atq; inelytus aut uirtute, aut rebus
 gestis, aut gloria fuisse uidetur, quā *Minos*,
 quā *Acacus*, quā *Rhadamanthus*: qui ge-
 nus suum & ipsi in *Iouem* referentes, haud ta-
 men ab antiquis improbati sunt. Nec uerò aut
Theseus, aut *Apollo* carpitur, quod ille sibi
Neptunum patrem, hic *Iouem* finxerit. Verum
 & *Persicus* habitus arte quadā à rege mihi
 sumptus uidetur, ne à *Barbarorū* moribus o-
 mnino alienus uideretur, atq; ut cōtra *Mace-*
donū iracundiā frangi aliquid haberet. Quan-
 obrem is mihi uidetur *Macedonum* ordinibus
Persas melophoros inseruisse: equitibus uerò,
 qui pari cum ijs honore essent. Longas autē po-
 tationes nō iccirco ab eo cōstitui solitas *Ari-*
stobulus scribit, quod esset uini auidus. (neque
 enim multus erat in potu) sed magis, ut amicos
 delectaret. Quisquis igitur *Alexandrum* uita-
 perare

perare nititur, ne ea solum cogitet quæ vituperatione digna censentur, sed omnia eius bona malaq; unum in locū cōgerat. Consideret, quis fuerit, quali fortuna usus, in quantam gloriam euectus sit: qui sine controuersia Asia atque Europa præfuerit, cuius nomen in omnem terrarum orbem peruasit: cogitet præ ijs quæ laudantur, minima esse quæ in eo vituperentur: tum facile iudicabit, in tanta uirtute atq; fortuna, ea uitia facile tolerari posse, quæ & ipse post factū (ueluti maiestati suæ indecora) detestatus sit. Quod autem ad deorum originē, quā sibi ipse afferebat, attinet, is mihi quidē non sine summo quodā ac diuino consilio & genitus & natus uidetur, quem mortaliū nemo adhuc aut fortuna aut factis æquare potuerit. quod & diuina oracula in eius morte significasse uidetur, & species uigiliatibus atq; in somnijs uisa, honoresq; propē diuini eidē decreti, tum alia post tantum temporis spatium Macedoniam genti illius honori hætenus exhibita. Quapropter licet in huius hystorie contextu nonnulla illius facta reprehēderim, eundem tamen admirari me haudquaquā piguerit. Ea tamen tum ut sententiam meam proferrem, tum communis militatis causa reprehendi: cuius rei gratia & ego non absq; diuina quodam instinctu, ad hanc hystoriam scribendam me contuli.

ARRIANI NICOME-
DENSIS DE REBVS GE-
stis Alexandri Magni, regis
Macedonum Li-
ber VIIID

Videtur hic liber seorsim ab Arriano de India-
carum rerum tractatione scriptus esse,
neq; ad precedentium alioqui seriem
pertinere. Eius autem supra
libro 6. pagina 235.
meminit.

REGIONES, quæ cis Indum
flumen sitæ sunt aduersus oc-
cidentem, Cophenum annum
Astaceni atque Assaceni
Indica gentes incolunt. Hi ue-
rò haud tam magna corporum statura sunt,
quàm qui trans Indum habitant: neq; eo præter-
ea robore, ac nigredine corporum, ut cetera In-
dorum gentes. Et hi quidē diu sub Assyriorum ac
Medorum regno fuere. Adempto autē Medis
imperio, Persis parebant: tributa Cyro pende-
bant, Cambysæ filio, quātū ijs Cyrus ipse taxa-
uerat. Nyssæi uerò Indi nō sunt: sed ex eo Gra-
corum genere, quos Dionysius in Indorum fines
expeditione illa orientali secū duxit, urbe Nyssa
à se condita: eoq; deductis, qui uel aetate, uel
morbo, uel belli casibus militare non possent:
Et item ex indigenis, qui se sua uoluntate in-

edro

eam contulerunt, urbem Nyssam, regionē Nyssam appellari uoluit. monem uerò, in quo sita est, Femur: ex eo quod sibi accidit protinus cum esset natus: at traditum est in fabulis, utq; sunt uates tam Graci quàm Barbari docti ista confingere. In Assacenis est Massaca, ac Peucela, procul ab Indo. Hanc regionem ab exteriori Indi fluminis parte, occidentem uersus, usque ad Cophemam, Assaceni tenent. ab Indo ad orientem quicquid terrarum interiacet, India occupat, uq; populi qui eas regiones incolunt, Indi uocantur. Terminatur India à septentrione Tauri monte, regioq; adiacens Taurus appellatur. incipit Taurus à mari circa Pamphiliam, Lyciam, & Ciliciam: tenditq; perpetuo dorso ad orientalem Oceanum, totamq; Asiam interfecans, alibi aliud nomen recipit. Nam quibusdā in locis Paropamisus, in alijs Hemodus, alibi Imakon appellatur, & alijs etiam alibi fortasse nominibus. Macedones & Graci, qui cum Alexandro militauerunt, hūc Caucasum nominauere: cū quidē Caucasus Scythia mons sit, & alius à Tauri. Ex quo perimax fama tenuit, Alexandrū trans Caucasum cū exercitu profectū. Indus amnis, quā ad Occasiam spectat (ut diximus) Indiā aluit: uq; per duo ostia non ita inter se propinqua, ut quinque illa Danubij, sed instar Nili paulò remotiora, in Oceanū exiit. à quib⁹ Pelra

Gracius

*Gracum non minus Aegyptio, quod Nilus suo flexu facit, efficitur, quod Indorum lingua Patala appellatur. At quā ad austrum & meridiem uergit, Oceano clauditur. Hac Indi ostia, Patalamq; & quae in meridiem spectant, Alexander & Macedones, & pleriq; Graecorum uiderunt. Quae uerò ad orientem sita, ultra Hyphasim amnem, ea nec Alexander, nec suorum quisquam adiit: & pauci quidem scripserunt, quae usq; ad Gangem gentes aut oppida sint, ubi Gangis ipsius ostia, ubi Palimbothra urbs ad Gangem, Indorum maxima. Apud me uerò Eratosthenes Cyreneus grauis autor plus ualeat, qui de situ & circuiu India diligentius quā ceteri, uidetur scripsisse. Is tradit, Indiam à Tauro monte, ex quo Indus oritur, quā ad orientē uergit, usq; ad Oceanum stadia XII I. millia patere: quā uerò ad orientem spectat, hoc est à contraria montis parte, stadijs X V I. millibus. Longius est aliquanto id latus propter promōtorium, ad tria millia stadiorum in mare excurrens. hanc esse India latitudinem ait. Longitudinem uerò, ab occidente in orientem usq; ad Palimbothra, dicit se finibus suis dimensam scribere, esse uiam quandam, quae regia appellatur: hanc ad dena millia stadiorum comprehendere, ulteriora non ita certa esse. At qui communem Indorum opinionem secuti sunt, latitudinem eius
regionis*

regionis cum promontorio, quod in mare pro-
tendi diximus, x. stadiorum millia continere
tradunt: atque ita India longitudinem vice-
na maximè millia stadiorum esse. Cnidius au-
tem Ctesias affirmat, Indiam reliqua Asia
aequalem esse: non ut Onesicritus, qui eam ter-
tiam partem eiusdem Asia perhibet. Near-
chus quatuor mensium iter per Indorum pla-
na esse asserit. At Megasthenes India spa-
tium, quod ab oriente in occidentem pertinet,
quod alij longitudinem esse volunt, latitudinem
esse dicit: atq; ubi angustissimum, xvi. millià
stadiorum esse, à septentrione uerò in meridiem,
quà magis extenditur, longitudinem esse: eamq;
ubi brevissima, trecenta stadia supra duo
xx. millia capere. Flumina tot sunt in In-
dia, quot in reliqua Asia: quorum omnium
maxima, Ganges atq; Indus, à quo omnis illa
regio nomen accepit: ambo utiq; maiora quàm
Nilus uel Danubius, etiam si utrunq; coniu-
xeris. Quin etiam maior mihi uidetur Ace-
sines Danubio ac Nilo, ubi Hydaspes, Hydraote
atq; Hyphasi in se receptis, Indum influunt. ibi
eius latitudo xxx. maximè stadia comple-
titur. Fortassis etiam alij ampliores amnes no-
bis ignoti. Indorum terras secant. Sed hæc no-
bis haud satis explorata sunt, ut affirmare
possim quicquam de his, quæ ultra Hyphasum
sua sunt. Horum autem duorum fluminum,
Gangis

Gangis atque Indi, Gangem multo amplio-
rem Megasthenes scribit, & alij quicunque de
eo flumine scribentes mentionem fecere. Nam
& grandis ex fontibus oritur, & excipit Cai-
nam, Errhanoboam, & Cossoum, ad hæc So-
nū, Sitocatin, Solomatim; omnis nauigabiles.
Adhæc item Condochatim, Sambum, Mago-
na, Agoranim, atq; Omalum amnes. Influent
quoq; & Commenases ingens fluuius, ac Cacu-
this, ac Andomatis ex Madiadinorum gente
Indica exiens: ac præter hos Amystis, iuxta
urbem Catadupen: & Oxymagis apud Pa-
salas: & Erineses apud Mathas, gentem &
ipsam Indicam. Horum nullum Megasthenes
minorem Meandro esse, quàm maxime nauiga-
bilis est, asserit. Patet autem Ganges, quàm ma-
ximè angustus, ad centum stadia. In multis ue-
rò locis in modum stagni usq; adeò diffunditur,
ut quàm terra depressior, nec tumulus usquam
apparet, trans alteram ripam nihil oculis dis-
cerni queat. Indum uerò hi amnes incur-
runt. Hydrantes quidem in Cambirolis, postq;
receptis & Hyphasi ex Astrobis, & Saran-
gi ex Ceceis, ac Eudro ex Assacenis, Acesi-
nem intrant. Hydaspes apud Oxydracas unà
cum Sinaro, quem apud Arispas in se admis-
sit, & ipse Acesinem influit. Acesines apud
Mallos in Indum excurrit. Tutapus quoque
grandis fluuius, in Acesinem se ingerit: qui-
bus

bus annibus *Acesines* grandior factus, eorum
 appellationibus extinctis. Indum ingreditur.
Cophenus apud *Pencelaitidas*, *Malamamo*,
Soaslo, ac *Garea* in se recepris, & ipse se Indo
 miscet. Itemq; *Saparnus* ac *Ptarenus*, non
 multum inter se distantes. *Soamus* quoque, ex
 montanis *Sabis* areorum, nullo alio fluvio in se
 recepto. Hiq; omnes (ut traditum est à *Alega-*
sthene) ut plurimum navigabiles sunt. Non igitur
 pro uanis aut incredilibus haberi oportet,
 quæ de *Indi* & *Gangis* magnitudine à re-
 rum scriptoribus tradita sunt, quòd ab his *Ni-*
lus & *Danubius* longè superentur. Namq; in
Nilum nullum flumen illabi scimus, sed ex ipso
 riuos ac fossus per *Aegyptum* deduci: *Danu-*
bius uerò parvus, quàm e fonte exit: ceterùm mul-
 ta flumina in se admittit, sed neq; numero neq;
 magnitudine *Indicis* annibus equalia, quæ in
Indũ *Gangemq;* se ingerunt, quorũ admodum
 pauca navigationẽ recipiunt. Ex quibus *Henũ*
nidi, ac *Salũ*, *Henus* in confinio *Noricorum* ac
Rethiorũ, ipsi *Danubio* se immiscet: *Salus* uerò,
 apud *Paonas*. Is uerò locus ubi hæc duo flumi-
 na cõfunduntur, *Taurunus* uocatur. Si quis uerò
 præter hos duos amnes, adhuc forte aliquẽ qui
 in *Danubiũ* exeat navigabilem sciat, non mul-
 tos tamen certe nominabit. Magnitudinis uerò
 causam horum *India* fluminũ proferat alius,
 quisquis uelit: aut ex alio querat. *Mihi* uerò
 satis

satis sit, qua de his accepi, attigisse. namq; *Θ* aliorum complurium fluminum nomina *Μεγασθηνες* commemorat, qua ab *Ινδο* *Θ* *Γαν*
γε separata, in orientalem ac meridionalem
Οceanum exeunt, octo supra quinquaginta esse
 nauium patientia. Sed nec ipse *Μεγασθηνες*
 mihi uidetur multam *Ινδια* peragrassse, plus ta-
 men certe quàm illi qui cum *Αλεξάνδρο* mi-
 litauerunt. Fuisse enim se dicit cum *Σανδροκότ*-
το, maximo *Ινδorum* rege: *Θ* cum *Πορο*, qui
 uel *Σανδράκοττο* maior ac potentior fuit. Scri-
 bit igitur is neq; *Ινδος* aduersus ullam gentem,
 neq; alios aduersus se exercitum duxisse. nam
Σεσόστριμ *Αιγυπτium*, qui maiorem *Ασία*
 partem occupauit, cum usq; in *Ευροπam* cum
 exercitu processisset, ulterius progredi destitisse.
Ινδάθυρσιμ *Σκυθiam* cum magnis copijs è
Σκυθια egressum, multis *Ασία* gentibus debel-
 latis *Αιγυπτum* uincendo peragrassse. *Σεμί*-
ραμιν *Ασσυρίam* conatam quidem *Ινδος* in-
 uadere, sed antequàm finem consilijs impone-
 ret, decessisse. *Αλεξάνδρου* autem unum ex
 omnibus in *Ινδος* cum exercitu profectum esse.
 Constans quoq; fama est, *Διονυσium* ante *Αλε*
ξανδρου *Ινδος* cum exercitu petisse, ac deni-
 cisse. De *Ηercule* autem fama infirmior. Expe-
 ditionis *Διονυσy* *Νyσα* urbs non obscurum mo-
 nimentum est, monsq; quem *Φεμυρ* uocant:
 ipsaq; hederæ, quæ passim in eo monte nascitur:
 tympha

sympana præterea, ac cymbala, quibus in præ-
lijs Nysæ utuntur: itemq; uestis distincta ma-
culis, veluti Dionysio sacra facientium. Hercu-
lis uerò non ita multa monimenta in his locis
uisuntur. Sed quòd petram illam, de qua prio-
ribus libris scripsimus, quam Torum uocat,
expugnare non potuisse dicatur, qua ab Ale-
xandro capta est, Macedonica cuiusdam ia-
clantiæ mihi uidetur esse, quemadmodum Cy-
montem, qui Paropamisus est, nihil ad Cauca-
sium pertinens, Macedones idem Caucasum no-
minauere. Antrũ quoq; quod in Paropami-
so esse acceperant, illud esse dixerunt, in quo
Prometheus ob surreptũ dys ignem, diuisumq;
mortalibus, relegatus pœnas daret. Et quia
Sibesios gentem Indicam pellibus amictos cõ-
spexerunt, aiebant ab Hercule relictos. nam Cy-
clauam ferunt, Cybobus illam inurũ: qua cla-
ua Hercules uti consueffet. Sed si cui hæc ueri-
similia uidentur, alius utiq; fuit hic Hercules,
quàm aut Thebanus, aut Tyrius, aut Aegy-
ptius: isq; haud procul ab Indis regnans. Mi-
hi uerò ne plura de hac re dicam, non omnia
pro ueris recipienda uidentur, quacunq; de his
quæ ultra Hyphasim sunt, externi rerum scri-
ptores tradiderunt. Nam de his quæ ad Hy-
phasim pertinent, non usquequaq; incredibilia
existimauerim, quæ scripsere hi qui Alexan-
drum secuti sunt. nam Cy hoc quod sequitur,

A ait

ait Megasthenes de flumine quodam Indico.
 (Silam appellant) oriri ex fonte eiusdem nomi-
 nis, ac per Silcorum fines illabi; qui à flumine
 nomen acceperunt. eius aquas eam vim habe-
 re, ut nihil omnino sustinere possit, nec naues,
 nec quicquam aliud pari: sed omnia profundo
 mergi. maxime uerò aestiuis temporibus apud
 Indos generantur pluuia in montibus, præser-
 tim Paropamisso, Hemodo, & Himaco: è qui-
 bus magna ac turbulenta flumina exoriuntur.
 Cadunt etiam imbres in plana Indorum, ex qua
 plerisque in locis stagnasunt. Coëgitq; Aesti-
 nes aliquando media aestate sperato aluco,
 campisque inundatis, Alexandri exercitū præ-
 properè locum mutare. Ex quibus licet Nilī
 naturā coniectare, quodq; uerissimile est, ex plu-
 uis, qua per aestatem in Aethiopiam montibus
 gignuntur, augeri, turbidiorq; limo ripas exce-
 dere, & in Aegyptum diffundi, qualis ea par-
 te anni effluit, non uelut ex niue dissoluta, neq;
 enim aestiuis temporibus, flantibus maxime Ete-
 sis, reflundretur annis: cum quidem & alia
 Aethiopie montana, ob magnos regionis &
 solis ardores nimosa non sint. Pari autem plu-
 uis ea loca; quemadmodum & India monta-
 na, non esse præter rationem dixerim. nam &
 quoad cetera India haud dissimilis Aethiopia
 est, & Indici annes, sicuti Nilus, qui est Ae-
 thiopius, atq; Aegyptius, crocodilos ac pisces
 eosdem.

eosdem (præter equum fluviatilem) ferunt. quamquam Onesicritus, & id genus piscium ibidem gigni asserit. Hominum quoque Indorum atque Æthiopum corpora non multum differunt. namque Indi, qui magis ad meridiem accedunt, Æthiopicis similiores videntur: sunt quidem nigrores, nigraque coma: sed non a quæ sinis, aut capillo crispo. Qui vero ad septentrionem magis accedunt, maxime concolores Aegyptiis sunt. Omnino autem (ut ait Megasthenes) India gentes ceterum ac duæ: & nigri sunt. Ego vero multas esse India gentes, cum Megasthene cõsonum ferimundo autem didicerim, hunc esse certum ac definitum numerum, coniectura consequi nequeo: cum nec magnam partem India peragraverim, nec sit Indis commercium inter se omnibus. Antiquissimi Indi pastores fuisse, quemadmodum & Scythæ, qui neque agricultura student, neque urbes incolunt, neque templa diis extruunt, sed plaustris errabundi in alia atque alia loca pro tempore conueiant: pellibus ferarum, quas uenando occiderant, amicti, arborum folijs pascobantur. Tata id genus arbores uocant: circa summitates pingue quiddam in palmarum modum gignunt. Carnes quoque ferarum iis cibus erant, & ea cruda, antequam Dionysius in fines Indorum profectus sit. Postquam uero Dionysius Indos uicit, urbes condidit, leges quibus uterentur tulit, uiniq; usum (quemadmodum & Græcis

ijs dedit, ad hac terram feri docuit, seminibus collatis: siue quòd Tripolemus Indiam attigerit, cum à Cerere missus est ad distribuenda mortalibus frumenti semina: siue ante Tripolem Dionysius quispiam in Indiam profectus, Indis frugum semina exhibuerit. Primus omnium Dionysius bones iuga ferre & arare docuit, saltationem induxit, qua apud Gracos Cordaca appellatur. Ad hac comā producere, mirram gerere, unguentis uti ostendit. utiq; usque ad Alexandri in ea loca aduētum, Indi cum cymbalis tympanisq; in pugnam ibant. Discedens ex India Dionysius, regem Indis constituit Spartembam, unum ex amicis, sacrorum & ceremoniarum peritum. Quo mortuo, ad Bondyam eius filiam regnū transiit. Et Spartembas quidem duos & quinquaginta annos regnavit. Bondyas non plus x. post cuius mortem, Cradeuas filius regnum accepit. Et exinde multo post tempore regnum filijs per manus traditum. Si uerò non erant regibus liberi, qui succederent, suam unum aliquem inter se uirtute praestantem, à quo regerentur, deligebant. Hercules autem, quem ad Indos inisse nulgatum est, ab Indis dicitur indigena fuisse. & hic Hercules maximè apud Surasenos gentem Indicam colitur. Duas urbes magnas habens, Methoram uidelicet, & Clisoboram, ad Iobarem amnem nauigabilem. Ornatum au-

tens

tem corporis, quo utebatur hic Hercules, Megasthenes scribit fuisse illi similem, quo Thebanus Hercules uti solebat. quod & Indi affirmant, eiq; multos fuisse filios virilis sexus, multas enim uxores habuisse, filiam uerò unicam, nomine Pandaam. Terram quoq; in qua nata est, quam Hercules ei tradidit, de nomine eius Pandaam appellatam: datos insuper ei elephantos quingentos, equites ad IIIIM. pedites circiter CXXX. millia. Hoc quoq; alia Indorum gentes de ipso Hercule affirmant, quòd cum totā Indiā peragrasset, purgassetq; eam omni uitio, in mari reperit margaritam, quales qui lucri causa merces inde deferunt, multo precio cōparare solent. Sed & ex Graecis olim, & Romanis hoc tempore, quicunq; diuites & beati putantur, maiore studio margaritam (ita enim Indorum lingua appellatur) undiq; conquirunt, & immensis precijs comparant. Hercules eius pulchritudinem admiratus, quas filia dono daret indagari iussit. At idem Megasthenes, conchas, in quibus margaritae & uniones gignuntur, retibus capi, gregatimq; multas ueluti apes depasci, regemq; suum habere: ac si contingat regem comprehendi à piscatoribus, eas protinus circumfundì, nec uim effugere, fugiente rege & ipsas effugere. Earum carnes Indos corrumpi sinere, esse ad ornatum uti. Esse autem uniones apud Indos.

ser tanto auri pondere aslimatos. In eadem India aurisodinas extare. Ad hac in ijs regionibus, quas Hercules filia regno tenuit, feminas ubi ad septimum ætatis annum perueniunt, viro maturas censerì, ac nubere: viros quæ draginta annos summum viuere. Vulgatamq; fabulam huiusmodi apud Indos, Herculem, cum senex hanc filiam ex uxore suscepisset, ac uita sue finem iam adesse suspicaretur, nec haberet virum dignum se socero, cui illam collocaret: cum filia septem annorum coisset, vi ex se soboles Indorum regibus procreandis restaret. Hunc honorem Indis, quibus Pandæa imperauit, ab Hercule habitum. Neihì autem uidentur hac uel ex eo haud uerisimilia esse: si Hercules adhuc generare liberos poterat, iudicandum est, & ipsum fuisse uita longioris. Sed si ea certa sunt quæ de puellarum ætate memorantur, non dissensire ab ijs uidentur, quæ de uirorum ætate tradita sunt, quòd non uir a quadagesimum annum uiuant. quorum enim senectus maior est, horum & mors (qua cum senectute aduenit) maturior, eorumq; uirilitas secundum finem citius efflorescat necesse est. hac ratione x x. annos nati, apud illos in uiridi senectute essent, qui x x. hi extra adolescētiā: qui uerò x v. hi adolecentes haberentur: feminis quoq; eadem ratione septimus annus futura habilis uideretur. In eadem regione terra

fructus

Fructus citius maturefcere, idem Megasthenes scribit. A Dionysio ad Androcotum reges C. & L. III. Indi numerant: annos uerò duos C. & XL. supra sexies mille: ex quibus omnibus seculis ab initio C. C. C. annos, iterum C. & XX. liberi suis legibus uixere. Fuisse uerò Dionysium prius quam Herculem dicunt, XV. seculis, nullumq; alium belli inferendi causa fines suos ingressum: nec Cyrum Cambysæ filium, quamuis aduersus Scythas exercitum duxerit, et (quod ad alia spectat) præter ceteros Asiæ reges multa & magna gesserit. Alexandrum uerò intrasse, omnisq; gentes armis subegisse, ad quas peruenerit, ac ceteros superaturum fuisse, nisi exercitus progredi ulterius recusasset. Ceterum Indorum neminem cum exercitu, cupiditate imperandi, India finibus (ne iniusti uiderentur) egressum. Hæc quoq; de Indis: non condere Indos sepulcra mortuis: uirorum uirtutes ac laudes, quæ de ijs cantantur, satis ualere existimare ad hominum memoriam conseruandam. Indicarum numerus urbium (adco multæ sunt) nulli compertus est. quacunque autem apud amnes, aut iuxta mare sitæ sunt, ex materia adificatæ: neq; enim possent longo tempore durare, si ex crudo latere fierent, propter imbres: simul quia amnes, ubi ripæ exco-
dunt, India campos complent, quæ uerò sunt
adisia

aditis locis sita, ha ex laterculis ac luto structae sunt. Amplissima Indicarū urbium est, quam Palimbothram uocant in Gadroforum finibus, iuxta Erannoboe & Gangi fluminum concursum. qui quidem Erannobois, inter India flumina tertium magnitudine locum obtinet: sed Gangi cedit, omnium longè maxima. Ait Megasthenes, huius urbis longitudinem ad LXX. stadia, latitudinem ad XV. protrudere: fossamq; urbi circumductam, latitudine sex terrae iugera occupare, altitudine cubitos XXX. habere, turres LXX. supra CC. portas IIII. ac LXX. Est autem & hoc mirabile, quod ait ipse Megasthenes, in India omnes homines liberos esse, seruire neminem. In quo Lacedaemonij cum Indis conueniunt, apud quos externi modo captiui seruitutem seruiunt. Distinguntur Indi in VII. genera hominum, quorum alij Sophistae appellantur, numero quidem inferiores ceteris, sed honore & gloria ceterorum omnium praestantissimi. Hi haud necesse habent ullis corporis muneribus fungi uiuendi gratia; neq; in publicum aliquid conferunt, neq; alij cuiquam negotio aut operi praeterquā deorum sacris, pro rebus publicis intendunt. & si quis alius priuatim sacra faciat, adhibetur ei è Sophistarum numero quispiam, qui doceat quo pacto sacrificandum sit: quasi non aliter sacrificia dijs accepta sint. Sunt au-

tem

tem Sophista soli inter Indos diuinandi periti, nec cuiquam extra illos diuinatio permittitur. Ea modo predicunt, quæ ad tempora anni pertinent, aut si quæ publica calamitas impendeat. At circa singulorum casus, ac priuatorum fortunam, non est ijs diuinandi cura: siue quòd diuinandi rationem ad hæc minora & priuata pertinere non putent: siue quòd se indignum existiment, circa hæc minuta & parua laborare. Si quis eorum ter in diuinando errauerit, silentij modò pœna mulctatur. nec est quisquam qui indicto silentio, cogere possit ut loquatur. Hi Sophista nudi agunt, per hyemem quidem sub diuo apricantur, æstate autem in pratis, aut palustribus & opacis locis sub arboribus: quarum umbram Nearchus scribit ad quinque iugera in circuitu extendi, tantaq; amplitudine, ut dena hominum millia sub una aliqua earum sese possint ab aestu solis defendere. Vescuntur folijs & fructibus quarundam arborum, quæ pradulcia sunt, ac multum nutrimenti non secus ac palmarum carica afferunt. Aliud genus hominum post Sophistas, cultura agrorum studet: & hi quoque ad multitudinem quidem satis multi. Hi neque arma habent, quibus in pralio utantur: neque rem bellicam curant, sed agros colunt, ac regibus & ciuitatibus liberis tributa pendunt. Quod si cõtingas Indos inter se bellam gerere, nefas est agrorum

culis

cultores uersari, aut uastari agros. Sed illi quidam qui bellum gerunt, in conspectu agricolarum pugnant, seq; interimunt, illis quiescentibus, uel aliquod opus rusticum facientibus. Tertium genus Indorum ex pastoribus constat. & hi quidem neque in urbibus neq; in pagis habitant, sed huc illuc uagi errant, uinumq; in solitudine ac montibus. & hi quoque ex pecore tributa solunt, ferasq; agitates, uenatu uitam agunt. Aliud genus opificum & negotiariorum est: & hi quoq; de artium suarum questu tributarij sunt, his exceptis, qui arma fabricantur. His enim uel ex publico merces est. In hoc genere comprehenduntur & fabri nautales, & qui flumina nauigant. Quintum genus est apud eos militantium: & hi quidem secundum agricolas, ceteris ordinibus numerosiores sunt, ceterum multa licentia uti, sinuntur. Nihil prater arma curant, aut exercent: arma ab alijs accipiunt, ab alijs equos, elephantos, currus, aurigas, curruumq; rectores. Per belli tempus bella intenti sunt, pacatis domi rebus quiescunt: tum eumq; e publico capiunt, quantum ad se, suosq; alendos satis sit. Sextum genus est eorum, quos rerum agendarum curatores uocant. Horum officium est, quae in urbibus, quae in agris fiant, cum cura inuisere, caq; regibus (si per regem gubernentur) aut magistratibus (si liberae ciuitates sint) rennuciare, his nefas est, falsis

quia

Quicquam pro uero afferre. Nec Indorum quisquam unquam in iudicium, quod memitus esset, uocatus est: tantum apud eos uerum ac fides ualet. Reliquum eorum genus est, qui de rebus publicis, regibus ac magistratibus consulant. Hi quidem numero pauci sunt, ceterum propter sapientiam ac iustitiam ceteris omnibus anteponuntur. Ex hoc genere principes, legionatores, quaestores, ac copiarum et classium duces, aediles, quiq; rustico operi praesint, leguntur. Coniugia hisce ordinibus promiscua fieri nefas est. neque enim licet agrorum cultori ex artificum genere uxorem capere, nec contra. Neque eundem hominem duas artes exercere permissum est: neque ex uno aliquo genere opificij ad aliud transire. Hoc modo animi omnibus concessum: posse ex quocunque genere Sophistam fieri. quoniam Sophista circa aspera et dura ac laboriosa uersentur, plusquam cetera genera, quae supra memorauimus. Venantur Indi quaecunq; ferarum genera, quemadmodum et Graeci: sed elephantorum agitatio omnium iucundissima est. ea per hunc modum fieri consuevit. Deligunt uenatores loca plana et aprica, exercitus magni capacia, in eius circuitum fossam perducunt, quinos cubitos latam, altam quatuor, terramque congestam labris fossa congerunt, eaq; pro mu-

ro uen-

ro utuntur. deinde in exterioris labri aggere
cauernulas extruunt, & parua quadam fora-
mina relinquunt, per qua lucem admittant.
inde appropinquantis feras, septaq; ingredien-
tes prospectant: & quo magis elephantos eò-
dem illiciant, quatuor foeminei sexus ex man-
suetioribus intra concludunt, unumq; modò adi-
tum relinquunt, labro fossa ponte iuncto, eoq;
multo cespite constricto, ne à feris intelligi do-
lus possit. Venatores intra cauernas latent. Ele-
phanti loca culta interdum non adeunt, cate-
rum noctu errantes, gregatim pascuntur:
eumq; maximè ducem habent, ac sequuntur,
qui magnitudine ac generositate quadam ani-
mi ceteris praelet: non aliter ac tauros, boves
sequi uidemus. Postquam septis propiores fa-
cti, inclusarum uocem audierunt, easq; per odo-
ratum cognonere, eò protinus aduolant, septo-
rum labra circumeunt, donec pontem reperiât:
quo reperto, in septa protinus se coniiciunt. Cu-
stodes ubi ingressos uident, cōtinuò pontem sub-
trahunt. Alij proximos pagos subito peten-
tes, elephantos inclusos nunciant. Quo, cognito,
populares confestim elephantos mansuectos
inscendunt, & eos quidem qui ceteris animo-
siores uidentur, atque eò contendunt. Nec ta-
men primo statim aduentu cum agrestibus ele-
phantis pugnam incipiunt, sed illos aliquan-
dū fame suiq; macerari permittunt: quos ubi
infer

infirmiores ac remissiores factos vident: rursus
 dimisso ponte, septa ingrediuntur. Et primo
 quidem ingens certamen, utpote inter mansue-
 tos & feros, committitur: sed procedente certa-
 mine, sylvestres superantur. Tum sessores ele-
 phantium in terram delapsi, uinculo pedes
 innectunt, & à domesticis elephantis uerbera-
 ri sinunt, donec uerberibus fatigati concidant.
 post hac laqueos collo intendunt, humiq; pro-
 stratos inscendunt: & ut rectores pati discant,
 sintq; usu faciliores, colla circumcidunt, vulne-
 riq; laqueos circūligant, uti uulneris dolore se
 regi patiantur. nam si non obtemperent sessori-
 bus, tracto uolentius fune imperia admittunt.
 Si qui uerò eorum aut immatura adhuc æta-
 tis, aut inepti uideantur, abire permittunt. Ce-
 teros ducunt in pagos, usq; gramina primum,
 ac uirides calamos pro cibo apponunt: qui
 cum primum præ dolore cibos sumere recusent,
 uario cantu ac cymbalorū tympanorumq; tin-
 nitu eos demulcere conantur. Habet namque
 elephas (si qua alia fera) partem aliquam
 humana intelligentia. Tamq; eorum aliqui re-
 periti sunt, qui rectores suos in prælio caesos, atq;
 ex humo in dorsum ereptos, ex medijs hostibus
 ad sepulcrum abstulerunt. alij iacentes sesso-
 res, contra uim hostium tutati sunt. nonnulli
 rectoribus ab hoste excussis, sese pro illis neci
 obiecerunt. Inuentam & unam ferunt, qui
 cum

cum per iram rectorem occidisset, poenitentia facti ductus, praestituta ex inedia decessit. Vidi ego aliquando elephantum, duo simul cymbala anterioribus cruribus appensa pulsantem; alio cymbalo ad proboscidem illi ligato: Et adsonum ceteros elephantos saltantes aptè atque compositè, in gyrum, nunc se assolientes, nunc incurvantes, prout numerus Et ratio soni postulabat. eratq; mirus quidam cymbalorum omnium concentus. Poemona ueneris appetens, uerno tempore, quemadmodum bos Et equa: quo tempore uena quadam, quas habent circa tempora, erumpentes expirant. Fertq; in utero foetum, quae plurimum, duo de x x. menses: quae minimum, xvi. Parit autem unicum, sicut equa: atque hunc lacte suo ad octavam annum emittit. Vivunt elephanti, qui plurimum, annis ducentis: plerique morbo correpti minus, Oculorum aegritudini salutare remedium est, lac bubulum: ceteris morbis, uinum nigrum opotum prodest. ulceribus uerò, porcinae carnes tosta ac trita: Elephanto multo ualentiores tigris Indi existimant: cuius pellem se uidisse Nearchus scribit, animal non uidisse. Indis dicere, magnitudine ingentis equi: tanta uelocitate atque animi uigore, ut nullum aliud huius animalis equiparari posse uideatur. Quae ubi cum elephanto congregitur,

Srenuo

frenuo saltu caput insiliens, complexum strangu-
 latur. Haec uero quae a nobis uidentur, quas Tigridis
 uocabulo appellamus, Thioës sunt: al-
 terius generis fera uariae, maiores tamen quam
 alla Thioës. De formicis autem inquit Near-
 chus, formicam quidem se non uidisse, cuiusmodi
 alij quidam scribunt in India nasci: pelles au-
 tem à se uisus, et earum multas in castra Ma-
 cedonum allatas. Megasthenes autem affir-
 mat, certa esse, quae de illis uulgatae sunt. eas
 esse, quae aurum ex terra effodiunt: non qui-
 dem auri studio, sed ut sibi specus longè sub
 terram parent. has enim uulpibus maiores,
 terramq; fodere auro mistam, et ex ea pur-
 gata Indos aurum conflare. Sed ex auditu,
 non ex uisu hac narrat. Ego uero, qui nihil cer-
 ti afferre de hac re possum, eorum mentionem
 missam facio. Psittacos Nearchus narrat, tan-
 quam rem miram; nasci apud Indos, ac uocem
 humanam exprimere. Ego autem, quoniam
 multis eius generis aues mansuetae uidi,
 aliquas etiam agrestes libero caelo uolitantes,
 non prosequar de huiusmodi aue, tanquam
 de re admiranda plura dicere. neque etiam de
 simiarum magnitudine, quae uel ceteris prae-
 stare apud Indos uidentur, neque qua arte
 capiuntur. haec enim nota sunt omnibus, propter
 earum fortasse miram pulchritudinem. Serpen-
 tes scribit Nearchus. ibidem capi, uariis pelle,
 ac me

ac mira uelocitatis: & eum quem peremit Py-
 thon Antigoni, cubitorium x. v. 1. fuisse. quo
 etiam maiores asserunt Indi apud se nasci. Re-
 medium nullum Gracorum physici contra eo-
 rum morsum inuenere, quod ab Indis inuen-
 tum est. Ob hanc rem ait Nearchus, Alexan-
 drum omnes Indos medica artis peritos apud
 se habuisse, qui serpentum morstu curarent affe-
 ctos. Eosdem medicos alijs quoque morbis re-
 medium attulisse. non multas autem esse Indo-
 rum agritudines, propterea quod quatuor anni
 statur apud illos temperatiores erunt. Si qua
 uerò uis maior ingruat, Sophistas consulere so-
 lere: eosq; non sine diuina quadam uirtute sa-
 uare, qua sananda credunt. Lintheis uestibus
 utuntur Indi, quemadmodum ipse Nearchus
 ait: linumq; ex quo texuntur, in arboribus na-
 sci: quemadmodum prioribus libris diximus. &
 hoc quidem linum aut reuera omni lino candi-
 dius est, aut corporum nigredo illud aliquanto
 candidius efficit. Utuntur linthea tunica, crure
 medio tenuis, uelo autem partim circa hume-
 ros, partim ipsis etiam capitibus iniecto. Et in-
 aures Indi gestant, ex ebore, qui locupletiores
 sunt tantū: neq; enim uulgò id genus ornamen-
 ti ferunt. Barbā uerò ait illos alio atq; alio co-
 lore fucare, ut in alijs alba, in alijs phœniceæ,
 in nonnullis rufa, in quibusdā uiridis, in aliqui-
 bus nigra uideatur. Umbellas quoq; præ se ferre
 per

per aſtatem, qui lantiores ceteris ſunt. Calceis
 uti corio elaboratis albo, altioribus, ac ſoleis
 uarijs, quo proceriores appareant. Armatu-
 ra uti diuerſa. pedes arcū habere ſibi aqua-
 lem longitudine, eundem intendere ſiniſtro pe-
 de, quo fortius incurruent, introrſus oppoſito. ſa-
 gittas trium ſerè cubitorū eſſe: tantoq; impetu
 exire, ut neque ſcutum, neq; thorax, neq; aliud
 quoduis armatura genus poſſit reſiſtere. In ſi-
 niſtra Indos clypeos ferre ex corio crudo bubu-
 lo, longitudine ferentibus propè pares: ceteram
 aliquanto anguſtiores. Alios pro arcubus fer-
 re iacula: gladio omnes uti lato ferro, trium cu-
 bitorum longitudine. hunc utraq; manu comi-
 nus praliantes ſtringere, quo maiorem plagam
 inferant. Equites iaculo uti; Daunijs non abſi-
 mili: ceterum ſcuto minore, quàm pedites.
 equos neque ſellis inſterni, neque franis Gra-
 cis, aut Germanicis, ſed bubulis loris cohiberi:
 ijs clauiculos affixos uulguſ gerere, non mul-
 tum acutos, ad interiorem partem conuerſos:
 iſdem eburneis locupletiores uti. quemadmo-
 dum & equis aſiniſq; uulguſ, lantiores ele-
 phantis, Elephantis uehi, regium haberi. pro-
 ximus huic honor, quaternis equis: poſt equos,
 camelis uectari. Vno autem equo uehi, haud
 honori eſſe. Ad hæc eorum uxores, quæ caſtæ
 ſunt, nullo alio munere quàm elephanto cor-
 rumpi poſſe: neque turpe exiſtimari, ſi mulier

pro

pro elephanto cuiuspiā noluptati obsequatur.
 Quin etiam ipsius sibi laudi ducere, quod eorum
 pulcriudo elephanti muneri digna censeatur.
 Nubere uirgines nulla dote data, uel accepta:
 cumq; ad aetatem nubile uentum est, patres il-
 lus producere, ac permittere ui cum sibi deli-
 gant uirum, qui uel cursu, uel lucta, uel pugil-
 latu, uel alia quapiā uirtute alios amare indi-
 cetur. Aratores Andos, qui in plano degunt,
 pane triticeo uti: montanos, ferinis carnibus.
 Haecenus mihi exposuisse satis sit, quae de In-
 diis & eorū moribus nota, Nearchus ac Me-
 gasithenes uiri probi ac graues conscripserunt.
 Nam ne hoc quidem mihi propositum fuerat,
 uti eorum mores aut leges scriberem: sed illud,
 quo'nam modo classis ex Indis in Persus adue-
 cta sit. Itaque eiusmodi rebus enarrandis mo-
 dus statuatur. Ut autem ad rem redeam, post-
 quam Alexander in Hydaspis fluminis ripas
 paratis naues, quas imperauerat, reperit, Phoe-
 nices, Cyprios, Aegyptios, quicunq; in castris
 erant, in eas imposuit, utpote maritimarum ac
 naualium rerum peritiores. Legit item oriun-
 dos ex insulis, Ionas quoq; & Helleponticos,
 eriremium ductores constituit. Ex Macedoni-
 bus Hephaestionem, Leonnatum, Lysimachū,
 Asclepiodorum, Archonta, Demonicum,
 Archiam, Ophellam, ac Timanem. hi Pellaei
 erant. Ex Amphipoli, Nearchum Cretensem,
 qui

quæ hanc navigationem scripsit, ac *Lampedona*,
 & *Andros* thenem. Ex *Orestide*, *Craterium* ac
Perdiccam: *Heordos*, *Ptolemæum* ac *Aristo-*
num. Ex *Pydna*, *Metronem* ac *Nicarchidem*:
Attalum præterea *Styphalum*, *Peucestam*,
Pythionem, *Alcomenem*, *Leonnatum*, *Ageum*,
Pantuchum, *Alaritem*, *Mylleam*: omnes
Macedon. us. Ex *Græcis* vero *Medium*, *Eumene-*
nem scribam, *Cardium*: *Critobulum* *Coum*,
Thoantem, ac *Meandrium* *Magnesium*, &
Andronem: Ex *Cypris*, *Nicolaum*, *Soliū*, *Ni-*
thaphontem *Salaminū*. Ex *Persis*, unum *Ma-*
goam, navis sue gubernatorem constituit: *Ones-*
icritum *Astyphalæum*, scribam *Euagoræ* *Co-*
rynthium: præfectum classis *Nearchum*, genere
 quidem *Cretensem*, ceterum *Amphipolitani*
ciuem, quæ urbs ad *Strymonem* amnem sita
 est. Postquam hæc ita instituit, dux patrijs, &
 quibus præterea nates significari monuerunt,
 tum *Neptumno*, *Occano*, *Nereidibus*, *Hydaspi*
flumini (unde moveri incipiebat) & ite *Ace-*
sini, quæ *Hydaspes* influit, atq; *Indo*, in quem
 ambo exeunt, sacrum fecit: certamina quoq; mu-
 sica & gymnica proposuit, sacrificiorum reli-
 quijs in exercitum distributis. Omnibus itaque
 necessarijs ad navigandum comparatis. *Crate-*
rum iubet ab altera parte fluminis cum ma-
 gno equestrium ac pedestrium copiarum num-
 ro iter facere. Ab altera *Hephæstionem*, cum

exercitus parte maiore quàm Cratero assigna-
ta erat, ac elephātis fermè ducentis: ipse argy-
rassides secum agit, omnes sagittarios, & ex
amicorū equitatu propè C C C. Hi octies mille
numero explebant. Cratero & Hephēstioni
in mandatis dat, uti praeant, classemq; praesto-
lentur. Ad hac Philippū, quem in ea regione
satrapē constituerat, ad Acesinem cum parte
copiarū mitti. Ita enim C. ac X X. millia mi-
litū eum sequebantur, cum ijs quos ipse è ma-
ritimis oris duxerat. Præterea qui missi ab eo
fuerant ad congregandū exercitus, gētes Bar-
baras ex omni genere, & ad omnem speciem
armatas adducebant. Ipse enim mouens cum
navibus, infra nauigare pergit per Hydaspem,
ad ipsius amnis & Acesinis concursum: habe-
batq; ad octingētas naues, partim lōgas, par-
tim onerarias, quibus & commeatus & equi
uehebantur. Quo, autem modo hac flumina na-
uigauerit, quotq; & quas gentes in ea nauiga-
tione deuicerit, quod periculū in Mallis incur-
rerit, quomodo uulneratus sit, & cadēs ex uul-
nere, à Peuceste & Leonnato obiectis scutis
protectus fuerit, iam à nobis satis narratū est.
Nunc restat, ut de Nearchi nauigatione ab
ostijs Indi fluminis per Oceanum, usq; in sinū
Persicum (quem alij Mare Rubrū appellāt)
edisserā. Scribit Nearchus, fuisse Alexandro
desideriū enauigādū Oceani, quantum ab In-
dia

diā in Persidē patet: sed deterritū nauigationis longinquitate, tum ne in terrā desertā atq; incultā, aut in oras importuosas incidens, exercitum aut classē amitteret: ne quā forte temerario ausu accepta calamitas, omnem gloriā ac felicitatem suam fœdaret. Verum cum esset incertus, quemnam potissimū ex omnibus legeret, qui cogitata sua implere posset: scribit Nearchus, cum à se quasissē, quem nā sibi tanta rei ducem proponeret. alios quasi periculi metuentes, quosdam ueluti molli & effracto animo, nonnullos uerò tanquam patriæ desiderio commotos accusantem: seq; in id operam suam pollicitum. Alexandrum primo negasse: sed cognito eius studio, sibi classē demandasse. Itaque tum maiore diligentia apparari cœpta, quæ ad nauigationem pertinere putabantur. Nauta quoque quietiore animo erant, quod sibi persuasiam habebant, Alexandrum se non temere in discrimen missurū. Ad hæc splendor multus apparatus, & nauium ornatus, studiaq; eorum qui triremibus præpositi erant, omnium animos (si qui erant timidiore) in spem erigebant. Multum præterea metus sustulerat Alexandri ultra fluminis ostia nauigatio: quodque Neptuno ac cæteris dijs hostiæ mactasset, uti prosperè ac feliciter nauigatio eueniret, perpetua quoque Alexandri & continuata felicitas, fiduciam

augebat, quod nihil eius auspicio ductusq; frustra tentari posse uidebatur. Præterea Etesiarum tempestate cessante, qui uenti per aestatem in ijs Oceani oris maria cōcitare solui, navigationem impediunt: Nearchus inde cum classe discessit, Cephisodoro Athenis summā reipub. administrante, x x. die mensis quem Boëdromionem Athenienses uocant: ut Macedones & Asiatici tempora cōputant, regni Alexandri anno undecimo. Sacrificans autem & Nearchus, antequam discederet, Ioui seruatori, ludosq; edidit & ipse gymnicos, quo die primū navigare cœpit, ad amplissimū quendā riuum delatus, cui Stura nomē: ab eo loco unde discesserat stadia circiter centum: ibiq; cum classe biduum permar sit. Tercio die cum inde mouisset, ad alium riuum (Caumana uocant) deuectus est, triginta stadia priore remotum, in qua iam marinam salcedinem gustata aqua referebat. Mare enim introrsus accedit, cum sese aestus ingerit. Inde ad x x. stadia progressus, apud Coreatim (sic locum appellant) intra annū constitit. Inde mouens, cum paululum processisset, uisi sunt ad exitum amnis & albescentes fluctus percussis litoribus, & elise spumæ: perductaq; fossæ stadiorum quinque, quæ terra fossione facilior uidebatur, naues eò induxit, cum primū maris aestus reuehi in amnem cœpit. Hinc c. & l. stadia profectus, in insula

Crocala

Crocala substituit, ibiq; sequentem diem exegit: huic insule vicini sunt populi, quos Arrhabet vocant: & ipsi gens Indica, de quibus superioribus libris mentionem fecimus. usq; à flumine Arrhabio uia denominati, qui amnis horum fines ab Orizarum finibus diuidit. Ex Crocalis digressus, ire pergit. ab dextra mons Irus erat: à leua, insula quam Haliteneam nuncupant. hac ad litus extensa, angustum sinum efficit: quo transmissio, in portum quendam tutum ac tranquillum uctum est, quem Nearchus Alexandri portum nominari uoluit. Contra portus fauces insula quedam sita est, non plus duo stadia à portu remota, cui nomen Bibacta est. adiacens regio Sangada appellatur. Hac insula mari opposita, suapte natura portum efficit. Sed ea loca uentus ex Oceano uehemens subinde exagiuabat. Itaque ueritus Nearchus, ne quæ Barbarorum manus collecta classem aggrederetur, castris in conimenti positis, ac circummuniis, quatuor & x. dies moratus est. interim marinos mures, atq; ostrea legere solitos refert, miranda magnitudinis, præ ijs quæ in nostro mari nascuntur: aqua uero salitudine corruptam epotasse. Postquam uenti cessauere, cum classe digressus, ac l. x. ferme stadia profectus, in sabulosam littus appulit. Erat littori prætenta insula quedam deserta, Dome appellant: qua obiectu suo portum

facieb

faciebat. Ad hanc recepta classe, biduo fleit: aqua nulla potabilis in littore erat. Profecti itaq; in continentem ad x x. stadia dulcem reppererūt. Postridie c c c. stadia emensi, Saranga ea regio appellabatur, classē littori applicuit: sed aqua à littore ad octo ferme stadia aberat. Digrediens inde Nearchus, ad Sacalasin locum incultū peruenit. Deinde prateritis duobus scopulis, usque adeo inter se coniunctis, ut navium corpora utrinq; cautes stringerent, c c c. ferme stadia emensus, in Moronobaris constitit. Ibi portus est ingens, in orbem situs, ac profundus, à maris tempestate tutus, ceterū angustis faucibus. hunc indigenae Fœminarū portum appellant, à muliere, qua primum in his locis regnavit, denominatū. In magnam uerò iactationem classis incidit, prateritis scopulis, antequam in portum pervenerit: sed scopulos circumlegere nimis durū uidebatur. Postero die inde abiens, insulam quandam à sinistra pelago obiectam, nactus est: uerum ita propinquam littori, ut interiectum mare, non maris, sed fosse potius speciem praeferret. Eo die ad l x. stadia navigatum. erat in eo littore sylva, arboribus densa ac frequens: insula quoque, & ipsa opaca. Sub lucem abiens, per angustias quasdam navigabat. nanq; maris aestus magnā partem in sicco reliquerat. Inde mēsis c. & x x. stadijs, ad Ara-
by

By fluminis ostia confluunt. Portus circa hunc
 magnus ac tutus erat: ceterum aqua ob hoc
 amariora, quod per ostia sese ingerens mare, illa
 coraminiat: itaq; ad L. X. stadia aduerso an-
 te profecti, lacum dulcis haustus inuenere: indeq;
 assumpta aqua, ad insula reuersi sunt. Insula,
 qua ad portum uergit, eminens est ac uasta: sed
 circa eam ostracorum atq; omnis generis piscium
 ingens copia, quibus sese piscantes refouerunt.
 Hoc flumine India terminatur, has oras ex-
 tremi Indorum habitant, ulteriora proximi
 Oruta tenent. Ab ostio Arabij digressus
 Nearchus, Oritarum oras prater nauigans, Pa-
 galis substitit: cum quidem ad C. C. stadia sub
 asperam rupem, non sine nauium iactatione,
 nauigasset. Sequenti die ubi illuxit, inde digre-
 diens, cum ad C. C. C. stadia nauigasset in Baca-
 na peruenit, Et quia litus eminentius ac sco-
 pulosius erat, hoc longius a terra iuci ancoras
 iussit. Dumq; eo nauigat, magna uiuentium
 subito coorta, cum uexaretur in alto classis,
 naues tres desideratae sunt. nemo tamen eorum
 qui inuehebantur (quoniam haud procul a
 littore nauigabant) interijt. Digressus inde
 circiter secundam noctis uigiliam, C. C. fere sta-
 dijs enauigatis, Comalam delatus est. Cuiusq; na-
 ues ibidem conflictarentur concitato mari, ex-
 positus in terram militibus castrametatus est.
 qui longa navigationis radio fatigati, requiesce-

re aliquantum cupiebant. Ne verò Barbari in se impetum facere ex improviso possent, castra nullo circumdedit. In hoc Leonnatus, cui Alexander Oritarum res mādaucrat, magno praelio Oritas vicit, casis sex milibus, cum eorū duobus : de exercitu eius non plus x v. equitibus, pedibus quoq; nō multis. Et in his Apollonophane Gedrosorum praside. Sed hæc à nobis superioribus libris enarrata sunt : Et præter hæc, Leonnatum aurea corona ab Alexandro donatum. Interea frumentum, uti Alexander mandauerat, à Leonnato in classem diuisum est. Receptis hoc loco nauibus, quas maris tempestas quassauerat, decemq; dierum cibarijs impositis, Et ex nautis (si quos maris tadebat) apud Leonnatum relictis : ex ijs qui cum Leonnato erant, nauarum numerum supplens. Mota inde classe, quingenta ferè stadia progressa, Et ad fluxum quem Thomeron uocant delauit, ibidem classem statuit. Erat iuxta exitum amnis stagnum circa litus, habitabant incolæ in exiguis quibusdam tugurijs : qui uisa classe, ut pote re insolita Et noua, obstupere, seq; ad litus gregatim contulerunt, ueluti pugnaturi, dum milites è nauibus egredierentur. Lanceas manu gerebant, sex ferè cubitorū, nulla cuspidē præfixa : sed tantum præacutas, igneq; duratas. Erant enim circiter sexcenti, quos Nearchus ut uide

dit

die in aciem constare, classem littori intra telum
 iactum appellere, imperat, atque in Barbaros sa-
 gittas mitti. namque Barbarorum lancea pro-
 pter crassitudinem ex longinquo haud habiles
 erant. Tum ex militibus nandi peritos, ac leni-
 ter armatos, ad litus nando iubet contende-
 re: quique prius in solum enaret, adhuc in aqua
 stans socium expectet, qui cum se iungat: nec
 prius in Barbaros impetum faciat, quam tota
 phalanx triplici acie instructa sit. Quo facto,
 cum ingenti clamore atque impetu Barbaros
 petant. At Barbari simulac viderunt, et qui
 è navibus descenderant in se ire, et è classe
 procul sagittis configi, armorum splendore ex-
 territi, cum quidem ipsi inermes essent, confe-
 ssim in fugam verterunt. Aliquot in ipsa fu-
 ga cæsi, nonnulli capti, ceteri in montes proxi-
 mos diffugerunt. Erant captivis ungues præ-
 cuti, ac duri, quibus pro ferro utebantur: his pi-
 sces occidebant, mollia ligna secabant, duriora
 vero lapidibus cadebant. neque enim apud eos
 nullus est ferri usus. Ferarum pelles ipsi pro uesti-
 bus sunt, alijs grandium piscium densiores pelles,
 per cetera hirsuti, atque horridi sunt. Fugatis
 Barbaris, Nearchus classem subduci, quassas-
 que naves reparari iussit: diebus quinque quieti
 datus, sexto die inde movit. Cumque ad CCC.
 stadia processisset, in extremos Oriarum fi-
 nes pervenit. Malanum eum locum indigenæ
 vocant.

uocant, Oritæ procul à mari mediterranea loca incolunt, ueslitu armisq; Indicis utuntur. Caterum linguam aliam atq; alios mores habent. Emensus est Nearchus hac nauigatione primum ab Indi fluminis ostio, per Arrhabiorum oras, stadia mille: per Oritarū, M D C. Ultra Oritas, scribit Nearchus non esse Indos, nec umbras eodem modo ferri: sed ubi introrsus in mare processerant, ipsas easdem umbras in meridiem conuersas uideri. cumq; diei medium sol obtinet, umbras in his locis nullas iacere. De stellis quoq;, quotquot prius altiores uidebantur, alias quidem penitus euanescere, alias terra propiores occidere: statimq; exoriri uisas illas, scilicet quæ antea semper apparebant. Et hac quidem nō temere Nearchus mihi uidetur scripsisse. nam & Syene urbe Ægyptia, cum sol æstate tropicus est, puteus in meridiem sine umbra ostēditur. In Meroe quoq;, eodem tempore umbra perpendiculares sunt. Consentaneū quoq; rationi est, & Indis ad meridiem uersis eadem illa accidere, præsertim in mari Indico, quo magis id mare in meridiem inclinat. Sed hac hætenus. Post Oritas uersus mediterranea Gedrosi habitant, quorum fines difficulter cum exercitu Alexander pertransiit: plurāq; incommoda passus est, quam in tota reliqua expeditione Indica. Infra Gedrosos loca maritima accolunt q̃ quos Ichthyophagos uocant.

hi

hæ piscibus uiuunt. Eorum oras cum classe le-
gens Nearchus, cum stadia D C. processisset.
Bagisaram peruenit. Portus in ijs locis erat
ad receptum classis commodus: pagusq; Pasi-
ra, L X. stadijs à mari remotus. Postridie eiu-
dei rupem quandam. aliam atq; præruptam,
longeq; in mare prominentem cum classe præ-
ternectus est: defossisq; puteis, multam quidem
aquam, cæterum salis nactus est. Et eo qui-
dem die in ancoris classis stetit, quoniam ad
litus accedi non poterat. altero die in Coltas
accessit, stadia ducenta emensus. Inde sequenti
die mouens, cum D C. stadia profectus, esset, in
Calimis constitit: qui pagus littorinis cinis erat.
Et in eo palme aliquot cum cariois inuenta.
Aberat à litore ad C. ferè stadia insula
quadam: nomine. Carnina, eius pagi incola
Nearcho muneri pisces ac oues attulerunt,
quarum carnes ait Nearchus sapore ab ani-
bus marinis non differre. nam Et ipse pecudes
piscibus aluntur, cum gramina nulla ea regio
ferat. Eo qui secutus est die, cum ad C C. stadia
nauigasset, classem ad litus egit. Pagus à ma-
ri ad triginta ferè stadia aberat, Cysam uo-
cant: litus adiectum, Carbin. Hoc loco parua
quedam nauicula piscatorie reperta sunt, sed
piscatores nulli. Nam simulac conspexerunt ad
litus adigi, destituentis nauibus, fugam arripue-
runt. Erant enim nulla copia erat: idq; iam classi
desse:

deesse incoeperat. Itaque direpto pecore, atque
 in naues imposito, inde abiit: a: circumuectus
 promontorium altum ac confragosum, ad C.
 et L. stadia in mare porrectum, in portum
 quendam tutum (Mosarnam appellabant):
 deuenit. Hinc scribit Nearchus, sumptum à se
 nauigationis in Carmaniam ducem Hydra-
 cem Gedrosum, operam suam pollicentem.
 Qua inter hunc locum ac sinum Persicum in-
 teriacent, non sunt cursu tam difficiliora,
 quam priora: ac certe celebriora ijs oris,
 quas ab Indiis uictis praterierant. Inde disce-
 dens Nearchus cum classe, D. C. C. et L. sta-
 diis emensis. Balonum littus tenuit. Exinde in
 pagum (Barna uocant) stadia abinde C. C. C.
 progressus est: in quo frequentes palmae et
 horuli, in quibus myrtus nata erat, uarijque flo-
 res: ex quibus rustici sibi seria facere sole-
 bant. Hoc primum in loco et culta arbores,
 et homines à feritate aliquato remotiores, cō-
 fecti sunt. Deinde C. C. stadia ulterius pro-
 fectus, in Dendrobosam peruenit. Cum autem
 mare esset undosius, in ancoris iactabantur:
 atque hinc secunda noctis uigilia mouens, ad
 portum quem Cophanem nominant, perue-
 nit: C. C. C. C. stadia à Dendrobosa. Hic et
 piscatores inhabitant, paruis utentes nauibus.
 non agunt naues Graecorum more, remo ad-
 scalum applicato: sed sossoribus similes, aquas
 hinc

hinc atq; inde diuerberāt. ibiq; nis multa aqua
 pura ac dulcis inuenta est. Inde post primam
 noctis nigiliam digrediens, Cyiza adiit, cum ad
 DCCC. stadia nauigasset (erat id littus incol-
 tum ac desertū, & ante ipsum scopulus in ma-
 ri eminens.) Itaq; iactis ancoris, ibidē in classe
 cœnauerunt. Inde enauigatis stadijs D. peruen-
 tum est ad paruum quoddam oppidum in colle
 situm, haud procul à littore. Quo uiso Near-
 chus circumiectos agros (quod uerisimile erat)
 eolueratus, Archia Pelleo locū improvise oc-
 cupandum inquit: quod putabat oppidanos nō
 nisi coactos, frumentum & ceteros commea-
 tus præbituros esse. repentino autem prælio non
 uideri capi posse, obsidione ac mora opus esse.
 at iam frumenta deficere: existinare se ex sti-
 pulis procul uisis, regionem illam frugiferam
 esse. Cuius consiliū cum Archias comproba-
 ret, ceteras quidem naues expediri imperat, ue-
 luti institutum cursum persecuturus: negotioq;
 Archia dato, ipse cum una modò nani à
 reliqua classe digressus, ad oppidum accedit.
 Appropinquanti incolæ præter spem, uelu-
 ti amici, cian muneribus, thynnus uidelicet as-
 sis, occurrunt. Hi uerò Ichthyophagorum ul-
 timi, ijs quos primum inuenere moribus & ui-
 ctu similes nisi, caricæ quoq; & alios matu-
 ros fructus exhibuerunt. Quibus benignè acce-
 ptis, cum Nearchus se uelle diceret urbem inui-
 sere,

fere, eius rei potestate facta, oppidum ingressus est. Ac primo ingressu, portulam duobus fidis sagittarijs custodiendam dat: ipse cum duobus socijs modò, atq; uno interprete ascensis mœnibus, Archiam signo educto aduocat. Qui viso confestim Archias classem urbi admouet: Macedones, haud mora, in mare prosiliunt. Quod cum Barbari animaduertent, exanimati, arma sumere conantur. At cum interpreter, quem cum Nearchò introisse diximus, clamitans diceret, frumentum classi dari oportere, si saluum oppidum uellent: negare illi primo, sibi frumenti copiam esse: deinde murum inuadere, uti Nearchum cum socijs expellant. Ceterum sagittis supernè petiti, retrocesserunt. Postquam uerò agnouerunt, urbem seruari non posse, subeunte iam muros nauali exercitu, ad preces conuersi, Nearchum orare incipiunt, uti omni frumento quod in urbe esset accepto, sibi urbiq; parceret. Quibus uerbis motus Nearchus, Archia portas ac muros urbis occupare iussu, per urbem dimittit qui frumenta conquirant, uide atq; ne ea oppidani celent. Farina multam ex piscibus assis contritis ostenderunt, tritici autem atque hordei parum, farina ex piscibus pro pane utebantur, triticeo pane pro obsonio. Ex quibus parte accepta, Nearchus cum classe ulterius ire perrexit. Ac nanigans, peruenit ad rupem quam Bagiam uocant, quam incolæ uulgau-

rant

rant Soli sacrum. Atque inde circiter secundam
 noctis uigiliam soluens, Talmenam adiit, por-
 tui à uentis tutum, ad M. stadia à Bagia lon-
 ginquum. Inde in Canasim urbem desertam,
 stadia abhinc ferme cccc. prouectus est: ubi
 puteum quendam manu factum repperunt,
 quem palma agrestes desuper nata contexe-
 rant: quarum cacuminibus, utpote teneriori-
 bus, excisis, è quibus famem sustentarent, (iam
 enim classi frumentum defuerat) abierunt: ac
 iam fame laborantes, cum eo qui secutus est die
 ac nocte nauigassent Nearchus ante litus de-
 sertum naues in ancoris statui iussit: ueritus, ne
 si in terram descenderent, multi radio navi-
 gationis classem destituerent. Inde soluens, cum
 ad septies centena & quinquagesies stadia na-
 uigasset, iuxta montem quem Canatem nuncu-
 pant, noctem egit, stadijs deinde dccc.
 emensis in Taios delatus est: ibi pagi quidam
 exigui ac deserti erant. ubi aliquantum carica-
 rum, & camelos v i i. repperunt, quorum
 interfectorum carnibus famem pepulerunt. Sub
 lucem Nearchus cum classe digressus, ccc.
 inde stadia in Dagasira peruenit, quem locum
 pauci quidam pastores inhabitant. Deinde
 stadijs c. supra mille enauigatis, in fines Ich-
 thyophagorum delatus est, in magna rerum ne-
 cessariarum penuria. Erat in his locis promon-
 torium, longe in mare extensum: unde & clas-
 sem

c

sem

sem terra non admoneri, & in ancoris stare iussit. Magnitudo ora Ichthyophagorum paulo plus dena millia stadiorum complectitur. aluntur piscibus, unde & nomen sortiti sunt: sed pauci eorum piscantur, rari enim sunt, qui aut naues habeant, aut piscari sciant: piscum copiam maris recessus prabet. Aliqui eorum retia habent, tanta magnitudine, ut ad stadia duo pertendant: ea ex palmariis folijs texunt, quibus contortis pro lino utuntur. Piscium eos qui sunt molliores, crudos, ita ut capiunt, mandunt: maiores autem & duriores, in sole torrent: deinde tostos conterunt, ex quibus velut panem conficiunt. sunt qui ipsum pulverem triticea farina inspergant. Ea quoque animalia, quae cum his simul uiuunt, eodem cibo nutriuntur. Illa namque regio arida est, nec graenum ubi producit. Magnam etiam in his locis cancrorum, ostrearum, conchyliorum uim capiunt. Cignit & ea regio suapte natura salem, ex quo oleum conficiunt. Alij solitudines incolunt, nec arborem nec fructuum ullum ferentis: & hi ex piscibus tantum uiuunt. Alijs aliquantum agri satialis est. hiq; frumento uelut condimento quodam utuntur: pisces pro pane sunt. Domos in hunc modum adificiant. qui paulo ditiores sunt, balanarum ossibus gradioribus pro materia utuntur, ex crassioribus portas faciunt: cetera multitudo è spinis

eorund

eorundem piscium sibi domos construunt. Cete
 prae grandia, atque immensa magnitudine, ex
 alterius generis pisces multo maiores in Ocea-
 no, quam in nostro mari nascuntur. Scribit
 Nearchus, cum aliquando huiusmodi mon-
 strum praeter nauigaret, tantam aquarum vim
 efflando in caelum eructasse, ut qui in navibus
 erant, attonitis similes constiterint, ignariq;
 nam tanta motus causa esset. Cumq; edocti fuis-
 sent à navigationis ducibus, hos pisces esse, re-
 mos è manibus praemetu excidisse: postmodum
 oratione confirmatos, iussisse naues aduersis
 prioris ueluti nauali certamine contra bellua-
 rum corpora inferre, atque ingenti strepitu re-
 mos impellere, paruoq; intervallo disinctos
 nauigare. cumq; belluis appropinquarent, no-
 ciferatus quammaximos in caelum edere, tu-
 baq; canere. Quod cum strenue facissent, cete,
 quae iam appropinquare navibus uidebantur,
 ingenti sono strepituq; conterrita, sese in pro-
 fundum mersisse: atq; paulopost ex aquis emer-
 gentia, atque undarum cumulos uomitantia,
 à puppibus conspecta. inde multiplicem plau-
 sum à nauticis copijs datum, uehementerq; lau-
 datam Nearchi prudentiam. Aliqua cum
 ad litus appelluntur, recedente astu in ua-
 dis haesce: alia fluctu iactata, quasi naues
 tempestate uicta, in terram deferuntur: ex
 quibus putrefactis, ossa ad domos edificandas

c. 2 leg

legunt. Ossa laterum grandiora pro tabulis sunt, minora pro asseribus, maxillarum ossibus pro portis utuntur : cum quidem multa eorum quinque & x x. cubitos magnitudine excedant. Dum Ichthyophagorum Nearchus oras prateruehitur, cognouit insulam quandam in eo mari esse, c. ferme stadijs à litore distantem. hanc incultam, sacramq; Soli indigena aëbant, Nosalam nomine: nec à quoquā adiri. quam si quis imprudens adeat, non amplius apparere. Sed & Nearchus auctor est, nauim quandam è suis, qua Aegyptij uehebantur, haud procul ab hac insula oculis omnium ereptam esse : affirmasseq; nauigationis duces, Aegyptios ingressos, haud dubie euanuisse: seq; eam nauim unam cum mandatis. mittere uoluisse, qua insulam obiens, amicos socios uocaret, descensu in insulam abstineret. Cumq; nemo proficisci auderet, còtendisse, ac nauas compulisse uel inuitos nauem appellere: seq; in eam descendisse, ut uana esse ostenderet, qua de ea insula indigena uulgauerant. Alia quoq; huiusmodi fabula de hac insula ferebatur, incoluisse eam Nereidum unam (nomen ignotum) commisceri omnibus uiris solitam, qui nauem casu aliquo ad insulam appulissent: quos postea in pisces conuersos, in mare mittebat. solem ei ob hanc rem iratū, ex insula demigrare iussisse. non aduersatam soli: sed rogasse, uti sibi insua

situs uoluptatis appetitus adimeretur. solem
 postulatis eius annuisse, ac deinde quos illa ue-
 neficio in pisces uerterat, rursus ex piscibus in
 homines uertisse: à quibus Ichthyophagorū ge-
 nus ortum, ad Alexandri tempora peruenis-
 se. Ceterum ex his refellendis, quæ refellere faci-
 le erat, non multum laudis Nearcho tribuen-
 dum puto. Supra Ichthyophagos Gadosij in
 mediterraneis agunt, regione utiq; aspera &
 sabulosa. Quibus in locis, uti superioribus li-
 bris expositum est, Alexandri exercitus, ipseq;
 Alexander multa incommoda inulit. Post-
 quam uerò ex Ichthyophagis in Carmaniam
 peruentum, ante promontorium quoddam an-
 coras iaci Nearchus iussit. nam & promonto-
 rium praruptum, & mare aliquantum com-
 motum erat. Exinde sublatis ancoris soluens,
 non amplius ita directè ad occasum, sed inter
 occidentem & septentrionem nauigare cepit,
 prorsus nauium aliquanto magis ad septentrio-
 nem spectantibus, & ita Carmania arboribus
 fecundior magisq; frugifera est quàm Ichthyo-
 phagorian & Oritarian regio, præterea &
 aquis abundantior. Cùmq; in eam partem, quã
 Padichorum uocant, peruenisset, ibi classem sta-
 tuit: erant in eo loco uites, ceteraq; pomifera
 arbores, præter oleas. inde ad D C C E. stadia
 progressus, in lictus desertum classem appulit.
 Inde erat cernere rupem ingentem in mare

protentam, unius ferè dici (ut uidebatur) nau-
 gatione, quam locorum gnari Macetam ap-
 pellari aiebant. inde cinnamomum, & alia
 huiusmodi odoramenta in Assyrios aduehi.
 Ab eo littore, in quo classem iactare diximus,
 atque ab ea rupe, quam è regione uidebant in
 mare protendi, quemadmodum Nearchus sen-
 tit, & ego existimo, sinus Persicus introrsus re-
 cedit, quem mare rubrum appellamus. Ad
 hoc promontorium Onesicritus classis guberna-
 tor nauigare inebat: sed Nearchus uenit, non
 esse missam in ea maria ab Alexandro iccir-
 co classem, quòd nò posset totum exercitum in-
 columnam traducere: sed quod considerari uole-
 bat, oras, stationes, portus, atque insulas, quæ in
 his locis extarent: sinusq; & oppida maritima
 explorari, quæ sit regio fertilis, quæ sterilis: non
 debere eos mandata regis præterire, appropin-
 quante maximè laborum fine, ac necessaria-
 rum copia suppetente. timendum esse, quòd pro-
 montorium illud in meridiem tenderet, ne quæ
 in terram desertam & aquarum indigam, aut
 sole exustam incideretur. Nearcho omnes as-
 sensi sunt: quo consilio mihi uidetur classem ser-
 uasse, namq; eam rupem, ut loca circumiecta,
 aquarum penuria laborare, uastasq; solitudi-
 nes circumiectas, fama est. Inde igitur soluta
 classe, non procul à terra nauigans, cum ad sta-
 dia DCCC. progressus esset, Neoptanum per-
 uenit

venit : atque inde C. stadia emensus, ad *Auen-*
nium fluvium (regio *Armozia* vocabatur, cul-
 va iam & omnium fructuum praterquam olea
 ferax) pervenit. Hic in terram egressi, cupidè
 requiescebant à laboribus, quos multos in ma-
 ri ad ea loca nauigando adierant. Cumq; eo-
 rum aliquot aliquanto procul à littore seces-
 sissent, uti ea loca quò uenerant explorarent,
 repertus est ab his homo *Græco* habitu, lingua
Græca : ad cuius conspectum illacrymatos fe-
 runt, quòd tot periculus & laboribus defuncti,
 hominem in his locis *Græcum*, uocemq; *Græ-*
cam tum primum audirent. Qui interrogatus
 quis'nam esset, unde accederet, se *Græcum* ho-
 minem ab *Alexandri* castris, qua haud pro-
 cul abessent, aberrasse respondit. Quo, audito,
 confestim incredibili lætitia & clamore ad
Nearchum perductus est. Ex eo cognitum, non
 plus dierum quinque iter à mari regia castra
 remota esse. Ab eodem præses ab *Alexan-*
dro ei regioni præpositus, ad *Nearchum* ad-
 ductus : quem ubi *Nearchus* allocutus est,
 aduendi regis consilium cepit. Post hæc ad
 classem reuersus, postridie mane naues sub-
 duci imperat, uti longa nauigatione quassa-
 ta reficiantur, & naualium copiarum par-
 tem in tuto relinquat, fossam præterea, &
 duplicem aggerem à fluminis ripa ad lit-
 us perducit, & luteo muro circummunxit.

C +

Dum

Dum à Nearcho hæc aguntur, regionis præses gratum se facturum Alexandro sciens, si ei de classis aduentu suspensio, incolumem aduenisse nunciaret, & Nearchum ad se compositis rebus profecturum: confestim quâ brevius iter erat, id regi nunciatum misit. Et quamvis Alexander non satis fidei nuncio haberet, summam tamen lætitiâ ex eo cepit. Postquam alius atque alius dies transiit, consideranti sibi diem quo nuncius ad se profectus erat, non iam amplius id credibile videbatur. namq; alij post alios nuncij à se ad Nearchum missi, nihil de Nearcho renunciatum redicant. Itaque hominem tanquam mendacem comprehensione, in custodiam tradi imperat: haud dissimulata tristitia, quàm ex falso (ut existimabat) nuncio concepisse videbatur. Interim qui ad Nearchum à Rege missi fuerant, cum equis & vehiculis, Nearcho & Archia cæterisq; comitibus aduentantibus obuiam facti sunt. nec tamen primo conspectu illos agnouerunt, adeò immutata facie videbantur, capillo ac barba promissa, macilenti, squalidi, ac pallore confecti. Interroganti Nearcho, & cæteris, ubinam esset Alexander, responderunt, locum demonstrantes, & nihilominus iter suum ad mare persequabantur. Cumq; pergerent, conuersus ad Nearchum Archias, hos homines (inquit) existimare, ad se inquirendos ab Alexandro missi

muti: ea maxime coniectura, quod hi eadem
 uia, qua ipsi uenerant, proficiscebantur. Nec
 mirandum esse, si ab eis agniti non sint, pro-
 pter squalorem atque illuuiem: reuocandos, at-
 que interrogandos esse quò uadant. Qui reuoca-
 ti; cum se ad Nearchum proficisci ab Alexan-
 dro respondissent: ait Nearchus, habere illos
 quos quærrent, se Nearchum esse: itaque sibi
 itineris duces in castra ad Regem essent. Qui
 miro quodam gaudio affecti, us in uehicula
 exceptis, ad Regem protinus reuertuntur. Qui-
 dam in castra ad Regem praecurrunt: qui cum
 Nearchum & Archiam cum quinque modo
 comitibus adesse nunciassent, ceterum de classe
 se nihil scire dicerent, ne classis his paucis ser-
 uatis perisset, in suspicionem incidit. Quapro-
 pter non tantum laetitia ex incolumi Nearchi
 & Archiae reditu, quantum doloris ex opi-
 nato classis interitu cepit. Nec dum hic sermo
 defierat, cum Nearchus & ceteri apparere
 coeperunt. Quos cum Alexander uideret ad se
 ire, tam miserabilioris ac totius corporis ha-
 bitu: hoc magis uera esse existimauit, qua de
 classe amissa sibi ipse persuaserat. Propiores
 deinde factos, humanissimè complexus. Near-
 chum seorsum abducit. cumq; obortis praesti-
 derio suorum lacrymis, aliquandiu silere per-
 rexisset, tandem respirans ait: Post quàm et ipse
 & Archias sani reuertissent, minus mali esset

sed scire se cupere, quoniam modo classis ac navalis exercitus perisset. Tum Nearchus, cognita doloris causa: Rex (inquit) & classis, & navalis exercitus, tibi salui sunt. Quo audito, magis propter insperatam rem effusis lacrymis, ubi naues essent percontatus est. Cui cum Nearchus, ad Anaim flumen, ibi reparari, respondisset: per Iouem Gracorum (dixit) & Ammonem Lybicum, se magis seruata classis nuncio, quam totius Asia imperio gaudere. cum namque calamitatem, omnem sibi felicitatis sua fructum ablaturam fuisse. Tum provincia praeses, qui falsa nunciasset de Nearchus credentis, in custodiam traditus fuerat à Rege, dimissus est. Post hac Alexander Ioui seruatori, Iani Herculi, Apollini malorum depulsori, Neptunnoq; ac caeteris dijs qui mari praesunt: ludosq; gymnicos ac musicos edidit, pompamq; induxit. Imprimis autem Nearchus omnibus spectabilis incedebat, scrtis ac floribus ab omni exercitu in eum coniectis. Perfectis ludis Alexander Nearchum alloquitur: ait enim, statuisse se alium summittere, qui classem Susas perducatur: uelle illius labori ac periculo parere. Ad quem Nearchus paratam se esse, qui eius imperio obsequatur: atque ita fieri oportere. Caeterum si uoluntati suae morem gerere uoluerit, hanc sibi provinciam eripi non passurum: neque alij gloriam suam, quam iam prope par-

partem haberet traditurum. Adhuc loquentem, tacere, ac bono animo esse Rex iubet : non ignorare se professus, quantum ei deberet. Itaque eum ad naues remittit, dato modico (tanquam per pacatam & amitam gentem) presidio. Caeterum & hoc iter ad naues, non absq; labore & discrimine ab eo confectum est. Barbari enim quos uel spes pradae, uel metus conuocauerat, munitiona loca Carmania regionis tenebant. nam satrapes eorum Alexandri mandato interfecti fuerat : Tlepolemus autem, qui in demortui locum successerat, nodum satis obseperantes imperio suo Carmanos habebat : & q; saepius eodē die Gracos inuaserāt, alijs ac mox alijs Barbaris sese inferentibus. atq; ita cum labore ac periculo ad classem tandem peruentum. Ibi Nearchus Ioui seruatori sacrificio facto, certamen gymnicum exhibuit. Post hac deducta classe, inde soluit. transmissaq; insula quadā breui, & inculta, nomine Organa: in aliam insulam minorem, cultamq; (Oaractam uocant) peruenit, c c c stadia ab eo loco unde mouerat emensus. Vires in ea plurimae ac palmae erāt, & uarij fructus. longitudo stadia dccc. capit : eiusq; insula regidus *Amazones*. Susas usq; tū Nearcho nauigauit, siq; ducē eius nauigationis exhibuit. In hac insula aiebat sepulcrū eius extare, qui prius imperium insula tenuisset : Rubro nomen fuit, à cuius nomine mare illud

illud Rubrum appellatum. Ex eo loco ad C C stadia Nearchus cū classe progressus, in aliam eiusdem insula stationem deuenit. Vnde alia quadam insula prospectabatur, quadragena summum stadia ab hac remota: quæ Neptuno sacra, & inaccessibilis esse ferebatur. Sub aurorā inde abiit. Sed cum se æstus uehemens in Oceanum refudisset, tres nanes, quæ terra propinquiores erant, in uado hasere, cæteris difficulter inde extractis. Itaq; postea alio mare nauigare, classēq; sistere perrexerunt. Cæterum paulo post ingerente se rursus æstu, tres illæ quæ uadis haserant, & ipsa deductæ, ad cæteram sese classē contulerunt: quæ XL stadiis emensis, in alia insula, C C C. stadiis à continente remota, substitit. Inde relicta ab leua insula quadam deserta, ad Pyloræ insulam delatus est. in ea exiguum oppidum Dodonem appellabant: in quo nullius rei præterquam aquæ & piscium copia erat. nam & hi quoq; oppidani, ob inopiam cæterarum frugum piscibus aluntur. Namq; soli natura sterilis erat, ac nullius frugis ferax. Exinde C C C. stadiis enavigatis, peruentum est ad promontorium longe in mare porrectum. Soluta inde classē, Nearchus littori propinquam insulam incultam Caræam, quam Mercurio ac Veneri dedicatam ferebant, adiit, C C C. stadiis confectis. In hanc insulam autem annis singulis à uicinis populis

oues

oues & capras Mercurio ac Veneri consecra-
 tas, transmitti: easdem postea diuturnitate tem-
 poris ac solitudine efferatas, hominum conspe-
 ctum effugere. Ad hunc usque locum Carma-
 ni tenent: qua deinceps sunt, Persa habent.
 Longitudo Carmana ora, stadia DCC. su-
 pra tria millia continet. Viuent Carmani
 Persarum more: nam Persidi finitimi sunt,
 iisdemq; armis in bello utuntur. Soluta inde
 classe Nearchus oram Persidis prateruectus,
 ad Caicandrum insulam, x L. stadia nauiga-
 uit, ubi insula brevis opposita portum efficit.
 Inde in insulam cultam deuentum, in qua mar-
 garitas reperiit, quemadmodum in mari Indi-
 co, Nearchus scribit. Eius insula promontorio
 emenso, ad L. abinde stadia statio classi reper-
 ta est. Inde ad montem excelsam (Ochus no-
 men erat) accessit: & in eo portus immobilis,
 quem piscatores habitant. Exinde in Aposto-
 nis uectus est, CCC. & L. stadijs confectis.
 Nauicula complures ibidem erant. Supra lit-
 tus uerò ad LX. stadia pagus: hinc & in si-
 num multis uicis celebrem itum est, stadijs
 CCCC. decursis: classis ad latus montis, qua
 parte ad planiciem declinabat, constituta est.
 In eo & palmae multa creuerant, et alia quae-
 cunque pomorum genera nascuntur. Inde in
 regionem exultam, stadia maxime DC. profe-
 cta classe, ad exitum exigui fluminis (Orcon
 nomen

nomen erat.) accessu difficilis in amnem ingros-
 sus fuit. nam maris aestus os eius coartauerat.
 Inde mouens Nearchus, cum stadia circiter
 DCCC. nauigasset, ad Sitaciam amnem dela-
 tus, in ipso flumine classem continuit. Sed neq;
 huius amnis ingressus facilis fuit. Omnis hac
 nauigatio per Persidem, loca plurimum uado-
 sa ac palustria sicut. Hoc loco Nearchus repe-
 rit magnam frumenti numerum; Alexandri
 iussu conuectum ibi dies unus supra x. ad
 quietem nauigantium consumptus: subductis
 interim ac resectis omnibus, qua salo quassata
 fuerant. Inde deducta solutaq; classe, DCC. &
 L. stadia emensus, ad Hieracim oppidum perue-
 nit, classemq; ad riuum à flumine, cui nomē erat
 Hieracmis, perduxit. Postridie sub lucem disce-
 dens, ad amnem quem Padagrion nominant,
 peruenit. Circa hunc locum hortuli irrigui, atq;
 omnis generis poma erant: locū Mesambriam
 appellabant, peninsulae formam obinientem. E
 Mesambria digressus, cum CC. stadia confectis-
 set, in Taorum ad Granidem flumen classem
 auertit. Supra fluminis ostium ad CC. stadia
 in mediterraneis, sita sunt Persarion regum
 palatia. Refert Nearchus, se in hac nauigatio-
 ne balanam uidisse, maris tempestate in litus
 eiectam: quam qui emensi sunt, L. cubitorum
 esse retulerunt: pellem squamosam, unius cu-
 bi crassitudine: & in ea ostrea, atque alia
 huius

huiusmodi, tanquam in scopulo innata. Delphines plerosque circa eam uisos, longe maiores ijs qui in nostro mari uersantur. Ab hoc flumine ad C. C. fere stadia ulterius progressus, ad Rhogonim annum cursum tenuit. Inde ad L. stadia nauigando ad Brizanam flumen: ubi difficulter classem propter uada & scopulos, marisque fluctuatione habuit, flumen inuictam: cum recedente astu in uado haesisset, mox reciprocante astu euasit. Indeque ad Afrosim peruenit, fluvium omnium maximum, ut Nearchus ait, quos in tota hac nauigatione Oceanum illabi uiderit. Ad hunc usque annum Persæ tenent. Ulterius Susij incolunt, hi proprijs & suis legibus uiuunt. Qui supra eos in mediterraneis habitant, Vxij uocantur, quos superioribus libris latrones esse diximus. Vniuersa Persarum ora quatuor millia & C. C. C. stadia conficit. Persidis regionem tripliciter diuidi fama est. nam quæ pars eius ad mare Rubrum respicit, arenosa est, & sterilis, propter immodicos calores: quæ in septentrionem uergit, temperata & frugifera est. prata in ea multa, irrigua, uites, & cæterarum cularum arborum genera, præter oleas: itemque hortuli amoenissimi, omni pomiferarum arborum genere confitis flumina præterea, lacusque purissimi: aues quoque

quoque ; quacunque circa annes lacusq; uer-
 santur. equorum quoque, & ceterorum iumen-
 torum pascuis & uenatibus aptissima hac re-
 gio est. Ea uerò pars qua ad septentrionem ex-
 posita, nivalis ac frigida est. At Nearchus, le-
 gatos quosdam ab Euxino pontis uenientes,
 breuiore quadam uia profectos, sibi obuiam in
 Perside factos esse. Idq; permirum Alexan-
 dro uision, breuitate itineris cognita. Susijs
 Vxios finitimos esse, quemadmodum Mardos
 Persis, & Cossaeos Medis iam diximus : quas
 omnes gentes Alexander per hyemem do-
 enuit, quae omni tempore se adiri non posse exi-
 stimabant. urbibusq; ibidem conditis, ex pasto-
 ribus aratores fecit, ut haberent unde & ipsi
 timerent, neque amplius sibi inuicem latroci-
 nando obsessent. Nearchus post haec, solita classe
 Susiorum oras sulcare coepit (ceterum quae se-
 quuntur, non ita affirmat, ut affirmanda ui-
 debantur. narrat modò stationes ac portus in-
 uentos, tum nauigationis magnitudinem: oram
 esse ex magna parte uadosam, cum plerisque
 promontorijs: eandem esse nauigantibus pericu-
 losam, atq; incòmodam) assumpta in naues ex
 eo flumine quinq; dierum aqua. aiebant enim na-
 uigationis duces, non reperiri aquam ad magnam
 terrarum spatium. Cum ad D. stadia processis-
 sent, ad Cataderbim lacum piscosum prorsus
 auerti iussit: à quo lacu parua quadam insula,
 quam

quam Margastanam uocant, sita erat. Ex-
inde sub lucem mouens, per uada ferri cœpit,
inter qua uix singula naues transire poterant.
Uada ex palis hinc atque hinc affixis agno-
scebantur: non secus atque apud Isthmon inter
Leucadem atque Acarnaniam signa qua-
dam exposita sunt, ne naues in uada incidant.
Sed apud Leucadem uada sabulosa sunt, na-
uesq; inde facile euelli possunt. uerum hic limus
est tenax, ac profundus, quapropter impactas
naues extrahere difficile erat. neque enim in
alto ac tenaci limo conti, quibus niterentur,
quicquam proderant: & exilire è naui frustra
erat, quoniam subsidens limus hominem pecto-
re tenuis supprimebat. Per hunc modum stadys
D C. difficulter enauigatis, nusquam è naui-
bus discessum est. Noctu deinde nauigans
Nearchus, & sequenti die usque ad uesperam,
stadys D C C. confectis, ad Euphratis flu-
minis ostium deuectus est, iuxta pagum quen-
dam Babyloniorū, cui nomen Diridotis: quem
quidem in locum negotiatores thura, & alia
huiusmodi odoramenta, qua Arabia pignit,
deferunt. Ab ostio Euphratis, ait Nearchus,
usque Babylonem tria millia & C C C. stadia
contineri: hoc loco Nearchus nunciatum est,
Alexandriam cum exercitu Susus petere.
Itaque aliquantum retro nauigauit, Pasiti-
gram uersus, uti aduerso flumine nauigans

D Ale

*Alexandro coniungeretur. Oram relegens, à
 lacu Susios habebat : lacumq; in quem Tigris
 amnis decurrit: qui ex Armenia fluens iuxta
 Ninum, magnam olim & opulentiam urbem,
 interiectam regionem suam & Euphratis fa-
 cit: quæ ob hanc causam Mesopotamia nomi-
 natur. Is lacus ab ipso flumine D. C. stadijs
 abest. Ibi est Susiorum pagus, quem Aginin
 uocant. Ipsa autem urbs inde distat stadia
 propè D. Susiorum ora usque ad Pasitigri
 ostia ad duorum stadiorum millia porrigitur.
 Ex Pasitigri Nearchus cum classe aduerso flu-
 mine ferebatur, per regionem celebrem ferti-
 lemq;: Cumq; ad C. & L. stadia peruenisset, con-
 stitit, donec ad se redirent, quos regem quæsi-
 tum miserat. Interea dijs gratias agens pro re-
 ducta classe, certamina constituit, naualibus
 copijs in letitiam effusis. Postquam nunciatum
 est Alexandrū appropinquare, & ipse quoq;
 aduerso flumine classem subigi, uti Regio occur-
 reret, iussit, ibiq; substituit: ubi paratas naues
 Alexandri reperit, quibus Susios excercitum
 traducere constituerat. Quæ ubi Rex profectus
 est, incredibili gaudio & gratulatione utriusque
 exercitus coniuncti sunt. Deinde Alexander
 pro saluis nauibus sacrificio facto, uarij gene-
 ris ludos exhibuit: & magna quidem erga
 Nearchum omnium charitas apparuit. quo-
 quò per castra ibat, uarijs floribus insperge-
 batur*

batur. Post hac Alexander Nearchum ac Leonnatum corona aurea donauit, quam de Oritis & alijs Barbaris, Oritarum socijs, adeptus fuerat. Per hunc modum exercitus redactus est, quem cum classe ab hostio Indi fluminis mouisse diximus. Quæ uerò ab dextra maris Rubri ultra Babyloniorum terminos sita sunt, ea ut plurimum Arabes tenent, pertinentq; ad mare Phœnicia, ac Syria Palæstina. Cæterum uersus occasum, quo ad mediterraneum mare, Aegyptij Arabia contermini sunt. Ad Aegyptum uerò sinus ingrediens ex Oceano, manifestò indicat, ratione concursus, cum Oceano nauigari posse ex Babylone in eum sinum, qui ad Aegyptum pertendit. Sed tamen nemo per ea loca nauigauit, propter caloris intemperantiam, & solitudines interiectas. Nam hi qui de exercitu Cambysæ seruati sunt, ex Aegypto Susas profecti: & ueni qui à Ptolemeo Lagi ad Seleucum Nicanorem Babylonem missi sunt, per Arabia fines promontorio quodam transmissi, octo dies terram desertam & aquarum inopem peragrarunt. Camelis quoque in sessis, aquas importantes, noctu solam proficiscebantur. neque enim interdum solis ardores perferre potuissent. Tantum itaque abest ut ulteriores huius regionis (quod Isthmum appellamus) è sinu Arabico in Rubrum mare uergentia, cultiori-

D. 2 bus

bus frequentata sint. Ceterum quidam Arabico sinu, qui ad Aegyptum spectat, aliquando profecti, ut Arabiam illam plurimum circumueherentur, mareq; quod ad Susus & Persus pertinet inuiserent, cum multum Arabica ora emēsi essent, postquam aqua nauibus imposita deesse cœpit, retro conuersi sunt. Ex Babylone autem quos misit Alexander, ut à Rubri maris dextra nauigantes ea loca explorarent, insulas quidem aliquot humiles se uidisse, & aliquibus in locis Arabia oras attingisse retulerunt: id uerò promontorium ingens, quod Carmania oppositum se uidisse Nearchus scribit, non est qui potuerit ex alterutra parte nauigando superare. Ego uerò non dubitauerim, si esset nauigabile, Alexādrum utiq; id per suos experturum fuisse. Tanta illi cupiditas agnoscendarum rerum occultariam fuit. Et Hanno quidem Carthaginiensis, ultra Herculis columnas in Oceanum nauibus prouectus est, Aethiopicam ab leua relinquens, nauigansq; processit, quamdiu sibi uersus orientem solem cursus fuit, quem cursum quinque & xxx. diebus omnino confecit. Postquam uerò ad meridiem conuersus est, in multas difficultates incidit, aquarum inopiam, calores immensos, & ueluti riuos quosdam ignium in mare ruenium. Sed tamen Cyrena, quanquam in Libya solitudinibus edificata, & fertiles tamen & aquosa

Et aquosa sunt, sylvas Et prata habent. omnis generis fructuum atque animalium domesticorum ferax ea regio est, sulphurumque gignit. ulteriores inculta atque arcosa sunt. Et hæc quidem de rebus Indicis seorsum à me conscripta, in ipsam Alexandrum Philippi referantur.

ARRIANI NICOMEDENSIS DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI REGIS
MACEDONUM

FINIS.

D 3

#6:

↓

+V

